

มูลนิธิอุทยานธรรม

อรหันตธรรมบท ชุดที่ ๓

แสดงธรรมแห่งพระไตรปิฎก

คณะผู้จัดทำ

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ อรหันตธรรมบท ชุดที่ ๓
สำหรับแจกเป็นธรรมานุเคราะห์ จัดทำถวายพระศาสนาโดย
โครงการแสงธรรมแห่งพระไตรปิฎก มูลนิธิอุทยานธรรม
ผู้ก่อปรกิจ และเจ้าภาพทุกท่าน
เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑ (วันอาสาฬหบูชา ๒๕๖๑)
Email: tripitaka@uttayarndham.org

ที่ปรึกษา: ไชย ณ พล อัครศุภเศรษฐ์
รวบรวมและเรียบเรียง: ญัฐกร ทับทอง
จัดทำและเผยแพร่: วิสุทธิ์ ปรมารณพิลาส
นิตยา วิทวัสกุล นิตินาถ ชาตศิริวัฒนา ชัยชาญ รักษารงาน
พิสูจน์อักษร: ญัตยาภรณ์ เจียรวงศ์ ญัฐฐา เจียรวงศ์
ภาพประกอบ: มลฤดี ตั้งสกุลพิทักษ์

© มูลนิธิอุทยานธรรม

345 หมู่ 3 ต.สามร้อยยอด อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์ 77120
Email: info@uttayarndham.org Website: www.uttayarndham.org

สารบัญ

แสงธรรมแห่งพระไตรปิฎก	v
บทนำ	vi
บริสุทธิ์ดั่งดวงจันทร์	7
เหมือนปาฐลีทวนลม	15
เหมือนกังสดาลปากขาด	21
ประโยชน์ของตน	31
ผู้มีกัลยาณมิตรเป็นเพื่อน	35
มลทินของมนต์	39
ผู้ทรงธรรม	47
ความประเสริฐแห่งผู้มีศีล	52
ผู้ยังโลกให้สว่าง	67
สถานที่อันน่ารื่นรมย์	80
ป่าเป็นที่รื่นรมย์ของผู้ไม่แสวงหากาม	91

สารบัญ (ต่อ)

จิตนี้เที่ยวไปไกล	95
จิตที่ตั้งไว้ชอบ	101
ถ้อยคำไม่ระคายหู	110
ผู้คาย โลกามิส	114
ผู้ออกจาก โลก	118
ผู้วางอาชญาได้แล้ว	112
ผู้เป็นที่รักของมหาชน	127
ผู้มีวัตรดี	132
ผู้ไม่มีความกังวล	139
เหมือนมะลิเครือปล่อยดอก	144
ผู้เลือกเก็บดอกไม้	147
เห็น โลกเหมือนพยับแดด	151
ราคะกับจิต	154
คาถापัน	169

สารบัญ (ต่อ)

สัตว์โลกมีดบอด	179
รูปนี้	189
คนพาลเห็นบาปเหมือนของหวาน	192
เหมือนแมงมุมตกไปในใยของตัว	198
ประมวลธรรมบท	204
ท้ายเล่ม	234

หมายเหตุ : ชื่อตอนมาจากหนังสือ ธรรมบท ทางแห่งความดี เล่มที่ ๑ – ๔
โดย อาจารย์วศิน อินทสระ

แสงธรรมแห่งพระไตรปิฎก

ธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นธรรมที่บริบูรณ์ กว้างขวาง
เหมาะกับคนทุกวิชาชีพ ทุกจริต การละเลยธรรมะของพระศาสดา ทำให้เกิด
การตีความธรรมะไปตามจริตและอวิชชาของตน ธรรมจึงแคบลง บิดเบือน
ไปที่ละน้อย ซึ่งพระผู้มีพระภาคทรงเรียกว่าสัทธรรมปฏิรูป อันเป็นเหตุแห่ง
ความเสื่อมของพระธรรม

แสงธรรมแห่งพระไตรปิฎก คือ โครงการพระไตรปิฎกเสียง จัดทำขึ้น
โดยมูลนิธิอุทยานธรรม เพื่อมุ่งธำรงธรรมของพระศาสดา และรักษาธรรม
บริสุทธิ์ ให้คงอยู่คู่โลกสืบไป โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ ต้องการให้
พุทธศาสนิกชน ทุกเพศ ทุกวัย เข้าถึงคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
โดยตรง ด้วยรูปแบบสื่อเสียง เพื่อให้เกิดอรรถรสและธรรมรส

มูลนิธิฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าพุทธชนทั้งหลาย จะใช้สื่อพุทธธรรมนี้อย่าง
แพร่หลายในชีวิตประจำวัน เพื่อเหนี่ยวนำให้เกิดอริยชนเพิ่มมากขึ้น

ติดต่อสอบถามเกี่ยวกับ โครงการแสงธรรมแห่งพระไตรปิฎก มูลนิธิ
อุทยานธรรม tripitaka@uttayarndham.org

บทนำ

อรหันตธรรมบท เป็นบทธรรมและความเป็นมาแห่งพระอรหันต์สมัยพุทธกาล ที่แสดงบุญญาภิหาร วิบากกรรม และปฏิบัติในการบำเพ็ญเพียรของแต่ละท่าน จนบรรลุอรหัตตผล เป็นทั้งแบบอย่าง เป็นทั้งอุทาหรณ์อันชัดเจน แก่ท่านพุทธชนทั้งหลาย ในการเลือกปฏิบัติที่เหมาะสมกับตน

เมื่อท่านอ่านอรหันตธรรมบทนี้ ฟังวิปัสสนากฎแห่งกรรม พุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ สังฆานุภาพ และอนุโมทนากับทุกท่านที่บรรลุธรรม เพื่อเจริญปัญญาพลະและนิพพานปัจจัย ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ยิ่งขึ้น

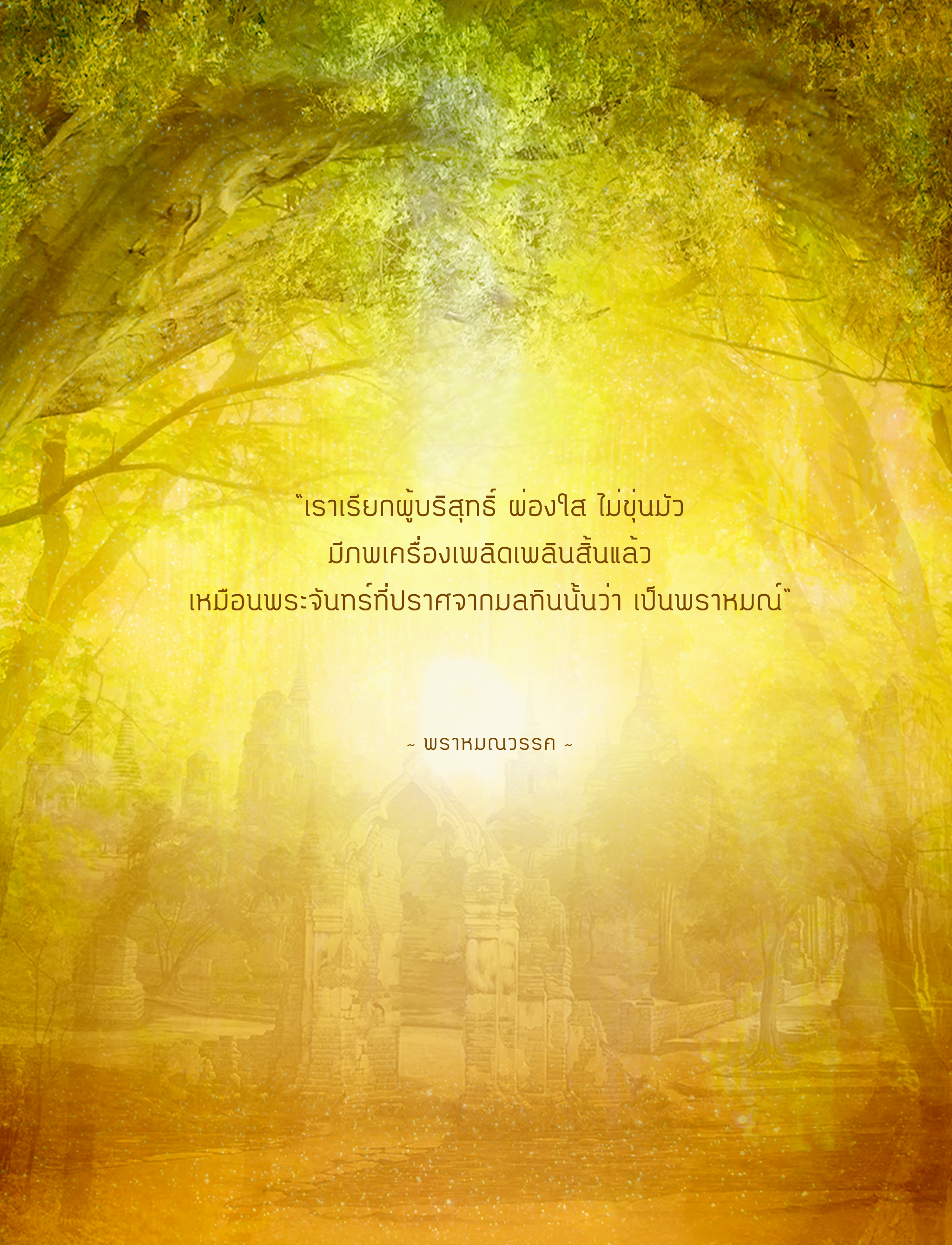

บริสุทธิดังดวงจันทร์

Scan me

A golden-hued forest scene with a stone archway in the background. The scene is bathed in a warm, golden light, creating a magical atmosphere. The trees are dense and their leaves are a vibrant yellow-gold. In the center, a stone archway with intricate carvings leads into the distance. The overall mood is serene and ethereal.

“เราเรียกผู้บริสุทธิ์ พ่องใส ไม่ขุ่นมัว
มีภาพเครื่องเพลิดเพลินสิ้นแล้ว
เหมือนพระจันทร์ที่ปราศจากมลทินนั้นว่า เป็นพราหมณ์”

~ พราหมณวรรค ~

พระจันทกาทเถระ

พระศาสดาเมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภ
พระจันทกาทเถระ ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า
ในอดีตกาล พ่อค้าในกรุงพาราณสีคนหนึ่งคิดว่า

“เราจักไปสู่ปัจฉิมตชนบท แล้วนำไม้จันทน์แดงมา”

เขาขนเอาวัตถุเป็นอันมาก มีผ้าและเครื่องอาภรณ์ เป็นต้น ไปยัง
ปัจฉิมตชนบทด้วยเกวียน ๕๐๐ พักอยู่ใกล้ประตูหมู่บ้าน เขาถามเด็กเลี้ยง
โคคนหนึ่งว่า

“คนในหมู่บ้านนี้ที่ทำงานที่เชิงเขามีมัย”

เด็กเลี้ยง โคนั้นตอบว่า

“จะ มีอยู่”

พ่อค้าถามถึงชื่อของเขา ชื่อของภรรยาและบุตรของเขา และเรือนของ
เขา เมื่อได้คำตอบแล้ว ได้ไปสู่ประตูเรือนของเขา เข้าไปสู่เรือน แล้วเรียกหา
ภรรยาของเขา นางคิดว่า

“บุคคลนี้จักเป็นญาติของพวกเราคนหนึ่ง”

ดังนั้นแล้ว จึงมาโดยเร็ว ปูอาสนะรับรอง พ่อค้านั้นนั่งบนอาสนะนั้นแล้ว
ระบุชื่อถามว่า

“สหายของฉันไปไหน”

นางตอบว่า

“ไปสู่ป่า นาย”

พ่อค้าระบุชื่อของคนทั้งปวงเที่ยว ถามว่า

Audio 1

“บุตรของฉันชื่อ โนน ธิดาของฉันชื่อ โนน ไปไหน”

ดังนี้แล้ว กล่าวว่

“ท่านพืงให้ผ้าและเครื่องอาภรณ์เหล่านี้แก่ชนเหล่านั้น ในเวลาที่สหาย
ของฉันทกลับมา ท่านพืงให้ผ้าและเครื่องอาภรณ์นี้”

แล้วได้ให้วัตถุเหล่านั้น นางทำสักการะอย่างยิ่งแก่เขาแล้ว ในเวลาที่
สามีมา จึงกล่าวว่

“นาย บุคคลนี้ตั้งแต่เขามา ได้กล่าวชื่อของชนทั้งปวง แล้วให้สิ่งนี้และ
สิ่งนี้”

ฝ่ายสามีของหญิงนั้นก็ทำกิจอันควรทำแก่เขา ครั้นในเวลาเย็น พ่อค้า
นั่งบนที่นอน ถามเขาว่า

“สหาย ท่านเที่ยวไปที่เชิงเขา ท่านเห็นอะไรมาก”

เขาตอบว่

“ฉันทไม่เห็นอย่างอื่น ฉันทเห็นแต่ต้นไม้ที่มีกิ่งแดงมาก”

“ต้นไม้นั้นมีมากหรือ”

“จะ ต้นไม้นั้นมีมาก”

“ถ้ากระนั้น ท่านจงพาฉันทไปดู”

ดังนี้แล้ว พ่อค้าไปกับเขา ตัดต้นจันทน์แดง บรรทุกจนเต็มเกวียน ๕๐๐
เล่ม แล้วกล่าวกะชายนั้นว่

“สหาย เรือนของฉันทอยู่ที่กรุงพาราณสี ท่านพืงมายังเรือนฉันท
เสมอ ๆ ฉันทไม่ต้องการเครื่องบรรณาการอะไร ๆ ท่านพืงนำมาเฉพาะแต่
ต้นไม้ที่มีกิ่งแดงเท่านั้น”

“ดีละ”

แล้วเมื่อเขาไปยังเรือนของพ่อค้ำนั้น ก็ยอมนำมาแต่ไม้จันทน์แดง เท่านั้น แม้พ่อค้ำนั้นก็ให้ทรัพย์เป็นอันมากแก่เขา

ในสมัยนั้น พระกัศปทศพลได้ปรินิพพานแล้ว ชนทั้งหลายได้สร้าง เจดีย์ทองไว้

วันหนึ่ง บุรุษนั้นได้บรรทุกไม้จันทน์แดงเป็นอันมากไปสู่กรุง พาราณสี ครั้นนั้น พ่อค้าผู้เป็นสหายได้ให้บดไม้จันทน์เป็นอันมากให้เต็ม ถาด แล้วกล่าวว่า

“สหาย ท่านจงมา พวกเราจักไปสู่ที่ก่อเจดีย์ จนกว่าจะหุงภัตตสุก แล้วจึง กลับ”

พ่อค้าได้พาเขาไปในที่นั้น ทำการบูชาเจดีย์ด้วยไม้จันทน์

สหายชาวปัจฉิมตชนบทของเขานั้น ได้สร้างที่ดูจมนทลแห่งพระจันทร์ ด้วยไม้จันทน์ในห้องแห่งพระเจดีย์

บุรพกรรมของเขามีเพียงนี้เท่านั้น

อานิสงส์การบูชาด้วยไม้จันทน์แดง

เขาจตุติจากอัฐภานั้นแล้ว เกิด ในเทว โลก ยังพุทธันดรหนึ่งให้สิ้นไป แล้วในเทว โลกนั้น ในพุทธรูปบาทกาลนี้ เกิด ในตระกูลพราหมณ์มหาศาล ในกรุงราชคฤห์ รัศมีเช่นกับมณฑลพระจันทร์ตั้งขึ้นจากมณฑลแห่งนาภีของ เขา เพราะเหตุนั้น พวกญาติจึงขนานนามของเข่าว่า "จันทาภาะ" นัยว่า นั้น เป็นผลแห่งการทำที่ดูจมนทลแห่งพระจันทร์ในพระเจดีย์ของเขา พราหมณ์ ทั้งหลายคิดกันว่า

“พวกเราสามารถพาพราหมณ์นี้ไปหากินได้”

ดังนี้แล้ว ให้เขานั่งบนยานน้อย เทียวกล่าวว่า

“ผู้ใดเอามือลูบคลำสรีระของจันทาทภพราหมณ์นี้ ผู้นั้นจะได้อิสริยยสมบัติ
ชื่อเห็นปานนี้”

ชนทั้งหลายเมื่อให้ทรัพย์ร้อยหนึ่งบ้าง พันหนึ่งบ้าง แสนหนึ่งบ้าง จึงได้
เอามือลูบคลำสรีระของพราหมณ์นั้น

พราหมณ์เหล่านั้น เทียวไปเนื่อง ๆ อยู่อย่างนี้ ก็ถึงกรุงสาวัตถีโดย
ลำดับ พักอยู่ในระหว่างพระนครและวิหารเซตวัน

อริยสาวกประมาณ ๕ โกฏิในกรุงสาวัตถี ถวายทานในเวลาก่อนภัต
แล้ว ในเวลาหลังภัต ถือของหอม ระเบียบดอกไม้ ผ้า และเภสัช ไปวิหารเพื่อ
ฟังธรรม

พราหมณ์ทั้งหลายเห็นอริยสาวกเหล่านั้น แล้วถามว่า

“ท่านทั้งหลายจะไปที่ไหนกัน”

อริยสาวกเหล่านั้นกล่าวว่า

“พวกเราจักไปสู่สำนักของพระศาสดาเพื่อฟังธรรม”

“ท่านทั้งหลายจงมา ท่านทั้งหลายไปในที่นั้นแล้ว จักทำอะไรอนุภาพ
เชื่อกับอนุภาพของจันทาทภพราหมณ์ของพวกข้าพเจ้าไม่มี เพราะว่าชนทั้ง
หลายถูกลูบคลำสรีระของจันทาทภพราหมณ์นั้น ย่อมได้สมบัติชื่อนี้ ท่านทั้ง
หลายจงมา จงดุจันทาทภพราหมณ์นั้น”

“ชื่อว่าอนุภาพของจันทาทภพราหมณ์ของท่านทั้งหลาย เป็นอย่างไร
พระศาสดาของพวกเราเท่านั้นมีอนุภาพมาก”

อริยสาวกและพวกพราหมณ์เหล่านั้นไม่อาจทำให้อีกฝ่ายยินยอมได้
จึงกล่าวว่า

“พวกเราไปสู่วิหารแล้ว จักรู้อนุภาพของจันทาทภพราหมณ์ หรือของ
พระศาสดาของพวกเรา”

ดังนั้นแล้ว ได้พาจันทภพพรหมณ์นั้นไปสู่วิหาร

เมื่อจันทภพพรหมณ์นั้นเข้าไปสู่สำนักของพระศาสดา พระศาสดาได้ทรงทำให้รัศมีเพียงดังพระจันทร์หายไปเสีย จันทภพพรหมณ์นั้นได้เป็นประหนึ่งกาในกระเช้าถ่านในสำนักพระศาสดา

ครั้งนั้น พรหมณ์ทั้งหลายนำให้เขาหลบออกไป รัศมีก็ได้กลับเป็นปกติอย่างเดิม พรหมณ์ก็นำเขามาสู่สำนักพระศาสดาอีก รัศมีก็หายไปอย่างนั้นเหมือนกัน จันทภพพรหมณ์ไปมาแล้วอย่างนั้นถึง ๓ ครั้ง เห็นรัศมีหายไปอยู่ จึงคิดว่า

“ผู้นี้เห็นจะรู้มนต์ที่ทำให้รัศมีของเราหายไป”

เขาจึงทูลถามพระศาสดาว่า

“พระองค์ทรงทราบมนต์เพื่อให้รัศมีหายไปหรือ”

พระศาสดาตรัสว่า

“เรารู้”

“ถ้าอย่างนั้น ขอพระองค์จงประทานแก่ข้าพระองค์บ้าง”

“เราไม่อาจให้แก่บุคคลผู้ไม่บวช”

ดังนั้นแล้ว จันทภพก็ได้กล่าวกะพรวพรหมณ์ว่า

“เมื่อฉันเรียนมนต์นั้นแล้ว ฉันจักเป็นผู้ประเสริฐในชมพูทวีป พวกท่านจงรออยู่ที่นี้ก่อน ฉันจักบวชเรียนมนต์สัก ๒-๓ วันเท่านั้น”

จันทภพทูลขอการบรรพชากะพระศาสดา แล้วได้อุปสมบท

ครั้งนั้น พระศาสดาจึงตรัสบอกอาการ ๓๒ แก่จันทภพภิกษุ นั้น เธอทูลถามว่า

“นี่อะไร”

พระศาสดาตรัสว่า

“นี่เป็นบริกรรมแห่งมนต์ เธอควรสาธยาย”

พวกพราหมณ์มาหาเขา แล้วถามว่า

“ท่านเรียนมนต์ได้แล้วหรือ”

เขาได้ตอบว่า

“ยังก่อน ฉันกำลังเรียน”

โดยล่วงไป ๒-๓ วันเท่านั้น เขาบรรลुพระอรหัต เมื่อพวกพราหมณ์มา แล้ว ได้ถามเขาเช่นเดิม เขากล่าวว่า

“ท่านทั้งหลายจงไปเถิด เดียวนี้ฉันเป็นผู้มีธรรมเครื่องไม่ไปเสียแล้ว”

ภิกษุทั้งหลายได้ยินแล้ว ได้กราบทูลแต่พระตถาคตว่า

“พระพุทธเจ้าข้า ภิกษุนี้กล่าวคำไม่จริง พยากรณ์พระอรหัตตผล”

พระศาสดาตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย บัดนี้ จันทาภะบุตรของเรามีอาสวะสิ้นแล้ว ย่อมกล่าวแต่คำจริงเท่านั้น”

ดังนี้แล้ว ตรัสพระคาถานี้ว่า

**“เราเรียกผู้บริสุทธิ์ ผ่องใส ไม่ขุ่นมัว
มีภาพเครื่องเพลิดเพลินสิ้นแล้ว
เหมือนพระจันทร์ที่ปราศจากมลทินนั้น ว่าเป็นพราหมณ์”**

ในกาลจบเทศนา ชนเป็นอันมากบรรลุอรุณผลทั้งหลาย มีโสดาปัตติผล เป็นต้น ดังนี้แล

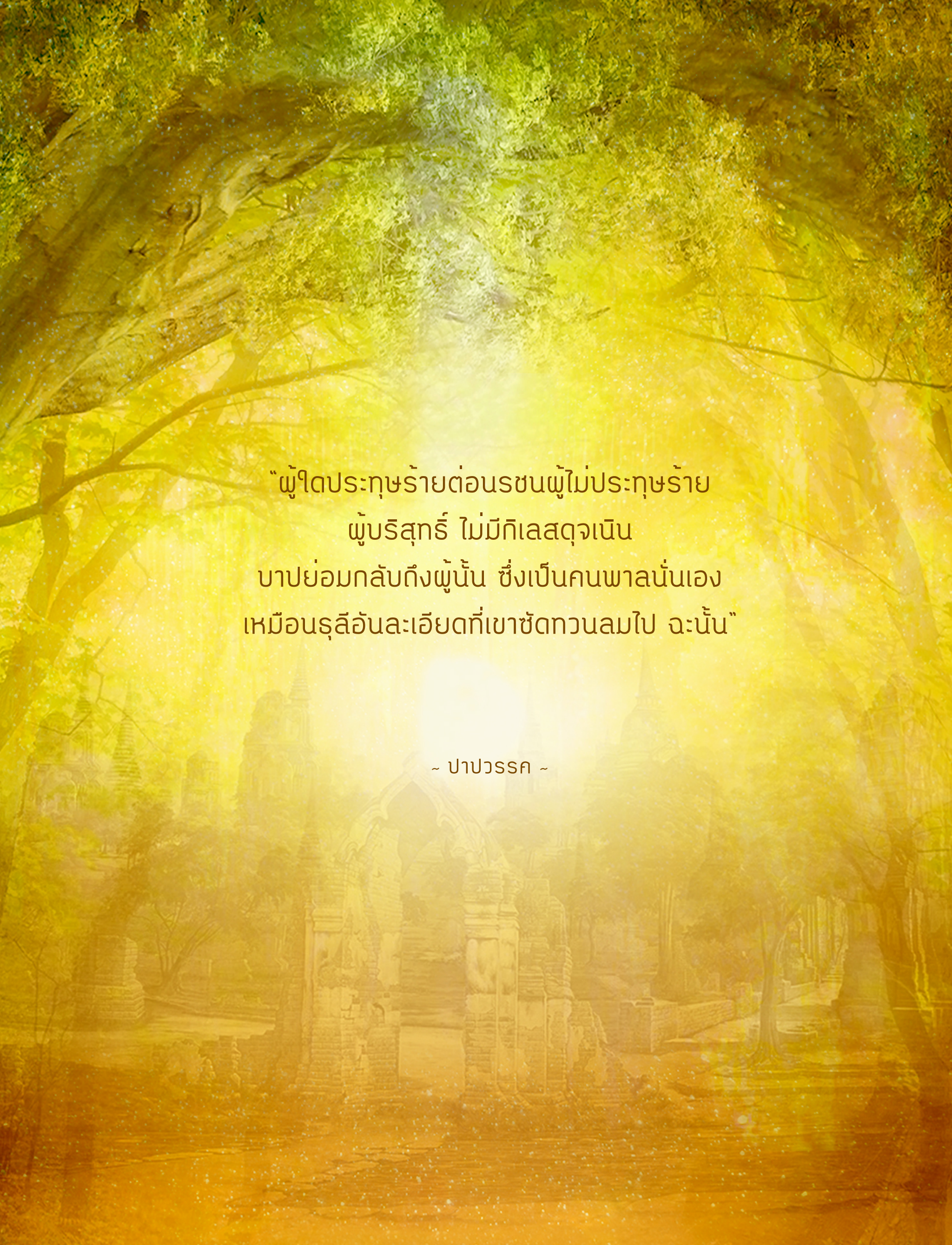

เหมือนปาฐกถวนลม

Scan me

“ผู้ใดประทุษร้ายต่อชนผู้ไม่ประทุษร้าย
ผู้บริสุทธิ์ ไม่มีทีเลสาธุเจเนิน
บาปย่อมกลับถึงผู้นั้น ซึ่งเป็นคนพาลนั่นเอง
เหมือนรุสอันละเอียดที่เขาชดทวนลมไป ฉะนั้น”

~ ปาปวรรค ~

นายพรานสุนัขชื่อโกกะ

พระศาสดาเมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภนายพราน
สุนัขชื่อ โกกะ ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า

นายพรานชื่อ โกกะพร้อมด้วยสุนัขล่าเนื้อของเขาออกไปล่าแต่
เช้า พบภิกษุถือบิณฑบาตเป็นวัตรรูปหนึ่ง กำลังเที่ยวบิณฑบาตอยู่
เขาโกรธ ด้วยคิดว่า

“เราพบคนกาลกิณี (ชั่วร้าย) วันนี้คงไม่ได้อะไรแน่นอน”

ดังนี้แล้ว เดินเข้าป่าไป

ฝ่ายพระเถระเที่ยวบิณฑบาตในหมู่บ้าน ทำภารกิจเสร็จแล้วก็เดินกลับสู่
ที่อยู่ของตน

วันนั้นนายพรานไม่ได้อะไร ๆ เลย เดินออกจากป่ามา พบพระเถระใน
ระหว่างทางอีก จึงคิดว่า

“เมื่อเช้า เราพบคนกาลกิณีนี้แล้ว ไปป่าจึงไม่ได้อะไร ๆ บัดนี้ พระรูปนี้
ได้มาเผชิญหน้ากับเราอีก เราจักให้สุนัขกัดพระรูปนี้เสีย”

เขาให้สัญญาณแก่สุนัข แล้วปล่อยไป พระเถระอ่อนวอนว่า

“อุบาสก ท่านอย่าทำอย่างนั้น”

“วันนี้ ข้าพเจ้าไม่ได้อะไร เพราะพบท่าน แล้วท่านก็มาพบข้าพเจ้าอีก
ข้าพเจ้าจักให้สุนัขกัดท่าน”

ดังนี้แล้ว จึงให้ส่งสัญญาณให้สุนัขกัด พระเถระรีบขึ้นต้นไม้ต้นหนึ่ง
โดยเร็ว เหล่าสุนัขพากันล้อมต้นไม้ต้นนั้นไว้

นายโกกะร้องบอกว่า

Audio 2

“แม้ท่านขึ้นต้นไม้ ก็ไม่มีทางพ่นมือข้าพเจ้าได้”

ดังนี้แล้ว จึงเอาปลายลูกศรแทงเท้าพระเถระ พระเถระได้แต่อ้อนวอนว่า

“ขอท่านอย่าทำเช่นนั้น ขอท่านอย่าทำเช่นนั้น”

นาย โทกะไม่ใส่ใจคำวอนของท่าน กลับแทงกระหน่ำใหญ่ พระเถระถูกแทงที่เท้าขวา ก็ยกเท้าขวาขึ้น หย่อนเท้าซ้ายลงมา แม้ถูกแทงที่เท้าซ้าย ก็ยกเท้าขึ้นขึ้น แล้วหย่อนอีกเท้าลงมาสลับกัน นาย โทกะไม่ใส่ใจคำอ้อนวอนของพระเถระ แทะเท้าทั้งสองของพระเถระ เท้าของพระเถระได้เป็นประตูดูกกลนด้วยคอบเพลิง ท่านเจ็บปวดไม่อาจจะคุมสติไว้ได้ จีวรที่ท่านห่มหลุดลง โดยท่านไม่รู้ตัว มันทกลงคลุมร่างนาย โทกะตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า

เหล่าสุนัขจรก้นเข้ารุมกัดนาย โทกะ ด้วยเข้าใจว่าเป็นพระเถระ พวกมันรุมกันกัดกินเจ้าของของตนจนเหลือแต่กระดูก สุนัขทั้งหลายออกมาจากจีวรมายืนอยู่ พระเถระได้หักกิ่งไม้แห้งขว้างสุนัขเหล่านั้น พวกมันเห็นพระเถระ จึงรู้ว่าพวกมันกัดกินเจ้าของของตน จึงหนีเข้าป่าไป

พระเถระเกิดความสงสัยขึ้นว่า

“นายพรานนั้นถูกคลุมด้วยจีวรของเราจึง โดนกัดจนตาย ศีลของเราต่างพร้อยหรือหนอ”

ท่านลงจากต้นไม้ ไปสู่สำนักของพระศาสดา กราบทูลเรื่องราวนี้ตั้งแต่ต้น แล้วทูลถามว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ศีลของข้าพระองค์ต่างพร้อยแลหรือ สมณภาพของข้าพระองค์ ยังคงมีอยู่แลหรือ”

พระศาสดาทรงสดับถ้อยคำของพระเถระนั้น แล้วตรัสว่า

“ภิกษุ ศีลของเธอไม่ต่างพร้อย สมณภาพของเธอยังมีอยู่ เขาประทุษร้ายต่อเธอผู้ไม่ประทุษร้ายจึงถึงความพินาศ ทั้งมิใช่แต่ในบัดนี้

อย่างเดียวกันเท่านั้น แม้ในอดีตกาล เขาก็ประทุษร้ายต่อผู้ไม่ประทุษร้าย ถึงความพินาศแล้วเหมือนกัน”

ดังนี้แล้ว เมื่อจะทรงประกาศเนื้อความนั้น ทรงนำอดีตนิทานมา ตรัสว่า

บุรพกรรมของนายพราน

ในอดีตกาล หมอผู้หนึ่งได้ไปถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่ง เทียวหาคนป่วยเพื่อ ประกอบเวชกรรม แต่ไม่มีใครยอมให้รักษา เขาถูกความหิวรบกวน เงินที่จะซื้ออาหารก็ไม่มี บังเอิญพบเด็กกลุ่มหนึ่งกำลังเล่นกันอยู่ จึงคิดว่า

“จักให้จุกัดเด็กเหล่านี้แล้วรักษา ก็จักได้อาหาร”

เขาเห็นงูตัวหนึ่งนอนชูหัวใน โพรงไม้ จึงบอกเด็กว่า

“นั่นลูกนกสาธิกา พวกเจ้าจงจับมัน”

ทันใดนั้น เด็กน้อยคนหนึ่งตรงเข้าจับงูที่คอดึงออกมา เมื่อรู้ว่ามันเป็นงู จึงร้องเสียงดัง สะบัดอย่างแรง งูลอยไปตกบนหัวของหมอนั้น งูได้รัดคอ แล้วกัดเขาจนตาย

นาย โทกะพรานสุนัขนี้ แม้ในกาลก่อนก็ประทุษร้ายต่อคนผู้ไม่ประทุษร้าย ถึงความพินาศแล้วอย่างนี้เหมือนกัน”

พระศาสดาครั้งทรงนำอดีตนิทานนี้มาแล้ว เมื่อจะทรงสืบอนุสนธิแสดงธรรม จึงตรัสพระคาถานี้ว่า

“ผู้ใดประทุษร้ายต่อชนผู้ไม่ประทุษร้าย
ผู้บริสุทธิ์ ไม่มีกิเลสดูจนิน
บาปย่อมกลับถึงผู้นั้น ซึ่งเป็นคนพาลนั่นเอง
เหมือนธูลีอันละเอียดที่เขาช้ดทวนลมไป ฉะนั้น”

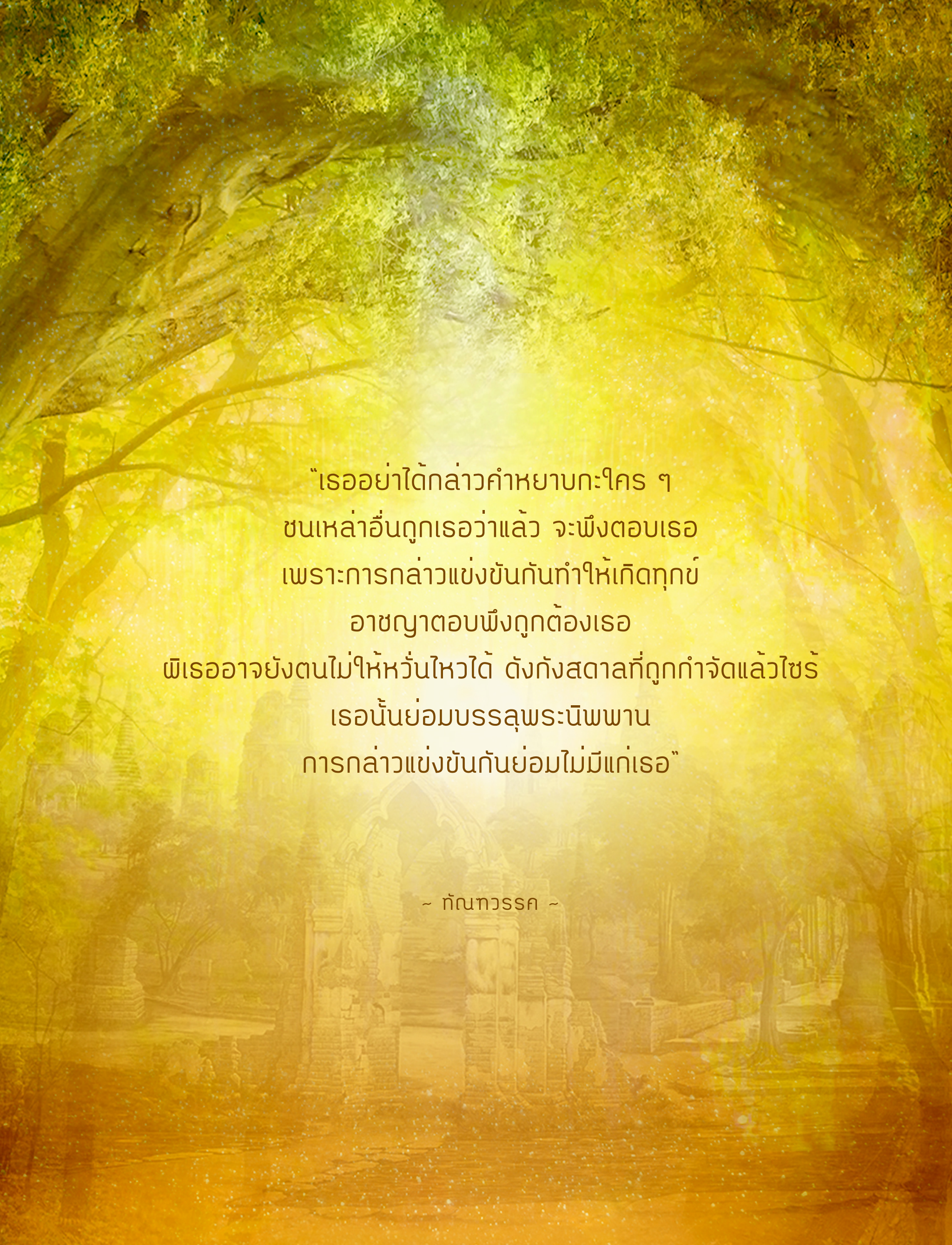
ในกาลจบเทศนา ภิกษุเหล่านั้นดำรงอยู่ในพระอรหัตตผล พระธรรมเทศนา
ได้มีประโยชน์แม้แก่บริษัทผู้ประชุมกันแล้ว ดังนี้แล

เหมือนกังสดาลปากขาด

Scan me

“เธออย่าได้กล่าวคำหยาบกะโศกร ๑
ชนเหล่าอื่นดูกรเธอว่าแล้ว จะพึงตอบเธอ
เพราะการกล่าวแข่งขันกันทำให้เกิดทุกข์
อาชญาตอบพึงดูที่ต้องเธอ
พีเธออาจยังทนไม่ไห้หวั่นไหวได้ ดังกังสดาที่ดูกรกำจัดแล้วไซริ
เธอนั้นย่อมบรรลุนิพพาน
การกล่าวแข่งขันกันย่อมไม่มีแก่เธอ”

~ กัณทวรรค ~

พระโกณฑธานเถระ

พระศาสดาเมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภพระเถระชื่อ
โกณฑธานะ ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า

จำเดิมแต่วันที่ท่านพระโกณฑธานะนั้นบวช รูปสตรีรูปหนึ่งเที่ยว
ไปกับพระเถระ แต่พระเถระไม่เห็นรูปสตรีนั้น ส่วนมหาชนเห็น เมื่อท่าน
เที่ยวบิณฑบาตอยู่ภายในบ้าน มหาชนถวายภิกษาทัฬหี ๑ แล้ว พูดยว่า

“ท่านขอรับ ส่วนนี้จึงเป็นของสำหรับท่าน แต่ส่วนนี้สำหรับสตรีผู้สหาย
ของท่าน”

ดังนี้แล้ว ก็ถวายภิกษาทัฬหีที่ ๒

บุรพกรรมของพระเถระ

ในกาลแห่งพระพุทธเจ้าพระนามว่ากัสสปะ ภิกษุ ๒ รูปเป็นสหายกัน
เป็นผู้กลมเกลียวกันอย่างยิ่ง ดุจคลอดจากกรรมมารดาเดียวกัน

ก็ในกาลแห่งพระพุทธเจ้าผู้ทรงพระชนมายุยืน ภิกษุทั้งหลายทำอุโบสถ
ร่วมกันทุก ๆ ๑ ปี หรือทุก ๆ ๖ เดือน ท่านทั้งสองรูปนั้นก็ออกไปจากที่อยู่
ด้วยคิดว่า "จักไปสู่โรงอุโบสถ"

เทวดาในชั้นดาวดึงส์ผู้หนึ่งเห็นท่านทั้งสองแล้ว คิดว่า

“ภิกษุคู่นี้ช่างกลมเกลียวกันเหลือเกิน เราจักสามารถทำลายภิกษุคู่นี้ได้
หรือหนอ”

ดังนี้แล้ว ได้มาในลำดับเวลาที่ตนคิดแล้วนั้นแล ในขณะนั้นภิกษุรูป
หนึ่งกล่าวว่า

“ผู้มีอายุ ขอท่านจงรออยู่สักครู่หนึ่ง ผมต้องการจะถ่าย”

Audio 3

ท่านจึงเข้าไปในระหว่างพุ่มไม้ เมื่อพระเถระเสร็จกิจออกมา เทวดานั้น
ได้นิรมิตตนเป็นหญิงสาวคนหนึ่ง เอามือข้างหนึ่งเกล้ามวยผม ข้างหนึ่งจัด
ผ้านุ่ง เดินตามออกมาข้างหลังพระเถระนั้น ท่านไม่เห็นหญิงนั้น แต่ภิกษุรูปที่
ยืนอยู่ข้างหน้าซึ่งคอยท่านอยู่เหลียวมาดู เห็นหญิงนั้นเดินตามออกมา

เทวดารู้ว่าภิกษุนั้นเห็นตนแล้วก็อันตรธานไป ภิกษุนั้นพูดกะภิกษุที่เดิน
ออกมาว่า

“ผู้มีอายุ ศิลของท่านถูกทำลายเสียแล้ว”

ภิกษุผู้เดินออกมากล่าวว่า

“ผู้มีอายุ กรรมเห็นปานนั้นของผมไม่มี”

“เมื่อก็ หญิงรุ่นสาวเดินตามออกมาข้างหลังท่าน ท่านทำกรรมแล้ว
ท่านยังพูดปฏิเสธว่า กรรมเห็นปานนี้ของผมไม่มี”

“ผู้มีอายุ ขอท่านจงอย่าให้ผมฉิบหายเลย กรรมเห็นปานนั้นของผม
ไม่มีจริงๆ”

“ผมเห็นด้วยตาทั้งสองเอง จักเชื่อท่านได้อย่างไร”

ดังนี้แล้ว ทั้งสองก็แตกกันแล้วหลีกไป แม้ใน โรงอุโบสถภิกษุผู้กล่าวหา
ตั้งใจว่า

“เราจักไม่ทำอุโบสถร่วมกับภิกษุนี้”

ภิกษุผู้ถูกกล่าวหา ก็แจ้งแก่ภิกษุทั้งหลายว่า

“ท่านขอรับ จุดดำแม่เท้าเมล็ดงา ย่อมไม่มีในศิลของผม”

ภิกษุผู้กล่าวหา กล่าวยืนยันว่า

“กรรมลามกนั้น ผมเห็นเอง”

เทวดาเห็นภิกษุผู้กล่าวหา ไม่ปรารถนาจะทำอุโบสถร่วมกับภิกษุที่ตน
เกลียด ได้หวนคิดว่า

“เราทำกรรมหนักแล้ว”

ดังนี้ ได้กล่าวว่า

“ศีลของพระผู้เป็นเจ้าของข้าพเจ้าไม่ได้ถูกทำลาย ข้าพเจ้าทำกรรมอันลามกนั้นก็เพื่อจะทดสอบความสัมพันธ์ของพวกท่าน ขอท่านจงทำอุโบสถร่วมกับพระผู้เป็นเจ้านั้นเถิด”

ภิกษุผู้กล่าวหานั้นเชื่อคำของเทวดา จึงได้ทำอุโบสถร่วมกัน แต่หาได้เป็นผู้มีจิตซัดเชื่อ ในภิกษุผู้ถูกกล่าวหาเหมือน ในกาลก่อนไม่

บุรพกรรมของเทวดามีประมาณเท่านี้ ก็ในเวลาสิ้นอายุ พระเถระเหล่านั้นได้บังเกิด ในเทวโลกแสนสบาย

ฝ่ายเทวดาบังเกิด ในอเวจี หมกหม้ออยู่ในอเวจินั้นสิ้น ๑ พุทธันดร

ในพุทธูปบาทกาลนี้ เทวดาได้บังเกิด ในกรุงสาวัตถี ถึงความเจริญวัยแล้ว ได้บรรพชาอุปสมบทในพระศาสนา ตั้งแต่วันที่ท่านบวช รูปสตรีนั้นก็ได้ปรากฏอย่างนั้นนั่นแล เพราะเหตุนั้น ภิกษุทั้งหลายจึงได้ขนานนามท่านว่า "โกณฑธานะ"

ภิกษุทั้งหลายเห็นท่านเที่ยวไปอยู่อย่างนั้น จึงบอกอนาถบิณฑิกเศรษฐีว่า

“ท่านเศรษฐี ท่านจงขับไล่ภิกษุผู้ทุศีลรูปนี้ออกจากวิหารของท่านเสีย เพราะว่า ความเสียหายจะเกิดขึ้นแก่ภิกษุที่เหลือ”

ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีกล่าวว่า

“ท่านผู้เจริญ ก็พระศาสดาไม่อยู่ในวิหารหรือ”

“อยู่ ท่านเศรษฐี”

“ท่านผู้เจริญ ถ้ากระนั้น พระศาสดาคงจักทรงทราบ”

ภิกษุเหล่านั้นไปแจ้งแม่แก่นางวิสาชาอย่างนั้นเหมือนกัน แม่นางวิสาชา
ก็ได้ให้คำตอบแก่ภิกษุเหล่านั้นเหมือนกัน

เมื่อท่านเหล่านั้นไม่รับฟัง ภิกษุเหล่านั้นจึงได้ทูลแต่พระราชาวา

“มหาบพิตร ภิกษุชื่อ โกณฑธานะ พาหญิงคนหนึ่งเที่ยวไป จะยังความ
เสียหาย ให้เกิดแก่ภิกษุทุกรูป ขอมหาบพิตรทรงขับไล่ภิกษุนั้น ออกจากแคว้น
แคว้นของพระองค์เสีย”

พระราชাত্রัสว่า

“ก็ภิกษุนั้นอยู่ที่ไหนเล่า”

“อยู่ในวิหาร มหาบพิตร”

“อยู่ในเสนาสนะหลังไหน”

“ในเสนาสนะชื่อ โนน”

“ถ้าเช่นนั้น ขออาราธนาพระคุณเจ้าไปเถิด ข้าพเจ้าจักสั่ง ให้จับภิกษุรูป
นั้น”

ในเวลาเย็น ท้าวเธอเสด็จไปวิหาร รับสั่งให้พวกบุรุษล้อมเสนาสนะนั้น
ไว้ แล้วได้เสด็จผินพระพักตร์ตรงที่อยู่ของพระเถระ

พระเถระได้ยินเสียงเอะอะ จึงได้ออกจากเสนาสนะ ยืนอยู่ที่หน้ามุข
พระราชาก็ทอดพระเนตรเห็นรูปสตรีนั้น ยืนอยู่ข้างหลังพระเถระ พระเถระ
ทราบว่พระราชาสด็จมา จึงขึ้นไปยังเสนาสนะ แล้วนั่งอยู่

พระราชาก็ทรงไหว้พระเถระ ไม่ทอดพระเนตรเห็นสตรีนั้น ท้าวเธอทรง
ตรวจดูที่ชอกประตูบ้าง ที่ได้เตียงบ้าง ก็ได้ทรงประสพเลย จึงได้ตรัสกะ
พระเถระว่า

“ท่านขอรับ ข้าพเจ้าเห็นสตรีนางหนึ่ง ในที่นี้ เขาไปไหนเสีย”

พระเถระทูลว่า

“อาตมภาพไม่เห็น มหาบพิตร”

“เมื่อไหร่ ข้าพเจ้าเห็นสตรียืนอยู่ข้างหลังท่าน”

“อาตมภาพไม่เห็น มหาบพิตร”

พระราชาทรงดำริว่า

“นี่มันเป็นเรื่องอะไรกันหนอ”

แล้วตรัสว่า

“ขอนิมนต์ท่านออกไปจากที่นี่ก่อน ขอรับ”

เมื่อพระเถระออกไป ยืนอยู่ที่หน้ามุข สตรีนั้นก็ยืนอยู่ข้างหลังของพระเถระอีก พระราชาทอดพระเนตรเห็นสตรีนั้นแล้ว จึงเสด็จขึ้นไปชั้นบนอีก

พระเถระทราบความที่พระราชานั้นเสด็จมาแล้ว จึงนั่งลง

พระราชาทรงตรวจดูสตรีนั้น ในที่ทุกแห่งอีก ก็มิได้ทรงประสบ จึงตรัสถามพระเถระนั้นซ้ำอีกว่า

“สตรีนั้นอยู่ที่ไหน ขอรับ”

พระเถระทูลว่า

“อาตมภาพไม่เห็นสตรีนั้น มหาบพิตร”

“ขอท่าน โปรดบอกเถิดขอรับ เมื่อไหร่เอง ข้าพเจ้าเห็นสตรียืนอยู่ข้างหลังของท่าน”

“ขอถวายพระพร มหาบพิตร แม้มหาชนก็พูดว่า สตรีเที่ยวไปข้างหลังอาตมภาพ ส่วนอาตมภาพไม่เห็นสตรีนั้นเลย”

พระราชาดำริว่า

“นั่นฟังเป็นรูปเทียม”

แล้วรับสั่งกะพระเถระอีกว่า

“ท่านขอรับ ขอท่านจงลงไปจากที่นี่ดูที”

เมื่อพระเถระลงไปยืนอยู่ที่หน้ามุข พระราชาก็ได้ทอดพระเนตรเห็นสตรี นั้นยืนอยู่ข้างหลังของพระเถระนั้นอีก ครั้นเสด็จขึ้นไปข้างบน ก็กลับมิได้ ทอดพระเนตรเห็น

ท้าวเธอทรงซักถามพระเถระอีก เมื่อท่านทูลยื่นกรานคำเดียวว่า

“อาตมภาพไม่เห็น”

ก็ทรงสันนิษฐานได้ว่านั่นเป็นรูปเทียมแน่ จึงตรัสกะพระเถระว่า

“ท่านขอรับ เมื่อสังกิลีส (เครื่องเศร้าหมอง) เห็นปานนั้นเที่ยวติดตาม ไปข้างหลังท่านอยู่ คนอื่นใคร ๆ จักไม่ถวายภิกษาแก่ท่าน ท่านจงเข้าไป พระราชวังของข้าพเจ้าเนื่องนิตย ข้าพเจ้าจักบำรุงท่านด้วยปัจจัย ๔”

ทรงนิมนต์พระเถระแล้ว ก็เสด็จหลีกไป

ภิกษุทั้งหลายยกโทษว่า

“ผู้มีอายุทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจงดูภิกษาของพระราชามุลาเมก เมื่อ พวกเราทูลว่า ขอพระองค์ทรงขับไล่ภิกษุนี้ออกจากวิหารเสีย ก็เสด็จมา กลับนิมนต์ภิกษุนี้ด้วยปัจจัย ๔ แล้วเสด็จกลับ”

ภิกษุทั้งหลายก็กล่าวกะพระเถระนั้นว่า

“เฮ้ย คนทุศีล บัดนี้ พระราชากลายเป็นคนชั่วแล้ว”

พระเถระนั้น ในกาลก่อนไม่อาจจะกล่าวอะไร ๆ กะภิกษุทั้งหลายได้ บัดนี้ กล่าวตอบทันทีว่า

“พวกท่านเป็นผู้ทุศีล พวกท่านเป็นคนชั่ว พวกท่านพาหญิงเที่ยวไป”

ภิกษุเหล่านั้นไปกราบทูลแต่พระศาสดาว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระ โภณฑธานะอันข้าพระองค์ทั้งหลายว่ากล่าว แล้ว กลับกล่าวต่าง ๆ เป็นต้นว่า แม้พวกท่านก็เป็นผู้ทุศีล”

พระศาสดาทรงไต่สวนทั้งสองฝ่าย

พระศาสดารับสั่งให้เรียกพระโกณฑธานะนั้นมา แล้วตรัสถามว่า

“ภิกษุ ช่างว่เธอกล่าวอย่างนั้นจริงหรือ”

พระเถระกราบทูลว่า

“จริง พระพุทธเจ้าข้า”

“เพราะเหตุไรเธอจึงกล่าวอย่างนั้น”

“เพราะเหตุที่ภิกษุเหล่านั้นกล่าวกับข้าพระองค์”

“ภิกษุทั้งหลาย เพราะเหตุไรพวกท่านจึงกล่าวกะภิกษุนี้อย่างนั้น”

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พวกข้าพระองค์เห็นหญิงเที่ยวไปข้างหลังภิกษุนี้ จึงกล่าวอย่างนั้น”

“ภิกษุเหล่านี้เห็นหญิงเที่ยวไปกับเธอ จึงกล่าวจนอย่างนั้น ส่วนตัวเธอ ไม่ได้เห็นเลย เหตุไฉนจึงกล่าวกะภิกษุเหล่านั้นอย่างนั้นเล่า ผลนี้เกิดขึ้นเพราะอาศัยทิฏฐิลามกของเธอ ในกาลก่อนมิใช่หรือ เหตุไรในบัดนี้ เธอจึงถือทิฏฐิลามกอีกเล่า”

พวกภิกษุทูลถามว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ก็ภิกษุนี้ได้ทำกรรมอะไรในปางก่อน”

ที่นั้น พระศาสดาตรัสบุรพกรรมของท่านแก่ภิกษุเหล่านั้น แล้วตรัสว่า

“ภิกษุ เธออาศัยกรรมลามกนี้ จึงถึงประการอันแปลกนี้แล้ว บัดนี้ การที่เธอถือทิฏฐิอันลามกเห็นปานนั้นอีก ไม่สมควร เธออย่ากล่าวอะไร ๆ กับภิกษุทั้งหลายอีก จงเป็นผู้ไม่มีเสียง เช่นกิ้งก่าลอันเขาตัดขอบปากแล้ว เมื่อทำอย่างนั้น จักเป็นผู้ชื่อว่าบรรลุพระนิพพาน”

เมื่อจะทรงสืบอนุสนธิแสดงธรรม จึงได้ทรงภาษิตพระคาถาเหล่านี้ว่า

“เธออย่าได้กล่าวคำหยาบกะใคร ๆ
ชนเหล่าอื่นถูกเธอว่าแล้ว จะฟังตบเธอ
เพราะการกล่าวแข่งชันกันทำให้เกิดทุกข์
อาชญาตบฟังถูกต้องเธอ
ผีเธออาจยังตนไม่ให้หวั่นไหวได้ ดังกังสตาลที่ถูกกำจัดแล้วไซ้
เธอนั้นย่อมบรรลุพระนิพพาน
การกล่าวแข่งชันกัน ย่อมไม่มีแก่เธอ”

ในกาลจบเทศนา ชนเป็นอันมากบรรลุอริยมผลทั้งหลาย มีโสดาปัตติผล
เป็นต้นแล้ว

แม้พระโกณฑธานเถระตั้งอยู่ในพระโอวาทที่พระศาสดาประทานแล้ว
ก็ได้บรรลุพระอรหัตตผลต่อกาลไม่นานนัก ท่านได้เหาะขึ้นไปในอากาศ
จับสลากเป็นครั้งแรก ดังนี้แล

ท่านได้จับสลากได้ที่ ๑ สามครั้ง คือ เมื่อพระศาสดาจะเสด็จไปสู่ผู้คน
ครในกนิมนต์ของนางมหาสุภัททา ๑ เมื่อเสด็จไปสู่เมืองสาเกตในกนิ
มนต์ของนางจุลสุภัททา ๑ เมื่อเสด็จไปสู่สุนาปรันตชนบท ๑ ในกนิมนต์
เหล่านั้น ต้องการแต่พระขีณาสพล้วน ๆ ๕๐๐ องค์

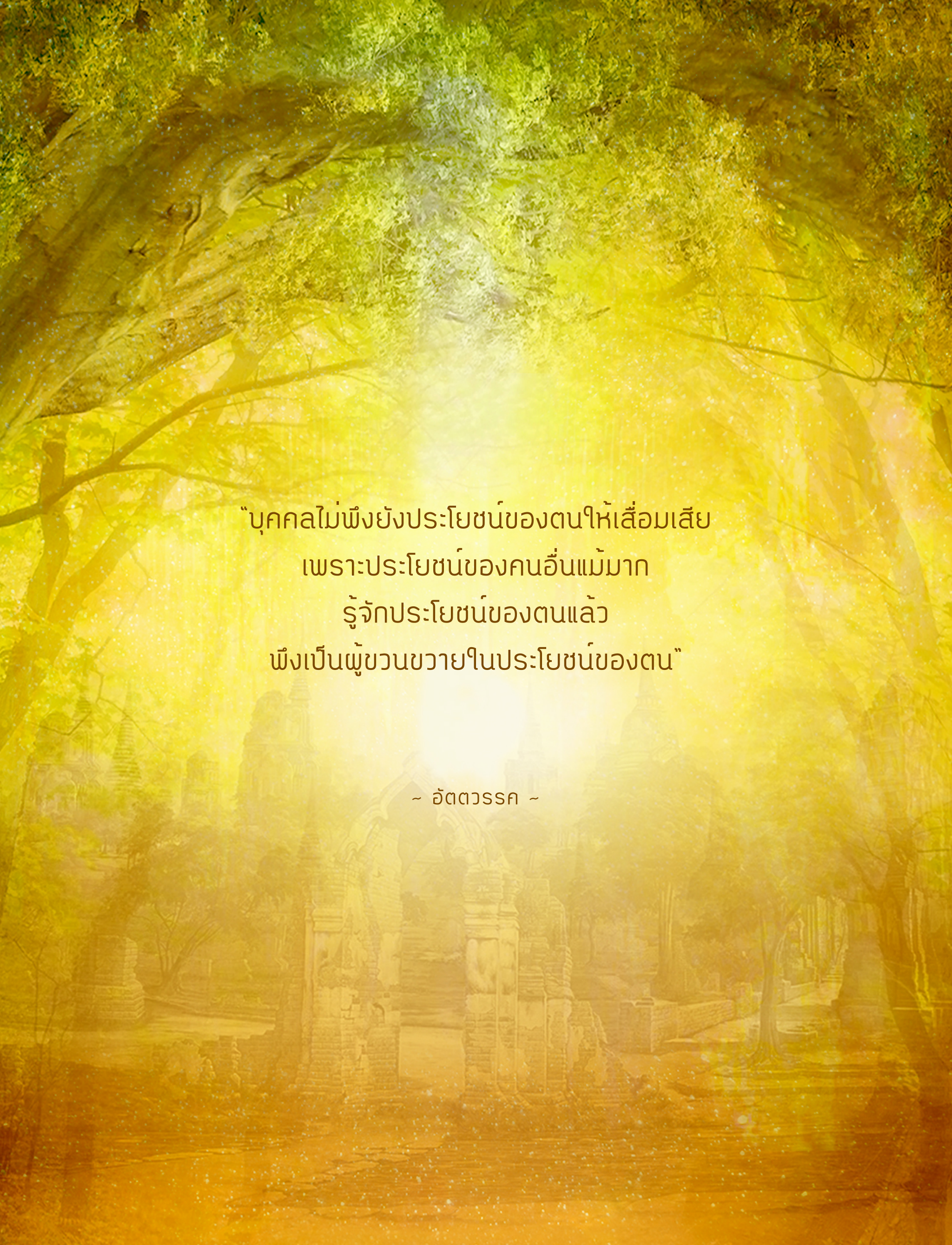

ประโยชน์ของตน

Scan me

“บุคคลไม่พึงยังประโยชน์ของตนให้เสื่อมเสีย
เพราะประโยชน์ของคนอื่นแม้มาก
รู้จักประโยชน์ของตนแล้ว
พึงเป็นผู้ขวนขวายในประโยชน์ของตน”

~ อรรถธรรม ~

พระอรรถกถาจารย์

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภพระอรรถกถาจารย์ ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า

พระศาสดาตรัสในกาลที่จวนจะปรินิพพานว่า

“ภิกษุทั้งหลาย ในอีก ๔ เดือนข้างหน้า เราจักปรินิพพาน”

ภิกษุประมาณ ๗๐๐ รูปซึ่งยังเป็นปุถุชน เกิดความสังเวช ไม่ละสำนัก พระศาสดาเลย เทียวปรึกษากันว่า

“ท่านผู้มีอายุ พวกเราจะทำอะไรหนอแล”

ส่วนพระอรรถกถาจารย์คิดว่า

“ข้าว่า พระศาสดาจักปรินิพพานในอีก ๔ เดือนข้างหน้า ก็ตัวเรายังเป็นผู้มีราคะอยู่ เมื่อพระศาสดายังทรงพระชนม์อยู่นี้แหละ เราจักพยายามเพื่อประโยชน์แก่พระอรหันต์”

พระเถระจึงไม่ได้ไปสำนักของภิกษุเหล่านั้น ต่อมาได้พบภิกษุเหล่านั้น ภิกษุเหล่านั้นได้ตำหนิท่านว่า

“ผู้มีอายุ เหตุใดท่านจึงไม่มาสำนักของพวกกระผมเพื่อปรึกษาหารือกันเลย”

ดังนั้นแล้ว ก็นำท่านไปสู่สำนักพระศาสดา แล้วได้ทูลเรื่องราวแต่พระศาสดา พระศาสดาตรัสถามว่า

“เหตุไรเธอจึงทำอย่างนั้น”

ท่านพระอรรถกถาจารย์กราบทูลว่า

“ข้าพระองค์ได้ทราบข่าวว่าพระองค์จักปรินิพพานในอีก ๔

Audio 4

เดือนข้างหน้า ข้าพระองค์พยายามเพื่อบรรลุพระอรหัต ในขณะที่พระองค์
ยังทรงพระชนม์อยู่ พระพุทธเจ้าข้า”

พระศาสดาประทานสาธการแก่พระเถระนั้น แล้วตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย ผู้ใดมีความลิเนหาในเรา ผู้นั้นควรเป็นดุจอัตตทัตตะ
ด้วยว่า ชนทั้งหลายบูชาอยู่ด้วยวัตถุต่าง ๆ มีของหอมเป็นต้น ย่อมไม่เชื่อว่า
บูชาเรา ส่วนผู้บูชาอยู่ด้วยการปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ย่อมเชื่อว่าบูชา
เรา เพราะฉะนั้น แม้ภิกษุรูปอื่นก็พึงเป็นเช่นอัตตทัตตะ”

ดังนี้แล้ว ตรัสพระคาถานี้ว่า

**“บุคคลไม่พึงยังประโยชน์ของตนให้เสื่อมเสีย
เพราะประโยชน์ของคนอื่นแม้มาก
รู้จักประโยชน์ของตนแล้ว
พึงเป็นผู้ชวนชวายในประโยชน์ของตน”**

ในกาลจบเทศนา พระเถระนั้นได้ตั้งอยู่ในพระอรหัตตผล

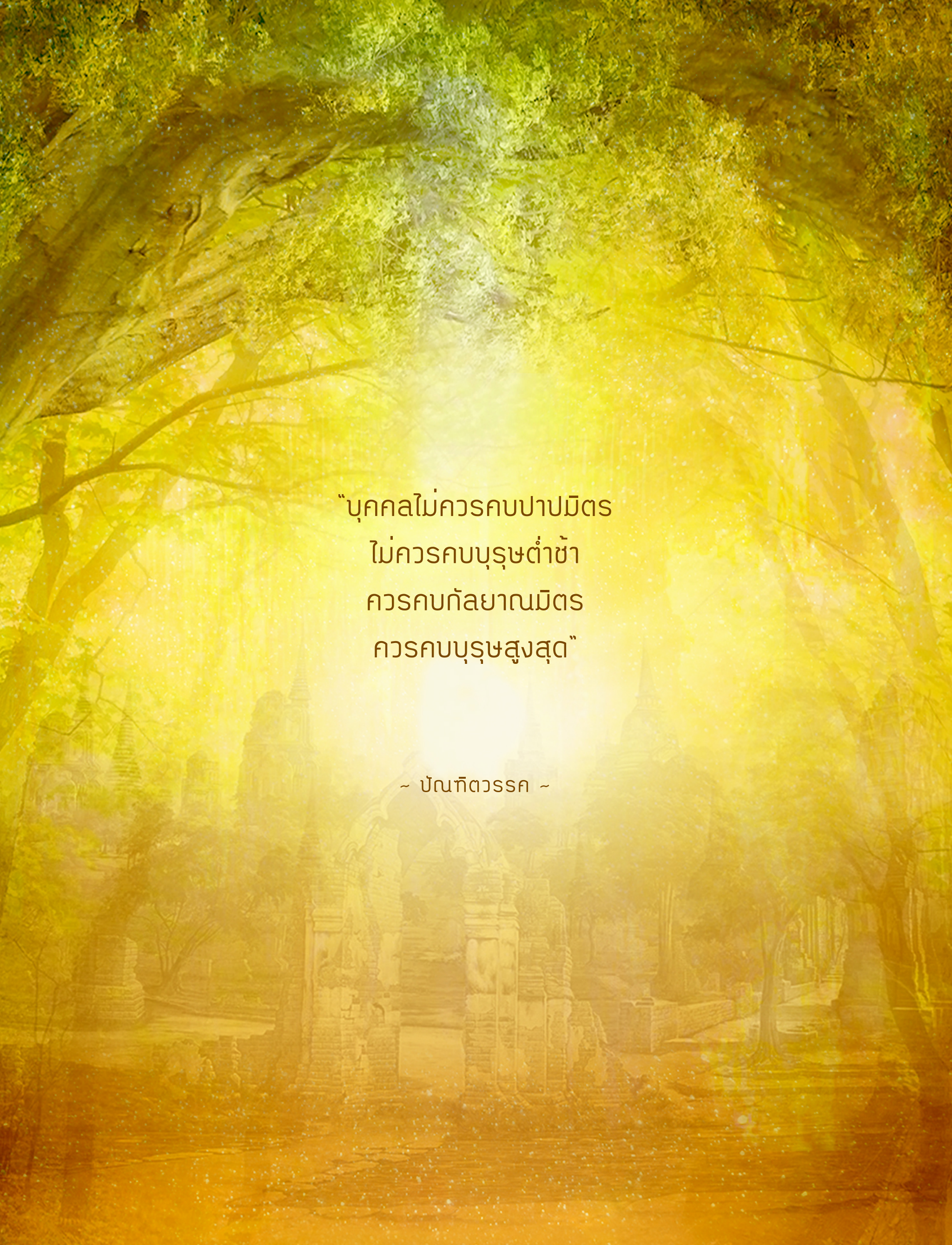
เทศนาได้เป็นประโยชน์แม้แก่ภิกษุผู้มาประชุมกันทั้งหลาย ดังนี้แล

ผู้มีกัลยาณมิตรเป็นเพื่อน

Scan me

“บุคคลไม่ควรคบปาปมิตร
ไม่ควรคบบุรุษต่ำช้า
ควรคบกัลยาณมิตร
ควรคบบุรุษสูงสุด”

~ ปณทิตวารรศ ~

พระฉันทนเถระ

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภพระฉันทนเถระ ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า
ท่านพระฉันทนนั้นดำพระอัครสาวกทั้งสองว่า

“เราเมื่อตามเสด็จออกมหาภิเนษกรรมณ์กับพระลูกเจ้าของเราทั้งหลาย
ในเวลานั้น มิได้เห็นผู้อื่นแม้สักคนเดียว แต่บัดนี้ ท่านพวกนี้เที่ยวกล่าวว่
เราชื่อสารีบุตร เราชื่อ โมคคัลลานะ พวกเราเป็นอัครสาวก”

พระศาสดาทรงสดับข่าวนั้น ในสำนักภิกษุทั้งหลายแล้ว รับสั่งให้เรียก
พระฉันทนเถระมา แล้วตรัสสอน

ท่านหนึ่ง ในช่วงขณะนั้นเท่านั้น ยังกลับไปดำพระเถระทั้งหลายเหมือน
อย่างนั้นอีก พระศาสดารับสั่งให้หาท่านซึ่งกำลังดำมา ตรัสสอนอย่างนั้นถึง
๓ ครั้ง แล้วตรัสเตือนว่า

“ฉันทนนะ ชื่อว่าอัครสาวกทั้งสองเป็นกัลยาณมิตร เป็นบุรุษชั้นสูงของเธอ
เธอจงเสพ จงคบกัลยาณมิตรเห็นปานนี้”

ดังนี้แล้ว เมื่อจะทรงสืบอนุสนธิแสดงธรรม จึงตรัสพระคาถานี้ว่า

**“บุคคลไม่ควรคบปาปมิตร
ไม่ควรคบบุรุษต่ำช้า
ควรคบกัลยาณมิตร
ควรคบบุรุษสูงสุด”**

ในเวลาจบเทศนา ชนเป็นอันมากบรรลุอรุณผลทั้งหลาย มี
โสดาปัตติผลเป็นต้นแล้ว

Audio 5

ฝ่ายพระฉันทนเถระ แม้ได้ฟังพระโอวาทแล้ว ก็ยังดำชู้พวกภิกษุอยู่อีก เหมือนก่อนนั่นเอง แม้พวกภิกษุก็กราบทูลแต่พระศาสดาอีก

พระศาสดาตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย เมื่อเรายังมีชีวิตอยู่ พวกเธอจักไม่อาจทำให้ฉันทนเถระ สำเหนียกได้ แต่เมื่อเราปรินิพพานแล้ว ฉันทนเถระจึงจักสำเหนียก”

ครั้น ในเวลาที่พระศาสดาจะเสด็จปรินิพพาน ท่านพระอานนท์ได้ทูลถามว่า

“พระพุทธเจ้าข้า พวกข้าพระองค์จะพึงปฏิบัติกับพระฉันทนเถระอย่างไร”

พระศาสดาตรัสว่า

“อานนท์ พวกเธอพึงลงพรหมทัณฑ์แก่ฉันทนภิกษุเถิด”

เมื่อพระศาสดาเสด็จปรินิพพานแล้ว พระฉันทนเถระนั้นได้ฟังพรหมทัณฑ์ที่ พระอานนท์เถระยกขึ้นแล้ว มีทุกข์ เสียใจ ล้มสลบถึง ๓ ครั้ง แล้วจึงวอนว่า

“ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอท่านอย่าให้กระผมฉิบหายเลย”

ดังนี้แล้ว บำเพ็ญวัตรอยู่โดยชอบ ต่อกาลไม่นานนัก ก็บรรลुพระอรหัตพร้อมด้วยปฏิสัมภิทาทั้งหลายแล้ว ดังนี้แล

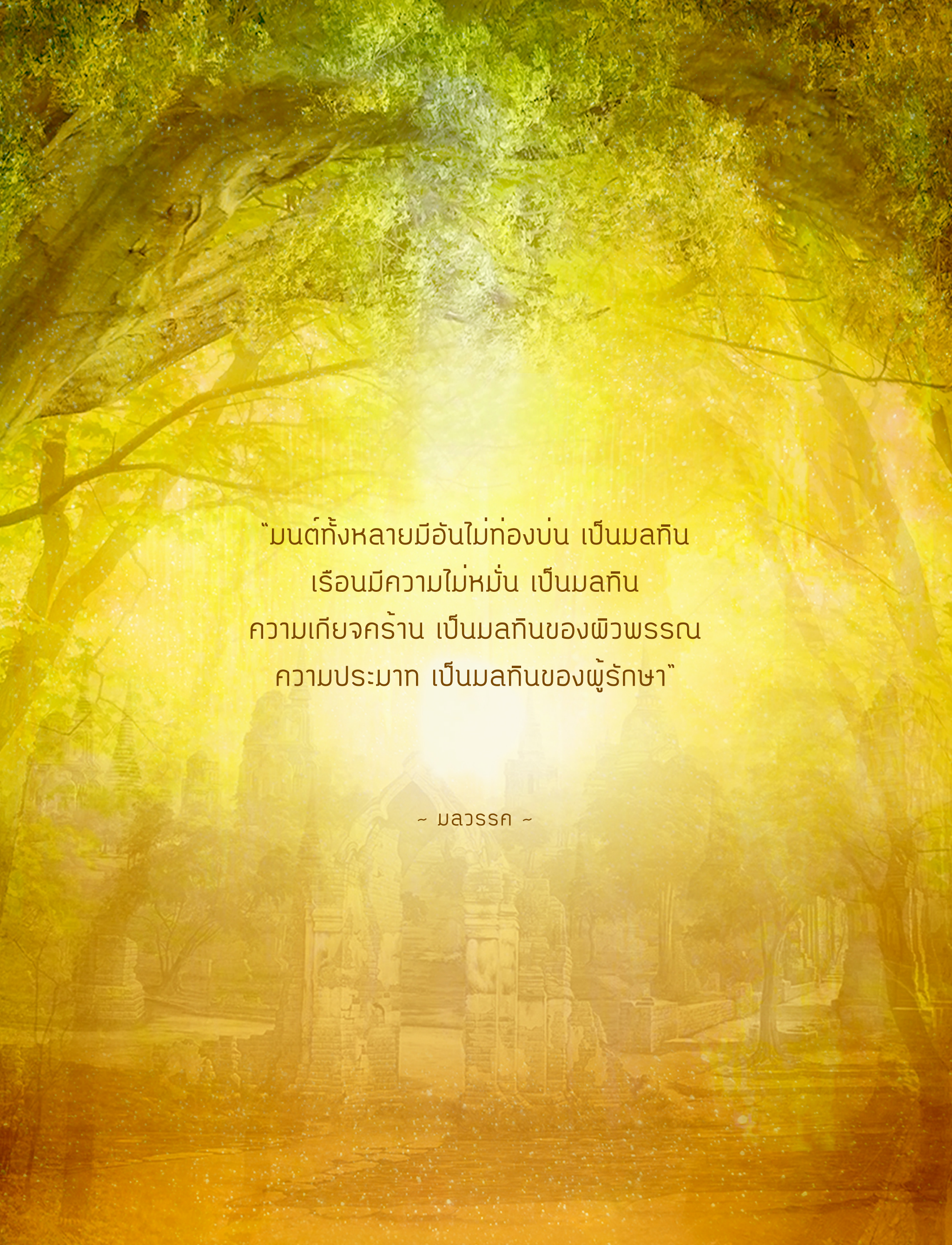

มลทินของมนต์

Scan me

“มนต์ทั้งหลายมีอันไม่ท่องบ่น เป็นมลทิน
เรือนมีความไม่หมั่น เป็นมลทิน
ความเกียจคร้าน เป็นมลทินของพิวพรรณ
ความประมาท เป็นมลทินของผู้รักษา”

~ มลวสสค ~

พระโลพูททายีเถระ

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภพระโลพูททายีเถระ ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า

ชาวนครสาวัตถิผู้เป็นอริยสาวกประมาณ ๕ โกฏิ ถวายทานในเวลาก่อนภัตแล้ว ในเวลาหลังภัตจึงถือวัตถุทั้งหลายมีเนยใส น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย และผ้า เป็นต้น ไปวิหารเพื่อฟังธรรมกถา เมื่อฟังธรรมเสร็จแล้ว ในขณะที่เดินกลับ ย่อมกล่าวคุณของพระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะ

พระโลพูททายีเถระสดับถ้อยคำของอริยสาวกเหล่านั้นแล้ว จึงพูดว่า

“พวกท่านฟังธรรมกถาของพระเถระทั้งสองนั้น ยังกล่าวถึงอย่างนี้ ถ้าได้ฟังธรรมกถาของฉันแล้ว จักกล่าวอย่างไรหนอ”

มหาชนฟังถ้อยคำของท่านแล้ว คิดว่า

“พระเถระนี้จักเป็นพระธรรมกถิกรูปหนึ่ง พวกเราควรฟังธรรมกถาของพระเถระนี้”

วันหนึ่ง พวกเขาอาราธนาพระเถระว่า

“ท่านขอรับ วันนี้เป็นวันฟังธรรมของพวกกระผม”

พวกเขาถวายทานแก่พระสงฆ์แล้ว พูดว่า

“ท่านขอรับ ขอท่านฟังกล่าวธรรมกถาเถิด”

ฝ่ายพระเถระนั้นได้รับนิมนต์แล้ว

เมื่อมหาชนมาในเวลาฟังธรรม แล้วพูดว่า

“ท่านขอรับ ขอท่านจงกล่าวธรรมแก่พวกกระผมเถิด”

พระโลพูททายีเถระนั่งบนอาสนะแล้ว จับพัดอันวิจิตร

Audio 6

ตัวสั้น ไม่เห็นบทรกรรมแม้บทหนึ่ง พูดว่า

“ฉันทจักสวดสรภัญญะ ขอภิกษุรูปอื่นจงกล่าวธรรมกถา”

ดังนี้แล้ว ก็ลงจากอาสนะ

มหาชนนิมนต์ภิกษุรูปอื่นกล่าวธรรมกถาแล้ว นิมนต์พระโลพูทายีขึ้นอาสนะอีก เพื่อต้องการให้สวดสรภัญญะ พระโลพูทายีนั้นไม่เห็นบทรกรรมอะไร ๆ แม้อีก จึงพูดว่า

“ฉันทจักกล่าว ในกลางคืน ขอภิกษุรูปอื่นจงสวดสรภัญญะ”

แล้วก็ลงจากอาสนะ

มหาชนนิมนต์ภิกษุรูปอื่นให้สวดสรภัญญะ แล้วนิมนต์พระเถระมาในกลางคืนอีก พระเถระนั้นก็ยังไม่เห็นบทรกรรมอะไร ๆ แม้ในกลางคืน จึงพูดว่า

“ฉันทจักกล่าว ในเวลา ไกลรุ่ง ขอภิกษุรูปอื่นจงกล่าวตอนนี้”

แล้วก็ลงจากอาสนะ

มหาชนนิมนต์ภิกษุรูปอื่นให้กล่าวธรรม พอถึงเวลา ไกลรุ่ง ก็นิมนต์พระเถระนั้นมาอีก พระเถระนั้น แม้ในเวลา ไกลรุ่งก็มิได้เห็นบทรกรรมอะไร ๆ

มหาชนต่างถือก้อนดินและท่อนไม้ แล้วพูดว่า

“พระอันธพาล เมื่อพวกข้าพเจ้ากล่าวสรรเสริญพระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะ ท่านพูดอย่างนี้และอย่างนี้ บัดนี้ เหตุไรจึงไม่พูด”

พระเถระนั้นกลัว ได้หนีไป มหาชนติดตามไป พระเถระหนีจนไปตกลงในเวจกุฎีแห่งหนึ่ง

ภิกษุทั้งหลายสนทนากันว่า

“เมื่อมหาชนสรรเสริญคุณพระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะอยู่ พระโลพูทายีอวดอ้างประกาศความที่ตนเป็นธรรมกถิก เมื่อมหาชนทำ

สักการะแล้วพูดว่า พวกกระผมจะฟังธรรม ท่านนั่งบนอาสนะถึง ๔ ครั้ง ไม่เห็นบทรธรรมอะไร ๆ ที่จะฟังกล่าว จึงถูกมหาชนถือก้อนดินและท่อนไม้ คุกคามว่า ท่านถือตัวเท่าเทียมกับพระสารีบุตรและพระโมคคัลลานเถระ ผู้เป็นเจ้าของพวกเรา แล้วไล่ให้หนีไปจนตกลงในเวจกฐี”

บุรพกรรมของพระโลพูทายี

พระศาสดาเสด็จมาแล้ว ตรัสถามว่า

“ภิกษุทั้งหลาย บัดนี้ พวกเธอนั่งประชุมกันด้วยเรื่องอะไร”

เมื่อพวกภิกษุกราบทูลแล้ว จึงตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย มิใช่แต่ในบัดนี้เท่านั้น แม้ในกาลก่อน โลพูทายีนี้ก็จมลงในหลุมอุจจาระเหมือนกัน”

ดังนี้แล้ว ทรงนำอดีตนิทานมาตรัสชาดกนี้ให้พิสดารว่า

สุกรชาดก ว่าด้วย หมูทำราชสีห์

ครั้งอดีต เมื่อพระเจ้าพรหมทัตเสวยราชสมบัติในกรุงพาราณสี พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นราชสีห์อาศัยอยู่ในถ้ำภูเขา ไกลหิมวันต-ประเทศ ในที่ไม่ไกลภูเขานั้น มีสุกรเป็นอันมากอาศัยสระแห่งหนึ่งอยู่ พระดาบสทั้งหลายก็อาศัยสระนั้นอยู่บนบรรณศาลา

อยู่มาวันหนึ่ง ราชสีห์ฆ่าสัตว์ตัวหนึ่ง เคี้ยวกินเนื้อจนเพียงพอแล้ว ลงไปยังสระนั้น ดื่มน้ำแล้วขึ้นมา ขณะนั้น สุกรอ้วนตัวหนึ่งเที่ยวหาอาหารอยู่แถวสระนั้น ราชสีห์เห็นสุกรอ้วนตัวนั้น จึงคิดว่า

“สักวันหนึ่งเราจักกินเจ้าสุกรตัวนี้ แต่มันเห็นเราเข้าจะไม่มาอีก เพราะกลัว”

ดังนั้น จึงขึ้นจากสระหลบไปเสียข้างหนึ่ง สุกรมองดูราชสีห์คิดว่า

“ราชสีห์นี้พอเห็นเราเข้า ก็ไม่อาจจะเข้า ไกลเพราะกลัวเรา จึงหนีไป เพราะความกลัว วันนี้ เราควรจะต้องต่อสู้กับราชสีห์นี้”

แล้วชูหัวร้องเรียกราชสีห์ให้มาต่อสู้กันว่า

“ดูกรสหาย เราก็มียุ ๔ เท้า แม่ท่านก็มี ๔ เท้า จงกลับมาสู้กันก่อนเถิด สหาย ท่านกลัวหรือจึงหนีไป”

ราชสีห์ได้ฟังคำทำของสุกรนั้น จึงกล่าวว่า

“ดูกรสหายสุกร วันนี้เราไม่สู้กับท่าน แต่จากนี้ไป ๗ วัน จงมาสู้กัน ในที่นี้แหละ”

แล้วก็หลีกไป สุกรรื่นเริงเบิกบานใจว่า เราจักได้สู้กับราชสีห์ จึงเล่า เรื่องนั้นให้พวกญาติฟัง พวกญาติสุกรฟังแล้วพากันตกใจกลัว พุดขึ้นว่า

“เจ้าจะพาพวกเราทั้งหมด ให้ถึงความฉิบหายกันคราวนี้แหละ เจ้าไม่รู้ จักกำลังของตัว หวังจะสู้กับราชสีห์ ราชสีห์จักทำให้เราทั้งหมดถึงแก่ความตาย เจ้าอย่าทำกรรมอกอาจนักเลย”

สุกรสะดุ้งตกใจกลัว ถามว่า

“คราวนี้เราจะทำอย่างไรดีเล่า”

พวกสุกรต่างพากันพุดว่า

“นี่แน่ะสหาย เจ้าจงไปในที่ถ้ำออกจากระของพวกดาบสเหล่านี้ แล้ว เกือบตัวเข้าที่ถ้ำออกจากระเหม็น รอให้ตัวแห้งสัก ๗ วัน ถึงวันที่ ๗ จงเกือบตัว ให้ชุ่มด้วยน้ำค้าง แล้วมาก่อนราชสีห์มา จงสังเกตทางลม แล้วยืนอยู่เหนือ ลม ราชสีห์เป็นสัตว์สะอาดได้กลิ่นตัวเพื่อนแล้ว จักให้เพื่อนชนะแล้วกลับไป”

สุกรอ้วนได้ทำตามนั้น ในที่วันที่ ๗ ได้ไปยืนอยู่ ณ ที่นั้น ราชสีห์ได้กลิ่นตัวมันเข้า ก็รู้ว่าตัวเปื้อนอุจจาระ จึงกล่าวว่า

“ดูกรเพื่อนสุกร ท่านคิดชั้นเชิงดีมาก หากท่านไม่เปื้อนอุจจาระ เราจักฆ่าท่านเสียตรงนี้แหละ แต่บัดนี้ เราไม่อาจกัดตัวท่านด้วยปาก เหยียบตัวท่านด้วยเท้าได้ เราให้ท่านชนะ”

แล้วกล่าวต่อว่า

“ดูกรสุกร ท่านเป็นสัตว์สกปรก มีขนเหม็นเน่า มีกลิ่นเหม็นฟุ้งไป ดูกรสหาย หากท่านประสงค์จะสู้กับเรา เราก็จะให้ชัยชนะแก่ท่าน”

ราชสีห์ครั้นกล่าวแล้ว ก็กลับจากที่นั้น เที้ยวแสวงหาอาหาร ดื่มน้ำในสระ เสร็จแล้วก็กลับเข้าถ้ำภูเขาตามเดิม แม้สุกรก็บอกแก่พวกญาติว่า เราชนะราชสีห์แล้ว พวกสุกรเหล่านั้นพากันตกใจกลัวว่า ราชสีห์จะกลับมาสักวันหนึ่งอีก จักฆ่าพวกเราตายหมด จึงพากันหนีไปอยู่ที่อื่น

พระศาสดา ครั้นทรงนำพระธรรมเทศานี้มาแล้ว จึงทรงประชุมชาดก ว่า

“สุกรในครั้งนั้น ได้เป็น โลพูทัยในครั้งนี้ ส่วนราชสีห์ได้เป็นเรตถาคตนี้แล”

แล้วตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย โลพูทัยเรียนธรรมมีประมาณน้อยแท้ มิได้ท่องจำเลย การเรียนปริยัติอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วไม่ท่องจำปริยัตินั้น เป็นมลทินแท้”

ดังนี้แล้ว จึงตรัสพระคาถานี้ว่า

**“มนต์ทั้งหลายมีอันไม่ท่องบ่น เป็นมลทิน
เรียนมีความไม่หมั่น เป็นมลทิน
ความเกียจคร้าน เป็นมลทินของฉิวพรรณ
ความประมาท เป็นมลทินของผู้รักษา”**

ในกาลจบเทศนา ชนเป็นอันมากบรรลุอริยผลทั้งหลาย มีโสดาปัตติผล
เป็นต้น ดังนี้แล

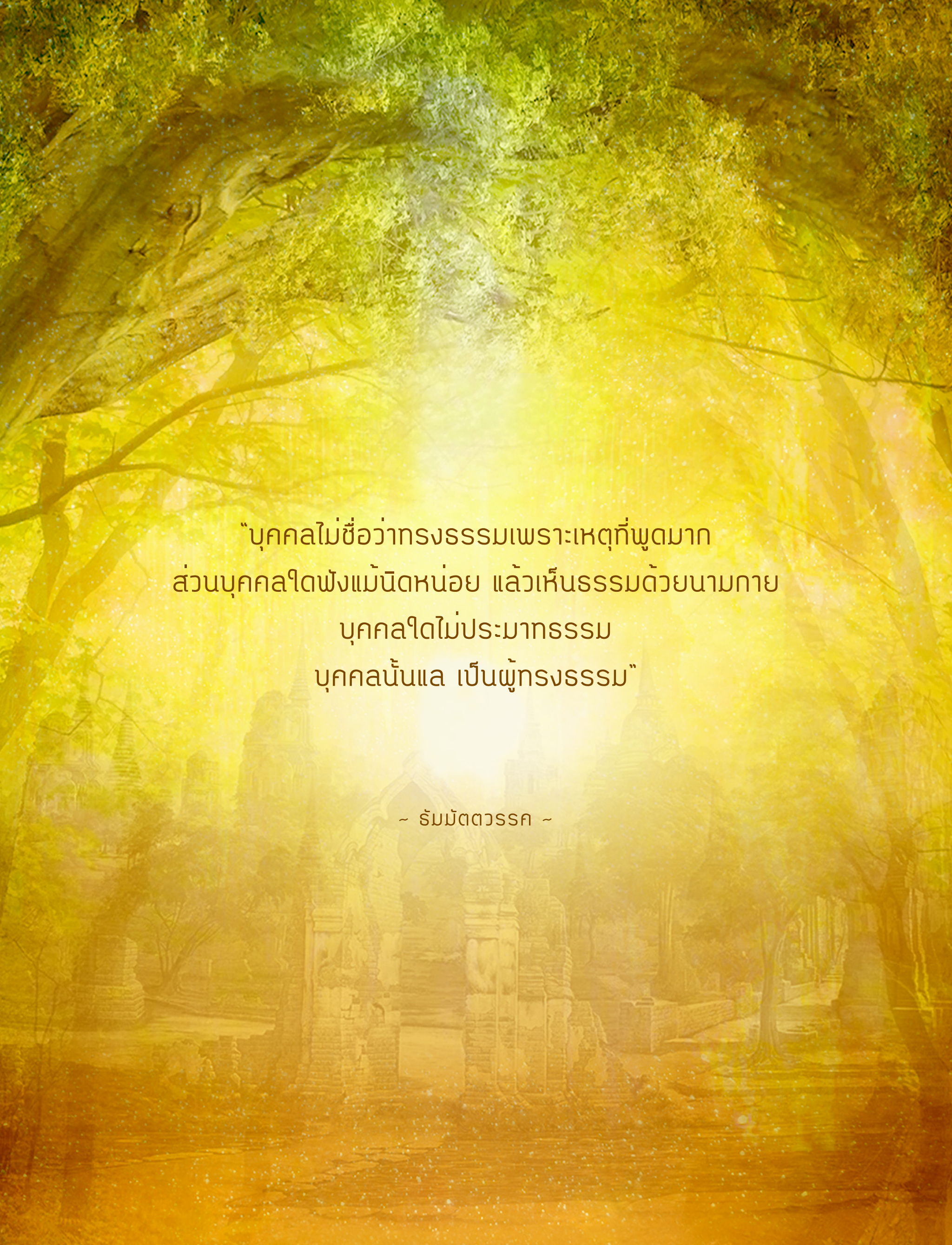

ພຸ່ນຮຽນ

Scan me

“บุคคลไม่เชื่อว่าทรงธรรมเพราะเหตุที่พูดมาก
ส่วนบุคคลใดฟังแก่นิดหน่อย แล้วเห็นธรรมด้วยนามกาย
บุคคลใดไม่ประมาทธรรม
บุคคลนั้นแล เป็นผู้ทรงธรรม”

~ รัมมัตตวรรค ~

พระเอกุทานเถระ

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภ
พระชีณาสพชื่อว่า เอกุทานเถระ ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า
พระเอกุทานเถระอยู่ในราวไพรแห่งหนึ่งแต่องค์เดียว อุทานที่
ท่านซ้ำของมีอุทานเดียวเท่านั้นว่า

“ความ โศกทั้งหลายย่อมไม่มีแก่บุคคลผู้มีจิตมั่นคง ไม่ประมาท เป็นมุณี
ศึกษาในทางแห่ง โมนปฏิบัติ ผู้คงที่ ระวังแล้ว มีสติทุกเมื่อ”

ในวันอุโบสถ ท่านป่าวร้องการฟังธรรมเอง ก็กล่าวคาถานี้ เสียงเทวดา
สาธการดูจว่าเสียงแผ่นดินทรุด

ครั้งวันอุโบสถวันหนึ่ง ภิกษุผู้ทรงพระไตรปิฎก ๒ รูป มีบริวารรูปละ
๕๐๐ ได้ไปสู่วิวังของท่าน

เมื่อพระเอกุทานเถระเห็นภิกษุเหล่านั้นก็ชื่นใจ กล่าววว่า

“ท่านทั้งหลายมาในที่นี้เป็นอันทำความดีแล้ว วันนี้ กระทบจักฟังธรรม
ในสำนักของท่านทั้งหลาย”

ภิกษุเหล่านั้นกล่าวว่า

“ท่านผู้มีอายุ ก็คนฟังธรรมในที่นี้ มีอยู่หรือ”

“มีขอรับ ราวไพรนี้มีความบันลือลั่นเป็นอันเดียวกันเพราะเสียงเทวดา
สาธการในวันฟังธรรม”

บรรดาภิกษุ ๒ รูปนั้น พระเถระผู้ทรงพระไตรปิฎกรูปหนึ่งสวดธรรม
รูปหนึ่งกล่าวธรรม เทวดาแม้รูปหนึ่งก็มีได้ให้สาธการ

ภิกษุเหล่านั้นจึงพูดกันว่า

Audio 7

“ท่านผู้มีอายุ ท่านกล่าวว่า ในวันพิงกรรม พวกเทวดาในราวไพรนี้ยอมให้สาธุการด้วยเสียงดัง นี่เรื่องอะไรกัน”

ท่านพระเอกุทานเถระกล่าวว่า

“ในวันอื่น ๆ เป็นอย่างนั้น ขอรับ แต่วันนี้กระผมไม่ทราบว่าเป็นเรื่องอะไร”

“ผู้มีอายุ ถ้าอย่างนั้น ท่านจงกล่าวธรรมดู”

ท่านพระเอกุทานเถระจับพัดวิชนีนั่งบนอาสนะ แล้วกล่าวคาถานั้นนั้นแล

เทวดาทั้งหลายได้ให้สาธุการด้วยเสียงอันดัง

ครั้งนั้น ภิกษุที่เป็นบริวารของพระเถระทั้งสองกล่าวโทษว่า

“เทวดาในราวไพรนี้ให้สาธุการด้วยเห็นแก่หน้ากัน เมื่อภิกษุผู้ทรงพระไตรปิฎกสวดธรรมและกล่าวธรรมอยู่ ก็ไม่กล่าวสรรเสริญอะไร แต่เมื่อพระเถระแก่องค์เดียวกล่าวคาถาหนึ่ง กลับพากันให้สาธุการด้วยเสียงอันดัง”

ภิกษุเหล่านั้นไปถึงวิหาร แล้วกราบทูลความนั้นแต่พระศาสดา

พระศาสดาตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย เราไม่เรียกผู้เรียนมากหรือพูดมากกว่า เป็นผู้ทรงธรรม ส่วนผู้ใดเรียนคาถาแม้คาถาเดียว แล้วแทงตลอดสัจจะทั้งหลาย ผู้นั้นชื่อว่า เป็นผู้ทรงธรรม”

ดังนี้แล้ว ตรัสพระคาถานี้ว่า

**“บุคคลไม่ชื่อว่าทรงธรรม เพราะเหตุที่พูดมาก
ส่วนบุคคลใดฟังแม้นิดหน่อย แล้วเห็นธรรมด้วยนามกาย
บุคคลใดไม่ประมาทธรรม บุคคลนั้นแล เป็นผู้ทรงธรรม”**

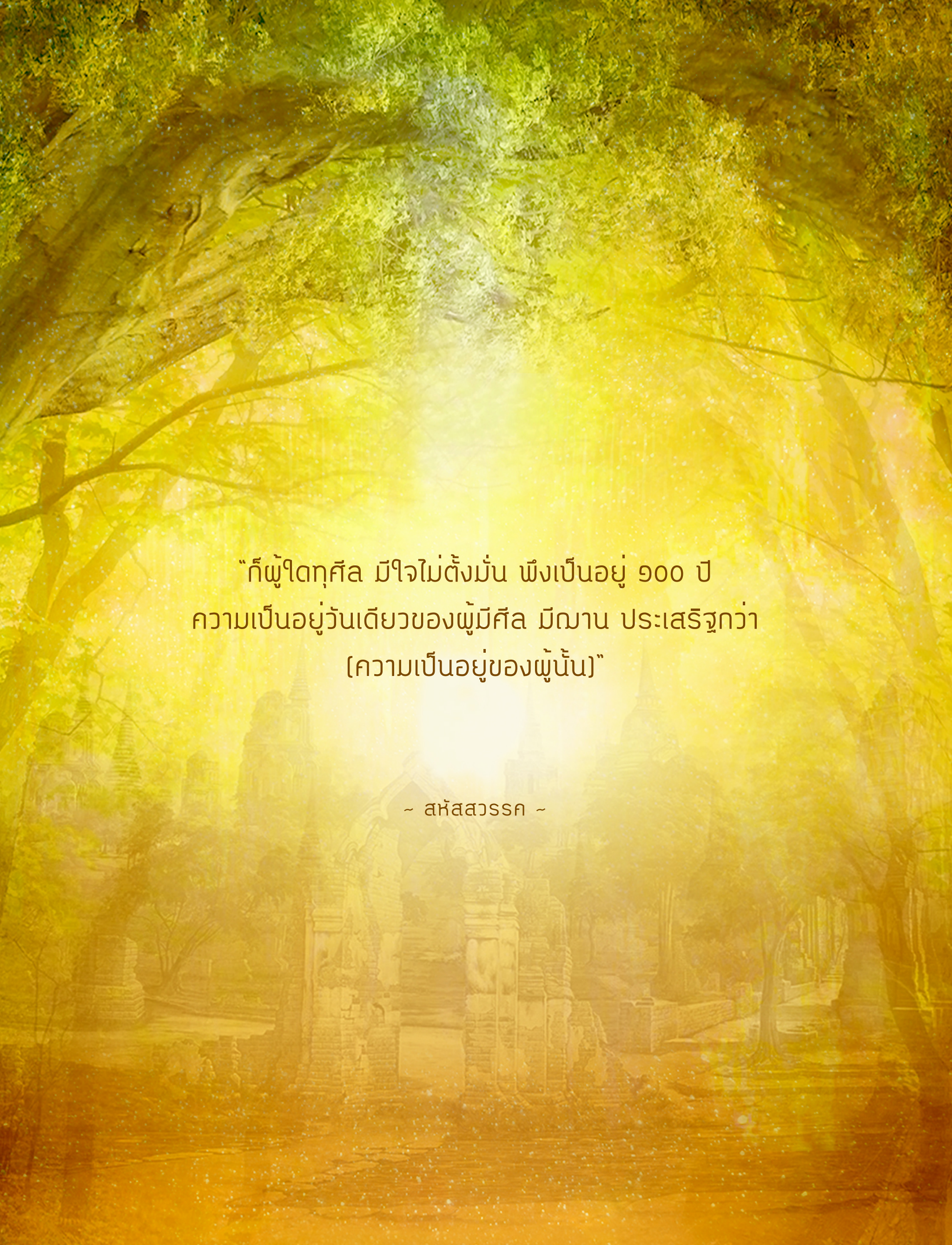
ในกาลจบเทศนา ชนเป็นอันมากบรรลุอริยผลทั้งหลาย มีโสดาปัตติผล
เป็นต้น ดังนี้แล

ความประเสริฐแห่งผู้มีศีล

Scan me

“ก็ผู้ใดทศิล มีใจไม่ตั้งมั่น พึ่งเป็นอยู่ ๑๐๐ ปี
ความเป็นอยู่วันเดียวของผู้มีศีล มีฌาน ประเสริฐกว่า
(ความเป็นอยู่ของผู้นั้น)”

~ สหัสสวรรค ~

สังกัจจสามเณร

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภสังกัจจสามเณร ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า

กุลบุตรประมาณ ๓๐ คน ในกรุงสาวัตถี ฟังธรรมกถาแล้ว บวชถวายชีวิตในศาสนาของพระศาสดา ภิกษุเหล่านั้นอุปสมบทได้ ๕ พรรษา เข้าไปเฝ้าพระศาสดา สดับธรรมา ๒ ประการ คือ คันถธรรมา และวิปัสสนาธรรมา พวกท่านไม่ทำอุตสาหะในคันถธรรมา เพราะเป็นผู้บวชในเวลาแก่ มีความประสงค์จะบำเพ็ญวิปัสสนาธรรมา ทูลให้พระศาสดาตรัสบอกกัมมัญฐานจนถึงพระอรหัต แล้วจึงทูลอำลาพระศาสดาว่า

“ข้าพระองค์จักไปสู่แดนป่าแห่งหนึ่ง พระพุทธเจ้าข้า”

พระศาสดาตรัสถามว่า

“พวกเธอจักไปยังที่ไหน”

เมื่อภิกษุเหล่านั้นกราบทูลแล้ว พระศาสดาทรงดำริว่า

“ภัยจักเกิดขึ้น ในที่นั้นแก่ภิกษุเหล่านั้น เพราะอาศัยคนกินเดนคนหนึ่ง ก็แต่ว่า เมื่อสังกัจจสามเณรไปแล้ว ภัยนั้นจักระงับ เมื่อเป็นเช่นนั้น กิจบรรพชิตของภิกษุเหล่านั้นจักถึงความบริบูรณ์”

ประวัติของสังกัจจสามเณร

สามเณรของพระสารีบุตรเถระชื่อสังกัจจสามเณร มีอายุ ๗ ปี มารดาของสังกัจจสามเณรนั้นเป็นธิดาของตระกูลมั่งคั่ง ในกรุงสาวัตถี

เมื่อสามเณรนั้นยังอยู่ในครรภ์ มารดาได้เสียชีวิตด้วยความเจ็บไข้อย่างหนึ่ง ขณะที่มารดาถูกเผาอยู่ เนื้อส่วนต่าง ๆ

Audio 8

ไหม้ไป เว้นแต่เนื้อท้อง

ลำดับนั้น พวกสัปเหร่อยกเนื้อท้องของนางลงจากเชิงตะกอน ทางด้วย หลาวเหล็ก ๒-๓ ครั้ง ปลายหลาวเหล็กกระทบหางตาของทารก พวก สัปเหร่อแทงเนื้อท้องอย่างนั้นแล้ว จึง โยนไปบนกองถ่าน แล้วหลีกไป เนื้อ ท้องได้ไหม้แล้ว ส่วนทารกได้เป็นเช่นกับรูปทองคำบนกองถ่าน เหมือนนอน อยู่ในกลีบแห่งดอกบัว

แท้จริง สัตว์ผู้มีในภพเป็นที่สุด แม้ถูกภูเขาสีเนรุทับอยู่ เชื่อว่ายังไม่ บรรลุพระอรหัต แล้วสิ้นชีวิตไม่มี วันรุ่งขึ้น พวกสัปเหร่อมาด้วยคิดว่าจักดับ เชิงตะกอน ได้เห็นทารกนอนอยู่อย่างนั้น เกิดอัศจรรย์และแปลกใจ คิดว่า

“เป็นไปได้อย่างไร สรีระทั้งสิ้นถูกเผาอยู่บนพื้น ทารกกลับไม่ไหม้ จักมี เหตุอะไรกันหนอ”

พวกเขาจึงอุ้มเด็กนั้น แล้วนำไปบ้าน ถามพวกหมอทายนิมิต พวกหมอทายนิมิตทำนายว่า

“ถ้าทารกนี้จักอยู่ครองเรือน พวกญาติตลอด ๗ เครือสกุลจักไม่ยากจน ถ้าจักบวช จักเป็นผู้เที่ยวไป โดยมีสมณะ ๕๐๐ รูปแวดล้อม”

พวกญาติขนานนามทารกนั้นว่า สังกิจจะ เพราะหางตาของเขาแตกด้วย ขอเหล็ก

พวกญาติปรึกษากันว่า

“ช่างเถิด ในเวลาที่เขาเติบโตแล้ว พวกเราจะให้เขาบวชในสำนักพระ สารีบุตรผู้เป็นเจ้าของเรา”

เมื่อสังกิจจะมีอายุได้ ๗ ปี ได้ยินคำพูดของพวกเขาเด็ก ๆ ว่า

“ในเวลาที่เจ้าอยู่ในท้อง มารดาของเจ้าได้ตายแล้ว เมื่อร่างมารดาของ เจ้านั้นถูกเผาอยู่ เจ้าก็ไม่ไหม้”

เขาจึงถามพวกญาติว่า

“พวกเด็กบอกว่าฉันพันภัยเห็นปานนั้น จะมีประโยชน์อะไรกับฉันด้วย
เรือน ฉันจักบวช”

ญาติเหล่านั้นรับว่า

“ดีละ พ่อ”

แล้วนำไปยังสำนักพระสารีบุตรเถระ ได้ถวายด้วยการกล่าวว่

“ท่านเจ้าข้า ขอท่านจงให้เด็กนี้บวช”

พระเถระให้ตจปัญจกัมมัฏฐาน แล้วก็ให้บวช สามเณรนั้นบรรลุ
พระอรหัตพร้อมด้วยปฏิสัมภทาในเวลาปลงผมเสร็จนั่นเอง

***

พระศาสดาทรงทราบว่เมื่อสามเณรนี้ไปแล้ว ภัยนั้นจักระงับ เมื่อเป็น
เช่นนั้น กิจแห่งบรรพชิตของภิกษุเหล่านั้นจักถึงความบริบูรณ์ ดังนี้แล้ว
จึงตรัสว่

“ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงอำลาสารีบุตรพี่ชายของพวกเธอ แล้วจึงไป”

ภิกษุเหล่านั้นรับคำแล้ว ไปยังสำนักของพระเถระ แล้วกล่าวว่

“พวกกระผมเรียนกัมมัฏฐานในสำนักพระศาสดาแล้ว มีความประสงค์
จะเข้าป่า จึงทูลอำลา เมื่อเป็นเช่นนั้น พระศาสดาจึงตรัสแก่พวกกระผมว่
‘พวกเธออำลาพี่ชายของพวกเธอแล้วจึงไป’ ด้วยเหตุนั้น พวกกระผมจึงมา
ในที่นี้”

พระเถระคิดว่า

“ภิกษุเหล่านี้จักเป็นผู้ที่พระศาสดาทรงเห็นเหตุอย่างหนึ่งแล้ว จึงส่งมา
ที่นี่ นี้จะไรกันหนอแล”

เมื่อรู้เรื่องนั้นแล้ว จึงกล่าวว่า

“ผู้มีอายุ ก็สามเณรของพวกท่านมีอยู่หรือ”

“ไม่มี ท่านผู้มีอายุ”

“ถ้าไม่มี พวกท่านจงพาสังกัจจสามเณรนี้ไป”

“อย่าเลย ท่านผู้มีอายุ เพราะสามเณรนั้น ความกังวลจักมีแก่พวก
กระผม สามเณรจะมีประโยชน์อะไรสำหรับพวกภิกษุผู้ที่อยู่ในป่า”

“ท่านผู้มีอายุ เพราะอาศัยสามเณรนี้ ความกังวลจักไม่มีแก่พวกท่าน
ก็แต่เพราะอาศัยพวกท่าน ความกังวลจักมีแก่สามเณรนี้ ถึงพระศาสดา
เมื่อจะทรงส่งพวกท่านมายังสำนักเรา ทรงหวังจะส่งสามเณรไปกับพวกท่าน
จึงทรงส่งมา พวกท่านจงพาสามเณรนี้ ไปเถิด”

ภิกษุเหล่านั้นรับคำ อัมลาพระเถระ แล้วออกจากวิหารเที่ยวจาริกไป
พร้อมกับสามเณร มาถึงหมู่บ้านหนึ่งที่อยู่ไกลถึง ๑๒๐ โยชน์ ชาวบ้านเห็น
ภิกษุเหล่านั้น มีจิตเลื่อมใส อังคาส โดยเคารพ แล้วถามว่า

“ท่านเจ้าข้า พวกท่านจะไปไหน”

ภิกษุเหล่านั้นตอบว่า

“จะไปตามสถานที่ผาสุก ผู้มีอายุ”

ชาวบ้านจึงหมอบลงแทบเท้าอ่อนวอนว่า

“ท่านเจ้าข้า เมื่อพวกพระผู้เป็นเจ้าอาศัยบ้านนี้อยู่ตลอดพรรษา
พวกกระผมจะสมาทานศีลห้า ทำอุโบสถกรรม”

พระเถระทั้งหลายรับแล้ว

ครั้งนั้น พวกภิกษุจัดแจงที่พักกลางคืน ที่พักกลางวัน ที่จงกรม
และบรรณศาลา

ในวันเข้าจำพรรษา พระเถระทั้งหลายทำกติกาวัดรกันว่า

“ผู้มีอายุ พวกเราเรียนกัมมัฏฐานในสำนักของพระพุทธเจ้า ผู้ยังทรงพระชนม์อยู่ เว้นความถึงพร้อมด้วยข้อปฏิบัติ พวกเราไม่อาจยังพระพุทธเจ้าทั้งหลายให้ยินดีได้ อนึ่ง ประตูปายก็เปิดแล้วสำหรับพวกเราที่เดียว เพราะฉะนั้น เว้นเวลาภิกษาจารในตอนเช้า และเวลาบำรุงพระเถระตอนเย็น ในกาลที่เหลือ พวกเราจักไม่อยู่ในที่แห่งเดียวกัน ๒ รูป ความไม่ผาสูกจักมีแก่ท่านผู้ใด เมื่อท่านผู้นั้นตีระฆัง พวกเราจักไปสำนักท่านผู้นั้น ทำยา ในส่วนกลางคืนหรือส่วนกลางวันอื่นจากนี้ พวกเราจักไม่ประมาท จักประกอบกัมมัฏฐานเนื่อง ๆ”

เมื่อภิกษุเหล่านั้นทำกติกายาอย่างนั้นอยู่ บุรุษเชษฐาใจคนหนึ่งอาศัยอยู่กับธิดา เมื่อทฤพภิกษุภัยเกิดขึ้น มีความประสงค์จะอาศัยอยู่กับธิดาคนอื่น จึงเดินทางไป

พระเถระทั้งหลายเที่ยวบิณฑบาตไปในบ้าน มาถึงที่อยู่ อาบน้ำในแม่น้ำแห่งหนึ่งในระหว่างทาง นั่งบนหาดทราย ทำภัตติกิจ ในขณะนั้น บุรุษนั้นมาถึงที่นั่น ได้ยินอยู่ ณ ที่สุดส่วนข้างหนึ่ง ลำดับนั้น พระเถระทั้งหลายถามเขาว่า

“ท่านจะไปไหน”

บุรุษนั้นบอกเนื้อความนั้นแล้ว พระเถระทั้งหลายเกิดความกรุณาในบุรุษนั้น จึงกล่าวว่า

“อุบาสก ท่านหิวจัด จงไปนำ ไบไม้มา พวกเราจักให้ก้อนภัตแก่ท่านรูปละก้อน”

เมื่อเขานำ ไบไม้มาแล้ว พระเถระทั้งหลายได้ให้ก้อนภัตรูปละก้อน บุรุษนั้นทำภัตติกิจแล้ว ไหว้พระเถระทั้งหลาย ถามว่า

“ท่านขอรับ ใครนิมนต์พวกพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าไว้หรือ”

“ไม่มีการนิมนต์ดอกอุบาสก พวกชาวบ้านถวายอาหารเช่นนี้แหละทุก ๆ วัน”

ทศตบุรุษนั้นคิดว่า

“แม้เราขยันขันแข็งทำงานตลอดกาลเป็นนิตย์ ก็ไม่อาจได้อาหารเช่นนี้ เราจะไปที่อื่นทำไม เราจักอยู่ในสำนักของภิกษุเหล่านี้แหละ”

ลำดับนั้น จึงกล่าวกะภิกษุเหล่านี้ว่า

“กระผมปรารถนาจะทำวัตรปฏิบัติอยู่ในสำนักของพวกพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า”

ภิกษุเหล่านั้นกล่าวรับทศตบุรุษ ให้อยู่ในสำนัก

ทศตบุรุษไปยังที่อยู่ของภิกษุเหล่านั้น ทำวัตรปฏิบัติเป็นอันดี ทำให้พวกภิกษุรักใคร่อย่างยิ่ง เมื่อล่วงไป ๒ เดือน เขาปรารถนาจะไปเยี่ยมธิดา คิดว่า

“ถ้าเราจักอำลาพวกพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าทั้งหลายจักไม่ปล่อยเรา เราจักไม่อำลา”

ดังนั้นแล้ว ออกเดินทางไปโดยไม่บอกแก่ภิกษุเหล่านั้น ก็ในหนทางที่ บรุษนั้นไป มีดงอยู่แห่งหนึ่ง พวกโจร ๕๐๐ คน ผู้ทำการบนบานเทวดาว่า ผู้ใดจักเข้าสู่ดงนี้ พวกเราจักฆ่าผู้นั้น แล้วทำพิธีกรรมแต่ท่านด้วยเนื้อและ เลือดของผู้นั้น

เพราะฉะนั้น หัวหน้าโจรขึ้นต้นไม้ตรวจดูพวกมนุษย์ เห็นบรุษนั้นเดินมา จึงได้ให้สัญญาณแก่พวกโจร โจรเหล่านั้นจึงล้อมจับเขา ผูกเขาอย่างแน่น จุดไฟด้วยไม้สีไฟ ขนฟืนมาก่อเป็นกองไฟใหญ่ เลี้ยมหลาวไว้ บรุษนั้นเห็น การกระทำของโจรเหล่านั้น จึงถามว่า

“นาย ในที่นี้ข้าพเจ้าไม่เห็นหมูและเนื้อเลย เหตุไรพวกท่านจึงทำหลาว นี้”

พวกโจรนั้นตอบว่า

“พวกเราจักฆ่าเจ้าทำพิธีกรรมแก่เทวดา ด้วยเนื้อและเลือดของเจ้า”
บุรุษนั้นถูกมรณภัยคุกคาม มิได้คิดถึงอุปการะของพวกภิกษุ เพื่อจะ
รักษาชีวิตของตนอย่างเดียวเท่านั้น จึงกล่าวอย่างนี้ว่า

“นาย ข้าพเจ้าเป็นคนกินเดน กินภัตที่เป็นเดน เติบ โตขึ้นชื่อว่าคนกิน
เดน เป็นคนกาลกิณี ก็พวกพระผู้เป็นเจ้า แม้ออกบวชจากสกุล ไตสกุลหนึ่ง
เป็นกษัตริย์ทีเดียว ภิกษุ ๓๑ รูป อยู่ในที่โน้น พวกท่านจงฆ่าภิกษุเหล่านั้น
แล้วทำพิธีกรรม เทวดาของพวกท่านจักยินดีเป็นอย่างยิ่ง”

หัวหน้าโจรฟังคำนั้นแล้วคิดว่า

“คนนี้พูดดี คนกาลกิณีนี้จะมีประโยชน์อะไร พวกเราจักฆ่าพวกกษัตริย์
ทำพิธีกรรม”

ดังนี้แล้ว ให้เขาเป็นผู้นำทาง เมื่อถึงที่วิหารแล้ว ไม่เห็นพวกภิกษุเลย
จึงถามเขาว่า

“พวกภิกษุไปไหน”

เขารู้กติกาวัดของภิกษุเหล่านั้น เพราะอยู่ถึง ๒ เดือน จึงกล่าวว่า

“พวกภิกษุนั่งอยู่ในที่พักกลางคืนและที่พักรกลางวันของตน จงตีระฆัง
นั้น พวกภิกษุจักมาประชุมกันด้วยเสียงระฆัง”

หัวหน้าโจรตีระฆังแล้ว พวกภิกษุได้ยินเสียงระฆัง คิดว่า

“ใครตีระฆังผิดเวลา ความไม่ผาสุกจักมีแก่ใคร”

ดังนี้แล้ว จึงมานั่งบนแผ่นดินที่ตั้งตรงกลางวิหาร พระมหาเถระแลดู
พวกโจรแล้ว ถามว่า

“อุบาสก ใครตีระฆังนี้”

หัวหน้าโจรตอบว่า

“ข้าพเจ้าเองขอรับ”

“เพราะเหตุไร”

“พวกข้าพเจ้าบนบานเทพยดาประจำดวงไว้ จักจับภิกษุรูปหนึ่งไป เพื่อต้องการทำพิธีกรรมแก่เทวดานั้น”

พระมหาเถระฟังคำนั้นแล้ว จึงกล่าวกะพวกภิกษุว่า

“ผู้มีอายุ ธรรมดากิจเกิดแก่พวกน้อง ๆ ผู้เป็นพี่ชายต้องช่วยเหลือ ผมจักสละชีวิตของผมเพื่อพวกท่าน ไปกับ โจรเหล่านี้ ขออันตรายจงอย่ามี แก่ทุก ๆ ท่าน พวกท่านจงเป็นผู้ไม่ประมาททำสมณธรรมเถิด”

พระอนุเถระกล่าวว่า

“ท่านขอรับ ธรรมดากิจของพี่ชายย่อมเป็นภาระของน้องชาย กระทบผมจัก ไป ขอท่านทั้งหลายจงเป็นผู้ไม่ประมาทเถิด”

ภิกษุทั้ง ๓๐ รูป ลุกขึ้นพูดเป็นลำดับว่า “ผมเอง ผมเอง” ด้วยประการ ฉะนี้

ภิกษุทั้งหมดไม่เป็นบุตรของมารดาเดียวกันเลย ไม่เป็นบุตรของบิดา เดียวกัน ทั้งยังไม่สิ้นราคะ แต่กระนั้นก็ยอมเสียสละชีวิตตามลำดับเพื่อ ประโยชน์แก่ภิกษุที่เหลือ

สังกัจจสามเณรได้ฟังคำของภิกษุเหล่านั้น จึงกล่าวว่า

“หยุดเถิด ท่านขอรับ กระทบผมจักสละชีวิตเพื่อพวกท่าน กระทบผมจักไปเอง”

พวกภิกษุห้ามว่า

“ผู้มีอายุ เราทั้งหมดแม้จักถูกฆ่า ก็จักไม่ยอมสละเธอผู้เดียว”

“เพราะเหตุไร ขอรับ”

“ผู้มีอายุ เธอเป็นสามเณรของพระธรรมเสนาบดีสารีบุตรเถระ ถ้าเราจัก สละเธอ พระเถระจักตีว่าพวกภิกษุพาสามเณรของเรามอบให้แก่พวกโจร เราไม่อาจจะสลัดคำตีเตียนนั้นได้ ด้วยเหตุนี้ เราจักไม่สละเธอ”

“ท่านขอรับ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงส่งพวกท่านไปยังสำนักพระ
อุปัชฌายะของกรรมก็ดี พระอุปัชฌายะของกรรมส่งกรรมมากับพวก
ท่านก็ดี ได้ทรงเห็นเหตุอันนี้แล้วทั้งนั้น จึงส่งกรรมมา หยุดเถิดขอรับ
กรรมนี้แหละจักไปเอง”

สามเณรนั้นไหว้ภิกษุทั้ง ๓๐ รูปแล้ว กล่าวว่

“ท่านขอรับ ถ้าโทษของกรรมมีอยู่ ขอท่านจงอดโทษ”

ดังนี้แล้ว ก็ออกไป ความสลดใจอย่างใหญ่เกิดขึ้นแก่พวกภิกษุ ตาเต็ม
ไปด้วยน้ำตา หัวใจสั่นระรัว พระมหาเถระพูดกะพวกโจรว่า

“อุบาสก เด็กนี้เห็นพวกท่านก่อไฟ เสียมหลาว ลาดใบไม้ จักกลัว
ท่านทั้งหลายพักสามเณรนี้ไว้ในที่ส่วนหนึ่ง แล้วพึงทำกิจเหล่านั้น”

พวกโจรพาสามเณรไปพักไว้ในที่ส่วนหนึ่ง แล้วทำกิจทั้งปวง

ในเวลาเสร็จกิจ หัวหน้าโจรชักดาบเดินเข้าไปหาสามเณร สามเณรนั่ง
เข้าฌานมั่น หัวหน้าโจรแกว่งดาบฟันลงที่คอสามเณร ดาบไต่งอ หัวหน้า
โจรนั้นสำคัญว่า เราประหารไม่ดี จึงตัดดาบนั้น ให้ตรงแล้วประหารอีก
ดาบได้เป็นดั่งใบตาลที่ม้วน ได้ร่นถึง โคนดาบ

แท้จริง บุคคลแม้จะเอาภูเขาสิเนรุทับสามเณรในเวลานั้น ชื่อว่า
สามารถจะให้สามเณรตาย ไม่มีเลย จะป่วยกล่าวไปโยถึงว่า จะเอาดาบฟัน
ให้ตาย

หัวหน้าโจรเห็นปาฏิหาริย์นั้นแล้วคิดว่า

“เมื่อก่อนดาบของเราสามารถตัดเสาหินหรือตอไม้ตะเคียนเหมือน
หยวกกล้วย บัดนี้ ดาบของเราออกราวหนึ่ง อีกราวหนึ่งเกิดเป็นดั่ง ใบตาล
ม้วน ดาบแม้ไม่มีเจตนา ยังรู้คุณของสามเณรนี้ เรามีเจตนา还不知道”

นายโจรได้ทิ้งดาบลงที่พื้นดิน หมอบแทบใกล้เท้าของสามเณร
แล้วถามว่า

“ท่านเจ้าข้า พวกผมเข้ามาในดงนี้เพราะเหตุต้องการทรัพย์ บรูษแม่มี
ประมาณพันคนเห็นพวกเราแต่ที่ไกลเที่ยวยังสิ้น ไม่อาจพูด ๒-๓ คำได้
ส่วนท่าน แม้เพียงความหวาดสะดุ้งแห่งจิตก็มีได้มี หน้าของท่านผ่องใสดัง
ทองคำในปากเบ้า และดั่งดอกกระณิการที่บ้านดี เหตุอะไรกันหนอ”

แล้วกล่าวว่า

“ความหวาดเสียวไม่มีแก่ท่าน ความกลัวก็ไม่มี วรรณะผ่องใสยิ่งนัก
เหตุไรท่านจึงไม่คร่ำครวญเพราะภัยใหญ่หลวงเห็นปานนี้เล่า”

สามเณรออกจากฌาน เมื่อจะแสดงธรรมแก่หัวหน้า โจรนั้น จึงกล่าวว่า

“ท่านผู้เป็นนายบ้าน ชื่นชื่อว่าอัฐภาพของพระชีณาสพ ย่อมเป็นเหมือน
ภาระซึ่งวางไว้บนศิระชะ เมื่ออัฐภาพนั้นแตกไป พระชีณาสพนั้นย่อมยินดี
ที่เดียว ย่อมไม่กลัวเลย”

ดังนี้แล้ว ได้กล่าวว่า

“ท่านผู้เป็นนายบ้าน ทุกข์ทางใจย่อมไม่มีแก่ท่านผู้ไม่มีความห่วงใย
ท่านผู้แสวงหาคุณ สิ้นสัญ โญชน์แล้ว ก้าวล่วงภัยทุกอย่างได้ ตัณหาอันนำ
ไปสู่ภพของพระชีณาสพนั้นสิ้นแล้ว ท่านเห็นธรรมแล้วตามเป็นจริง หรือ โดย
ถ่องแท้ ความตายของท่านหมดภัย ดังปลงภาระลง ฉะนั้น”

หัวหน้า โจรนั้นฟังคำของสามเณรนั้นแล้ว แลดู โจร ๕๐๐ คน แล้วกล่าว
ว่า

“พวกท่านจักทำอย่างไร”

พวก โจรถามว่า

“ก็ท่านเล่า นาย”

“กิจในท่ามกลางเรือนของฉันทันไม่มี เพราะเห็นปาฎิหารีย์เห็นปานนี้
ฉันทันจักบวชในสำนักพระผู้เป็นเจ้า”

“แม้เราจักทำอย่างนั้นเหมือนกัน”

“ดีละ พ่อ”

ลำดับนั้น โจรทั้ง ๕๐๐ คนไหว้สามเณรแล้ว จึงขอบรรพชา สามเณร ตัดผมและชายผ้าด้วยคมดาบของโจรเหล่านั้นเอง ย้อมด้วยดินแดง ให้ครองผ้ากาสาเยเหล่านั้น ให้ตั้งอยู่ในคิล ๑๐ เมื่อจะพาสามเณรเหล่านั้น ไป คิดว่า

“ถ้าเราจักไปเสีย โดยไม่เยี่ยมพระเถระทั้งหลาย พระเถระเหล่านั้นจักไม่ อาจทำสมณธรรมได้ จำเดิมแต่กาลที่พวกโจรจับเราออกไป บรรดาพระเถระ เหล่านั้นมีอาจอดกลั้นน้ำตาไว้ได้ เมื่อพระเถระเหล่านั้นคิดอยู่ว่าสามเณรถูก โจรฆ่าตายแล้วหรือยังหนอ ก็มัญฐานจักไม่มุ่งหน้าได้ เพราะฉะนั้น เรา เยี่ยมท่านแล้วนั้นแหละ จึงจักไป”

สามเณรนั้นพร้อมด้วยสามเณร ๕๐๐ รูป เป็นบริวารไปในที่นั้น เมื่อภิกษุ เหล่านั้นเห็นสามเณร จึงเบาใจ ได้กล่าวว่า

“สังกัจจะผู้สัตบุรุษ เธอได้ชีวิตแล้วหรือ”

สังกัจจะสามเณรตอบว่า

“อย่างนั้นขอรับ โจรเหล่านี้ใครจะฆ่ากระผมให้ตาย แต่ก็ไม่อาจฆ่าได้ พวกเขาลี้มไสในคุณธรรมของกระผม ฟังธรรมแล้วบวช

กระผมมาด้วยหวังว่าเยี่ยมท่านแล้วจักไป ขอท่านจงเป็นผู้ไม่ประมาท ทำสมณธรรมเถิด กระผมจักไปสำนักพระศาสดา”

แล้วไหว้ภิกษุเหล่านั้น สังกัจจะสามเณรพาสามเณรทั้งหมดไปยังสำนัก พระอุปัชฌายะ

ท่านพระสารีบุตรเถระถามว่า

“สังกัจจะ เธอได้อันเตวาสิกแล้วหรือ”

สังกัจจะสามเณรจึงตอบว่า

“ถูกแล้ว ขอรับ”

ดังนี้แล้ว ก็เล่าเรื่องทั้งหมด ให้พระเถระฟัง พระเถระกล่าวว่า

“สังกัจจะ เธอจงไปเฝ้าเยี่ยมพระศาสดา”

สังกัจจะสามเณรรับคำ ไหว้พระเถระ แล้วพาสามเณรเหล่านั้นไปยัง
สำนักพระศาสดา พระศาสดาตรัสถามว่า

“สังกัจจะ เธอได้อันเตวาสิกแล้วหรือ”

สังกัจจะสามเณรจึงกราบทูลเรื่องนั้น

พระศาสดาตรัสถามสามเณร ๕๐๐รูป ว่า

“ได้ยินว่าอย่างนั้นหรือ สามเณรทั้งหลาย”

“อย่างนั้น พระพุทธเจ้าข้า”

“ความตั้งอยู่ในศีลแล้ว เป็นอยู่แม้วันเดียว ในบัดนี้ ประเสริฐกว่าการที่
ท่านทำโจรกรรม ตั้งอยู่ในทุศีลเป็นอยู่ตั้ง ๑๐๐ ปี”

ดังนี้แล้ว เมื่อจะทรงสืบอนุสนธิแสดงธรรม จึงตรัสพระคาถานี้ว่า

“ก็ผู้ใดทุศีล มีใจไม่ตั้งมั่น พึ่งเป็นอยู่ ๑๐๐ ปี

ความเป็นอยู่วันเดียวของผู้มีศีล มีฌาน ประเสริฐกว่า

(ความเป็นอยู่ของผู้นั้น)”

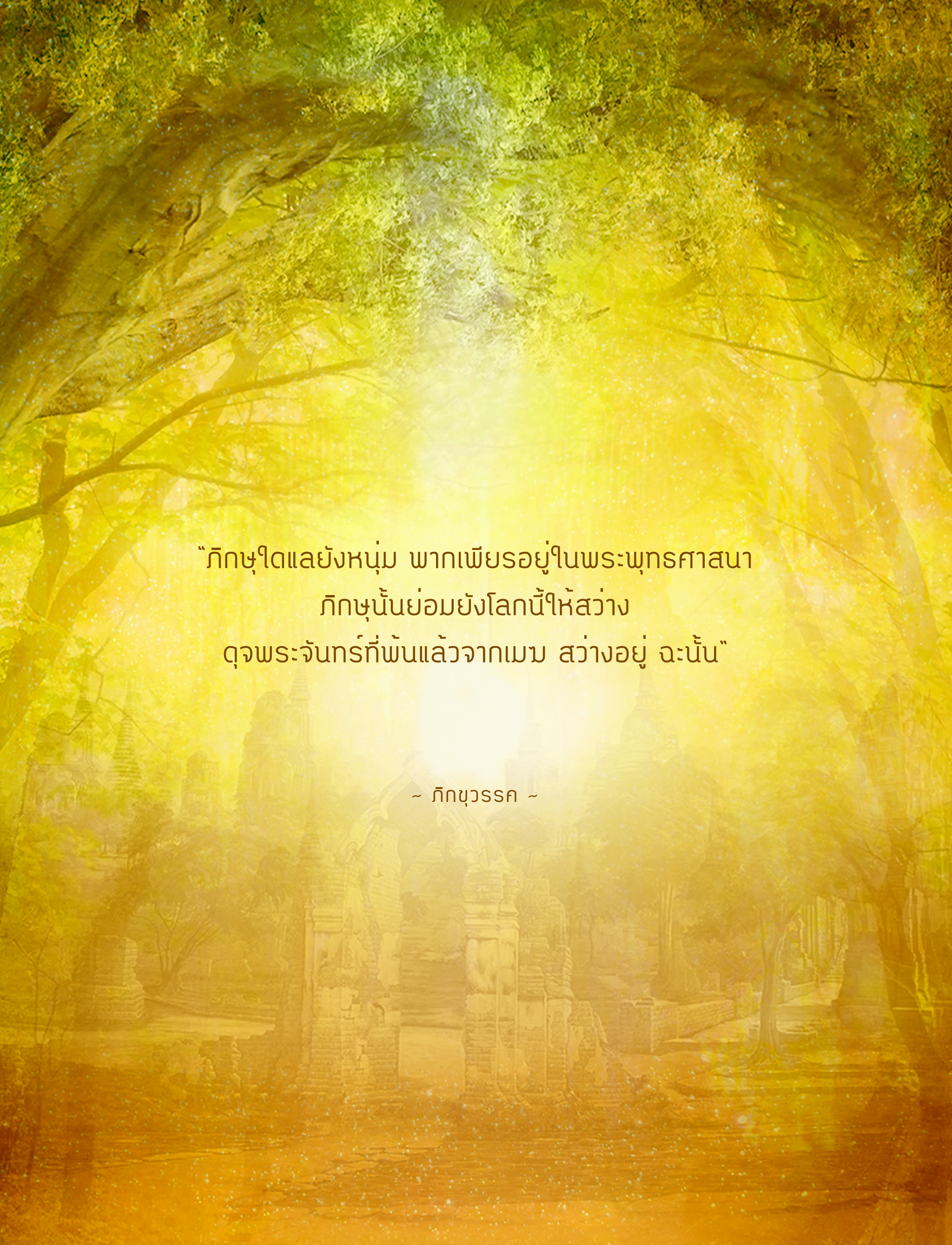
ในเวลาจบเทศนา สามเณรทั้ง ๕๐๐ นั้นบรรลุพระอรหัตพร้อมด้วย
ปฏิสัมภิตาทั้งหลาย ธรรมเทศนาได้มีประโยชน์แม้แก่มหาชนผู้ประชุมกัน

ພູຢັງໂລກໃຫ້ສວ່າງ

Scan me

“ภิกษุใดแลยังหนุ่ม พากเพียรอยู่ในพระพุทธานุสสา
ภิกษุนั้นย่อมยังโลกนี้ให้สว่าง
ดุจพระจันทร์ที่พ้นแล้วจากเมฆ สว่างอยู่ ฉะนั้น”

~ ภิกษุวรรค ~

สุขุบบาปิณฺส

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในบุพพาราม ทรงปรารภ
สุขุมนสามเณร ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า

ท่านพระอนุรุทธเถระได้ระลึกถึงสุขุมนเศรษฐีผู้เป็นสหายของท่าน
ในกาลก่อน ครั้งที่ท่านได้ถวายบิณฑบาตแก่พระอุปริฎฐปัจเจกพุทธะ
ท่านได้เห็นว่า บ้านชื่อว่ามฤตนิคม อยู่ที่เชิงเขา ใกล้ดงไฟไหม้ อุบาสกชื่อ
มหาสมณะ อยู่ในมฤตนิคมนั้น มีบุตรสองคน คือมหาสมณะ และจุฬสมณะ
สุขุมนเศรษฐีได้เกิดเป็นจุฬสมณะ

ครั้นเห็นแล้ว คิดว่า

“เมื่อเราไปที่นั่น อุปการะจะมีหรือไม่มีหนอ”

ท่าน โครครวญอยู่ ได้เห็นเหตุนี้ว่า

“เมื่อเราไปที่นั่น จุฬสมณะนั้นมีอายุ ๗ ขวบ เท่านั้น จักออกบวช และจัก
บรรลुพระอรหัต ในเวลาปลงผมเสร็จนั่นเอง”

ก็แลครั้นท่านเห็นแล้ว จึงเหาะไปทางอากาศลงที่ประตูบ้านมหาสมณะ-
อุบาสก ผู้ค้ำเคยของพระเถระในกาลก่อนเหมือนกัน เขาเห็นพระเถระครอง
จีวรในเวลาบิณฑบาต จึงกล่าวกะมหาสมณะผู้บุตรว่า

“พ่อ พระผู้เป็นเจ้าของอนุรุทธเถระของเรามาแล้ว เจ้าจงไปรับบาตรของ
ท่าน ให้ทันเวลาที่ใคร ๆ คนอื่นยังไม่รับบาตรของท่านไป พ่อจักให้เขาปุ
อาสนะไว้

มหาสมณะได้ทำอย่างนั้นแล้ว อุบาสกอังคาสพระเถระภายในเรือน โดย
เคารพ แล้วนิมนต์ท่านอยู่จำพรรษาตลอดไตรมาส

พระเถระรับนิมนต์แล้ว

Audio 9

ครั้งนั้น อุบาสกปฏิบัติพระเถระนั้นตลอดไตรมาส เป็นเหมือนปฏิบัติอยู่
วันเดียว ในวันมหาปวารณา จึงนำไตรจีวรและอาหารวัตถุมีน้ำอ้อย น้ำมัน
และข้าวสาร เป็นต้น มาวางไว้ใกล้เท้าของพระเถระ เรียนว่า

“ขอพระผู้เป็นเจ้าจงรับเถิด ขอรับ”

พระเถระกล่าวว่า

“อย่าเลยอุบาสก เราไม่ต้องการวัตถุนี้”

“ท่านผู้เจริญ นี่ชื่อว่า วัสสาวาสิกกลาก (คือ ลากอันเกิดแก่ผู้อยู่จำ
พรรษา) ขอพระผู้เป็นเจ้าจงรับวัตถุนั้นไว้เถิด”

“ช่างเถิด อุบาสก”

“ทำไมท่านไม่รับ ขอรับ”

“แม้สามเณรผู้เป็นกบปียการกในสำนักของเราก็มไม่มี”

“ท่านผู้เจริญ ถ้าอย่างนั้น มหาสุมนะผู้เป็นบุตรของกระผมจักเป็น
สามเณร”

“อุบาสก เราไม่ต้องการมหาสุมนะ”

“ท่านผู้เจริญ ถ้าอย่างนั้น พระผู้เป็นเจ้าจงให้จุฬสุมนะบวชเถิด”

“ดีละ”

แล้วให้จุฬสุมนะบวช จุฬสุมนะนั้นบรรลุอรหัตในเวลาปลงผมเสร็จ
นั่นเอง

พระเถระอยู่ที่นั่นกับจุฬสุมนสามเณรนั้นประมาณกึ่งเดือน แล้วลาพวก
ญาติของเธอว่า

“พวกเราจักไปเฝ้าพระศาสดา”

ดังนี้แล้ว เหาะไปทางอากาศ ลงที่กระท่อมในป่าในหิมวันตประเทศ

ก็พระเถระ แม้มตามปกติเป็นผู้ปรารถนาความเพียร เมื่อท่านกำลังจงกรม
อยู่ในที่นั้น ในคืนแรกและคืนต่อมา ลมในท้องได้เกิดขึ้น

ครั้งนั้น สามเณรเห็นท่านลำบาก จึงเรียนถามว่า

“ท่านขอรับ โรคอะไรเสียดแทงท่าน”

พระเถระตอบว่า

“ลมเสียดท้องเกิดขึ้นแก่เราแล้ว”

“เมื่อก่อนลมเสียดท้องเคยเกิดขึ้นหรือ ขอรับ”

“ใช่ ผู้มีอายุ”

“จะรักษาอย่างไร ขอรับ”

“เมื่อนั้นได้นำน้ำดื่มจากสระอโนดาต โรคจะคลาย ผู้มีอายุ”

“ท่านขอรับ ถ้ากระนั้น กระผมจะนำมาถวาย”

“เธोजักสามารถนำมาหรือ สามเณร”

“สามารถ ขอรับ”

“ถ้ากระนั้น นาคราชชื่อ ปันนกะ ในสระอโนดาตย่อมรู้จักฉัน เธอจง
บอกแก่นาคราชนั้น แล้วนำขวดน้ำดื่มขวดหนึ่งมาเพื่อประกอบยาเถิด”

“ขอรับ”

สามเณรไหว้พระอุปัชฌายะ แล้วเหาะขึ้นสู่เวหาสไปตลอด ๕๐๐ โยชน์

ก็วันนั้น นาคราชมีนาคนักฟ้อนแวดล้อมอยู่ ปรารถนาจะเล่นน้ำ
นาคราชพอได้เห็นสามเณรนั้น ก็โกรธ คิดว่า

“สมณะ โលันนี้ เทียว ไปรยฝุ่นที่เท้าของตนลงกระหม่อมของเรา สมณะ
โលันนี้จักมาเพื่อต้องการน้ำดื่มในสระอโนดาต เราจะไม่ให้น้ำดื่มแก่เธอ”

ดังนั้นแล้ว นอนปิดสระอโนดาตซึ่งมีประมาณถึง ๕๐ โยชน์ด้วยพังพาน
ดูบุคคลปิดหม้อข้าวด้วยเถาใหญ่ สามเณรแลดูอาการของนาคราชแล้ว
ก็ทราบว่านาคราชนี้ โกรธแล้ว จึงกล่าวว่า

“นาคราชผู้มีเดชกล้า มีกำลังมาก ท่านจงฟังคำของข้าพเจ้าเถิด
จงให้หม้อน้ำดื่มแก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามาเพื่อต้องการน้ำประกอบยา”

นาคราชฟังแล้ว กล่าวว่า

“แม่น้ำใหญ่ชื่อคงคา ณ เบื้องทิศบูรพา ย่อมไหลไปสู่มหาสมุทร ท่านจง
นำเอาน้ำดื่มจากแม่น้ำคงคานั้นเถิด”

สามเณรฟังคำนั้นแล้วคิดว่า

“พญานาคนี้จักไม่ให้ เราจักทำให้พญานาคนี้รู้อำนาจใหญ่ จักข่ม
พญานาคนี้ แล้วจึงจักนำน้ำดื่มไป”

ดังนั้นแล้ว กล่าวว่า

“มหाराช พระอุปัชฌายะให้ข้าพเจ้านำน้ำดื่มมาจากสระอโนดาต
เท่านั้น เพราะเหตุนั้น ข้าพเจ้าจึงจักนำน้ำดื่มนี้ไปอย่างเดียวไป ท่านจงหลีกเลี่ยงไป
เสีย อย่าห้ามข้าพเจ้าเลย”

แล้วกล่าวว่า

“ข้าพเจ้าจักนำน้ำดื่มไปจากสระอโนดาตนี้เท่านั้น ถ้าเรี่ยวแรงและ
กำลังมีอยู่ไซ้ร้ นาคราช ท่านจงขัดขวางไว้เถิด”

ครั้งนั้น พญานาคกล่าวกะเธอว่า

“สามเณร ถ้าท่านมีความกล้าหาญอย่างลูกผู้ชายไซ้ร้ ข้าพเจ้าชอบใจ
คำพูดของท่าน เชิญท่านนำน้ำดื่มของข้าพเจ้าไปเถิด”

“มหाराช ข้าพเจ้าจักนำไป”

“ถ้าท่านสามารถ ก็จงนำไปเถิด”

สามเณรรับปฏิญญาถึง ๓ ครั้งว่า

“ถ้ากระนั้น ท่านจงรู้ด้วยดีเถิด ถ้ากระนั้น ท่านจงรู้ด้วยดีเถิด ถ้ากระนั้น ท่านจงรู้ด้วยดีเถิด”

แล้วคิดว่า

“การที่เราแสดงอานุภาพแห่งพระพุทธศาสนาแล้วจึงนำน้ำไป สมควร อยู่”

สามเณรได้ไปสู่สำนักของพวกอากาสัญญฐกเทพดา ก่อน เทพดาเหล่านั้น มาไหว้สามเณร แล้วกล่าวว่า

“อะไรกัน ขอรับ”

แล้วพากันยืนอยู่ สามเณรกล่าวว่า

“สงครามของข้าพเจ้ากับป็นนภนาคราชจกมีที่หลังสระอโนดาตนี้ พวกท่านจงไปในที่นั้น แล้วดูความชนะและความแพ้”

สามเณรนั้นเข้าไปหาท้าวโลกบาลทั้ง ๔ และท้าวสักกะ ท้าวสุยาม ท้าวสันดุสิต ท้าวสุนิมมิต และท้าววสวัตดี แล้วบอกเนื้อความนั้น โดยทำนอง นั้นแล

ต่อแต่นั้น สามเณรไปโดยลำดับจนถึงพรหมโลก พรหมทั้งหลายในที่ นั้น ๆ มาไหว้แล้วยืนอยู่ ถามว่า

“อะไรกัน ขอรับ”

สามเณรได้แจ้งเนื้อความนั้น

สามเณรเที่ยวไปบอกในที่ทุกแห่ง ๆ โดยเวลาครู่เดียวเท่านั้น เว้นเสีย แต่อัสถุญีสัตว์และอรูปพรหม ด้วยอาการอย่างนี้

เทพดาทุก ๆ จำพวกฟังคำของเธอแล้ว ประชุมกันเต็มอากาศ ไม่มีที่ว่าง ที่หลังสระอโนดาต ดุจจตุรณแห่งขนมที่บุคคลใส่ไว้ในทะนาน

เมื่อหมู่เทพดาประชุมกันแล้ว สามเณรยืน ณ อากาศ กล่าวกะพญานาค ว่า

“นาคราชผู้มีเดชกล้า มีกำลังมาก ท่านจงฟังคำของข้าพเจ้า ท่านจงให้ หม้อน้ำดื่มแก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามาเพื่อต้องการน้ำประคบยา”

ที่นั่น นาคกล่าวกะเธอว่า

“สามเณร ถ้าท่านมีความกล้าหาญอย่างลูกผู้ชายไซ้ ข้าพเจ้าชอบใจ คำพูดของท่าน ท่านจงนำน้ำดื่มของข้าพเจ้าไปเถิด”

สามเณรนั้นรับคำปฏิญญาของนาคราชถึง ๓ ครั้ง แล้วขึ้นบนอากาศ นิรมิตอัฐภาพเป็นพรหมประมาณ ๑๒ โยชน์ แล้วลงจากอากาศ เหยียบที่ พังพานของพญานาค กดให้หน้าคว่ำลงแล้ว ในทันทีนั่นเอง เมื่อสามเณรพอ ลึกว่าเหยียบพังพานของพญานาคเท่านั้น แผ่นพังพานได้หดเข้าประมาณ เท่าทัพพี ดุจหนังสดอันบุรุษผู้มีกำลังเหยียบแล้ว ในที่ซึ่งพ้นจากพังพานของ พญานาค สายน้ำประมาณเท่าลำตาลพุ่งขึ้น สามเณรใส่น้ำให้เต็มขวดกลาง อากาศนั่นเอง

หมู่เทพได้พากันให้สาธุการ

นาคราชละอาย โกรธต่อสามเณร นัยน์ตาทั้งสองของนาคราชนั้นได้มีสี ดุจดอกชบา พญานาคคิดว่า

“สมณะโล้นนี้ให้หมู่เทพประชุมกัน แล้วถือเอาน้ำดื่ม ทำให้ละอาย เราจะจับเธอ แล้วสอดมือเข้าไปในปาก ขยี้เนื้อหทัยของเธอเสีย หรือจะจับเธอ ที่เท้า แล้วขว้างไปปากแม่น้ำข้างโน้น”

ดังนี้แล้ว ติดตามไปโดยเร็ว แม้ติดตามไปอยู่ ก็ไม่สามารถจะทัน สามเณรได้เลย

เมื่อสามเณรมาแล้ว วางน้ำดื่มไว้ในมือพระอุปัชฌายะ เรียนว่า

“ขอท่านจงดื่มเถิด ขอรับ”

แม้พญานาคก็ตามมาข้างหลัง กล่าวว่

“ท่านอนรุทธะผู้เจริญ สามเณรถือเอาน้ำซึ่งข้าพเจ้ายังไม่ได้ให้เลยมา
ขอท่านจงอย่าดื่ม”

พระเถระ ถาว่า

“อย่างนั้นหรือ สามเณร”

สามเณรกล่าวว่

“ขอนิมนต์ท่านดื่มเถิด ขอรับ น้ำดื่มนี้พญานาคนี้ให้แล้ว กระทบจึงนำ
มา”

พระเถระทราบว่ ขึ้นชื่อว่ากรกล่าวคำเท็จของสามเณรผู้เป็นศิษยาสพ
ยอมไม่มี จึงดื่มน้ำนั้น อาพาธของท่านสงบลง ในขณะนั้นเอง

นาคราชกล่าวว่พระเถระอีกว่

“ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าถูกสามเณรทำให้ละอายในท่ามกลางหมู่เทพ
ข้าพเจ้าจักผ่าหทัยของเธอ หรือจักจับเธอที่เท้า และขว้างไปที่ฝั่งแม่น้ำข้าง
โน้น”

พระเถระกล่าวว่

“มหाराช สามเณรมีอานุภาพมาก ท่านจักไม่สามารถสู้รบกับสามเณร
ได้ ท่านจงให้สามเณรนั้นยกโทษ แล้วกลับไปเสียเถิด”

พญานาคนั้นยอมรู้่อานุภาพของสามเณร แต่ติดตามมาเพราะความ
ละอาย

ลำดับนั้น พญานาคให้สามเณรนั้นยกโทษตามคำของพระเถระ
ทำความชอบพอกันฉันทมิตรกับเธอ จึงกล่าวว่

“ตั้งแต่กาลนี้ เมื่อพระผู้เป็นเจ้าต้องการน้ำในสระอโนดาต พระผู้เป็น
เจ้าไม่ต้องมาเอง พึ่งส่งข่าวไปถึงข้าพเจ้า แล้วข้าพเจ้าจักนำน้ำมาถวายเอง”

ดังนี้แล้ว หลีกไป แม้พระเถระก็พาสามเณรไป

พระศาสดาทรงทราบการมาของพระเถระแล้ว ประทับนั่งทอดพระเนตร การมาบนปราสาทของมิกคารมารดา ถึงพวกภิกษุก็เห็นพระเถระซึ่งกำลังมา ลุกขึ้นต้อนรับ รับบาตรและจีวร

ครั้งนั้น ภิกษุบางพวกจับสามเณรที่ศีรษะบ้าง ที่หูทั้ง ๒ บ้าง ที่แขนบ้าง พลงงเขย่า กล่าวว่า

“ไม่กระสันหรือ สามเณร”

พระศาสดาทอดพระเนตรเห็นกิริยาของภิกษุเหล่านั้นแล้ว ทรงดำริว่า

“กรรมของภิกษุเหล่านี้หยาบจริง ภิกษุเหล่านี้จับสามเณรเป็นดุจจับ อสรพิษที่คอก พวกเธอหาธำมัญญภาพของสามเณรไม่ วันนี้ การที่เราทำคุณของ สุนทรสามเณรให้ปรากฏ สมควรอยู่”

แม้พระเถระก็มาถวายบังคมพระศาสดา แล้วนั่ง

พระศาสดาทรงทำปฏิสันถารกับท่านแล้ว ตรัสเรียกพระอานนทเถระ มาว่า

“อานนท เรามีความประสงค์จะล้างเท้าทั้งสองด้วยน้ำในสระอโนดาต เธอจงให้หม้อแก่พวกสามเณร แล้วให้นำน้ำมาเถิด”

พระเถระให้สามเณรประมาณ ๕๐๐ ในวิหารประชุมกันแล้ว

บรรดาสามเณรเหล่านั้น สุนทรสามเณรได้เป็นผู้ใหม่กว่าสามเณร ทั้งหมด พระเถระกล่าวกะสามเณรผู้แก่กว่าสามเณรทั้งหมดว่า

“สามเณร พระศาสดามีพระประสงค์จะทรงล้างพระบาททั้งสองด้วยน้ำ ในสระอโนดาต เธอจงถือหม้อน้ำไปนำน้ำมาเถิด

สามเณรเหล่านั้นไม่ปรารถนา กล่าวว่า

“กระผมไม่สามารถ ขอรับ”

พระเถระถามสามเณรทั้งหลายที่เหลือ โดยลำดับ แม้สามเณรเหล่านั้น ก็พูดปลื้กตัวอย่างนั้นแล

ก็บรรดาสามเณรเหล่านี้ สามเณรผู้เป็นชีณาสพไม่มีหรือ ความจริงแล้ว มีอยู่ แต่สามเณรเหล่านั้นไม่ปรารภนา ด้วยคิดเห็นว่า พวงดอกไม้นี้ พระ ศาสดาไม่ทรงผูกไว้เพื่อพวกเรา พระองค์ทรงผูกไว้เพื่อสุมณสามเณรองค์ เดียว แต่พวกสามเณรผู้เป็นปุถุชนไม่ปรารภนา ก็เพราะความที่ตนเป็นผู้ไม่ สามารถนั่นเอง

ก็ในที่สุด เมื่อวาระถึงแก่สุมณสามเณรเข้า พระเถระกล่าวว่า

“สามเณร พระศาสดามีพระประสงค์จะทรงล้างพระบาททั้งสองด้วยน้ำ ในสระอโนดาต เธอจงถือเอาหม้อไปตักน้ำมา”

สุมณสามเณรเรียนว่า

“เมื่อพระศาสดาทรงให้นำมา กระผมจักนำมา”

ดังนี้แล้ว ถวายบังคมพระศาสดา แล้วกราบทูลว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ได้ยินว่า พระองค์ให้ข้าพระองค์นำน้ำมาจาก สระอโนดาตหรือ พระพุทธเจ้าข้า”

พระศาสดาตรัสว่า

“อย่างนั้น สุมณะ”

สุมณสามเณรนั้นเอามือจับหม้อใหญ่ใบหนึ่ง แล้วเหาะขึ้นสู่เวหาส บ่าย หน้าไปสู่หิมวันตประเทศ นาคราชเห็นสามเณรซึ่งกำลังมาแต่ไกล จึงออกมา ต้อนรับ รับหม้อจากสามเณร แล้วกล่าวว่า

“ท่านเจ้าข้า เมื่อผู้รับ ใช้เช่นข้าพเจ้ามีอยู่ เพราะอะไร พระผู้เป็นเจ้าจึง มาเสียเอง เมื่อความต้องการน้ำมีอยู่ เหตุไร พระผู้เป็นเจ้าจึงไม่ส่งเพียง ชาวสารมา”

ดังนั้นแล้ว เอาหม้อต้กน้ำมาแบกเอง กล่าวว่

“นิมนต์พระผู้เป็นเจ้าล่งหน้าไปก่อนเถิดขอรับ ข้าพเจ้าเองจักนำไปให้”

สามเณรกล่าวว่

“มหาราช ท่านจงหยุด ข้าพเจ้าเองเป็นผู้อันพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช้
มา”

ดังนั้น ให้พญานาคกลับ แล้วเอามือจับที่ขอบปากหม้อ เหาะมาทาง
อากาศ

ลำดับนั้น พระศาสดาทรงแลดูเธอซึ่งกำลังมา ตรัสเรียกพวกภิกษุมา
แล้ว ตรัสว่

“ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงดูการเืองกรายของสามเณร เธอย่อม
งดงามดุจพญาหงส์ในอากาศ”

สามเณรนั้นวางหม้อน้ำแล้ว ได้ถวายบังคมพระศาสดา แล้วยืนอยู่

ลำดับนั้น พระศาสดาตรัสกะเธอว่

“สุนนะ เธอมีอายุได้เท่าไร”

สามเณรกราบทูลว่

“มีอายุ ๗ ขวบ พระพุทธเจ้าข้า”

“สุนนะ ถ้ากระนั้น ตั้งแต่วันนี้ เธอจงเป็นภิกษุเถิด”

ดังนั้นแล้ว ได้ประทานทายัชชอุปสมบท

ได้ยินว่ สามเณรผู้มีอายุ ๗ ปี สองรูปเท่านั้น ได้อุปสมบท คือ สุนน-
สามเณรนี้รูปหนึ่ง โสปากสามเณรรูปหนึ่ง

เมื่อสุนนสามเณรนั้นอุปสมบทแล้วอย่างนั้น พวกภิกษุสนทนากันใน
โรงธรรมว่

“ผู้มีอายุทั้งหลาย กรรมนี้น่าอัศจรรย์ อานุภาพของสามเณรน้อยแม้เห็น
ปานนี้ ก็มีได้ อานุภาพเห็นปานนี้ พวกเราไม่เคยเห็นมาก่อน”

พระศาสดาเสด็จมาแล้ว ตรัสถามว่า

“ภิกษุทั้งหลาย บัดนี้ พวกเธอนั่งสนทนากันด้วยเรื่องอะไรหนอ”

เมื่อพวกเธอกราบทูลแล้ว พระศาสดาตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย ในศาสนาของเรา บุคคลแม้เป็นเด็ก ปฏิบัติชอบแล้ว
ย่อมได้สมบัติเห็นปานนี้เหมือนกัน”

เมื่อจะทรงแสดงธรรม จึงตรัสพระคาถานี้ว่า

**“ภิกษุใดแล ยังหนุ่ม พากเพียรอยู่ในพระพุทธศาสนา
ภิกษุนั้นย่อมยัง โลกนี้ให้สว่าง
ดุจพระจันทร์ที่พ้นแล้วจากเมฆ สว่างอยู่ ฉะนั้น”**

ในกาลจบเทศนา ชนเป็นอันมากบรรลุอรุณผลทั้งหลาย มีโสดาปัตติผล
เป็นต้น ดังนี้แล

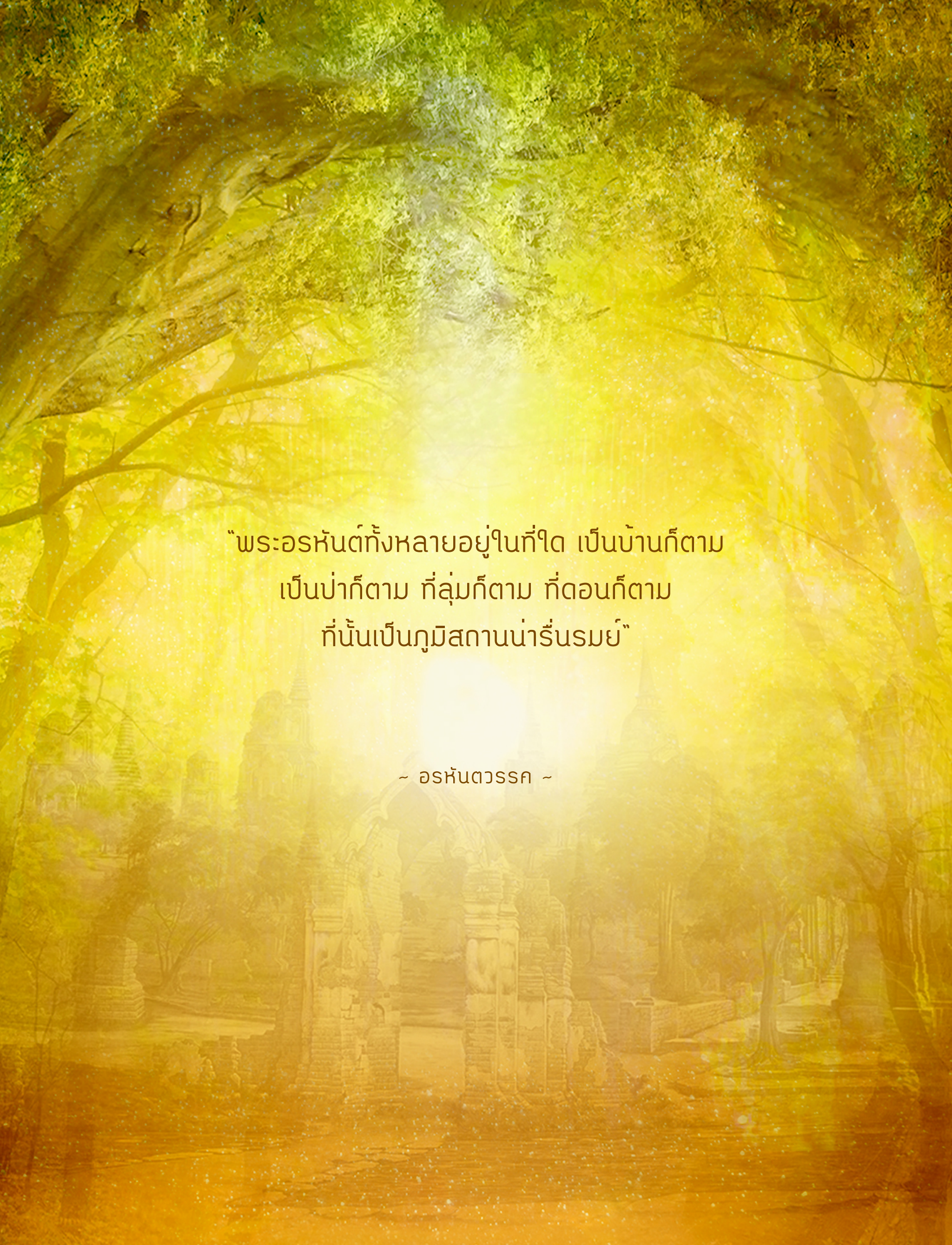

สถานที่อันน่ารื่นรมย์

Scan me

“พระอรหันต์ทั้งหลายอยู่ในที่ใด เป็นบ้านก็ตาม
เป็นป่าก็ตาม ที่ลุ่มก็ตาม ที่ดอนก็ตาม
ที่นั่นเป็นกุฎิสถานน่ารื่นรมย์”

~ อรหันตวรรค ~

พระขกัรวณียเรวตเถระ

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภ
พระเรวตเถระผู้อยู่ป่าไม้สะแก ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า
ท่านพระสารีบุตรละหรัพย์ ๘๗ โกฏิ ออกบวช แล้วชักชวนน้อง
สาว ๓ คน คือนางจาลา นางอุปจาลา นางสีสุปจาลา และน้องชาย ๒
คนนี้ คือนายจุนทะ นายอุปเสนะ ให้บวชแล้ว เหลือแต่เรวตกุมารผู้เดียว
เท่านั้น ยังอยู่ที่บ้าน

มารดาของท่านคิดว่า

“อุปติสสะบุตรของเรา ละหรัพย์ประมาณเท่านี้ ออกบวช แล้วยังชักชวน
น้องสาว ๓ คน น้องชาย ๒ คน ให้บวชด้วย เรวตะผู้เดียวเท่านั้น ยังเหลืออยู่
ถ้าเธอจักชักชวนเรวตะให้บวชไซ้ ทรัพย์ของเราประมาณเท่านี้ จักฉิบหาย
วงศ์สกุลจักขาดสูญ เราจักผูกเรวตะนั้นไว้ด้วยการอยู่ครองเรือน ตั้งแต่ที่เขายัง
ยังเป็นเด็กเกิด”

ฝ่ายพระสารีบุตรเถระสั่งภิกษุทั้งหลายไว้ก่อนทีเดียวว่า

“ผู้มีอายุ ถ้าเรวตะประสงค์จะบวช มาแล้วไซ้ พวกท่านพึงให้เขาบวช
เพราะมารดาบิดาของผมเป็นมิจฉาทิฎฐิ ไม่มีประโยชน์อะไรที่เรวตะจะบอก
ลาท่านทั้งสอง ผมเองเป็นมารดาและบิดาของเรวตะนั้น

มารดาของพระสารีบุตรเถระประสงค์จะผูกเรวตกุมารผู้มีอายุ ๗ ขวบ
เท่านั้น ด้วยเครื่องผูกคือเรือน จึงหมั้นเด็กหญิงในตระกูลที่มีชาติเสมอกัน
กำหนดวันแล้ว ประดับตกแต่งกุมาร แล้วได้พาไปสู่เรือนของญาติเด็กหญิง
พร้อมด้วยบริวารเป็นอันมาก

ลำดับนั้น พวกญาติของเขาทั้งสองผู้ทำการมงคลประชุมกัน
พวกญาติให้เขาทั้งสองจุ่มมือลงในถาดน้ำ แล้วกล่าวมงคลทั้ง

Audio 10

หลาย หวังความเจริญแก่เด็กหญิง จึงกล่าวว่า

“ขอเจ้าจงเห็นธรรมอันยายของเจ้าเห็นแล้ว เจ้าจงเป็นอยู่สิ้นกาลนาน เหมือนยาย นะแม่”

เรวตกุมารคิดว่า

“อะไรหนอแล ชื่อว่าธรรมอันยายนี้เห็นแล้ว”

เขาจึงถามว่า

“คนไหน เป็นยายของหญิงนี้”

พวกญาติบอกกะเขาว่า

“พ่อ คนนี้ มีอายุ ๑๒๐ ปี มีฟันหลุด ผมหงอก หนังหดเหี่ยว ตัวตกระหลัง โกงดูจกลอนเรื้อน เจ้าไม่เห็นหรือ นั่นเป็นยายของเด็กหญิงนั้น”

“ก็แม่หญิงนี้จักเป็นอย่างนั้นหรือ”

“ถ้าเขาจักเป็นอยู่ไซ้ร้ ก็จักเป็นอย่างนั้น พ่อ”

เรวตะนั้นคิดว่า

“ชื่อว่าสรีระแม่เห็นปานนี้ จักถึงประการอันแปลกนี้เพราะชรา อุปติสสะพี่ชายของเราจักเห็นเหตุนี้แล้ว ควรที่เราจะหนีไปบวชเสียในวันนี้แหละ”

ที่นั่น พวกญาติอุ้มเขาขึ้นสู่ยานอันเดียวกันกับเด็กหญิง พาหลีกไป เขาไปได้หน่อยหนึ่งอ้างการถ่ายอุจจาระ พูดว่า

“ท่านทั้งหลายจงหยุดยานก่อน จันลงไปแล้วจักมา”

ดังนี้แล้ว ลงจากยาน เขาไปหลังพุ่มไม้พุ่มหนึ่งสักครู่หนึ่ง แล้วจึงกลับไปขึ้นยาน เขาเดินทางไปได้หน่อยหนึ่งแล้ว ก็ขอลงจากยานด้วยการอ้างเหมือนเดิม แล้วก็ทำเหมือนเดิมอีก

พวกญาติของเขาเห็นเขาทำอย่างนั้นหลายครั้ง จึงมิได้ทนสงสัยอะไร เขาเดินทางต่อไปได้หน่อยหนึ่งก็ลงไปด้วยการอ้างอย่างนั้นอีก แล้วพูดว่า

“พวกท่านจงขับไปข้างหน้า ฉันจักค่อย ๆ เดินตามไปข้างหลัง”

เมื่อเขาลงไปแล้ว ได้บ่ายหน้าตรงไปยังพุ่มไม้

แม้พวกญาติของเขาได้ขับยานไปด้วยสำคัญว่าเร็วตะจ๊กมาข้างหลัง

ฝ่ายเร็วตะนั้นหนีไปจากที่นั้นแล้ว ไปยังสำนักของภิกษุประมาณ ๓๐ รูป ซึ่งอยู่ในบริเวณนั้น ไหว้พวกภิกษุแล้วเรียนว่า

“ท่านขอรับ ขอท่านทั้งหลายจงให้กระผมบวช”

พวกภิกษุกล่าวว่า

“ผู้มีอายุ เธอประดับด้วยเครื่องอลังการพร้อมสรรพ พวกเราไม่ทราบว่าเป็นพระราชโอรสหรือเป็นบุตรของอำมาตย์ จักให้เธอบวชอย่างไรได้”

“พวกท่านไม่รู้จักกระผมหรือ ขอรับ”

“ไม่รู้ ผู้มีอายุ”

“กระผมเป็นน้องชายของอุปติสสะ”

“ชื่อว่าอุปติสสะ นั่นคือใคร”

“ท่านผู้เจริญทั้งหลายเรียกพี่ชายของกระผมว่า สารีบุตร เพราะฉะนั้นเมื่อกระผมเรียนว่า อุปติสสะ ท่านผู้เจริญทั้งหลายจึงไม่ทราบ

“ก็เธอเป็นน้องชายของพระสารีบุตรเถระหรือ”

“อย่างนั้น ขอรับ”

“ถ้ากระนั้น มาเถิด พี่ชายของเธออนุญาตไว้แล้ว”

ดังนี้แล้ว ก็ให้เปลื้องเครื่องอาภรณ์ของเขาออก ให้เขาบวช แล้วจึงส่งข่าวไปให้พระสารีบุตรเถระ

พระเถระฟังข่าวนั้นแล้ว จึงกราบทูลแด่พระผู้มีพระภาคเจ้าว่า

“พระพุทธเจ้าข้า ภิกษุทั้งหลายส่งข่าวมาว่าพวกภิกษุที่อยู่ป่า ให้เรวตะบวช ข้าพระองค์จะไปเยี่ยมเธอ แล้วจึงจักกลับมา”

พระศาสดามีได้ทรงยอมให้ไป ด้วยพระดำรัสว่า

“สารีบุตร จงยับยั้งอยู่ก่อน”

โดยการล่วงไป ๒-๓ วัน พระเถระก็ทูลลาพระศาสดาอีก พระศาสดามีได้ทรงยอมให้ไป ด้วยพระดำรัสว่า

“สารีบุตร จงยับยั้งอยู่ก่อน แม้เราก็จักไป”

ฝ่ายเรวตะสามเณรคิดว่า

“ถ้าเราก็จักอยู่ในที่นี้ไซ้ พวกญาติจักให้คนติดตามเรียกเรากลับ”

เธอจึงเรียนกัมมัฏฐานจนถึงพระอรหัต ในสำนักของภิกษุเหล่านั้น ถือบาตรและจีวร เทียวจาริกไปถึงป่าไม้สะแก ห่างจากสถานที่ที่เธอบวช ประมาณ ๓๐ โยชน์ ภายในพรรษานั้นแล เธอบรรลุพระอรหัตพร้อมด้วย ปฏิสัมภิตาทั้งหลาย

พระสารีบุตรเถระเมื่อพิจารณาแล้ว ทูลลาพระศาสดาเพื่อต้องการไปเยี่ยมเรวตะสามเณรนั้นอีก พระศาสดาตรัสว่า

“สารีบุตร แม้เราก็จักไป”

แล้วเสด็จออกไปพร้อมด้วยภิกษุ ๕๐๐ รูป

ในเวลาเสด็จไปได้หน่อยหนึ่ง พระอานนทเถระยืนอยู่ที่ทาง ๒ แพร่ง กราบทูลพระศาสดาว่า

“พระพุทธเจ้าข้า บรรดาทางที่ไปสู่สำนักของเรวตะสามเณร ทางนี้เป็นทางอ้อมประมาณ ๖๐ โยชน์ เป็นที่อยู่ของมนุษย์ ทางนี้เป็นทางตรงประมาณ ๓๐ โยชน์ เป็นที่อยู่ของอมมนุษย์ พวกเราจะไปโดยทางไหน”

พระศาสดาตรัสถามว่า

“อานนท์ ก็สีวลีมากับพวกเรามีใช้หรือ”

“อย่างนั้น พระพุทธเจ้าข้า”

“ถ้าสีวลีมา เธอจงถือเอาทางตรงนั้นแหละ”

ก็เมื่อพระศาสดาทรงดำเนินไปทางนั้น พวกเทวดาคิดว่า

“พวกเราจักทำสักการะแก่พระสีวลีเถระ พระผู้เป็นเจ้าของเรา”

แล้วให้สร้างวิหารในที่โยชน์หนึ่ง ๆ ไม่ให้เกินไปกว่านั้น ลูกขึ้นแต่เช้า ถือเอาวัตถุมิข้าวต้ม เป็นต้น อันเป็นทิพย์ แล้วเที่ยวไป ด้วยตั้งใจว่า

“พระสีวลีเถระผู้เป็นเจ้าของเรา นั่งอยู่ที่ไหน”

พระสีวลีเถระให้เทวดาถวายภัตที่นำมาเพื่อตนแก่ภิกษุสงฆ์มี พระพุทธเจ้าเป็นประมุข

พระศาสดาร่วมทั้งบริวารเสวยบุญของพระสีวลีเถระผู้เดียว ได้เสด็จ ไปตลอดทางกัณดารประมาณ ๓๐ โยชน์

ฝ่ายพระเรวัตเถระทราบการเสด็จมาของพระศาสดา จึงนิรมิตพระ คันธกุฎีเพื่อพระผู้มีพระภาคเจ้า นิรมิตเรือนยอด ๕๐๐ ที่จงกรม ๕๐๐ และที่พักกลางคืนและที่พักกลางวัน ๕๐๐

พระศาสดาประทับอยู่ในสำนักของพระเรวัตเถระนั้นสิ้นกาลประมาณ เดือนหนึ่งแล แม้ประทับอยู่ในที่นั้น ก็เสวยบุญของพระสีวลีเถระนั่นเอง

ก็บรรดาภิกษุเหล่านั้น ภิกษุแก่ ๒ รูป ในเวลาพระศาสดาเสด็จเข้าไปสู่ ป่าไม้สะแก คิดอย่างนี้ว่า

“ภิกษุนี้ทำนวักรรม (การก่อสร้าง) ประมาณเท่านี้อยู่ จักทำสมณธรรม ได้อย่างไร พระศาสดาทรงทำกิจคือ การเห็นแก่หน้า ด้วยทรงดำริว่า เป็น

น้องชายของพระสารีบุตร จึงเสด็จมาสู่สำนักของเธอ ผู้ประกอบบวกรรมเห็นปานนี้”

ในวันนั้น แม้พระศาสดาทรงตรวจดูสัตว์โลกในเวลาใกล้รุ่ง ทรงเห็นภิกษุเหล่านั้นแล้ว ได้ทรงทราบวาระจิตของภิกษุเหล่านั้น

เพราะเหตุนั้น ในวันที่เสด็จกลับ ทรงอธิษฐานให้ภิกษุเหล่านั้นลืมหลอดน้ำมัน ลักจั่นน้ำ และรองเท้าของตนไว้ เมื่อเสด็จออกจากป่าแล้ว จึงทรงคลายพระฤทธิ

ครั้งนั้น ในภิกษุเหล่านั้น รูปหนึ่งกล่าวกันว่า

“ผมลืมสิ่งนี้และสิ่งนี้”

ภิกษุอีกรูปหนึ่ง ก็กล่าวว่า

“แม้ผมก็ลืม”

ดังนี้แล้ว ทั้งสองรูปจึงกลับไป ไม่พบวิหาร มีแต่ป่าสะแก พวกเขาเที่ยวค้นหาของ จึงถูกหนามไม้สะแกแทง ได้พบห่อสิ่งของของตนห้อยอยู่ที่ต้นสะแกต้นหนึ่ง แล้วก็หลีกไป

พระศาสดาทรงพาภิกษุสงฆ์ไป เสวยบุญของพระสีวลีเถระ ตลอดกาลประมาณเดือนหนึ่ง เสด็จเข้าไปสู่บุพพาราม

ลำดับนั้น ภิกษุแก่เหล่านั้นล้างหน้าแต่เช้าตรู่ เดินไปด้วยตั้งใจว่า พวกเราจักดื่มข้าวต้ม ในเรือนของนางวิสาขา ผู้ถวายอาคันตุกภัตต์ดื่มข้าวต้มแล้ว ฉันทองเคี้ยวแล้วนั่งอยู่

ลำดับนั้น นางวิสาขาถามภิกษุแก่เหล่านั้นว่า

“ท่านผู้เจริญ ก็ท่านทั้งหลายได้ไปที่อยู่ของพระเรวัตเถระกับพระศาสดาหรือ”

ภิกษุนั้นตอบว่า

“อย่างนั้น อุบาสิกา”

“ท่านผู้เจริญ ที่อยู่ของพระเถระนารีนรมย์หรือ”

“ที่อยู่ของพระเถระนั้นเป็นสถานที่นารีนรมย์แต่ที่ไหน อุบาสิกา ที่นั่นรกด้วยไม้สะแก มีหนามขาว เป็นเช่นกับสถานที่อยู่ของพวกเปรต”

ครั้งนั้น ภิกษุหนุ่มอีกสองรูปมาแล้ว อุบาสิกาถวายข้าวต้มและของควรเคี้ยวทั้งหลายแม้แก่ภิกษุหนุ่มเหล่านั้น แล้วถามอย่างนั้นเหมือนกัน ภิกษุเหล่านั้นกล่าวว่า

“อุบาสิกา พวกฉันไม่อาจพรรณนาได้ ที่อยู่ของพระเถระเป็นเช่นกับ เทวสภาชื่อสุธรรมา ดุจตกแต่งขึ้นด้วยฤทธิ์”

อุบาสิกาคิดว่า

“ภิกษุพวกที่มาครั้งแรกกล่าวอย่างหนึ่ง ภิกษุพวกนี้กล่าวอีกอย่างหนึ่ง ภิกษุพวกที่มาครั้งแรกลืมนอะไรไว้เป็นแน่ จักกลับไปในเวลาคลายฤทธิ์แล้ว ส่วนภิกษุพวกนี้จักไปในเวลาทีพระเถระตกแต่งนิรมิตสถานที่ด้วยฤทธิ์”

เพราะความที่นางเป็นบัณฑิต จึงทราบเนื้อความนั้น นางได้ยืนคอยอยู่ แล้วด้วยหวังว่า จักทูลถามในกาลทีพระศาสดาเสด็จมา

ต่อกาลเพียงครู่เดียว พระศาสดาอันภิกษุสงฆ์แวดล้อม เสด็จไปสู่เรือนของนางวิสาขา ประทับนั่งเหนืออาสนะอันเขาตกแต่งไว้แล้ว นางอังคาสภิกษุสงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข โดยเคารพ ในเวลาเสร็จภัตกิจ ถวายบังคมพระศาสดา แล้วทูลถามเฉพาะว่า

“พระพุทธเจ้าข้า บรรดาภิกษุทีไปกับพระองค์ บางพวกกล่าวว่าที่อยู่ของพระเวตเถระเป็นป่ารกด้วยไม้สะแก บางพวกกล่าวว่า เป็นสถานที่นารีนรมย์ ที่อยู่ของพระเถระนั้นเป็นอย่างไรหนอแล”

พระศาสดาทรงสดับคำนั้นแล้วตรัสว่า

“อุบาสิกา จะเป็นบ้านหรือเป็นป่าก็ตาม พระอรหันต์ทั้งหลายย่อมอยู่ในที่ใด ที่นั่นนารีนรมย์แท้”

ดังนี้แล้ว เมื่อจะทรงสืบอนุสนธิแสดงธรรม จึงตรัสพระคาถานี้ว่า

“พระอรหันต์ทั้งหลายอยู่ในที่ใด เป็นบ้านก็ตาม
เป็นป่าก็ตาม ที่ลุ่มก็ตาม ที่ดอนก็ตาม
ที่นั่นเป็นภูมิสถานนารีนรมย์”

ในเวลาจบเทศนา ชนเป็นอันมากบรรลุอริยมผลทั้งหลาย มีโสดาปัตติผลเป็นต้นแล้ว

ในวันรุ่งขึ้น ภิกษุทั้งหลายสนทนากันว่า

“แม้สามเณรผู้เดียวทำเรื่อนยอด ๕๐๐ หลัง เพื่อภิกษุ ๕๐๐ รูป มีลาภมีบุญ น่าชมจริง”

พระศาสดาเสด็จมา ตรัสถามว่า

“ภิกษุทั้งหลาย บัดนี้ พวกเธอนั่งประชุมกันด้วยถ้อยคำอะไรหนอ”

เมื่อภิกษุเหล่านั้นกราบทูลแล้ว พระศาสดาตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย บุตรของเราไม่มีบุญ ไม่มีบาป เพราะบุญและบาปทั้งสองเธอละเสียแล้ว”

แล้วได้ตรัสพระคาถานี้ว่า

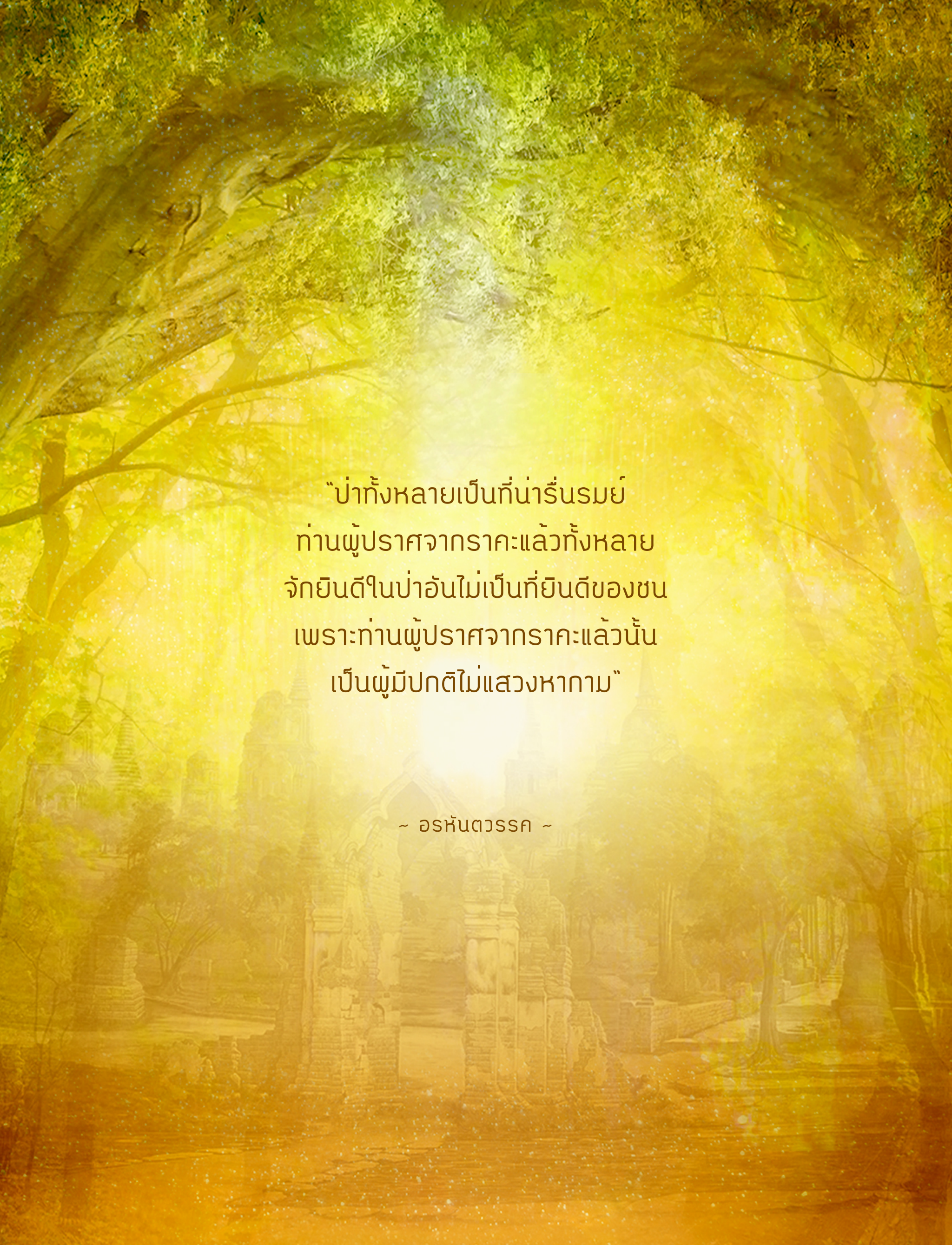
“บุคคลใด ใน โลกนี้ล่วงเครื่องข้อง ๒ อย่าง
คือ บุญและบาป
เราเรียกบุคคลนั้น ผู้ไม่โศก ปราศจากกิเลสเพียงดังธูลี
ผู้หมดจด ว่าเป็นพราหมณ์”

ป่าเป็นที่รื่นรมย์ของผู้ไม่แสวงหากาม

Scan me

“ป่าทั้งหลายเป็นที่น่ารื่นรมย์
ท่านผู้ปราศจากราคะแล้วทั้งหลาย
จักยินดีในป่าอันไม่เป็นที่ยินดีของชน
เพราะท่านผู้ปราศจากราคะแล้วนั้น
เป็นผู้มีปกติไม่แสวงหากาม”

~ อรหันตวรรค ~

หณฺจกบไคคบหณฺจ

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภหญิงคนใดคนหนึ่ง ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า

ภิกษุผู้ถือบิณฑบาตเป็นวัตรรูปหนึ่ง เรียนกัมมัฏฐานในสำนักของพระศาสดาแล้ว เข้าไปสู่สวนร้างสวนหนึ่งทำสมณธรรมอยู่

ครั้งนั้น หญิงนครโสเภณีคนหนึ่งทำการนัดแนะกับบุรุษผู้หนึ่ง แต่บุรุษนั้นไม่มา นางมองไปในทางที่บุรุษนั้นจะมา ไม่เห็นเขา นางเกิดความกระสันขึ้น จึงเที่ยวไปข้าง โนนข้างนี้ เข้าไปสู่สวนนั้นพบพระเถระนั่งคู้บัลลังก์ แลไปข้าง โนนข้างนี้ ไม่เห็นใคร ๆ อื่น คิดว่า

“ผู้นี้เป็นชายเหมือนกัน เราจักยังจิตของผู้นี้ให้ลุ่มหลง”

นางเข้าไปยืนอยู่ข้างหน้าของพระเถระนั้น เปลื้องผ้าถุง และกลับถุงใหม่ สยายผมแล้วเกล้า ประนมมือ แล้วหัวเราะ

ความสังเวชเกิดขึ้นแก่พระเถระ แผ่ชานไปทั่วสรีระ ท่านคิดว่า

“นี่เป็นอย่างไรหนอแล”

ฝ่ายพระศาสดาทรง ใคร่ครวญว่า

“ความเป็นไปของภิกษุผู้เรียนกัมมัฏฐานจากสำนักของเรา ผู้ไปด้วยตั้งใจว่าจักทำสมณธรรม เป็นอย่างไรหนอแล”

พระศาสดาทรงเห็นหญิงนั้นแล้ว ทรงทราบกิริยาอนาจารของหญิงนั้น และความเกิดขึ้นแห่งความสังเวชของพระเถระ พระองค์ประทับนั่งในพระคันธกุฏินั้นแหละ ตรัสกับพระเถระนั้นว่า

“ภิกษุ ที่ ๆ ไม่รีนรมย์ของพวกคนผู้แสวงหากามนั้นแหละ เป็นที่รีนรมย์ของผู้ปราศจากราคะแล้วทั้งหลาย”

Audio 11

ก็แล ครั้นตรัสอย่างนั้นแล้ว ทรงแม่พระโสภาสไป เมื่อจะทรงแสดง
ธรรมแก่ภิกษุ นั้น ตรัสพระคาถานี้ว่า

“ป่าทั้งหลายเป็นที่น่ารื่นรมย์
ท่านผู้ปราศจากราคะแล้วทั้งหลาย
จักยินดีในป่าอันไม่เป็นที่ยินดีของคน
เพราะท่านผู้ปราศจากราคะแล้วนั้น
เป็นผู้มีปกติไม่แสวงหากาม”

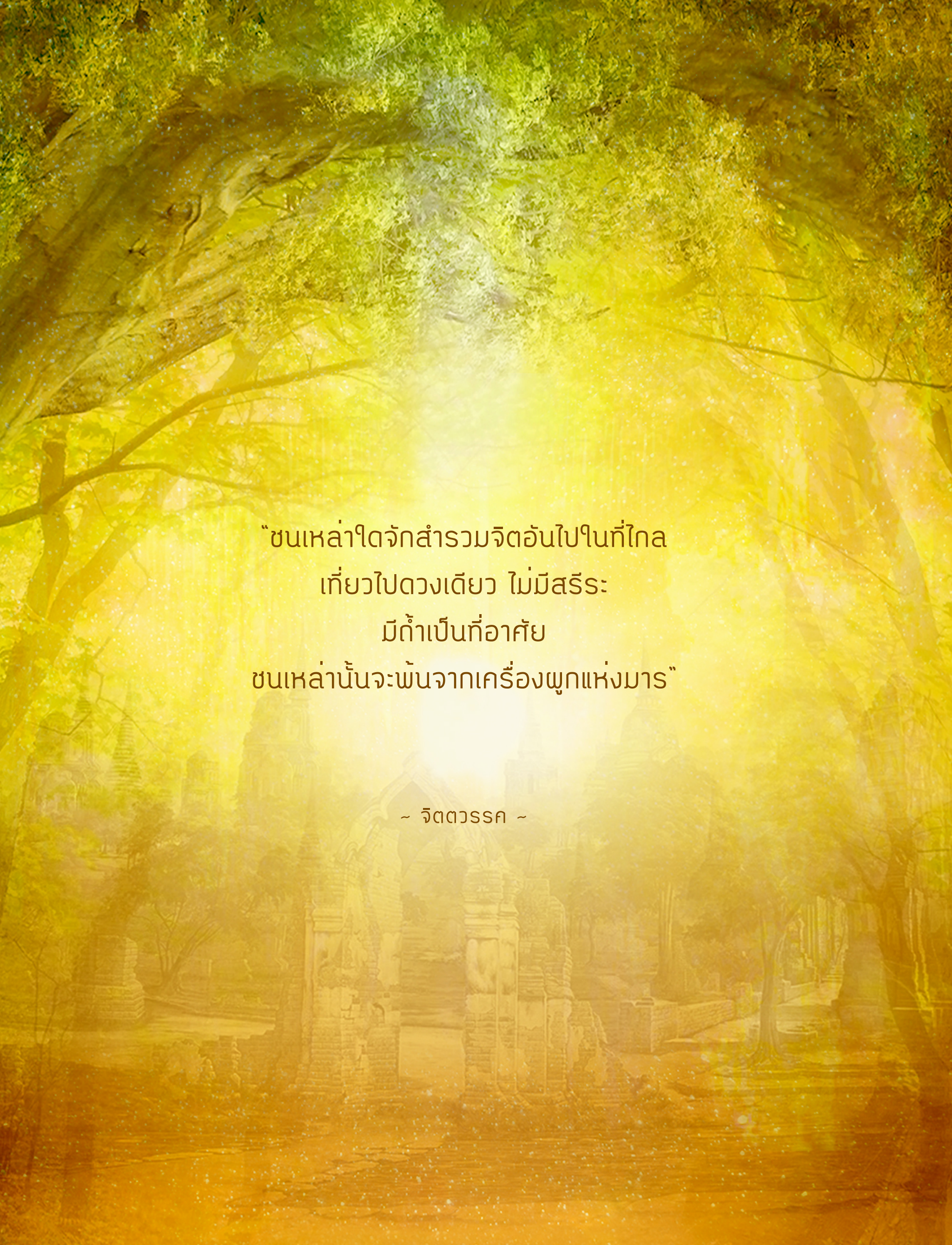
ในกาลจบเทศนา พระเถระนั้นนั่งตามปกตินั้นแล บรรลุพระอรหัตพร้อม
ด้วยปฏิสัมภิตาทั้งหลายแล้ว ได้มาทางอากาศ ทำความชมเชย ถวายบังคม
พระบาททั้งสองของพระตถาคต แล้วหลีกไป ดังนี้แล

จิตนี้เที่ยวไปไกล

Scan me

The background is a soft, golden-hued scene. In the foreground, there are large, gnarled tree trunks and dense foliage, all bathed in a warm, yellow light. In the middle ground, a path leads towards a large, ancient stone temple structure with multiple tiers and arches. The temple is also bathed in the same golden light, creating a dreamlike and spiritual atmosphere. The overall color palette is dominated by various shades of yellow and gold, with some darker tones in the shadows of the trees and the temple's recesses.

“ชนเหล่าใดจักสำรวมจิตอันไปในที่ไกล
เที่ยวไปดวงเดียว ไม่มีสรีระ
มีดำเป็นที่อาศัย
ชนเหล่านั้นจะพ้นจากเครื่องผูกแห่งมาร”

~ จิตตวรรค ~

พระภาคินยสลับรักขิตเถระ

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภภิกษุชื่อว่า
สังฆรักขิต ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า

กุลบุตรผู้หนึ่งในกรุงสาวัตถี ฟังพระธรรมเทศนาของพระศาสดา
แล้ว ได้ออกบวช เมื่ออุปสมบทแล้ว มีนามว่าสังฆรักขิตเถระ โดย ๒-๓
วันเท่านั้น ก็บรรลุพระอรหัตผล

น้องชายของท่านได้บุตร ได้ตั้งชื่อของบุตรตามชื่อของพระเถระว่า
ภาคินยสังฆรักขิต เมื่อเจริญวัยแล้ว ได้บรรพชาอุปสมบทในสำนักของพระ
เถระ เข้าไปจำพรรษาในวัด ใกล้บ้านแห่งหนึ่ง ได้ผ้าวัสสาวาสิกสาฎก ๒ ผืน
คือ ยาว ๗ ศอกผืนหนึ่ง ยาว ๘ ศอกผืนหนึ่ง กำหนดไว้ว่า

“ผ้าผืนยาว ๘ ศอกจักเป็นของพระอุปัชฌาย์ของเรา ผ้าผืนยาว ๗ ศอก
จักเป็นของเรา”

เมื่อออกพรรษาแล้ว เธอประสงค์ว่า จักเยี่ยมพระอุปัชฌาย์ จึงเดินมา
พลางเที่ยวบิณฑบาตในระหว่างทาง

เมื่อมาถึงแล้วทราบว่พระเถระยังไม่กลับมาวิหาร จึงเข้าไปสู่วิหารแล้ว
ปิดกวาดที่สำหรับพักกลางวันของพระเถระ ตั้งน้ำล้างเท้าไว้ ปูอาสนะ แล้ว
นั่งมองทางที่พระเถระจะกลับมา ครั้นพระเถระมาถึงแล้ว ได้ทำการต้อนรับ
รับบาตรจีวร อาราธนาพระเถระให้นั่งด้วยคำว่า

“ขอท่านนั่งเถิด ขอรับ”

เธอถือพัดก้านตาลพัด ถวายน้ำดื่ม ล้างเท้าทั้งสอง แล้วนำผ้าสาฎกนั้น
มาวางไว้ ณ ที่ใกล้เท้าของพระเถระ เรียนว่า

“ท่านขอรับ ขอท่านจงใช้สอยผ้าสาฎกผืนนี้”

Audio 12

ดังนั้นแล้ว ได้ยื่นพัตอยู่ พระเถระกล่าวกะเธอว่า

“สังฆรักชิต จีวรของฉันทันบริบูรณ์ เธอนั้นແจงใช้สอย”

“ท่านขอรับ ผ้าสาฎกนี้กระผมกำหนดไว้เพื่อท่านตั้งแต่เวลาที่กระผมได้มาแล้ว ขอท่านจงทำการใช้สอยเถิด”

“ช่างเถอะ สังฆรักชิต จีวรของฉันทันบริบูรณ์ เธอนั้นແจงใช้สอยเถิด”

“ท่านขอรับ ขอท่านอย่าทำอย่างนั้นเลย เพราะเมื่อท่าน ใช้สอยผ้าสาฎกนี้ ผลอันมากจักมีแก่กระผม”

พระสังฆรักชิตกล่าววิงวอนอยู่อย่างนั้น พระเถระก็ไม่ปรารถนาผ้าสาฎกผืนนั้น เธอพัตไปพลาง คิดไปพลางว่า

“ในเวลาเป็นคฤหัสถ์ เราเป็นหลานของพระเถระ ในเวลาบวชแล้ว เราก็เป็นสัทธิวิหาริกของท่าน แม้เมื่อเป็นเช่นนั้น พระอุปัชฌาย์ก็ไม่ประสงค์ทำการใช้สอยร่วมกับเรา เมื่อพระอุปัชฌาย์นี้ไม่ทำการร่วมใช้สอยกับเรา เราจะต้องการอะไรด้วยความเป็นสมณะ เราจักสึกเป็นคฤหัสถ์”

ขณะนั้น เธอได้มีความคิดเห็นอีกว่า

“การครองเรือนตั้งตัวได้ยาก เราจักขายผ้าสาฎกผืนยาว ๘ ศอก แล้วซื้อแม่แพะมาตัวหนึ่ง ธรรมดาแม่แพะย่อมตกลูกเร็ว เรานั้นจะขายลูกแพะที่ตกลูกแล้ว ทำให้เป็นต้นทุน ครั้นรวมต้นทุนได้มากแล้ว จักนำหญิงคนหนึ่งมาเป็นภรรยา นางจักคลอดบุตรคนหนึ่ง เมื่อเป็นเช่นนั้น เราจักตั้งชื่อหลวงลุงของเราแก่บุตรนั้น แล้วให้นั่งในยานน้อยพาบุตรและภรรยาของเรามาไหว้หลวงลุง เมื่อเดินมา จักพูดกะภรรยาของเราในระหว่างทางว่า ‘หล่อนจงนำบุตรมาให้แก่เราก่อน เราจักนำเขาไป’ หล่อนจักพูดว่า ‘เธอจะต้องการอะไรจากบุตร เธอจงมา จงขับยานน้อยนี้ไป’ แล้วรับเอาบุตรไป ด้วยตั้งใจว่า ‘เราจักนำเขาไป’ เมื่อไม่อาจอุ้มไปได้ จักทิ้งไว้ที่รอยล้อ เมื่อเป็นเช่นนั้น ล้อจักทับร่างของเขา ลำดับนั้น เราจะพูดกะหล่อนว่า ‘หล่อนไม่ให้บุตรแก่ฉัน

หล่อนไม่สามารถอุ้มบุตรนั้นไปได้ หล่อนทำให้บุตรนั้นฉิบหายเสียแล้ว
เราจักเอาด้ามปฏักตีหลังนาง”

พระหลานชาย คิดอยู่อย่างนั้น ได้เอาพัดก้านตาลตีศีรษะพระเถระ
พระเถระใคร่ครวญอยู่ว่า

“เพราะเหตุไรหนอ เราจึงถูกสังฆรักขิตตีศีรษะ”

เมื่อทราบเรื่องที่พระหลานชายนั้นคิดอยู่ทั้งหมด จึงพูดว่า

“สังฆรักขิต เธอไม่อาจจะตีมาตุคาม ในเรื่องนี้พระเถระแก่เช่นเรามีโทษ
อะไรเล่า

เธอคิดว่า

“ตายจริง เราฉิบหายแล้ว พระอุปัชฌาย์รู้เรื่องที่เราคิดแล้ว ๆ เราจะ
ต้องการอะไรด้วยความเป็นสมณะ”

ดังนี้แล้ว จึงทิ้งพัดก้านตาล พรารภจะหนีไป

ลำดับนั้น ภิกษุหนุ่มและสามเณรทั้งหลาย ไล่ตามจับภิกษุนั้นพามายัง
สำนักพระศาสดา พระศาสดาทอดพระเนตรเห็นภิกษุเหล่านั้นแล้ว ตรัสถาม
ว่า

“ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอมาทำไมกัน พวกเธอได้ภิกษุรูปหนึ่งหรือ”

ภิกษุเหล่านั้นทูลว่า

“อย่างนั้น พระพุทธเจ้าข้า พวกข้าพระองค์พาภิกษุหนุ่มรูปนี้ซึ่งกระสัน
จะสึก แล้วหลบหนีมายังสำนักพระองค์”

พระศาสดาตรัสถามพระภาคิไนยสังฆรักขิตว่า

“ได้ยินว่า อย่างนั้นหรือ ภิกษุ”

เธอทูลว่า

“อย่างนั้น พระพุทธเจ้าข้า”

“ภิกษุ เธอทำกรรมหนักอย่างนั้นเพื่ออะไร เธอเป็นบุตรของพระพุทธเจ้า พระองค์หนึ่ง ผู้ปรารถนาความเพียร บวชในศาสนาของพระพุทธเจ้าผู้เช่นเรา มิใช่หรือ ไม่อาจให้เขาเรียกตนว่าพระโสดาบัน พระสกทาคามี พระอนาคามี หรือพระอรหันต์ ได้ทำกรรมหนักอย่างนั้นเพื่ออะไร”

“ข้าพระองค์กระสันจะสึก พระพุทธเจ้าข้า”

“เพราะเหตุไรเธอจึงกระสันจะสึก”

พระสังฆรักขิตนั้นกราบทูลเรื่องนั้นทั้งหมดแต่พระศาสดา จำเดิมแต่วันที่ตนได้ผ้าวัสสาวาสิกสาฎก จนถึงเอาพัดก้านตาลตีพระเถระแล้ว กราบทูลว่า

“เพราะเหตุนี้ ข้าพระองค์จึงคิดหลบหนีไป พระพุทธเจ้าข้า”

ลำดับนั้น พระศาสดาตรัสกะเธอว่า

“มาเถิดภิกษุ เธออย่าคิดไปเลย ธรรมดาจิตนี้มีหน้าที่รับอารมณ์ แม้มีอยู่ในที่ไกล ควรที่ภิกษุจักพยายามเพื่อประโยชน์แก่การพ้นจากเครื่องผูก คือราคะ โทสะ โมหะ”

ดังนั้นแล้ว ตรัสพระคาถานี้ว่า

**“ชนเหล่าใดจักสำรวมจิตอันไปในที่ไกล
เที่ยวไปดวงเดียว ไม่มีสรีระ
มีถ้าเป็นที่อาศัย
ชนเหล่านั้นจะพ้นจากเครื่องผูกแห่งมาร”**

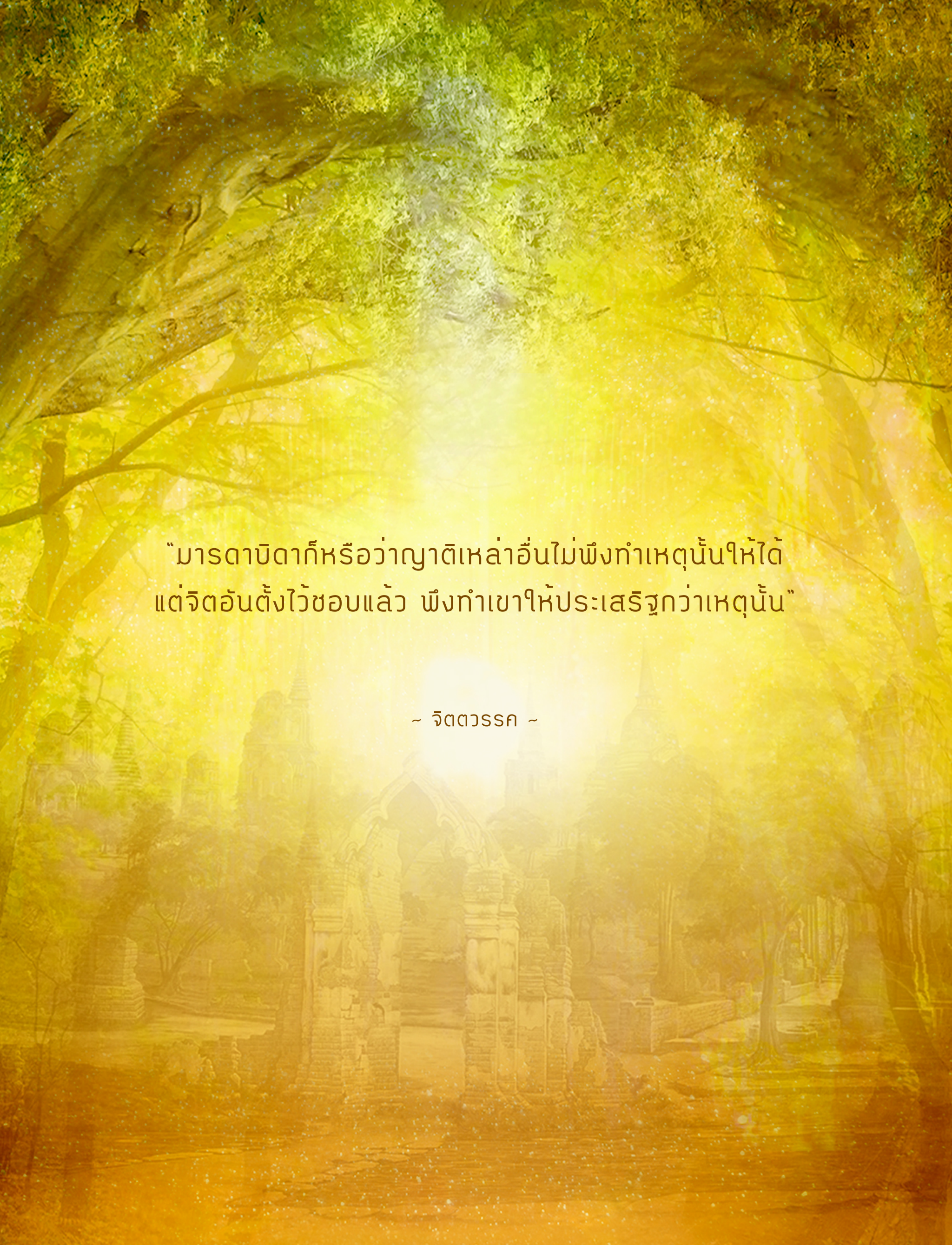
ในกาลจบเทศนา พระภาคิไนยสังฆรักขิตเถระบรรลุ โสดาปัตติผล แม้ชนเหล่าอื่นเป็นอันมากได้เป็นอริยบุคคลมีพระโสดาบัน เป็นต้น เทศนาได้สำเร็จประโยชน์แก่มหาชน ดังนี้แล”

จิตที่ตั้งไว้ชอบ

Scan me

“มารดาบิดาก็หรือว่าญาติเหล่าอื่นไม่พึงทำเหตุนั้นให้ได้
แต่จิตอันตั้งไว้ชอบแล้ว พึงทำเขาให้ประเสริฐกว่าเหตุนั้น”

~ จิตตวรรค ~

พระโสทรโยคระ

พระศาสดายังพระธรรมเทศนานี้ว่า

เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทับอยู่ในกรุงสาวัตถี ลูกชายของ
โสทรโยคเรขฐี ในโสทรโยนคร นั่งบนยานน้อยกับสหายรักออกไป
จากนครเพื่ออาบน้ำ ขณะนั้น พระมหากัจจายนเถระเข้าไปสู่โสทรโย-
นครเพื่อบิณฑบาต ก็สรีระของพระเถระมีสีเหมือนทองคำ ลูกชายของ
โสทรโยคเรขฐีเห็นท่านแล้ว จึงคิดว่า

“สวยจริงหนอ พระเถระรูปนี้ควรเป็นภริยาของเรา หรือสีแห่งสรีระของ
ภริยาของเราพึงเป็นเหมือนสีแห่งสรีระของพระเถระนั้น”

ในขณะที่คิดอยู่นั้น เพศชายของเขาหายไป เพศหญิงได้ปรากฏแทน
เขาละอาย จึงลงจากยานน้อย หนีไปยังเมืองตักกสิลา

ฝ่ายสหายของเขา เทียวค้นหาข้าง โนนและข้างนี้ก็ได้พบ ชนทั้งปวง
อาบน้ำเสร็จแล้วได้กลับไปสู่เรือน เมื่อชนทั้งหลายกล่าวกันว่า

“เศรษฐีบุตรไปไหน”

ชนที่ไปด้วยจึงตอบว่า

“พวกผมเข้าใจว่า เขาอาบน้ำกลับมาแล้ว”

มารดาและบิดาของเขาค้นหาในที่ต่าง ๆ ก็ไม่พบ จึงร้องให้รำพัน
ได้ถวายภัตเพื่อผู้ตาย ด้วยเข้าใจว่าลูกชายของเราจักตายแล้ว

นางผู้เป็นเศรษฐีเห็นเกวียนหมู่หนึ่งกำลังไปสู่เมืองตักกสิลา จึงเดิน
ติดตามไปข้างหลัง พวกชนเห็นนางแล้ว กล่าวว่า

“หล่อนเดินตามพวกเราทำไม พวกเราไม่รู้จักหล่อน หล่อน
เป็นลูกสาวของใคร”

Audio 13

นางกล่าวว่า

“นาย พวกท่านจงขับยานน้อยของตนไปเถิด ดิฉันจักเดินไป”

เมื่อเดินไป ๆ ก็เหนื่อย นางได้ถอดแหวนให้เจ้าของเกวียน เพื่อให้ได้นั่งไปบนเกวียน

พวกชนเหล่านั้นคิดว่า

“ลูกชายเศรษฐีของพวกเรายังไม่มีภรรยา เราจักบอกแก่ท่าน เราจักได้รางวัลใหญ่”

พวกเขาไปถึงเรือนเศรษฐี แล้วเรียนว่า

“นาย พวกกระผมได้นำหญิงมาเพื่อท่าน”

ลูกชายเศรษฐีนั้นได้ฟังแล้ว ให้เรียกนางมา เห็นนางมีรูปงามน่าพึงใจ เกิดความรักขึ้น จึงได้ให้นางเป็นภรรยาในเรือนของตน

จริงอยู่ พวกผู้ชาย ชื่อว่าไม่เคยกลับเป็นผู้หญิง หรือพวกผู้หญิงไม่เคยกลับเป็นผู้ชาย ย่อมไม่มี เพราะว่าพวกผู้ชายผู้ประพฤติล่วงในภรรยาของคนอื่น เมื่อตายแล้ว ย่อมไหม้อยู่ในนรกสิ้นแสนปี เมื่อกลับมาสู่ชาติมนุษย์ ย่อมได้อัตภาพเป็นหญิงสิ้น ๑๐๐ อัตภาพ แม้พระอานนท์เถระ ผู้เป็นอริยสาวก มีบารมีบำเพ็ญมาแล้วตั้งแสนกัลป์ ท่องเที่ยวอยู่ในสงสาร ในอัตภาพหนึ่ง ก็ได้บังเกิดในตระกูลช่างทอง ทำปรทการกรรมแล้วใหม่ในนรก ด้วยผลกรรมที่ยังเหลือ ได้กลับมาเป็นหญิงบำเรอเท้าแห่งชาย ๑๔ อัตภาพ เป็นหมัน ๗ อัตภาพ

ส่วนหญิงทั้งหลายทำบุญมีทาน เป็นต้น คลายความพอใจในความเป็นหญิง ก็ตั้งจิตว่า บุญของข้าพเจ้าทั้งหลายนี้ ขอจงเป็นไปเพื่อได้อัตภาพกลับเป็นชาย เมื่อสิ้นชีวิตแล้ว ย่อมได้อัตภาพกลับเป็นชาย พวกหญิงที่มีผัวดัง เทวดา ย่อมกลับได้อัตภาพเป็นชายแม้ด้วยอำนาจแห่งการปรนนิบัติดีในสามีเหมือนกัน

ส่วนลูกชายเศรษฐีนี้ยังจิตให้เกิดขึ้นในพระเถระโดยไม่แยบคาย จึงได้
ภาวะกลับเป็นหญิงในอัตภาพนี้ทันที

นางอยู่ร่วมกับลูกชายเศรษฐีในตักกสิลา ได้ตั้งครรภ์ขึ้น เมื่อล่วงไป ๑๐
เดือน นางได้คลอดบุตร ในเวลาที่บุตรของนางเดินได้ ก็ได้บุตรอีกคนหนึ่ง

บุตรของนางจึงมี ๔ คน คือบุตรผู้เกิดจากท้อง ๒ คน บุตรผู้เกิดครึ่งเป็น
ชายอยู่ในโสโรยนคร ๒ คน

วันหนึ่ง ลูกชายเศรษฐีผู้เป็นสหายของนางออกจากโสโรยนครไปสู่กรุง
ตักกสิลาด้วยเกวียน ๕๐๐ เล่ม นั่งบนยานน้อยอันมีความสุขเข้าไปสู่
พระนคร ขณะนั้น นางอยู่ชั้นบนของปราสาท มองออกมาจากหน้าต่าง
ได้เห็นสหายนั้น จึงส่งสาวใช้ให้ไปเชิญเขามา ได้ทำสักการะและสัมนานะ
อย่างใหญ่โต สหายนั้นกล่าวกะนางว่า

“แม่มหาจำเริญ ฉันไม่เคยรู้จักนาง ไฉนนางจึงทำสักการะแก่ฉันใหญ่
โต นางรู้จักฉันหรือ”

นางกล่าวว่า

“จะ นาย ฉันรู้จัก ท่านเป็นชาวโสโรยนคร มิใช่หรือ”

“ถูกละ แม่มหาจำเริญ”

นางได้ถามถึงความสุขสบายของมารดาบิดา ของภริยา ทั้งของลูกชาย
ทั้งสอง สหายของนางตอบว่า

“จะ แม่มหาจำเริญ ชนเหล่านั้นสบายดี แม่มหาจำเริญ นางรู้จักชนเหล่า
นั้นหรือ”

“จะนาย ฉันรู้จัก ลูกชายของท่านเหล่านั้นมีคนหนึ่ง เขาไปไหนแล้ว”

“แม่มหาจำเริญ อย่าได้พูดถึงเขาเลย วันหนึ่ง ฉันกับเขาได้นั่งในยาน
น้อยออกไปอาบน้ำ เขาหายไป ฉันเที่ยวหากก็ไม่พบเขา จึงได้บอกแก่มารดา

และบิดาของเขา มารดาและบิดาของเขาได้ร้องไห้ คร่ำครวญ ทำกิจอันควร
ทำแก่คนผู้ล่วงลับไปแล้ว”

“ฉันคือเขานะ นาย”

“แม่มหาจำเริญ นางพูดอะไร สหายของฉันเป็นผู้ชาย”

“ช่างเถอะนาย ฉันคือเขา”

“เรื่องเป็นอย่างไรกัน”

“วันนั้น เธอเห็นพระมหากัจจายนเถระผู้เป็นเจ้าไหม”

“เห็นจ๊ะ”

“ฉันเห็นพระมหากัจจายนะผู้เป็นเจ้าแล้ว ได้คิดว่าสวยจริงหนอ
พระเถระรูปนี้ควรเป็นภรรยาของเรา หรือว่าสีแห่งสรีระของภรรยาของเรา
พึงเป็นเหมือนสีแห่งสรีระของพระเถระนั้น ในขณะที่ฉันคิดแล้วนั่นเอง เพศ
ชายได้หายไป เพศหญิงปรากฏขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้ ฉันไม่อาจบอกแก่ใครได้
ด้วยความละอาย จึงหนีจากที่นั่น แล้วมาอยู่ที่นี่”

“ตายจริง เธอทำกรรมหนักแล้ว เหตุไรเธอจึงไม่บอกแก่ฉันเล่า ก็เธอให้
พระเถระอด โทษแล้วหรือ”

“ยังไม่ให้ท่านอด โทษเลย นาย ก็เธอรู้หรือ พระเถระอยู่ ณ ที่ไหน”

“ท่านอยู่ที่นครนี้แหละ”

“หากว่าท่านเที่ยวบิณฑบาตมาในที่นี้ไซ้ร ฉันพึงถวายภิกษาหารแก่พระ
ผู้เป็นเจ้าของฉัน”

“ถ้ากระนั้น ขอเธอจงรีบทำสักการะไว้ ฉันจักทำให้พระผู้เป็นเจ้าของเรา
อด โทษเธอ”

เขาไปสู่ที่อยู่ของพระเถระ ไหว้ แล้วนั่ง ณ ที่ควรส่วนหนึ่ง เรียนว่า

“ท่านขอรับ นิมนต์ท่านรับภิกษาของกระผมในวันพรุ่งนี้”

พระเถระถามว่า

“เศรษฐีบุตร ท่านเป็นแขกมิใช่หรือ”

“ท่านขอรับ ขอท่านอย่าได้ถามความที่กระผมเป็นแขกเลย พຽງนี้
ขอนิมนต์ท่านรับภิกษาของกระผมเถิด”

พระเถระรับนิมนต์แล้ว เขาได้เตรียมลัฏการะเป็นอันมาก วันรุ่งขึ้น
พระเถระได้ไปสู่เรือน เศรษฐีบุตรนิมนต์ท่านให้นั่ง แล้วอังคาสด้วยอาหาร
ประณีต พาหญิงนั้นมา แล้วให้นางหมอบลงที่ใกล้เท้าของพระเถระ เรียนว่า

“ท่านขอรับ ขอท่านจงอดโทษแก่หญิงผู้สหายของกระผมด้วย”

พระเถระถามว่า

“อะไรกันนี้”

“ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ในกาลก่อน คนผู้นี้เป็นสหายที่รักของกระผม
เมื่อพบท่านแล้ว ได้คิดว่า สวยจริงหนอ พระเถระรูปนี้ควรเป็นภรรยาของเรา
หรือว่าสีแห่งสรีระของภรรยาของเราพึงเป็นเหมือนสีแห่งสรีระของพระเถระ
นั้น เมื่อเป็นเช่นนั้น เพศชายของเขาได้หายไป เพศหญิงได้ปรากฏแล้ว
ขอท่านจงอดโทษเถิด ท่านผู้เจริญ”

“ถ้ากระนั้น เธอจงลุกขึ้น จันอดโทษให้แก่เธอ”

พอพระเถระเอ่ยปากว่าจันอดโทษให้เท่านั้น เพศหญิงได้หายไป เพศ
ชายได้ปรากฏแล้ว พอเพศชายกลับปรากฏขึ้นเท่านั้น เศรษฐีบุตรในกรุงตัก
กสิลาได้กล่าวกะเธอว่า

“สหายผู้ร่วมทุกข์ เด็กชาย ๒ คนนี้เป็นลูกของเรา เพราะเป็นผู้ที่อยู่ใน
ท้องของเธอ และเพราะเป็นผู้อาศัยจันเกิด เราทั้งสองจักอยู่ในนครนี้แหละ
เธออย่าวุ่นวายไปเลย”

โสรยเศรษฐีบุตรพูดกับบิดาของเด็กชายทั้งสองว่า

“ผู้ร่วมทุกข์ ฉันถึงอาการอันแปลก คือเดิมเป็นผู้ชาย แล้วถึงความเป็นผู้หญิง แล้วยังกลับเป็นผู้ชายได้อีก โดยอัศจรรย์เพียงเท่านั้น ครึ่งก่อน บุตร ๒ คนอาศัยฉันเกิดขึ้น เดียวนี้ บุตร ๒ คนคลอดจากท้องฉัน เธออย่าสำคัญว่าฉันนั้นถึงอาการอันแปลก โดยอัศจรรย์ จักอยู่ในเรือนต่อไปอีก ฉันจักบวชในสำนักของพระผู้เป็นเจ้าของเรา เด็ก ๒ คนนี้จึงเป็นภาระของเธอ เธอจงดูแลเด็ก ๒ คนนี้เถิด”

ดังนั้นแล้ว จวบบุตรทั้ง ๒ ลูกหลัง มอบให้แก่บิดา แล้วออกไปบวชในสำนักพระเถระ ฝ่ายพระเถระให้เธอบรรพชาอุปสมบทเสร็จแล้ว พาเที่ยวจาริกไป ได้ไปถึงเมืองสาวัตถีโดยลำดับ นามของท่านได้มีว่า โสโรยเถระ ชาวชนบทรู้เรื่องของท่านแล้ว พากันแตกตื่น อลหม่าน เข้าไปถามว่า

“ได้ยินว่า เรื่องเป็นจริงอย่างนั้นหรือ พระผู้เป็นเจ้าของเจ้า”

ท่านตอบว่า

“เป็นจริง ผู้มีอายุ”

“ท่านผู้เจริญ ชื่อว่าเหตุแม่เช่นนี้ มิได้เที่ยวหรือ เขาถือกันว่าบุตร ๒ คนเกิดในท้องของท่าน บุตร ๒ คนอาศัยท่านเกิด บรรดาบุตร ๒ จำพวกนั้น ท่านมีความสันทะในบุตรพวกไหนมากกว่ากัน”

“บุตรผู้อยู่ในท้อง ผู้มีอายุ”

ชนผู้มาแล้ว ๆ ก็ถามอย่างนั้นเสมอ พระเถระบอกแล้วบอกเล่าว่า ฉันมีความสันทะในบุตรผู้อยู่ในท้องมากกว่า ท่านเกิดความรำคาญ จึงปลีกตัวออกจากหมู่ นั่งแต่คนเดียว ยืนแต่คนเดียว แล้วเริ่มตั้งความสั่นและความเสื่อมในอัศจรรย์ บรรลุพระอรหัตพร้อมด้วยปฏิสัมภิทาทั้งหลาย

ต่อมา พวกชนผู้มาแล้ว ๆ ถามท่านว่า

“ท่านผู้เจริญ ได้ยินว่า เหตุชื่ออย่างนี้ได้มีแล้ว จริงหรือ”

ท่านตอบว่า

“จริง ผู้มีอายุ”

“ท่านมีความสึเนหาในบุตรพวกไหนมากกว่า”

“ขึ้นชื่อว่าความสึเนหาในบุตรคนไหน ๆ ของเรา ย่อมไม่มี”

ภิกษุทั้งหลายได้ฟังแล้ว กราบทูลพระศาสดาว่า

“ภิกษุรูปนี้พูดไม่จริง ในวันก่อนพูดว่ามีความสึเนหาในบุตรผู้อยู่ใน
ห้องมากกว่า เดียวนี้พูดว่าความสึเนหาในบุตรคนไหน ๆ ของเราไม่มี
ย่อมพยากรณ์พระอรหัตตผล พระพุทธเจ้าข้า”

พระศาสดาตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย บุตรของเราพยากรณ์อรหัตตผลหาไม่ได้ เพราะว่าตั้งแต่
เวลาที่บุตรของเราเห็นมรรคทัสนะด้วยจิตที่ตั้งไว้ชอบแล้ว ความสึเนหาใน
บุตรไหน ๆ ไม่เกิดเลย จิตเท่านั้นซึ่งเป็นไปในภายในของสัตว์เหล่านี้ ย่อม
ให้สมบัติที่มารดาบิดาไม่อาจทำให้ได้”

ดังนั้นแล้ว จึงตรัสพระคาถานี้ว่า

**“มารดาบิดาก็หรือว่าญาติเหล่าอื่นไม่พึงทำเหตุนั้น ให้ได้
แต่จิตอันตั้งไว้ชอบแล้ว พึงทำเขาให้ประเสริฐกว่าเหตุนั้น”**

ในเวลาจบเทศนา ชนเป็นอันมากบรรลุอรุณผลทั้งหลาย มีโสดา-
ปัตติผล เป็นต้น เทศนาได้เป็นประโยชน์แก่มหาชน ดังนี้แล

ถ้อยคำไม่ระคายหู

Scan me

A golden-hued illustration of a forest with a stone temple entrance in the background. The scene is bathed in a warm, golden light, with sunlight filtering through the dense canopy of trees. In the center, a stone archway leads to a temple entrance, flanked by pillars and topped with a pointed roof. The overall atmosphere is serene and mystical.

“ผู้ใดฟังกล่าวถ้อยคำอันไม่ระคายหู
อันให้รู้กันได้ เป็นคำจริง
อันเป็นเหตุไม่ยังใคร ๆ ให้ขัดใจ
เราเรียกผู้นั้นว่า เป็นพราหมณ์”

~ พราหมณวรรค ~

พระปิลินทวัจฉเถระ

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในพระเวฬุวัน ทรงปรารภพระปิลินทวัจฉเถระ ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า

ได้ยินว่า ท่านปิลินทวัจฉะนั้นกล่าวคำเป็นต้นว่า “คนถ้อยจงมา คนถ้อยจงไป”

ท่านย่อมร้องเรียกทั้งคฤหัสถ์ทั้งบรรพชิตด้วยวาตะว่า คนถ้อย ทั้งนี้ ต่อมาวันหนึ่ง ภิกษุเป็นอันมากกราบทูลแต่พระศาสดาว่า

“พระพุทธเจ้าข้า ท่านปิลินทวัจฉะย่อมร้องเรียกภิกษุทั้งหลาย ด้วยวาตะว่าคนถ้อย”

พระศาสดารับสั่งให้หาท่านมา แล้วตรัสถามว่า

“ปิลินทวัจฉะได้ยินว่า เธอร้องเรียกภิกษุทั้งหลายด้วยวาตะว่าคนถ้อยจริงหรือ”

ท่านกราบทูลว่า

“อย่างนั้น พระพุทธเจ้าข้า”

พระศาสดาจึงทรงกระทำบุพเพนิวาสของท่านปิลินทวัจฉะไว้ในพระหฤทัย แล้วตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย พวกเธออย่าถือโทษแก่ภิกษุชื่อปิลินทวัจฉะเลย ภิกษุทั้งหลาย วัจฉะหามีโทษะในภายใน ร้องเรียกภิกษุทั้งหลายด้วยวาตะว่าคนถ้อยไม่

ภิกษุทั้งหลาย ๕๐๐ ชาติของภิกษุชื่อวัจฉะนั้น เกิดในตระกูลพราหมณ์ วาตะคนถ้อยนั้น เธอร้องเรียกมาแล้วตลอดกาลนาน ถ้อยคำกระทบกระทั่งชนเหล่าอื่นอันเป็นคำระคายหู คำหยาบ

Audio 14

คายนั่นเทียว ชื่อว่าย่อมไม่มีแก่พระชินาสพ เพราะว่าบุตรของเรากล่าว
อย่างนั้นด้วยอำนาจแห่งความเคยชิน”

เมื่อจะทรงแสดงธรรม จึงตรัสพระคาถานี้ว่า

“ผู้ใดพึงกล่าวถ้อยคำอันไม่ระคายหู
อันให้รู้กันได้ เป็นคำจริง
อันเป็นเหตุไม่ยังใคร ๆ ให้ขัดใจ
เราเรียกผู้นั้นว่า เป็นพราหมณ์”

ในกาลจบเทศนา ชนเป็นอันมากบรรลุอรุณผลทั้งหลาย มีโสดาปัตติผล
เป็นต้น ดังนี้แล

ผู้กายโลกามิส

Scan me

“ภิกษุผู้มีกายสงบ มีวาจาสงบ มีใจสงบ
ผู้ตั้งมั่นดีแล้ว ภายจากอามิสในโลกเสียแล้ว
เราเรียกว่า ผู้สงบระงับ”

~ ภิกขุวรรค ~

พระสันตกายเถระ

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภพระสันตกายเถระ ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า

ชื่อว่าการค่นองมือและเท้าของพระสันตกายเถระนั้น มิได้มีแล้ว ท่านเป็นผู้เว้นจากการบิดกาย เป็นผู้มีอัธภาพสงบ พระเถระนั้นมาจากกำเนิดแห่งราชสีห์

นัยว่า ราชสีห์ทั้งหลายเมื่อได้อาหารแล้ว เข้าไปสู่ถ้ำเงิน ถ้ำทอง ถ้ำแก้ว มณี หรือถ้ำแก้วประพาฬ นอนที่จุณแห่งมโนศิลาและหรดาลตลอด ๗ วัน ลูกขึ้น ในวันที่ ๗ ตรวจดูที่นอน ถ้าเห็นว่าจุณแห่งมโนศิลาและหรดาล กระจัดกระจาย เพราะการกระดิกหาง หู หรือเท้าของตน จะคิดว่า

“การทำเช่นนี้ไม่สมควรแก่ชาติหรือ โคตรของเจ้า”

แล้วจึงนอนอดอาหารต่อไปอีก ๗ วัน แต่เมื่อจุณทั้งหลายไม่ กระจัดกระจายไป จึงคิดว่า

“การทำเช่นนี้สมควรแก่ชาติและโคตรของเจ้า”

ดังนี้แล้ว ก็ออกจากที่อาศัย บิดกาย ชำเลียงดูทิศทั้งหลาย บันลือ สีหนาท ๓ ครั้ง แล้วก็หลีกไปหากิน

ภิกษุนี้มาจากกำเนิดแห่งราชสีห์ ภิกษุทั้งหลายเห็นความประพฤติ เรียบร้อยทางกายของท่าน จึงกราบทูลแต่พระศาสดาว่า

“พระพุทธเจ้าข้า ภิกษุผู้เชนกับพระสันตกายเถระ พวกข้าพระองค์ไม่เคยเห็น ก็การค่นองมือ ค่นองเท้า หรือการบิดกายของภิกษุนี้ขณะที่นั่งอยู่ มิได้มี”

พระศาสดาทรงสดับถ้อยคำนั้นแล้ว จึงตรัสว่า

Audio 15

“ภิกษุทั้งหลาย ธรรมดาภิกษุพึงเป็นผู้สงบทางทวารทั้งหลายมี
กายทวาร เป็นต้น โดยแท้ เหมือนสันตกายเถระ ฉะนั้น”

ดังนี้แล้ว ตรัสพระคาถานี้ว่า

“ภิกษุผู้มีกายสงบ มีวาจาสงบ มีใจสงบ
ผู้ตั้งมั่นดีแล้ว คายจากอามิสในโลกเสียแล้ว
เราเรียกว่า ผู้สงบระงับ”

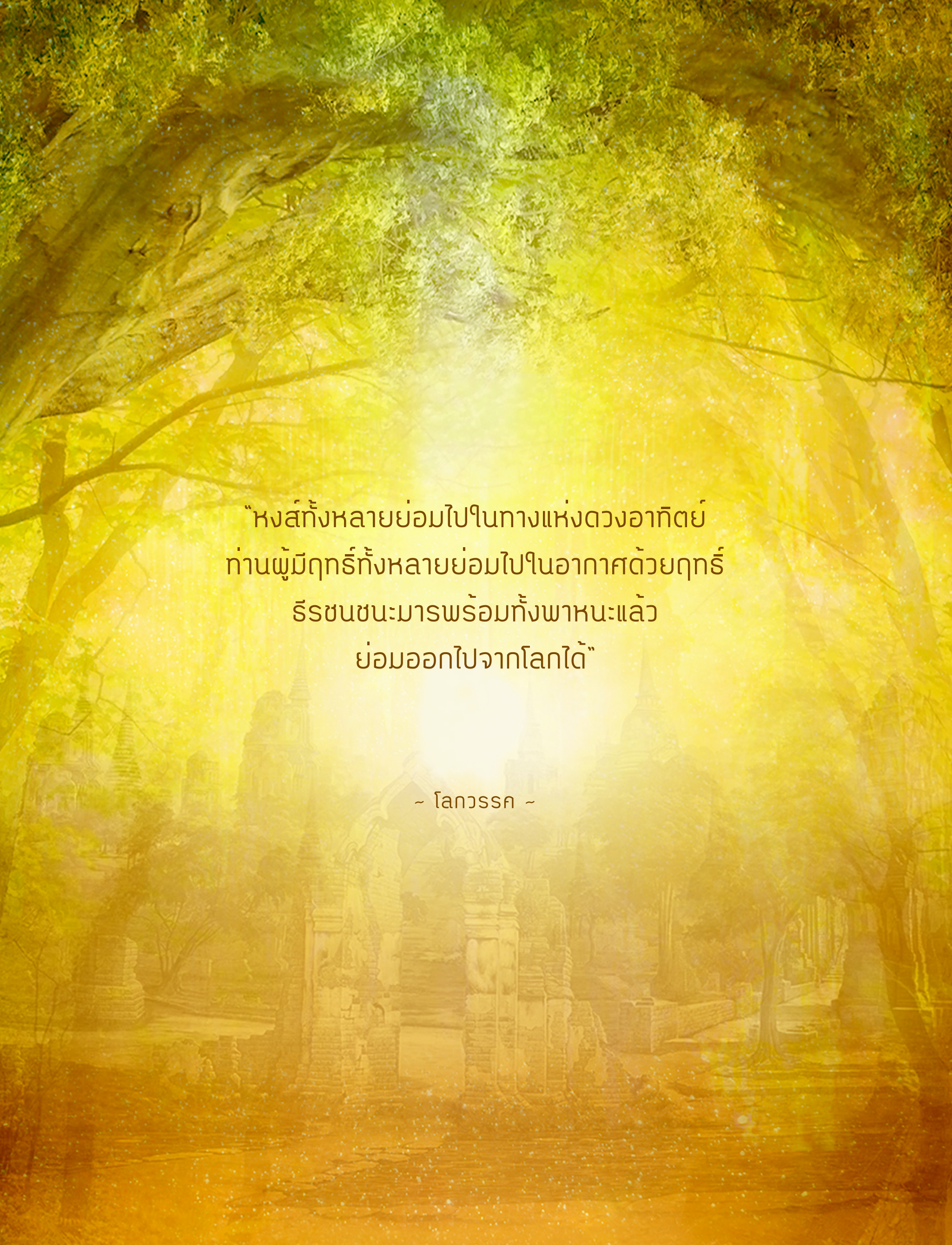
ในกาลจบเทศนา พระเถระตั้งอยู่ในพระอรหัตแล้ว เทศนาได้เป็น
ประโยชน์แม้แก่ชนผู้ประชุมกัน ดังนี้แล

ผู้ออกจากโลก

Scan me

“หงส์ทั้งหลายย่อมนไปในทางแห่งดวงอาทิตย์
ท่านผู้มีฤทธิทั้งหลายย่อมนไปในอากาศด้วยฤทธิ
ธีรชนชนะมารพร้อมทั้งพาหนะแล้ว
ย่อมนออกไปจากโลกได้”

~ โลกวรรณคดี ~

ภิกษุ ๓๐ รูป

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภภิกษุ ๓๐ รูป ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า

ในวันหนึ่ง ภิกษุผู้มีปกติอยู่ในทิศต่าง ๆ ประมาณ ๓๐ รูป เข้าไปเฝ้าพระศาสดา พระอานนท์เถระมาในเวลาที่ทำวัตรแต่พระศาสดาเห็นภิกษุเหล่านั้นแล้วคิดว่า

“เมื่อพระศาสดาทรงทำปฏิสันถารกับภิกษุเหล่านี้แล้ว เราจักทำวัตร”

ดังนี้แล้ว จึงได้ยืนอยู่ที่ซุ้มประตู แม้พระศาสดาทรงทำปฏิสันถารกับภิกษุเหล่านั้นแล้ว ก็ตรัสกถาอันปรารภธรรมซึ่งเป็นเครื่องให้ระลึกถึงกันแก่ภิกษุเหล่านั้น ภิกษุเหล่านั้นฟังธรรมกถานั้นแล้ว บรรลุพระอรหัต ได้เหาะไปทางอากาศ

เมื่อภิกษุเหล่านั้นชักเข้าอยู่ พระอานนท์เถระจึงเข้าไปเฝ้าพระศาสดาทูลถามว่า

“ภิกษุมีประมาณ ๓๐ รูป ที่มาแล้ว ภิกษุเหล่านั้นไปไหนแล้ว พระพุทธเจ้าข้า”

พระศาสดาตรัสว่า

“ไปแล้ว อานนท์”

“ไปโดยทางไหน พระพุทธเจ้าข้า”

“ทางอากาศ อานนท์”

“ก็ภิกษุเหล่านั้นเป็นพระขีณาสพหรือ พระพุทธเจ้าข้า”

“อย่างนั้น อานนท์ ภิกษุเหล่านั้นฟังธรรมในสำนักเรา บรรลุพระอรหัตแล้ว”

Audio 16

ก็ในขณะนั้น ได้มีฝูงหงส์บินผ่านไปทางอากาศ พระศาสดาตรัสว่า
“อานนท์ อิทธิบาท ๔ อันผู้ใดแลเจริญดีแล้ว ผู้นั้นย่อมไปโดยอากาศ
ดุจหงส์ฉะนั้น”

ดังนี้แล้ว จึงตรัสพระคาถานี้ว่า

“หงส์ทั้งหลายย่อมไปในทางแห่งดวงอาทิตย์
ท่านผู้มีฤทธิ์ทั้งหลายย่อมไปในอากาศด้วยฤทธิ์
ธีรชนชนะมารพร้อมทั้งพาหนะแล้ว
ย่อมออกไปจากโลกได้”

ในเวลาจบเทศนา ชนเป็นอันมากบรรลุอริยมผลทั้งหลาย มีโสดาปัตติผล
เป็นต้น ดังนี้แล

ผู้วางอาชญาได้แล้ว

Scan me

“ผู้ใดวางอาชญาในสัตว์ทั้งหลาย
ผู้สะดุ้งและผู้มั่นคง ไม่น่าเอง ไม่ใช้ให้ผู้อื่นน่า
เราเรียกผู้นั้นว่า เป็นพราหมณ์”

~ พราหมณวรรค ~

ภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า

ภิกษุรูปหนึ่งเรียนกัมมัฏฐานในสำนักพระศาสดาแล้ว เข้าไปสู่ป่า บรรลุพระอรหัตแล้ว คิดว่า

“เราจักกราบทูลคุณอันเราได้แล้วแต่พระศาสดา”

ท่านจึงออกจากป่านั้น ครั้งนั้น หญิงคนหนึ่งทะเลาะกับสามี เมื่อสามีออกไปข้างนอก คิดว่า

“เราจักกลับไปสูบ้านพ่อแม่”

นางจึงออกเดินทางไป ได้พบภิกษุนั้น ในระหว่างทาง คิดว่า

“เราจักอาศัยพระเถระนี้ไป”

นางจึงติดตามไปข้างหลัง ๆ แต่พระเถระไม่เห็นนาง ครั้งนั้น สามีของนางกลับมาสู่เรือน ไม่เห็นนาง คิดว่า

“นางจักไปสูบ้านพ่อแม่”

จึงติดตามไป พบนางแล้วคิดว่า

“หญิงคนเดียวไม่อาจเดินทางข้ามดงนี้ได้ นางอาศัยอะไรหนอ จึงไปได้”

เมื่อมองดู เห็นพระเถระ จึงคิดว่า

“พระเถระนี้จักเป็นผู้พาหญิงนี้มา”

เขาจึงขู่พระเถระ หญิงนั้นได้กล่าวกะสามีว่า

“ท่านผู้เจริญนั้นมิได้เห็น มิได้ร้องเรียกดิฉันเลย เธออย่าได้ว่ากล่าวอะไร ๆ กะท่านเลย

Audio 17

พระเถระถูกสามีของหญิงนั้นตีแต่ไม่โกรธ

สามีนั้นเกิดความโกรธขึ้น กล่าวว่า

“ก็เจ้าจักไม่บอกบุคคลผู้พาเจ้าไปแก่เราหรือ เราจักทำกรรมอันสมควรแก่ภิกษุนี้แทนตัวเจ้าให้ได้”

ด้วยความอาฆาตในหญิง เขาจึงตีพระเถระ แล้วพาหญิงนั้นกลับไป เมื่อพระเถระมาสู่วิหาร ภิกษุทั้งหลายพากันนวดกายท่าน เห็นร่องรอยถูกตีแล้ว จึงถามว่า

“นี่อะไร”

ท่านบอกเนื้อความนั้นแก่ภิกษุเหล่านั้น พวกภิกษุถามท่านว่า

“ผู้มีอายุ ก็เมื่อบุรุษนั้นทำร้ายท่าน ท่านได้กล่าวอะไร หรือความ โกรธเกิดแก่ท่านไหม”

พระเถระกล่าวว่า

“ผู้มีอายุทั้งหลาย ความ โกรธย่อมไม่เกิดขึ้นแก่เรา”

ภิกษุเหล่านั้นไปสู่สำนักของพระศาสดา กราบทูลเนื้อความนั้นแล้ว กราบทูลว่า

“พระพุทธเจ้าข้า ภิกษุเหล่านั้นอันข้าพระองค์ทั้งหลายถามว่า ความ โกรธเกิดขึ้นแก่ท่านไหม ยังกล่าวได้ว่า ความ โกรธย่อมไม่เกิดขึ้นแก่เรา ภิกษุเหล่านั้นกล่าวคำไม่จริง พยากรณ์อหัตตผล”

พระศาสดาทรงสดับถ้อยคำของภิกษุเหล่านั้น แล้วตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย ธรรมดาพระชีณาสพทั้งหลายวางอาชญาแล้ว พระชีณาสพเหล่านั้นย่อมไม่ทำความ โกรธ ในชนทั้งหลาย แม้ผู้ทำร้ายอยู่”

ดังนี้แล้ว ตรัสพระคาถานี้ว่า

“ผู้ใดวางอาชญาในสัตว์ทั้งหลาย
ผู้สะดุ้งและผู้มั่นคง ไม่ฆ่าเอง ไม่ใช่ให้ผู้อื่นฆ่า
เราเรียกผู้นั้นว่า เป็นพราหมณ์”

ในกาลจบเทศนา ชนเป็นอันมากบรรลุอรุณผลทั้งหลาย มีโสดาปัตติผล
เป็นต้น ดังนี้แล

ผู้เป็นที่รักของมหาชน

Scan me

The background is a golden-hued illustration of a forest. A path leads from the bottom towards the center, where there are ancient stone ruins, possibly a temple or a city. The scene is bathed in a warm, golden light, with a bright glow emanating from the center, creating a sense of depth and atmosphere. The trees are dense and their leaves are rendered in various shades of yellow and gold. The overall style is soft and painterly.

“ผู้ตั้งอยู่ในธรรม ผู้มีปกติกล่าวแต่วาจาสัตย์
ผู้กระทำการงานของตนนั้นให้เป็นที่รัก”

~ ปิยวรรค ~

เด็ก ๕๐๐ คน

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในพระเวฬุวัน ทรงปรารภเด็ก ๕๐๐ คน ในระหว่างทาง ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า

วันหนึ่ง พระศาสดามีภิกษุ ๕๐๐ เป็นบริวารพร้อมด้วยพระอสีติ-
มหาเถระ เสด็จเข้าไปกรุงราชคฤห์เพื่อบิณฑบาต ได้ทอดพระเนตรเห็น
เด็ก ๕๐๐ คน ยกกระเช้าขนมออกจากเมืองแล้วไปสวนในวันมหรสพวันหนึ่ง
เด็กเหล่านั้นถวายบังคมพระศาสดา แล้วก็หลีกไป ไม่กล่าวกะภิกษุแม่
สักรูปหนึ่งว่า ขอท่านรับเอาขนม

พระศาสดาตรัสกะภิกษุทั้งหลายว่า

“ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจักฉันขนมไหม”

ภิกษุเหล่านั้นทูลถามว่า

“ขนมที่ไหน พระพุทธเจ้าข้า”

“เธอทั้งหลายไม่เห็นพวกเด็กถือกระเช้าขนมเดินผ่านไปแล้วดอกหรือ”

“พวกเด็กเหล่านั้นไม่ถวายขนมแก่ใคร ๆ พระพุทธเจ้าข้า”

“ภิกษุทั้งหลาย เด็กเหล่านั้นไม่นิมนต์เราหรือพวกเธอด้วยขนมก็จริง
ถึงกระนั้น ภิกษุผู้เป็นเจ้าของขนมก็กำลังมาข้างหลัง ฉันขนมเสียก่อนแล้วไป
จึงควร”

ตามธรรมดา พระพุทธเจ้าทั้งหลายย่อมไม่มีความริษยา หรือความ
ประทุษร้ายแม้ในบุคคลคนหนึ่ง เพราะฉะนั้น พระศาสดาตรัสคำนี้แล้ว
จึงพาภิกษุสงฆ์ไป ประทับนั่ง ใต้ร่มเงา โคนไม้ต้นหนึ่ง

พวกเด็ก ๆ เห็นพระมหากัสสปเถระเดินมาข้างหลัง
เกิดความรักขึ้น สรีระเต็มเปี่ยมด้วยกำลังแห่งปีติ วางกระเช้า

Audio 18

ไหว้พระเถระด้วยเบญจางคประดิษฐ์ ยกขนมพร้อมทั้งกระเช้า กล่าวกะพระเถระว่า

“นิมนต์รับเถิด ขอรับ”

พระเถระกล่าวกะเด็กเหล่านั้นว่า

“นั่นพระศาสดาพาพระภิกษุสงฆ์ไปประทับนั่งแล้วที่โคนไม้ พวกเธอจงถือไทยธรรมไปแบ่งส่วนถวายภิกษุสงฆ์”

พวกเด็กรับคำว่า

“ดีละ ขอรับ”

แล้วเดินกลับไปพร้อมกับพระเถระ ถวายขนมแล้ว ยืนมองดูอยู่ ณ ส่วนข้างหนึ่ง แล้วได้ถวายน้ำในเวลาฉับเสร็จ

ภิกษุทั้งหลาย โพนทะนาว่า

“พวกเด็กถวายภิกษาเพราะเห็นแก่หน้า ไม่ต้อนรับพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือพระมหาเถระทั้งหลายด้วยขนม เห็นพระมหากัสสปเถระแล้วจึงถือเอากระเช้าขนมมา”

พระศาสดาทรงสดับถ้อยคำของภิกษุเหล่านั้นแล้ว ตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุผู้เชื่อกับมหากัสสปผู้บุตรของเราย่อมเป็นที่รักของเหล่าเทวดาและมนุษย์ เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายย่อมทำบูชาด้วยปัจจัย ๔ แก่เธอโดยแท้”

ดังนี้ แล้วตรัสพระคาถานี้ว่า

**“ผู้ตั้งอยู่ในธรรม ผู้มีปกติกล่าวแต่วาจาสัตย์
ผู้กระทำการงานของตนนั้น ให้เป็นที่รัก”**

ในกาลจบเทศนา เด็กเหล่านั้นแม่ทั้งหมดตั้งอยู่แล้วใน โสดาปัตติผล
ดังนี้แล

ພູມີວັຕຣດີ

Scan me

“ภิกษุใดเสมอด้วยแผ่นดิน เปรียบด้วยเสาเขื่อน
คงที่ มีวัตรดี มีกิเลสดังเปือกตมไปปราศแล้ว
เหมือนห้วงน้ำปราศจากเปือกตม
ย่อมไม่ยินดี ยินร้าย
สงสารทั้งหลายย่อมไม่มีแก่ภิกษุนั้น ผู้คงที่”

~ อรหันตวรรค ~

พระสารีบุตรเถระ

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภพระ
สารีบุตรเถระ ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า

ในสมัยหนึ่ง ท่านพระสารีบุตรออกพรรษาแล้ว ใครจะหลีกไปสู่ที่
จาริก จึงทูลลาพระผู้มีพระภาคเจ้า ถวายบังคมแล้ว ออกไปกับพวก
บริวารของตน ภิกษุจำนวนมากตามส่งพระเถระ พระเถระได้ปราศรัยกับ
ภิกษุเหล่านั้นด้วยชื่อและโคตรแล้ว จึงบอกให้กลับ

ภิกษุรูปหนึ่งซึ่งพระเถระไม่ได้ปราศรัยด้วยคิดว่า

“โอหนอ พระเถระน่าจะยกย่องปราศรัยกะเราด้วยชื่อและโคตรบ้าง”

ภิกษุนั้นผูกอาฆาตในพระเถระว่า

“พระเถระไม่ยกย่องเราเหมือนภิกษุทั้งหลายอื่น”

ขณะนั้น มุมสังฆาฏิของพระเถระได้ถูกกายของภิกษุนั้นเข้า ภิกษุนั้นได้
ผูกอาฆาตอีก คิดว่า

“บัดนี้ พระเถระจักล่วงอุปจารวิหาร”

ภิกษุนั้นจึงเข้าไปเฝ้าพระศาสดากราบทูลว่า

“พระพุทฺธเจ้าข้า ท่านพระสารีบุตรทำร้ายข้าพระองค์ ไม่ขอโทษข้า
พระองค์ หลีกไปสู่ที่จาริก ด้วยสำคัญว่าเป็นอัครสาวกของพระองค์”

พระศาสดารับสั่ง ให้เรียกพระเถระมา

ในขณะนั้น พระมหาโมคคัลลานเถระและพระอานนทเถระคิดว่า

“พระศาสดาไม่ทรงทราบความที่พี่ชายของพวกเราไม่ได้
ทำร้ายภิกษุนี้ก็หาไม่ แต่พระองค์ทรงประสงค์จักให้ท่านบั่นลือ

Audio 19

สีหนาท เราจักให้บริษัทประชุมกัน”

พระเถระทั้งสองนั้นมีลูกตาลอยู่ในมือ เปิดประตูบริเวณแล้วกล่าวว่า

“ท่านผู้มีอายุทั้งหลายจงออกมา ท่านผู้มีอายุทั้งหลายจงออกมา บัดนี้ ท่านพระสารีบุตรจักบันลือสีหนาท ณ เบื้องพระพักตร์แห่งพระผู้มีพระภาคเจ้า”

เมื่อภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่มาประชุมกันแล้ว

ฝ่ายพระสารีบุตรเถระได้มาถวายบังคมพระศาสดา นั่งแล้ว พระศาสดา ได้ตรัสถามเนื้อความนั้นกะพระเถระ

พระเถระไม่กราบทูลเรื่องนั้น แต่กล่าวคุณกถาของตนว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ภิกษุใดผู้ไม่ตั้งสติไว้ในกาย ภิกษุนั้นกระทบ กระทั่งสพรหมจารีรูปใดรูปหนึ่งในศาสนานี้ ไม่ขอโทษ พึงหลีกไปสู่ที่จาริก เป็นแน่”

ดังนี้แล้ว ประกาศความที่ตนมีจิตเสมอด้วยแผ่นดิน เสมอด้วยน้ำ ไฟ ลม ผ้าเช็ดธุลี เด็กจันทาล โคอุสภะมีเขาขาด ความอึดอัดด้วยกายของตน เหมือนซากงู เป็นต้น ว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ชนทั้งหลายทั้งของสะอาดบ้าง ไม่สะอาดบ้าง อูจจาระบ้าง ปัสสาวะบ้าง น้ำลายบ้าง น้ำหนองบ้าง โลหิตบ้างลงบนแผ่นดิน แผ่นดินก็ไม่อึดอัด ระอาหรือเกลียดชังด้วยสิ่งนั้นแม้ฉันใด ข้าพระองค์ก็ฉัน นั้นเหมือนกันแล มีใจเสมอด้วยแผ่นดินอันไพบุลย์ กว้างใหญ่ ไม่มีประมาณ ไม่มีเวร ไม่มีคามเบียดเบียนอยู่

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ชนทั้งหลายย่อมล้างของสะอาดบ้าง ไม่สะอาด บ้าง อูจจาระบ้าง ปัสสาวะบ้าง น้ำลายบ้าง น้ำหนองบ้าง โลหิตบ้าง ลงใน น้ำ น้ำก็ไม่อึดอัด ระอาหรือเกลียดชังด้วยสิ่งนั้นแม้ฉันใด ข้าพระองค์ก็ฉัน

นั้นเหมือนกันแล มีใจเสมอด้วยน้ำอันไพบุลย์กว้างใหญ่ ไม่มีประมาณ ไม่มี
เวร ไม่มีความเบียดเบียนอยู่

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ไฟย่อมเผาของสะอาดบ้าง ไม่สะอาดบ้าง
อุจจาระบ้าง ปัสสาวะบ้าง น้ำลายบ้าง น้ำหนองบ้าง โลหิตบ้าง ไฟย่อมไม่
อืดอืด ระอาหรือเกลียดชังด้วยสิ่งนั้นแม้ฉัน ไต ข้าพระองค์ก็ฉันนั้นเหมือน
กันแล มีใจเสมอด้วยไฟอันไพบุลย์ กว้างใหญ่ ไม่มีประมาณ ไม่มีเวร ไม่มี
ความเบียดเบียนอยู่

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ลมย่อมพัดซึ่งของสะอาดบ้าง ไม่สะอาดบ้าง
อุจจาระบ้าง ปัสสาวะบ้าง น้ำลายบ้าง น้ำหนองบ้าง โลหิตบ้าง ลมย่อมไม่
อืดอืดระอา หรือเกลียดชังด้วยสิ่งนั้นแม้ฉัน ไต ข้าพระองค์ก็ฉันนั้นเหมือน
กันแล มีใจเสมอด้วยลมอันไพบุลย์ กว้างใหญ่ ไม่มีประมาณ ไม่มีเวร ไม่มี
ความเบียดเบียนอยู่

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ผ้าสำหรับเช็ดธุลี ย่อมชำระของสะอาดบ้าง ไม่
สะอาดบ้าง อุจจาระบ้าง ปัสสาวะบ้าง น้ำลายบ้าง น้ำหนองบ้าง โลหิตบ้าง
ผ้าเช็ดธุลีย่อมไม่อืดอืดระอา หรือเกลียดชังด้วยสิ่งนั้นแม้ฉัน ไต ข้าพระองค์
ก็ฉันนั้นเหมือนกันแล มีใจเสมอด้วยผ้าสำหรับเช็ดธุลีอันไพบุลย์ กว้างใหญ่
ไม่มีประมาณ ไม่มีเวร ไม่มีความเบียดเบียนอยู่

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ กุมารหรือกุมาริกาของคนจันทาล ถือตะกร้า
นุ่งผ้าเก่า ๆ เข้าไปยังบ้านหรือนิคม ย่อมตั้งจิตนอบน้อมเข้าไปแม้ฉัน ไต
ข้าพระองค์ก็ฉันนั้นเหมือนกันแล มีใจเสมอด้วยกุมารหรือกุมาริกาของคน
จันทาล อันไพบุลย์ กว้างใหญ่ ไม่มีประมาณ ไม่มีเวร ไม่มีความเบียดเบียน
อยู่

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ โคเขาขาด สงบเสงี่ยม ได้รับการฝึกดีแล้ว ศึกษา
ดีแล้ว เดินไปตามถนนหนทาง ตามตรอกเล็กชอกน้อย ก็ไม่เอาเท้าหรือเขา
กระทบอะไร ๆ แม้ฉัน ไต ข้าพระองค์ก็ฉันนั้นเหมือนกันแล มีใจเสมอด้วยโค

เขาขาด อันไพบุลย์ กว้างใหญ่ ไม่มีประมาณ ไม่มีเวร ไม่มีความเบียดเบียน
อยู่

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ สตรีหรือบุรุษรุ่นหนุ่มสาว เป็นคนชอบประดับ
ตบแต่ง ฟังอืดอืด ระอา เกลียดซังด้วยชากศพงู หรือชากศพสุนัขที่เขาผูกไว้
ที่คอแม่จันใด ข้าพระองค์ก็จันนั้นเหมือนกันแล ย่อมอืดอืด ระอา และ
เกลียดซังด้วยกายอันเปื่อยเน่านี้

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ คนประคองภาชนะมันชั้น มีรูทะลุเป็นช่องเล็ก
ช่องใหญ่ ไหลเข้าไหลออกอยู่ แม่จันใด ข้าพระองค์ก็จันนั้นเหมือนกันแล
ย่อมบริหารกายนี้มีรูทะลุเป็นช่องเล็ก ช่องใหญ่ ไหลเข้าไหลออกอยู่”

พระศาสดาตรัสเรียกพระเถระมา แล้วตรัสว่า

“สารีบุตร เธอจงยก โทษต่อ โมฆบุรุษนี้เสีย ก่อนที่ศิระของเขาจักแตก
เป็น ๗ เลียง”

พระเถระนั่งกระโหย่ง ประคองอัญชลี กราบทูลว่า

“พระพุทธเจ้าข้า ข้าพระองค์ยก โทษต่อผู้มีอายุนั้น และขอผู้มีอายุนั้นจง
ยก โทษต่อข้าพระองค์ ถ้าว่า โทษของข้าพระองค์มีอยู่”

ภิกษุทั้งหลายกล่าวว่า

“ผู้มีอายุทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจงดูพระเถระผู้มีคุณไม่ต่ำทราม พระ
เถระไม่กระทำความโกรธหรือความประทุษร้ายแม้เพียงเล็กน้อยต่อภิกษุ
ผู้กล่าวต่ด้วยมุสาวาท ตัวท่านเที่ยวนั่งกระโหย่ง ประคองอัญชลี ขอให้ภิกษุ
นั้นยกโทษ”

พระศาสดาทรงสดับกถานั้นแล้ว ตรัสถามว่า

“ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอพูดอะไรกัน”

เมื่อภิกษุทั้งหลายกราบทูลเนื้อความนั้นแล้ว พระศาสดาตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย ใคร ๆ ไม่อาจให้ความ โกรธหรือความประทุษร้าย
เกิดขึ้นแก่ภิกษุผู้เชื่อกับสารีบุตรได้ ภิกษุทั้งหลาย จิตของสารีบุตรเชื่อกับ
ด้วยแผ่นดินใหญ่ เชื่อกับเสาเขื่อน และเชื่อกับห้วงน้ำใส”

เมื่อจะทรงสืบอนุสนธิแสดงธรรม จึงตรัสพระคาถานี้ว่า

“ภิกษุใดเสมอด้วยแผ่นดิน เปรียบด้วยเสาเขื่อน
คงที่ มีวัตรดี มีกิเลสตั้งเปือกตมไปปราศแล้ว
เหมือนห้วงน้ำปราศจากเปือกตม
ย่อมไม่ยินดี ยินร้าย
สงสารทั้งหลายย่อมไม่มีแก่ภิกษุนั้น ผู้คงที่”

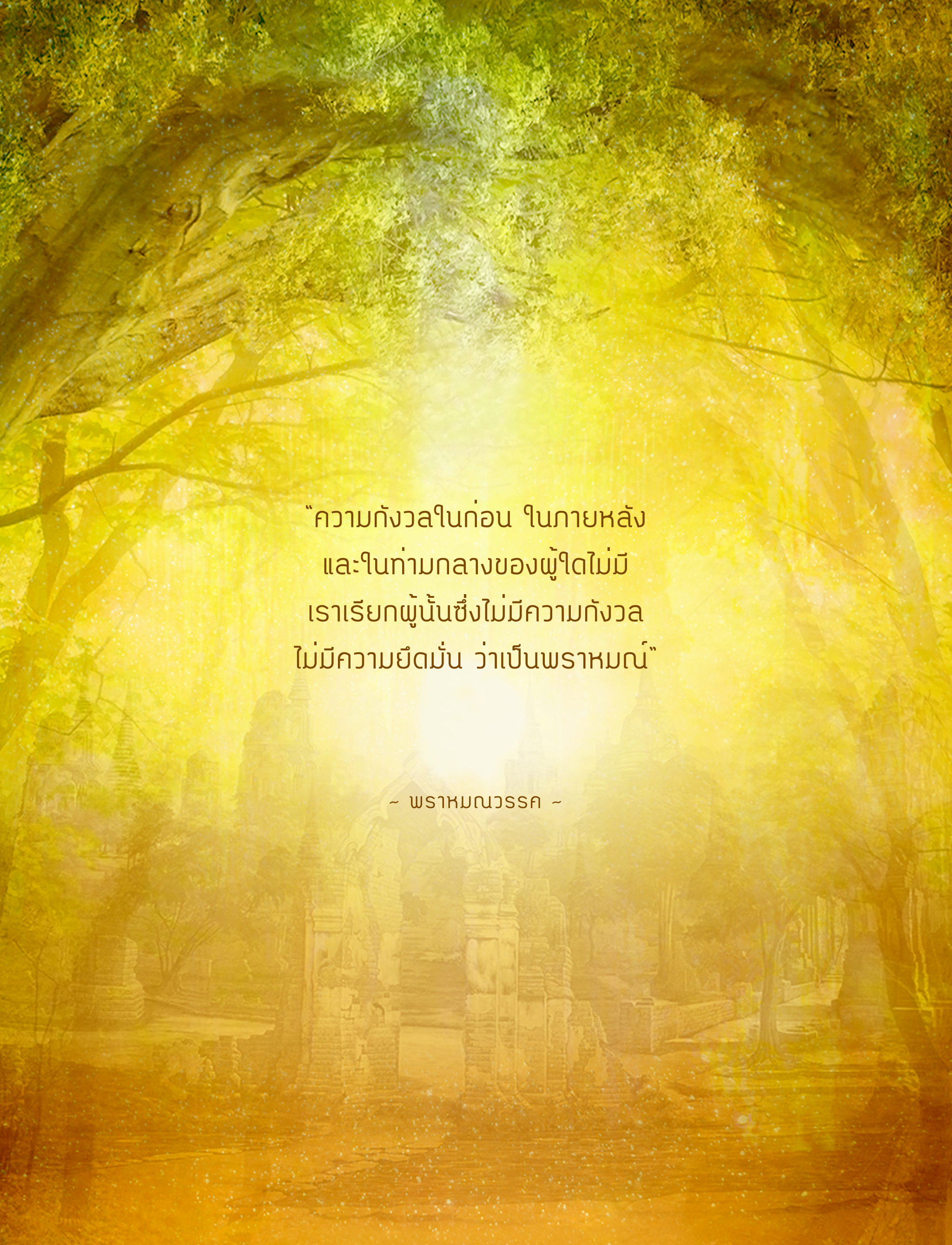
ในเวลาจบเทศนา ภิกษุ ๙,๐๐๐ รูป บรรลुพระอรหัตพร้อมด้วย
ปฏิสัมภิทาทั้งหลาย ดังนี้แล

ผู้ไม่มีความกังวล

Scan me

“ความกังวลในก่อน ในภายหลัง
และในท่ามกลางของผู้ใดไม่มี
เราเรียกผู้นั้นซึ่งไม่มีความกังวล
ไม่มีความยึดมั่น ว่าเป็นพราหมณ์”

~ พราหมณวรรค ~

พระธรรมกีนนากริ

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในพระเวฬุวัน ทรงปรารภภิกษุณีชื่อ
ธรรมทินนา ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า

ในวันหนึ่ง เมื่อครั้งนางธรรมทินนาเป็นคฤหัสถ์ วิสาขอุบาสก
ผู้เป็นสามี ไปฟังธรรมในสำนักของพระศาสดา แล้วได้บรรลุอนาคต-
นิมิต จึงคิดว่า

“เราควรยกทรัพย์สินสมบัติทั้งหมดให้นางธรรมทินนารับ”

ในกาลก่อน เมื่ออุบาสกนั้นกลับมาสู่เรือน เห็นนางธรรมทินนายืนมอง
อยู่ที่หน้าต่าง ก็จะยิ้มแย้ม แต่ในวันนั้น เขาไม่แลดูนางเลย นางได้คิดว่า

“นี่เรื่องอะไรกันหนอ”

แล้วคิดว่า

“ข้อนั้นจงยกไว้ เราจักถามในเวลาบริโภคน”

แล้วจึงจัดเตรียมอาหาร

ในกาลก่อน อุบาสกนั้นมักพูดว่า มาเถิด เราบริโภคนด้วยกัน แต่ในวันนี้
กลับบริโภคนอย่างเงียบ ๆ นางคิดว่า

“สามีคงจักโกรธด้วยเหตุอะไร ๆ แน่หนอ”

หลังบริโภคน วิสาขอุบาสกเรียกนางธรรมทินนามา แล้วกล่าวกะนางว่า

“ธรรมทินนา เธอจงรับทรัพย์สินสมบัติทั้งหมดในเรือนนี้เถิด”

นางธรรมทินนาคิดว่า

“ธรรมดาว่า คนทั้งหลายเมื่อโกรธ ย่อมไม่ยกทรัพย์สินสมบัติ
ให้ใคร นี่เรื่องอะไรกันหนอ”

Audio 20

นางจึงกล่าวว่า

“นาย ก็ท่านเล่า”

“ตั้งแต่นี้ไป ฉันทักไม่จัดแจงอะไร ๆ”

อุบาสกได้เล่าเรื่องที่เขาไปฟังธรรม แล้วบรรลุอนุคามิผลให้นางฟัง
นางจึงกล่าวว่า

“ก็ใครจักรับน้ำลายที่ท่านบ้วนทิ้ง เมื่อเป็นเช่นนั้น ท่านก็จงอนุญาตให้
ฉันทบวชเถิด”

“ดีละ นางผู้เจริญ”

อุบาสกนำนางไปสู่สำนักภิกษุณีด้วยสักการะเป็นอันมาก แล้วให้นาง
บวช เมื่อนางได้อุปสมบทแล้ว ได้มีชื่อว่าธรรมทินนาเถรี

นางไปสู่ชนบทกับภิกษุณีทั้งหลาย เพราะความเป็นผู้ประสงค์วิเวก
เมื่ออยู่ในชนบทนั้นไม่นานเท่าไร ก็บรรลุพระอรหัตพร้อมด้วยปฏิสัมภิทาทั้ง
หลาย แล้วได้กลับมาสู่กรุงราชคฤห์ ด้วยคิดว่า

“บัดนี้ พวกชนผู้เป็นญาติอาศัยเราแล้ว จักได้ทำบุญ”

อุบาสกได้ทราบความที่พระเถรีกลับมาแล้ว คิดว่า

“พระเถรีกลับมา เพราะเหตุไรหนอ”

เขาจึงไปสู่สำนักภิกษุณี ไหว้พระเถรี แล้วนั่ง ณ ส่วนข้างหนึ่ง คิดว่า

“การที่เราจะพูดว่า แม่เจ้า ท่านกระสันหรือหนอ ก็เป็นการไม่สมควร
เราจักถามปัญหาสักข้อหนึ่งกะพระเถรีนั้น”

แล้วถามปัญหาใน โสดาปัตติมรรค พระเถรีเฉลยปัญหาข้อนั้นได้
อุบาสกจึงถามปัญหาแม่ในมรรคที่เหลือ โดยอุบายนั้นนั่นแล เมื่ออุบาสก
นั้นถามก้าวล่วงวิสัยไปแล้ว พระเถรีนั้นได้กล่าวว่า

“วิสาขะผู้มีอายุ ท่านถามเลยวิสัยไปแล้ว เมื่อท่านจำนง ก็พึงเข้าไปเฝ้า
พระศาสดาแล้วทูลถามปัญหานี้”

อุบาสกไหว้พระเถรี ลุกจากอาสนะ แล้วไปสู่สำนักพระศาสดา กราบทูล
การสนทนาปราศรัยนั้นทั้งหมดแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระศาสดาตรัสว่า

“ธรรมทีนนาธิดาของเรากล่าวดีแล้ว ด้วยเราเมื่อจะแก้ปัญหานั้น ก็
พึงแก้เช่นนั้นเหมือนกัน”

ดังนี้แล้ว เมื่อจะทรงแสดงธรรม จึงตรัสพระคาถานี้ว่า

**“ความกังวลในก่อน ในภายหลัง
และในท่ามกลางของผู้ใดไม่มี
เราเรียกผู้นั้น ซึ่งไม่มีความกังวล
ไม่มีความยึดมั่น ว่าเป็นพราหมณ์”**

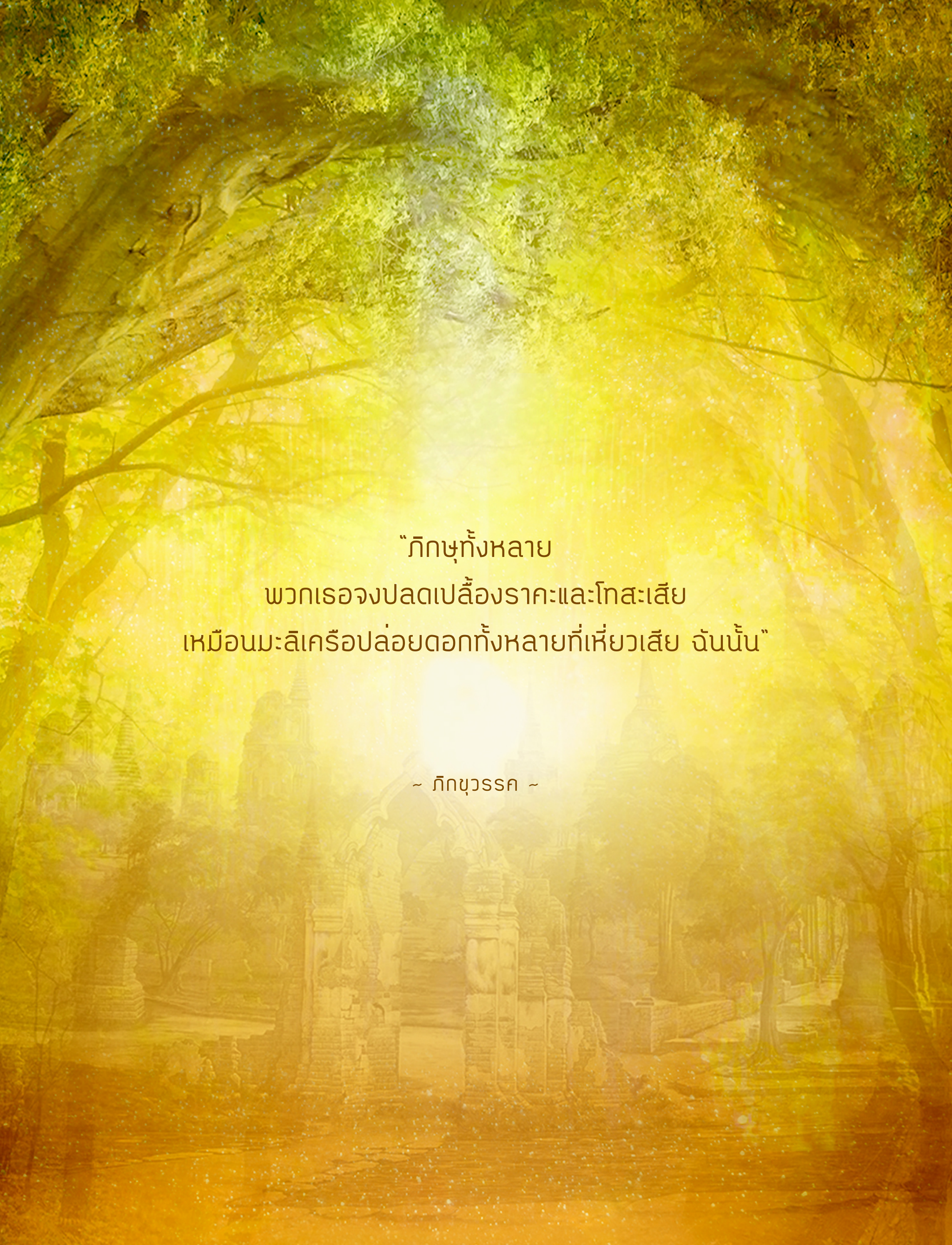
ในเวลาจบเทศนา ชนเป็นอันมากบรรลุอรุณผลทั้งหลาย มีโสดาปัตติผล
เป็นต้น ดังนี้แล

เหมือนมะลิเครือปล่อยดอก

Scan me

“ภิกษุทั้งหลาย
พวกเธอจงปลดเปลื้องราคะและโทสะเสีย
เหมือนมะลิเครือปล่อยดอกทั้งหลายที่เหี่ยวเสีย ฉะนั้น”

~ ภิกขุวรรค ~

ภิกษุประมาณ ๕๐๐ รูป

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภภิกษุประมาณ ๕๐๐ รูป ผู้เรียนพระกัมมัฏฐาน ในสำนักของพระศาสดา บำเพ็ญสมณธรรมอยู่ในป่า เห็นดอกมะลิที่บ้านแล้วแต่เข้าตรู่ หลุดออกจากขั้วในเวลาเย็น จึงพากันพยายามด้วยหวังว่า

“พวกเราจักหลุดพ้นจากกิเลสมีราคะ เป็นต้น ก่อนดอกไม้เหล่านั้นจะหลุดออกจากขั้ว”

พระศาสดาทรงตรวจดูภิกษุเหล่านั้น แล้วตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย ธรรมดาภิกษุพึงพยายามเพื่อหลุดพ้นจากวัฏทุกข์ให้ได้ ดุจดอกไม้ที่หลุดจากขั้ว ฉะนั้น”

แล้วทรงเปล่งพระรัศมีไป ตรัสพระคาถานี้ว่า

“ภิกษุทั้งหลาย

พวกเธอจงปลดเปลื้องราคะและโทสะเสีย

เหมือนมะลิเครื่องปลอ่ยดอกทั้งหลายที่เหี่ยวเสีย ฉะนั้น”

ในกาลจบเทศนา ภิกษุทั้งหมดตั้งอยู่ในพระอรหัตแล้ว ดังนี้แล

Audio 21

ພູເລືອກເກັບດອກໄມ້

Scan me

“ใครจักรู้ชัดซึ่งแผ่นดินนี้ และยมโลก
กับมนุษยโลกนี้ พร้อมทั้งเทวโลก
ใครจักเลือกบทรธรรมอันเราแสดงดีแล้ว
เหมือนนายมาลาการผู้ฉลาดเลือกดอกไม้ ฉะนั้น
พระเสขะจักรู้ชัดแผ่นดิน และยมโลก
กับมนุษยโลกนี้ พร้อมทั้งเทวโลก
พระเสขะจักเลือกบทรธรรมอันเราแสดงดีแล้ว
เหมือนนายมาลาการผู้ฉลาดเลือกดอกไม้ ฉะนั้น”

~ ปุบพวรรค ~

ภิกษุ ๕๐๐ รูป ผู้ชวนชวายเป็นปฐวิกกา

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในกรุงสาวัตถี ทรงปรารภภิกษุ ๕๐๐ รูป ผู้ชวนชวายเป็นปฐวิกกา ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า

ภิกษุ ๕๐๐ รูป เทียวจาริกไปในชนบทกับพระผู้มีพระภาคเจ้า มาถึงพระเชตวัน แล้วนั่งในหอนั่งในเวลาเย็น เล่าถึงเรื่องแผ่นดินในสถานที่ที่ตนไปแล้ว ๆ ว่า

“เส้นทางที่พวกเราเดินทาง มีพื้นสม่าเสมอบ้าง ไม่สม่าเสมอบ้าง มีเปือกตมมาก มีกรวดมาก มีดินดำ มีดินแดง”

พระศาสดาเสด็จมา ตรัสถามว่า

“ภิกษุทั้งหลาย บัดนี้ พวกเธอนั่งสนทนากันด้วยเรื่องอะไรหนอ”

ภิกษุเหล่านั้นกราบทูลว่า

“ด้วยเรื่องผืนแผ่นดินที่พวกข้าพระองค์เดินทางไป พระพุทธเจ้าข้า”

ดังนี้แล้ว จึงตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย นั้นชื่อว่าแผ่นดินภายนอก การที่พวกเธอทำบริกรรมในแผ่นดินภายในจึงจะควร”

ดังนี้แล้ว ได้ทรงภาษิต ๒ พระคาถานี้ว่า

**“ใครจักรู้ชัดซึ่งแผ่นดินนี้และยมโลก
กับมนุษย์โลกนี้ พร้อมทั้งเทวโลก
ใครจักเลือกบทรธรรมอันเราแสดงดีแล้ว
เหมือนนายมาลาการผู้ฉลาดเลือกดอกไม้ ฉะนั้น**

Audio 22

พระเสขะจักรู้ชัดแผ่นดินและยมโลก
กับมนุษย์โลกนี้พร้อมทั้งเทวโลก
พระเสขะจักเลือกบทรธรรมอันเราแสดงดีแล้ว
เหมือนนายมาลาการผู้ฉลาดเลือกดอกไม้ ฉะนั้น”

ในเวลาจบเทศนา ภิกษุ ๕๐๐ รูป บรรลुพระอรหัตพร้อมด้วยปฏิสัมภิตา
ทั้งหลายแล้ว เทศนาได้มีประโยชน์แม้แก่บริษัทผู้ประชุมกัน ดังนี้แล

เห็นโลกเหมือนพับขาด

Scan me

The background is a soft, golden-hued scene. In the foreground, there are large, gnarled tree trunks and branches, some of which are illuminated by a bright, ethereal light source from above, creating a shimmering, bokeh effect. In the background, a stone temple or palace structure is visible, partially obscured by the trees and the overall golden glow. The overall atmosphere is serene and mystical.

“พระยามัจจุยอมไม่เห็นบุคคล
ผู้พิจารณาเห็นอยู่ซึ่งโลก
เหมือนบุคคลพึงเห็นฟองน้ำ
และเหมือนบุคคลพึงเห็นพยับแดด”

~ โลกวรรณก ~

ภิกษุผู้เจริญวิปัสสนา

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภภิกษุผู้เจริญวิปัสสนามีประมาณ ๕๐๐ รูป ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า

ภิกษุประมาณ ๕๐๐ รูป เรียนกัมมัฏฐานในสำนักของพระศาสดาแล้ว เข้าไปสู่ป่า แม้พยายามอยู่ก็ไม่ได้บรรลุคุณวิเศษ จึงคิดว่า

“พวกเราจักเรียนกัมมัฏฐานให้วิเศษ”

ภิกษุเหล่านั้นเดินทางกลับมาสู่สำนักของพระศาสดา ในระหว่างทางเห็นพยับแดด จึงเจริญกัมมัฏฐานมีพยับแดดเป็นอารมณ์

เมื่อเดินทางมาถึงสำนักของพระศาสดา ขณะกำลังเข้าสู่วิหารได้มีฝนตก ภิกษุเหล่านั้นยืนอยู่ที่หน้ามุข เห็นฟองน้ำตั้งขึ้น แล้วแตกไป จึงยึดเอาเป็นอารมณ์ว่า

“อัฐภาพแม่น้ำ เป็นเช่นกับฟองน้ำ เพราะอรรถว่าเกิดขึ้นแล้วแตกไปเหมือนกัน”

พระศาสดาประทับนั่ง ในพระคันธกุฏินั้นเอง ทรงแลดูภิกษุเหล่านั้นแล้ว ทรงแผ่พระโอภาส เหมือนตรัสกับภิกษุเหล่านั้น แล้วตรัสพระคาถานี้ว่า

**“พระยามัจจุยอมไม่เห็นบุคคลผู้พิจารณาเห็นอยู่ซึ่ง โลก
เหมือนบุคคลพึงเห็นฟองน้ำ
และเหมือนบุคคลพึงเห็นพยับแดด”**

ในเวลาจบเทศนา ภิกษุเหล่านั้นบรรลุพระอรหัตแล้ว ในที่ที่ตนยืนนั่นเอง ดังนี้แล

Audio 23

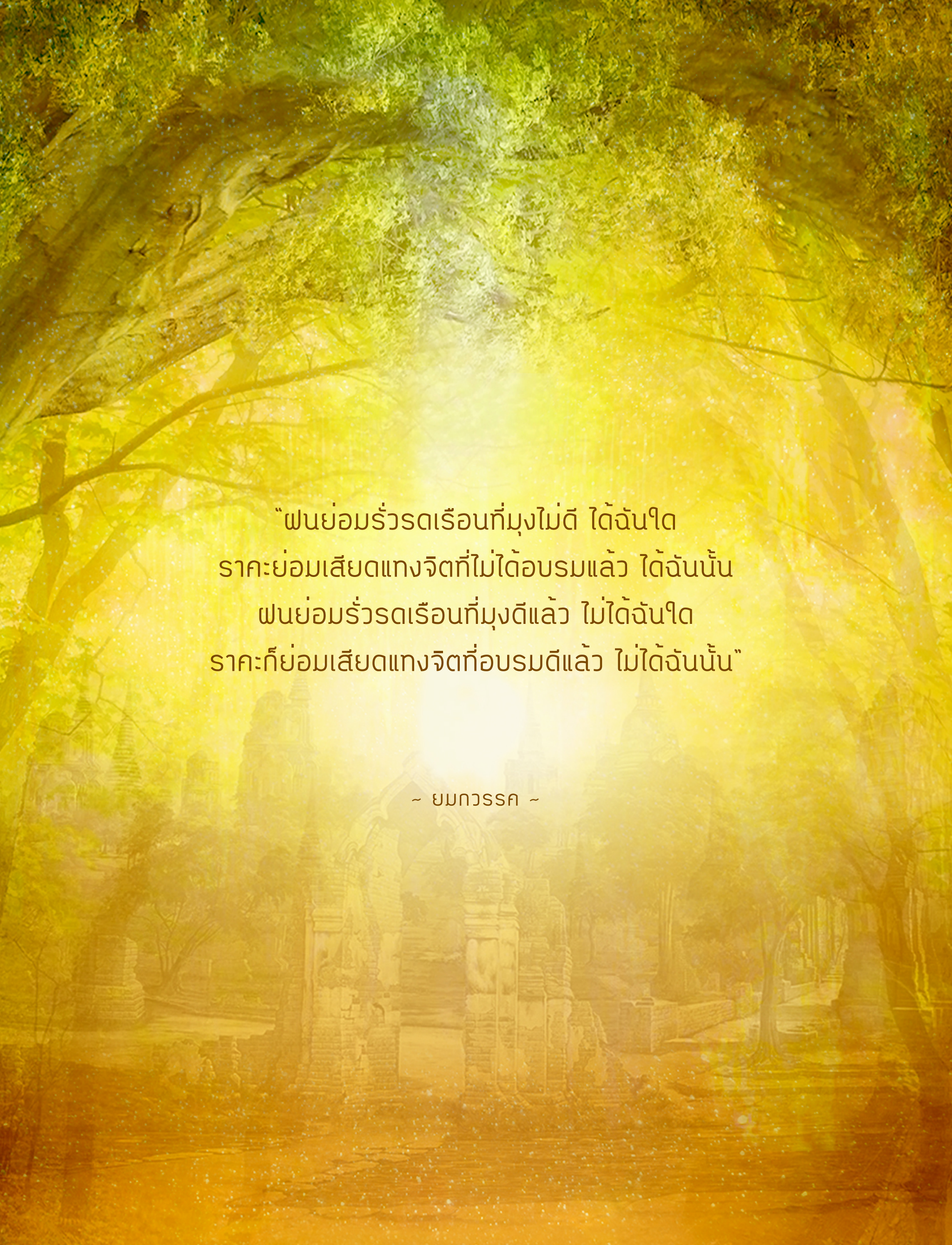

ราระกับจิต

Scan me

“ฝนย่อมรื้อรตเรือนที่มุงไม่ตี ได้ฉน๑ด
รคะย่อมเสียดแทงจิตที่ไม่ได้อบรมแล้ว ได้ฉนนัน
ฝนย่อมรื้อรตเรือนที่มุงตีแล้ว ไม่ได้ฉน๑ด
รคะก็ย่อมเสียดแทงจิตที่อบรมตีแล้ว ไม่ได้ฉนนัน”

~ ยมกวรศค ~

พระนิพนธ์

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภท่าน
พระนันทะ ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า

พระศาสดาทรงมีพระธรรมจักรบวรให้เป็นไปแล้ว เสด็จไปสู่กรุง
ราชคฤห์ ประทับอยู่ในพระเวฬุวัน

พระเจ้าสุทโธทนมหาราชทรงส่งบรรดาทูต ๑๐ คน มีบริวารคนละพัน
เพื่อนิมนต์พระศาสดาให้เสด็จมากรุงกบิลพัสดุ์ แต่บรรดาทูตเหล่านั้นได้ฟัง
ธรรม สำเร็จอรหัต และอุปสมบทหมด จึงมิได้นิมนต์พระศาสดา

ต่อมา กาฬุทายีอำมาตย์ รับหน้าที่ทูต เดินทางไปเฝ้าพระศาสดา แล้ว
ได้บรรลุพระอรหัตเช่นกัน ท่านทูลนิมนต์พระศาสดาให้เสด็จมากรุง
กบิลพัสดุ์ แล้วนำเสด็จพระศาสดา ผู้มีพระชีณาสพสองหมื่นแวดล้อม ไปสู่
กรุงกบิลพัสดุ์

พระศาสดาทรงทำฝน โบกขรพรรษ ให้เป็นเหตุเกิดแห่งเรื่องแล้วตรัส
มหาเวสสันดรชาดก ในสภาคมพระญาติ

วันรุ่งขึ้น เสด็จเข้าไปบิณฑบาต โปรดพระบิดาให้ดำรงอยู่ใน โสดาปัตติ
ผล โปรดพระนางมหาปชาบดี โคตมีให้ดำรงอยู่ใน โสดาปัตติผล และโปรด
พระบิดาให้ดำรงอยู่ในสกทาคามิผล ก็ในกาลเสร็จภัตกิจ ทรงอาศัยการ
พรรณนาพระคุณของราหุลมารดา ตรัสจันทกนิรชาดก

ในวันที่ ๓ เป็นวันอภิเษกสมรสของนันทกุมารกับนางชนบทกัลยาณี
พระศาสดาเสด็จเข้าไปบิณฑบาต ประทานบาตรในหัตถ์ของนันทกุมาร
ตรัสมงคล แล้วเสด็จลุกจากอาสนะหลีกไป พระศาสดามีได้
ทรงรับบาตรจากหัตถ์ของนันทกุมาร

Audio 24

ฝ่ายนั้นทกุนารนั้น ด้วยความเคารพในพระตถาคต จึงมีอาจุทูลเตือน
ว่า ขอพระองค์รับบาตรไปเถิด พระพุทธรเจ้าช้า แต่คิดอย่างนี้ว่า

“พระศาสดาคงจักทรงรับบาตรที่ห้วงบันได”

แม้ในทีนั้น พระศาสดาก็มิได้ทรงรับ นั้นทกุนารก็คิดว่า

“คงจักทรงรับที่ริมเชิงบันได”

แม้ในทีนั้น พระศาสดาก็ไม่ทรงรับ นั้นทกุนารคิดอีกว่า

“จักทรงรับที่พระลานหลวง”

แม้ในทีนั้น พระศาสดาก็ไม่ทรงรับ พระกุนารปรารภนาจะเสด็จกลับ
แต่จำต้องเสด็จไปด้วยความไม่เต็มพระทัย ด้วยความเคารพในพระ
ตถาคต จึงไม่สามารถทูลว่า ขอพระองค์ทรงรับบาตรเถิด ทรงเดินนึกไป
ว่า พระองค์จักทรงรับในที่นี้ พระองค์จักทรงรับในที่นี้”

ในขณะนั้น พวกทาสีเห็นอาการนั้นแล้ว จึงบอกแก่นางชนบทกัลยาณี
ว่า

“พระแม่เจ้า พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงพานั้นทกุนารเสด็จไปแล้ว คงจัก
พราคนั้นทกุนารจากพระแม่เจ้า”

ฝ่ายนางชนบทกัลยาณี ผู้ทรงเกล้าผมได้เพียงกึ่งหนึ่ง ได้ยินคำนั้น
แล้ว รีบออกไปทูลว่า

“ช้าแต่พระลูกเจ้า ขอพระองค์พึงด่วนเสด็จกลับ”

คำของนางนั้น ประหนึ่งตกไปตั้งขวางอยู่ในหทัยของนั้นทกุนาร
แม้พระศาสดาก็ยังไม่ทรงรับบาตรจากหัตถ์ของนั้นทกุนารนั้นเลย ทรงนำ
นั้นทกุนารนั้นไปสู่วิหารแล้วตรัสว่า

“นั้นทะ เธออยากบวชไหม”

ด้วยความเคารพในพระพุทธเจ้า นันทกุมารจึงไม่ทูลว่าจักไม่บวช
แต่กลับทูลรับว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ จักบวช พระพุทธเจ้าข้า”

พระศาสดารับสั่งว่า

“ภิกษุทั้งหลาย ถ้ากระนั้น เธอทั้งหลายจงให้นันทะบวชเถิด”

ในวันที่ ๗ พระมารดาของพระราหุลทรงตกแต่งพระกุมารแล้ว ทรงส่ง
ไปสู่สำนักพระผู้มีพระภาคเจ้า ด้วยพระดำรัสว่า

“พ่อ พ่อจงดูพระสมณะซึ่งมีพระสมณะสองหมื่นแวดล้อม ทรงมีวรรณะ
ประดุจสีทองคำ มีวรรณะแห่งพระรูปประดุจพรมหม่นนั้น พระสมณะนี้เป็นพระ
บิดาของพ่อ หม้อทรัพย์ใหญ่ได้มีแล้ว ในเวลาที่พระบิดาของพ่อประสูติ
ตั้งแต่เวลาพระองค์ออกบวช แม่ไม่พบเลย พ่อจึงไปทูลขอมรดกกะพระองค์
ท่านว่า ข้าแต่เสด็จพ่อ ข้าพระองค์เป็นกุมาร ถึงอภิเษกแล้ว จักเป็นพระเจ้า
จักรพรรดิ ข้าพระองค์ต้องการด้วยทรัพย์ ขอเสด็จพ่อได้ประทานทรัพย์แก่
ข้าพระองค์ เพราะบุตรย่อมเป็นเจ้าของสมบัติของพระบิดา”

พระกุมารเสด็จเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ถวายบังคมแล้ว ทูลขอว่า

“ข้าแต่พระสมณะ ขอได้ประทานมรดกแก่ข้าพระองค์เถิด ข้าแต่พระ
สมณะ ขอได้ประทานมรดกแก่ข้าพระองค์เถิด”

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงพระดำริว่า

“กุมารนี้อยากได้ทรัพย์อันเป็นสมบัติของบิดา ทรัพย์นั้นไปตามวิภวณะ
มีความคับแคบ ช่างเถิด เราจักให้อริยทรัพย์ ๗ ประการ อันเราได้เฉพาะที่
ควงไม้โพธิ์แก่เธอ จะทำเธอให้เป็นเจ้าของมรดกอันเป็นโลกุตระ”

ครั้งนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้ารับสั่งให้หาท่านพระสารีบุตรมา
แล้วตรัสว่า

“สารีบุตร ถ้ากระนั้น เธอจงให้ราหุลกุมารบวชเถิด”

พระเถระยังพระกุมารนั้น ให้นำบวชแล้ว ก็เมื่อพระกุมารบวชแล้ว ทุกข์มีประมาณยิ่งได้เกิดขึ้นแก่พระราชินีเพราะได้ทรงสดับข่าวนั้น

พระราชินีไม่ทรงสามารถกลั่นความทุกข์นั้นไว้ได้ เสด็จไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ทูลชี้แจง แล้วขอประทานพรว่า

“พระพุทธเจ้าข้า หม่อมฉันขอประทานพระวโรกาส พระผู้เป็นเจ้าทั้งหลายไม่พึงยังบุตรที่มารดาบิดาไม่อนุญาตให้บวช”

พระผู้มีพระภาคเจ้าประทานพรนั้นแต่ท้าวเธอแล้ว

ในวันต่อมาพระราชินีได้เข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ทูลแล้วว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ในเวลาที่พระองค์ทรงทำทุกรกิริยา เทวดาองค์หนึ่งเข้ามาหาหม่อมฉันบอกว่า พระโอรสของพระองค์ทิวงคตแล้ว หม่อมฉันไม่เชื่อถ้อยคำของเทวดานั้น จึงคัดค้านเทวดานั้นว่า บุตรของข้าพเจ้ายังไม่บรรลุนิติภาวะ ย่อมไม่ทำกาละ”

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า

“มหาบพิตร บัดนี้ พระองค์จักเชื่อได้อย่างไร แม้ในกาลก่อน เมื่อเขาแสดงร่างกระดูกแก่พระองค์ ทูลว่าบุตรของพระองค์ทิวงคตแล้ว พระองค์ยังไม่ทรงเชื่อ”

แล้วได้ตรัสมหาธรรมपालชาดก เพราะเหตุแห่งเรื่องนี้ ในกาลจบกถา พระราชินีดำรงอยู่ในอนาคามิผล

พระผู้มีพระภาคเจ้า โปรดพระบิดาให้ดำรงอยู่ในผล ๓ ด้วยประการฉะนี้แล้ว เสด็จกลับไปสู่กรุงราชคฤห์พร้อมเหล่าภิกษุ แต่นั้น ทรงรับปฏิญญาไว้กับอนาถบิณฑิกเศรษฐี เพื่อประโยชน์แก่การเสด็จมาสู่กรุงสาวัตถี ครั้นเมื่อพระเชตวันมหาวิหารสำเร็จแล้ว เสด็จไปจำพรรษาในพระเชตวันมหาวิหารนั้น

เมื่อพระศาสดาประทับอยู่ในพระเชตวันนั้นนั้นแล ท่านพระนันทะกระสัน
ขึ้นแล้ว จึงบอกเนื้อความนั้นแก่ภิกษุทั้งหลายว่า

“ผู้มีอายุ ข้าพเจ้าไม่ยินดีประพฤติพรหมจรรย์ ไม่สามารถที่จะสืบทอด
พรหมจรรย์ไปได้ ข้าพเจ้าจกกล่าวคืนสิกขาแล้วสิก”

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงสดับความเป็นไปนั้นแล้ว รับสั่ง ให้หาท่านพระ
นันทะมาเฝ้า แล้วตรัสคำนี้ว่า

“จริงหรือนันทะ ได้ยินว่า เธอบอกกล่าวแก่ภิกษุหลายรูปอย่างนี้ว่า
ข้าพเจ้าไม่ยินดีประพฤติพรหมจรรย์ ไม่สามารถจะสืบทอดพรหมจรรย์ไปได้
ข้าพเจ้าจกกล่าวคืนสิกขาแล้วสิกหรือ”

ท่านพระนันทะทูลว่า

“จริงอย่างนั้น พระพุทธเจ้าข้า”

“นันทะ ก็เธอไม่ยินดีประพฤติพรหมจรรย์ ไม่สามารถจะสืบทอด
พรหมจรรย์ไปได้ จะกล่าวคืนสิกขาสิกไปเพื่อเหตุอะไร”

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เมื่อข้าพระองค์ออกจากเรือน นางชนบทกัลยาณี
ผู้ศากิยะมีผมอันเกล้าได้กึ่งหนึ่ง ได้ร้องสั่งคำนี้กะข้าพระองค์ว่า ข้าแต่พระ
ลูกเจ้า ขอพระลูกเจ้าพึงด่วนเสด็จมา

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์หวนระลึกถึงคำนั้นอยู่ จึงไม่ยินดี
ประพฤติพรหมจรรย์ ไม่สามารถจะสืบทอดพรหมจรรย์ไปได้ จกกล่าวคืน
สิกขาสิกไป”

ครั้งนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงจับท่านพระนันทะที่พระพาหา แล้ว
นำไปสู่ดาวดึงสเทวโลกด้วยกำลังพระฤทธิ์ ในระหว่างทาง ทรงแสดงนางลิง
รุ่นตัวหนึ่ง ซึ่งมีหู จมูก และหางขาด นั่งเจ้าอยู่บนปลายตอไม้ที่ไฟไหม้ ในนา
ที่ไฟไหม้แห่งหนึ่ง แล้วทรงแสดงนางอัปสร ๕๐๐ ซึ่งมีเท้าตั้งเท้านกพิราบ
ผู้มาสู่ที่บ่ารุงของท้าวสักกเทวราชในภพดาวดึงส์

ก็แลครั้นทรงแสดงแล้ว ตรัสอย่างนี้ว่า

“นันทะ เธอสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ฝ่ายไหนหนอแล มีรูปงามกว่า น่าดูกว่า และน่าเลื่อมใสกว่ากัน นางชนบทกัลยาณีผู้ศากิยะหรือนางอัปสร ๕๐๐ ซึ่งมีเท่าเช่นกับท้าวนกพิราบนี้”

พระนันทะได้สดับพระพุทธดำรัสนั้นแล้ว ทูลว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ นางลิ่งลุ่มมีหู จมูก และหางขาดนั้น แม้นัน ไต นางชนบทกัลยาณีผู้ศากิยะก็เหมือนกันฉันนั้น เพราะการเปรียบเทียบกัน นางย่อมไม่ถึงการนับบ้าง ไม่ถึงเสียหว่านบ้าง ไม่ถึงส่วนหนึ่งบ้างแห่งนาง อัปสร ๕๐๐ นี้ ที่แท่นางอัปสร ๕๐๐ นี้แล มีรูปงามกว่า น่าดูกว่า และน่า เลื่อมใสกว่า”

“นันทะ เธอจงยินดี เราจะเป็นผู้ประกันของเธอ เพื่อการได้นางอัปสร ๕๐๐ ซึ่งมีเท่าดุจท้าวนกพิราบ”

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ถ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นประกันของข้า พระองค์เพื่อการได้นางอัปสร ๕๐๐ ผู้มีเท่าดุจท้าวนกพิราบไซ้ ข้าแต่ พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์จักยินดีในพรหมจรรย์”

ครั้งนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงพาท่านพระนันทะไป หายวับไปในที่ นั้น ได้ปรากฏในพระเชตวันดั้งเดิม ภิกษุทั้งหลายได้สดับเรื่องราวแล้ว กล่าวกันว่า

“ข้าว่า ท่านนันทะเป็นพระภาคดาของพระผู้มีพระภาคเจ้า โอรสพระน้า นาง ประพฤติพรหมจรรย์เพราะเหตุแห่งนางอัปสรทั้งหลาย นัยว่า พระผู้มี พระภาคเจ้าทรงเป็นผู้ประกันของพระนันทะนั้น เพื่อการได้นางอัปสร ๕๐๐ ผู้มีเท่าดุจท้าวนกพิราบ”

ครั้งนั้นแล พวกภิกษุสหายของท่านพระนันทะ เรียกท่านพระนันทะด้วย วาทะว่า คนรับจ้างบ้าง คนอันพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงไถ่ไว้บ้าง

ท่านพระนันทะช่วยเขิน ละอาย รังเกียจด้วยวาตะว่าคนรับจ้างบ้าง ด้วยวาตะว่าคนที่พระศาสดาทรงไถ่ไว้บ้างของเหล่าภิกษุสหาย จึงหลีกออกจากหมู่ อยู่ผู้เดียว ไม่ประมาท มีความเพียร มีตนส่งไปอยู่ ต่อกาลไม่นานเลย ได้ทำให้แจ้งซึ่งที่สุดพรหมจรรย์อันยอดเยี่ยม ซึ่งกุลบุตรทั้งหลายออกจากเรือน บวชไม่มีเรือน โดยชอบต้องการ ด้วยความรู้ยิ่งเอง สำเร็จแล้วอยู่ในทิฏฐุธรรม รู้ชัดว่าชาติสิ้นแล้ว พรหมจรรย์อยู่จบแล้ว กิจจำต้องทำ ๆ เสร็จแล้ว กิจอื่นอีกเพื่อความเป็นอย่างนี้ ไม่มี

เป็นอันว่า ท่านพระนันทะได้เป็นพระอรหันต์องค์ใดองค์หนึ่ง ในบรรดาพระอรหันต์ทั้งหลาย

ครั้งนั้น เทวดาองค์หนึ่งยังพระเชตะวันทั้งสิ้น ให้สว่างในส่วนแห่งราตรีแล้ว เข้าไปเฝ้าพระศาสดา ถวายบังคมแล้ว กราบทูลว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ท่านพระนันทะเป็นพระภิกษุของพระผู้มีพระภาคเจ้า โอรัสพระนันทะ ทำให้แจ้งซึ่งเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ อันหาอาสวะมิได้ เพราะความสิ้นไปแห่งอาสวะทั้งหลาย ด้วยความรู้ยิ่งเอง สำเร็จแล้วอยู่ในทิฏฐุธรรม”

ญาณได้เกิดขึ้นแม้แก่พระผู้มีพระภาคเจ้าเหมือนกันว่า นันทะทำให้แจ้งซึ่งเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ อันหาอาสวะมิได้ เพราะความสิ้นไปแห่งอาสวะทั้งหลาย ด้วยความรู้ยิ่งเอง สำเร็จแล้วอยู่ในทิฏฐุธรรม”

โดยล่วงไปแห่งราตรีนั้น ท่านพระนันทะเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ถวายบังคมแล้ว ได้กราบทูลคำนี้ว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเป็นผู้ประกันของข้าพระองค์เพื่อการได้นางอัปสร ๕๐๐ ซึ่งมีเท้าดุจเท้านกพิราบ ด้วยการรับรองใด ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์เปลื้องพระผู้มีพระภาคเจ้าจากการรับรองนั้น”

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า

“นันทะ แม้เราก็กำหนดใจของเธอด้วยใจ ทราบแล้วว่า เธอทำให้แจ้งซึ่งเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ อันหาอาสวะมิได้ เพราะสิ้นไปแห่งอาสวะทั้งหลาย ด้วยความรู้ยิ่งเอง สำเร็จแล้วอยู่ในทิฏฐุธรรม

แม้เทวดาก็บอกเนื้อความนี้แก่เรา

นันทะ เมื่อใดแล จิตของเธอพ้นแล้วจากอาสวะทั้งหลาย เพราะมีความไม่ยึดมั่น เมื่อนั้น เราก็จพ้นจากการรับรองนั้น”

ครั้งนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงทราบเนื้อความนี้แล้ว ทรงเปล่งอุทานนี้ ในเวลานั้นว่า

“เปือกตม คือ กามอันผู้ใดข้ามได้แล้ว
หนาม คือ กามอันผู้ใดย่ำยีได้แล้ว
ผู้นั้นบรรลุลความสิ้นไปแห่งโมหะ
ย่อมไม่หวั่นไหวในเพราะสุขและทุกข์”

ต่อมาวันหนึ่ง ภิกษุทั้งหลายถามท่านพระนันทะว่า

“นันทะผู้มีอายุ เมื่อก่อน ท่านกล่าวว่าข้าพเจ้าเป็นผู้กระสันแล้ว บัดนี้ จิตของท่านเป็นอย่างไร”

พระนันทะตอบว่า

“ผู้มีอายุ ความห่วงใยในความเป็นคฤหัสถ์ของเราไม่มี”

พวกภิกษุได้ฟังคำนั้นแล้ว กล่าวกันว่า

“ท่านนันทะพูดไม่จริง ย่อมพยากรณ์พระอรหันต์ผล ในวันที่แล้ว ๆ มา กล่าวว่ ข้าพเจ้าเป็นผู้กระสัน แต่บัดนี้กล่าวว่า ความห่วงใยในความเป็นคฤหัสถ์ของเรา ไม่มี”

ดังนี้แล้ว ไปกราบทูลความนั้นแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย ในวันนี้แล้ว ๆ มา อรรถภาพของนันทะได้เป็นเช่นกับเรือนที่เขามุงไม่ดี แต่บัดนี้เป็นเช่นกับเรือนที่เขามุงดีแล้ว เพราะวานันทะนี้ จำเดิมแต่กาลที่ตนเห็นนางเทพอัปสรแล้ว พยายามเพื่อบรรลุที่สุดแห่งกิจของบรรพชิตอยู่ ได้บรรลุกิจนั้นแล้ว”

แล้วได้ทรงภาสิตพระคาถาเหล่านี้ว่า

**“ผนย่อมร่ำรดเรือนที่มุงไม่ดี ได้ฉันใด
ราคะย่อมเสียดแทงจิตที่ไม่ได้อบรมแล้ว ได้ฉันนั้น
ผนย่อมร่ำรดเรือนที่มุงดีแล้วไม่ ได้ฉันใด
ราคะก็ย่อมเสียดแทงจิตที่อบรมดีแล้ว ไม่ได้ฉันนั้น”**

ในกาลจบคาถา ชนเป็นอันมากได้บรรลุอริยมผลทั้งหลาย มีโสดาปัตติผล เป็นต้น เทศนาได้สำเร็จประโยชน์แก่มหาชนแล้ว

ต่อมา ภิกษุทั้งหลายสนทนากันในธรรมสภาว่า

“ผู้มีอายุ ชื่อว่าพระพุทธเจ้าทั้งหลายเป็นอัจฉริยบุคคล ท่านพระนันทะ กระสันเพราะนางชนบทกัลยาณี พระศาสดาทรงทำให้นางเทพอัปสรให้เป็นอามิส แล้วได้แนะนำ”

พระศาสดาเสด็จมา ตรัสถามว่า

“ภิกษุทั้งหลาย บัดนี้ พวกเธอนั่งประชุมกันด้วยกถาอะไรหนอ”

เมื่อภิกษุเหล่านั้นกราบทูลแล้ว ตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย ไม่ใช่แต่บัดนี้เท่านั้น แม้ในกาลก่อน นันทะนี้เราก็คงได้ล่อด้วยมาตุคาม แล้วแนะนำเหมือนกัน”

ดังนี้แล้ว พระผู้มีพระภาคอันภิกษุเหล่านั้นทูลอ้อนวอน จึงทรงนำอดีตนิทาน มาตรัสว่า

บุรพกรรมของพระนันทะ

ในอดีตกาล เมื่อพระเจ้าพรหมทัตครองราชสมบัติในกรุงพาราณสี ได้มีพ่อค้าชาวเมืองพาราณสีคนหนึ่งชื่อกัปปะกะ ลาตัวผู้ของเขาตัวหนึ่งนำสัมภาระไปได้กุ่มกะหนึ่ง มันเดินไปได้วันละ ๗ โยชน์

สมัยหนึ่ง เขาไปเมืองตักกสิลา พร้อมด้วยสัมภาระที่นำไปด้วยลาปล่อยลาเที่ยวไปจนกว่าจะขายสิ่งของหมด ครั้งนั้น ลาของเขานั้นเที่ยวไปได้พบนางลาตัวหนึ่ง จึงเข้าไปหานางลา เมื่อจะทำปฏิสันถารกับลาผู้ตัวนั้น จึงกล่าวว่

“ท่านมาแต่ไหน”

ลาผู้ตอบว่า

“มาจากเมืองพาราณสี”

“ท่านมาด้วยกิจอะไร”

“ด้วยกิจของพ่อค้า”

“ท่านนำสัมภาระไปได้เท่าไร”

“ภาระประมาณกุ่มกะหนึ่ง”

“เมื่อท่านนำสัมภาระประมาณเท่านั้นไป ท่านไปได้กี่โยชน์”

“ได้ ๗ โยชน์”

“ในที่ซึ่งท่านไปแล้ว มีนางลานวดเท้า หรือประคบบระหงมแก่ท่านบ้างไหม”

“หาไม่มี”

“เมื่อเป็นเช่นนั้น ท่านคงได้รับทุกข์มากนะ”

จริงอยู่ ชื่อว่าผู้ทำการนวดเท้า สำหรับสัตว์ดิรัจฉานทั้งหลายย่อมไม่มี แต่นางลากล่าวคำนั้น เพื่อพาดพิงถึงกามสัง โยชน์ ลาผู้นั้นได้กระสันขึ้นด้วย คำของนางลานั้นแล้ว ฝ่ายพ่อค้าเมื่อขายสินค้าหมดแล้ว ไปยังที่ที่ลาพักอยู่ กล่าวว่

“มาเถิด พ่อ เราจักไป”

ลาผู้ตัวนั้นตอบว่า

“ท่านจงไปเถิด ข้าพเจ้าจักไม่ไป”

นายกัปปะกะอ่อนวอนลานั้นแล้ว ๆ เล่า ๆ คิดว่า

“เราจะทำให้ลานั้นกลัว แล้วจักนำไป”

ดังนี้แล้ว กล่าวว่

“เราจักทำปฏิกมีหนามแหลมยาว ๑๖ นิ้ว เราจักทิ่มแทงกายของเจ้า แน่เจ้าลา เจ้าจงรู้ไว้”

ลาได้ฟังคำนั้นแล้ว ตอบว่า

“เมื่อเป็นเช่นนั้น ข้าพเจ้าก็รู้สิ่งทีควรทำแก่ท่านบ้าง”

ดังนี้แล้ว กล่าวว่

“ท่านจักทำปฏิกมีหนามแหลมยาว ๑๖ นิ้ว แก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจักยื่น ข้างหน้า ยกข้างหลังขึ้น แล้วทำภันตะของท่าน ให้ตก กัปปะกะ ท่านจงรู้ อย่างนี้”

พ่อค้าได้ฟังคำนั้น จึงคิดว่า

“ด้วยเหตุไหนหนอแล ลานี้จึงกล่าวอย่างนี้กะเรา”

ดังนี้แล้ว มองไปรอบ ๆ ได้เห็นนางลานั้น จึงคิดว่า

“เจ้านี้คงจะถูกนางลาตัวนี้ล่อลวงแล้ว เราต้องล่อมมันด้วยนางลา”

ดังนั้นแล้ว จึงกล่าวว่า

“เราจักนำนางลาสาว มีเท้า ๔ มีหน้าดุจสังข์ มีสรรพางค์กายงาม มาเป็นภรรยาเจ้า แน่ะลา เจ้าจงรู้อย่างนี้”

ลาได้ฟังคำนั้น มีจิตยินดี กล่าวว่า

“ท่านจักนำนางลาสาว มีเท้า ๔ มีหน้าดุจสังข์ มีสรรพางค์กายงาม มาเป็นภรรยาข้าพเจ้า ข้าแต่กัปปะกะ ท่านจงรู้อย่างนี้ ข้าพเจ้าจักไปให้เร็ว ขึ้นถึง ๑๔ โยชน์”

ที่นั่น นายกัปปะกะจึงกล่าวกะลานั้นว่า

“ถ้ากระนั้น เจ้าจงมาเถิด”

ดังนั้นแล้ว ได้จึงไปสู่ที่ของตน ล่วงไปสองสามวัน ลานั้นกล่าวกับนาย กัปปะกะว่า

“ท่านได้พูดกะข้าพเจ้าว่าจักนำภรรยามาให้ข้า มิใช่หรือ”

นายกัปปะกะตอบว่า

“เออ เรากล่าวแล้ว เราจักไม่ทำลายถ้อยคำของตน จักนำภรรยามาให้ เจ้า แต่เราจะให้อาหารแก่เจ้าตัวเดียว อาหารนั้นจะเพียงพอแก่เจ้าตัวเดียว เจ้าพึงรู้ตัวเองเถอะ แล้วถ้าเจ้ามีลูก อาหารนั้นจะเพียงพอแก่เจ้ากับลูกหรือไม่ เจ้าพึงรู้เองเถอะ”

เมื่อนายกัปปะกะนั้นกล่าวอยู่เช่นนั้น ลานั้นได้หมดหวัง

พระศาสดา ครั้นทรงนำพระธรรมเทศนานี้มาแล้ว ทรงยังชาดกให้จบลง ด้วยพระดำรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย นางลาในคราวนั้นได้เป็นนางชนบทกัลยาณี ลาผู้ได้เป็น นั้นทะ พ่อค้าได้เป็นเราเอง

แม้ในกาลก่อน นันทะนี้ เราก็ได้ล่อด้วยมาตุคาม แนะนำแล้วด้วย
ประการอย่างนี้ ดังนี้แล”

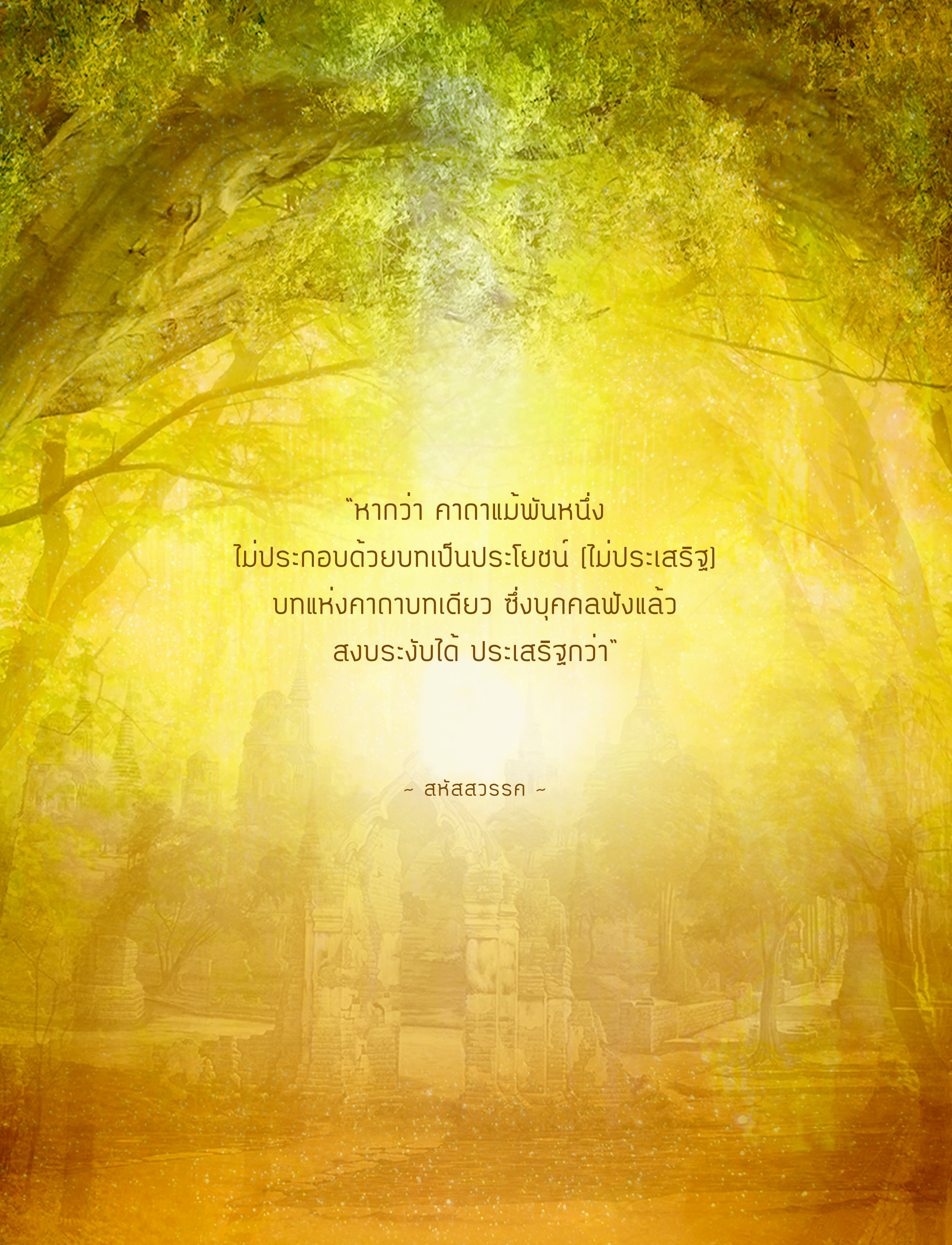

คาถापັນ

Scan me

“หากว่า คาดาแม่พันหนึ่ง
ไม่ประกอบด้วยบทเป็นประโยชน์ (ไม่ประเสริฐ)
บทแห่งคาดาบทเดียว ซึ่งบุคคลฟังแล้ว
สงบระงับได้ ประเสริฐกว่า”

~ สหสวรสก ~

พระกาฬจริยเถระ

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภ
พระกาฬจริยเถระ ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า

ในกาลหนึ่ง ชนเป็นอันมาก ได้แล่นเรือไปสู่มหาสมุทร เรือได้
อัปปางลง พวกเขาเหล่านั้นได้เป็นอาหารของเต่าและปลา แต่มีบุรุษ
ผู้หนึ่งจับไม้กระดานไว้ได้ พยายามกระเสือกกระสนจนไปถึงท่าเรือชื่อ
สุปปารกะ เขาไม่มีผ้าหุงห่ม จึงนำปอพันท่อนไม้แห้งทำเป็นผ้าหุงห่ม เขาถือ
กระเบื้องจากเทวสถาน และได้ไปสู่ท่าเรือสุปปารกะ ชนทั้งหลายเห็นเขาแล้ว
ให้ยาคุและภัต แล้วยกย่องว่าผู้นี้เป็นพระอรหันต์องค์หนึ่ง เมื่อชนทั้งหลาย
ต่างนำผ้าเข้าไปให้เขา เขาคิดว่า

“ถ้าว่าเราจะหุงหรือจะห่มผ้าไซ้ ลากและสักการะของเราก็จักเสื่อมสิ้น
ไป”

ดังนี้แล้ว จึงไม่หุงผ้าที่ชนนำมา หุงห่มแต่เปลือกไม้เท่านั้น ครั้นนั้น
เมื่อเขาถูกชนเป็นอันมากกล่าวอยู่ว่าเป็นพระอรหันต์ ความปริวิตกแห่งใจ
จึงเกิดขึ้นอย่างนี้ว่า

“พระอรหันต์หรือผู้บรรลุพระอรหัตตมรรคเหล่าใดเหล่าหนึ่งในโลก
บรรดาพระอรหันต์เหล่านั้น เราก็เป็นพระอรหันต์องค์ใดองค์หนึ่ง”

ประวัติเดิมของกาฬจริยเถระ

ในกาลก่อน เมื่อศาสนาของพระศัพทพระนามว่ากัสสปะ เสื่อมลง
ภิกษุ ๗ รูป เห็นการกระทำอันแปลกของบรรพชิตทั้งหลาย จึงเกิดความสลด
ใจ คิดว่า

Audio 25

“ความอันตรายแห่งพระศาสนายังไม่มีเพียงใด พวกเราจักกระทำที่
พึงแก้ตนเพียงนั้น”

ภิกษุเหล่านั้นไหว้พระเจดีย์ทองคำ แล้วเข้าไปสู่ป่า เห็นภูเขาลูกหนึ่ง
จึงกล่าวว่า

“ผู้มีอาลัยในชีวิตจงกลับไป ผู้ไม่มีอาลัยจงขึ้นภูเขาลูกนี้”

แล้วได้พาดบันไดป็นขึ้นสู่ภูเขานั้น เมื่อทุกรูปขึ้นมาแล้ว ได้ผลัก
บันไดทิ้ง แล้วกระทำสมณธรรม

ในบรรดาภิกษุเหล่านั้น พระสังฆเถระบรรลุพระอรหัต โดยล่วงไป
ราตรีเดียวเท่านั้น พระเถระนั้นได้ไปนำไม้ชำระฟันชื่อนาคลดาในสระ
อนดาต และนำบิณฑบาตมาจากอุตตรกุรุทวีป แล้วกล่าวกะภิกษุเหล่า
นั้นว่า

“ผู้มีอายุทั้งหลาย พวกท่านเคี้ยวไม้ชำระฟันนี้ บ้วนปาก แล้วจงฉัน
บิณฑบาตนี้”

ภิกษุรูปหนึ่งกล่าวว่า

“ท่านผู้เจริญ ก็พวกเราทำกติกากันไว้อย่างนี้หรือว่าภิกษุใดบรรลุ
พระอรหัตก่อน ภิกษุทั้งหลายที่เหลือ จักฉันบิณฑบาตที่ภิกษุนั้นนำมา”

“ผู้มีอายุ ช้อนั้นไม่มีเลย”

“ถ้าเช่นนั้น เมื่อพวกเราทำคุณวิเศษให้บังเกิดเหมือนท่าน พวกเราจัก
นำบิณฑบาตมาบริโภคเอง”

ดังนี้แล้ว ก็ไม่ปรารภณา ในวันที่ ๒ พระเถระองค์ที่ ๒ บรรลุ
อนาคามิผล แม้พระเถระนั้นจะนำบิณฑบาตมาและนิมนต์ภิกษุที่เหลือฉัน
ภิกษุเหล่านั้นกล่าวอย่างนี้ว่า

“ท่านผู้เจริญ ก็พวกเราทำกติกากันไว้อย่างนี้หรือว่า พวกเราจักไม่
บริโภคนิณฑนาตที่พระมหาเถระนำมา แต่จักบริโภคนิณฑนาตที่
พระอนุเถระนำมา”

พระอนุเถระกล่าวว่า

“ผู้มีอายุ ช้อนั้นไม่มีเลย”

“เมื่อเป็นเช่นนั้น เมื่อพวกเราทำคุณวิเศษให้บังเกิดเหมือนท่าน ด้วย
ความเพียรของพวกเราเอง จึ่งจักบริโภค”

ดังนี้แล้ว ก็ไม่ปรารภนา

ในบรรดาภิกษุเหล่านั้น ภิกษุผู้บรรลุพระอรหัตตปรินิพพานแล้ว ภิกษุผู้
เป็นอนาคามีบังเกิดในพรหมโลก ภิกษุอีก ๕ รูป ไม่อาจทำคุณวิเศษให้
บังเกิดได้ ฝ่ายผอม แล้วมรณภาพ ในวันที่ ๗ ไปบังเกิดในเทวโลก

ในพุทธรูปบาทกาลนี้ จุตติจากเทวโลกนั้นแล้ว บังเกิดในเรือนแห่งตระกูล
ต่าง ๆ คนหนึ่งได้เป็นพระราชานามว่า ปุกกุสาติ คนหนึ่งได้เป็นพระ
กุมารกัสสป คนหนึ่งได้เป็นพระทวารุจิริยะ คนหนึ่งได้เป็นพระทัฬหะมัลลบุตร
คนหนึ่งได้เป็นปริพาชกชื่อสภียะ

ที่นั่น พรหมผู้เป็นสา โลहितกัน ในกาลก่อนของบุรุษนั้นได้มีความปริวิตก
อย่างนี้ว่า

“บุรุษนี้เคยพาดบันไดแล้วขึ้นสู่ภูเข่า ได้กระทำสมณธรรมร่วมกับเรามา
บัดนี้ เขาหลอกลวงชนทั้งหลาย จักพึงฉิบหาย เราจักทำให้เขาสลดใจ”

พรหมนั้นได้เข้าไปหาบุรุษนั้น แล้วกล่าวว่า

“พาทิยะ ท่านไม่ใช่เป็นพระอรหันต์ ท่านยังไม่ได้บรรลุพระอรหัตต-
มรรคเลย แม้ปฏิบัติอันเป็นเหตุให้เป็นพระอรหันต์ หรือเป็นผู้บรรลุพระ
อรหัตตมรรค ก็ยังไม่มี”

ทารุจิริยะแลดูมหาพรหมผู้ยืนพุดอยู่ในอากาศ จึงคิดว่า

“โอ เราทำกรรมหนัก เราคิดว่าเราเป็นพระอรหันต์ ก็มหาพรหมผู้นี้พุด
กะเราว่าเราไม่ใช่พระอรหันต์ เรายังไม่ได้บรรลุพระอรหัตตมรรคเลย
พระอรหันต์มีอยู่ใน โลกหรือหนอ”

ที่นั่น เขาถามมหาพรหมนั้นว่า

“ท่านผู้เป็นพรหม เดียวนี้พระอรหันต์หรือผู้บรรลุพระอรหัตตมรรค มีอยู่
ใน โลกหรือหนอ”

“พาหิยะ นครชื่อสาวัตถี อยู่ในทิศอุดร เดียวนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
ผู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธะ ประทับอยู่ในพระนครนั้น พาหิยะ ก็พระผู้มี
พระภาคเจ้านั้นเป็นพระอรหันต์ด้วย ทรงแสดงธรรมเพื่อความ เป็นพระ
อรหันต์ด้วย”

พาหิยะทารุจิริยะฟังคำของพรหมนั้นแล้ว มีใจสลด ในทันใดนั่นเอง
เขาออกเดินทางจากท่าเรือสุปปารกะไปถึงกรุงสาวัตถี ระยะทางประมาณ
๑๒๐ โยชน์ โดยคืนเดียวเท่านั้น

ก็ในขณะนั้น พระศาสดาเสด็จเข้าไปสู่กรุงสาวัตถีเพื่อบิณฑบาต พาหิยะ
นั้นถามภิกษุทั้งหลายผู้ฉันอาหารเข้าแล้ว กำลังเดินจงกรมอยู่ในที่แจ้งว่า

“เดี๋ยวนี้ พระศาสดาประทับอยู่ที่ไหน”

พวกภิกษุตอบว่า

“เสด็จเข้าไปกรุงสาวัตถีเพื่อบิณฑบาต”

“แล้วถามบุรุษนั้นว่า”

“ก็ท่านมาจากที่ไหนเล่า”

“ข้าพเจ้ามาจากท่าเรือสุปปารกะ”

“ท่านออกมาเมื่อไหร่”

“ข้าพเจ้าออกมาเมื่อเย็นวานนี้”

“ท่านมาแต่ที่ไกล จงนั่งก่อน ล้างเท้าแล้วทาน้ำมัน จงพักผ่อนเสียหน่อย ท่านจักได้พบพระศาสดา ในเวลาที่พระองค์เสด็จกลับมา”

“ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าไม่รู้อันตรายแห่งชีวิตของพระศาสดา หรือของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าไม่ได้หยุด ไม่ได้นั่งพักที่ไหน เดินมาเส้นทาง ๑๒๐ โยชน์ โดยคั้นเดียวเท่านั้น ข้าพเจ้าพอเห็นพระศาสดาแล้ว จึงจักพักผ่อน”

พาหิยะกล่าวอย่างนั้นแล้ว มีที่ท่าแรงร้อน เข้าไปยังกรุงสาวัตถี เห็นพระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จเที่ยวไปบิณฑบาต ด้วยพุทธสิริอันหาที่เปรียบมิได้ จึงคิดว่า

“นานหนอ เราเห็นพระโคดมสัมมาสัมพุทธะ”

ดังนี้แล้ว ก็น้อมตัวเดินไปตั้งแต่ที่ที่ตนเห็น ถวายบังคมด้วยเบญจางคประดิษฐ์ในระหว่างถนน จับที่ข้อพระบาททั้งสองแน่น แล้วกราบทูลอย่างนี้ว่า

“พระพุทธเจ้าข้า ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าจงทรงแสดงธรรมแก่ข้าพระองค์ ขอพระสุคตจงทรงแสดงธรรมอันจะพึงเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขแก่ข้าพระองค์สิ้นกาลนานเถิด”

ลำดับนั้น พระศาสดาตรัสห้ามเขาว่า

“พาหิยะ ยังไม่ใช่กาล เรากำลังเข้าไปสู่ถนนเพื่อบิณฑบาต”

พาหิยะฟังพระพุทธดำรัสนั้นแล้ว กราบทูลว่า

“พระพุทธเจ้าข้า ผู้ท่องเที่ยวไปในสงสารไม่เคยได้อาหารคือคำข้าวเลย หรือ ข้าพระองค์ไม่รู้อันตรายแห่งชีวิตของพระองค์ หรือของข้าพระองค์ ขอพระองค์จงทรงแสดงธรรมแก่ข้าพระองค์เถิด”

แม้ครั้งที่ ๒ พระศาสดาก็ตรัสห้ามแล้วเหมือนกัน ได้ยินว่า พระศาสดา นั้นได้ทรงปริวิตกอย่างนี้ว่า

“จำเดิมแต่กาลที่พาทิยะเห็นเราแล้ว สรีระทั้งสิ้นของเขาเอิบอาบไปด้วย ปิติปราโมช ผู้ที่ปิติมีกำลังกล้าเช่นนั้น แม้ฟังธรรมก็มีอาจแทงตลอดเนื้อ ความแห่งธรรมได้ เมื่อใดใจของเขาตั้งอยู่ในอุเบกขา เมื่อนั้นการแสดง ธรรมจึงจะมีประโยชน์แก่เขาอย่างเต็มที่ อนึ่งเล่า ร่างกายของเขา เหน็ดเหนื่อยมาก เพราะเดินทางมาทั้งคืนสิ้นระยะทางถึง ๑๒๐ โยชน์ ขอให้ ความเหน็ดเหนื่อยของเขาได้บรรเทาลงก่อนเถิด”

เพราะฉะนั้น พระศาสดาจึงตรัสห้ามถึง ๒ ครั้ง เมื่อถูกเขาอ่อนวอนครั้งที่ ๓ จึงทรงแสดงธรรมในระหว่างถนนนั้นเอง โดยนัยว่า

“พาทิยะ เพราะเหตุนั้น เธอพึงศึกษาในศาสนานี้อย่างนี้ว่า เมื่อรูปเราได้ เห็นแล้ว รูปจักเป็นเพียงเราเห็น

พาทิยะ เธอพึงสำเนียงกว่า เราจักเห็นรูปเพียงสักแต่ว่าเห็น จักฟังเสียง สักแต่ว่าฟัง จักรู้สักแต่ว่ารู้ อย่าให้มีความยึดมั่นถือมั่นเข้าจับเกาะในการ เห็น การฟัง และการรู้นั้น อย่าให้ความดีใจหรือเสียใจรั่วไหลเข้าสู่จิตใจ เพราะการได้เห็น ได้ฟัง และได้รู้นั้น

ดูกรพาทิยะ ด้วยอาการอย่างนี้ ตัวเธอจักไม่มีในโลกนี้ หรือในโลกไหน ๆ นั้นแหละคือที่สุดแห่งทุกข์”

พาทิยะนั้นกำลังฟังธรรมของพระศาสดาอยู่นั้นแล ยังอาสวะทั้งหมดให้ สิ้นไป บรรลุพระอรหัตพร้อมด้วยปฏิสัมภิตา ๔ ในขณะนั้นนั่นเอง เขาทูลขอ บรรพชา พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสถามว่า

“บาตรจีวรของเธอมีแล้วหรือ”

เขาทูลว่า

“ยังไม่มี พระพุทธเจ้าข้า”

“ถ้าอย่างนั้น เธอจงแสวงหาบาตรและจีวร”

แล้วก็เสด็จหลีกไป

ได้ยินว่า พาทิยะนั้นเคยบำเพ็ญสมณธรรมมาตั้ง ๒ หมื่นปี แต่ไม่เคย สงเคราะห์ภิกษุสามเณรอื่น ๆ ในเรื่องบาตรและจีวร คิดแต่เพียงว่า ควร บริโภคใช้สอยด้วยตนเองเท่านั้น ดังนี้แล้ว เขาจึงไม่ได้สงเคราะห์ภิกษุอื่น ด้วยบาตรหรือจีวรเลย

พระผู้มีพระภาคทรงทราบเรื่องนี้ จึงมิได้ทรงประทานบรรพชาอุปสมบท ทันที เพราะทรงทราบว่าบาตรและจีวรอันสำเร็จด้วยฤทธิ์ จักไม่มีแก่พาทิยะ นั้น

ดังนั้น พาทิยะจึงต้องเที่ยวแสวงหาเอง พาทิยะกำลังแสวงหาบาตรจีวร อยู่ นั่นแล ยักษิณีนหนึ่งแปลงกายเป็นแม่โคนม ได้ขวิดเขาจนสิ้นชีวิต

พระศาสดาเสด็จเที่ยวบิณฑบาต ทรงกระทำภักติกิจเสร็จแล้ว เสด็จออกไปพร้อมกับภิกษุเป็นอันมาก ทรงเห็นร่างของพาทิยะถูกทิ้ง ในที่กองขยะ จึงตรัสกับภิกษุทั้งหลายว่า

“ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงไปขอเตียงจากบ้าน ไตบ้านหนึ่ง แล้วนำ สรีระนี้ออกจากเมือง เผาแล้วทำสถูปไว้”

ภิกษุทั้งหลายได้กระทำตามพระพุทธบัญญัติแล้ว กลับเซตวัน เข้าเฝ้า พระศาสดา ทูลบอกกิจที่ตนกระทำแล้ว ทูลถามอภิธรรมปรายภาพของพาทิยะ

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสบอกความที่พาทิยะนั้นปรินิพพาน แล้วแก่ภิกษุเหล่านั้น แล้วทรงตั้งไว้ในเอตทัคคะว่า

“ภิกษุทั้งหลาย พาทิยะทารุจิริยะ (ผู้นุ่งผ้าเปลือกไม้) เป็นเลิศกว่าภิกษุผู้ สาวกของเรา ผู้ตรัสรู้เร็ว”

ลำดับนั้น ภิกษุทั้งหลายทูลถามพระศาสดาว่า

“พระพุทธเจ้าข้า พระองค์ตรัสว่าพาหิยะทารุจิริยะบรรลुพระอรหัต
เขาบรรลुพระอรหัตเมื่อไร”

“ในกาลที่เขาฟังธรรมของเรา ภิกษุทั้งหลาย”

“ก็พระองค์ตรัสธรรมแก่เขาเมื่อไรเล่า”

“เรากำลังเที่ยวบิณฑบาต ยืนในระหว่างถนน กล่าวธรรมแก่เขา”

“พระพุทธเจ้าข้า ก็ธรรมที่พระองค์ประทับยืนในระหว่างถนน ตรัสแล้ว
มีประมาณเล็กน้อย เขายังคุณวิเศษให้บังเกิดด้วยธรรมมีประมาณเพียงนั้น
อย่างไร”

ลำดับนั้น พระศาสดาตรัสกะภิกษุเหล่านั้นว่า

“ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายอย่านับธรรมของเราว่าน้อยหรือมาก ด้วย
คาถาว่า พันหนึ่งแม้เป็นอเนกที่ไม่อาศัยประโยชน์ ไม่ประเสริฐ ส่วนบทแห่ง
คาถาแม้บทเดียวอาศัยประโยชน์ ประเสริฐกว่า”

ดังนี้แล้ว เมื่อจะทรงสืบอนุสนธิแสดงธรรม จึงตรัสพระคาถานี้ว่า

**“หากว่า คาถาแม้พันหนึ่ง
ไม่ประกอบด้วยบทเป็นประโยชน์ (ไม่ประเสริฐ)
บทแห่งคาถาบทเดียวซึ่งบุคคลฟังแล้ว สงบระงับได้
ประเสริฐกว่า”**

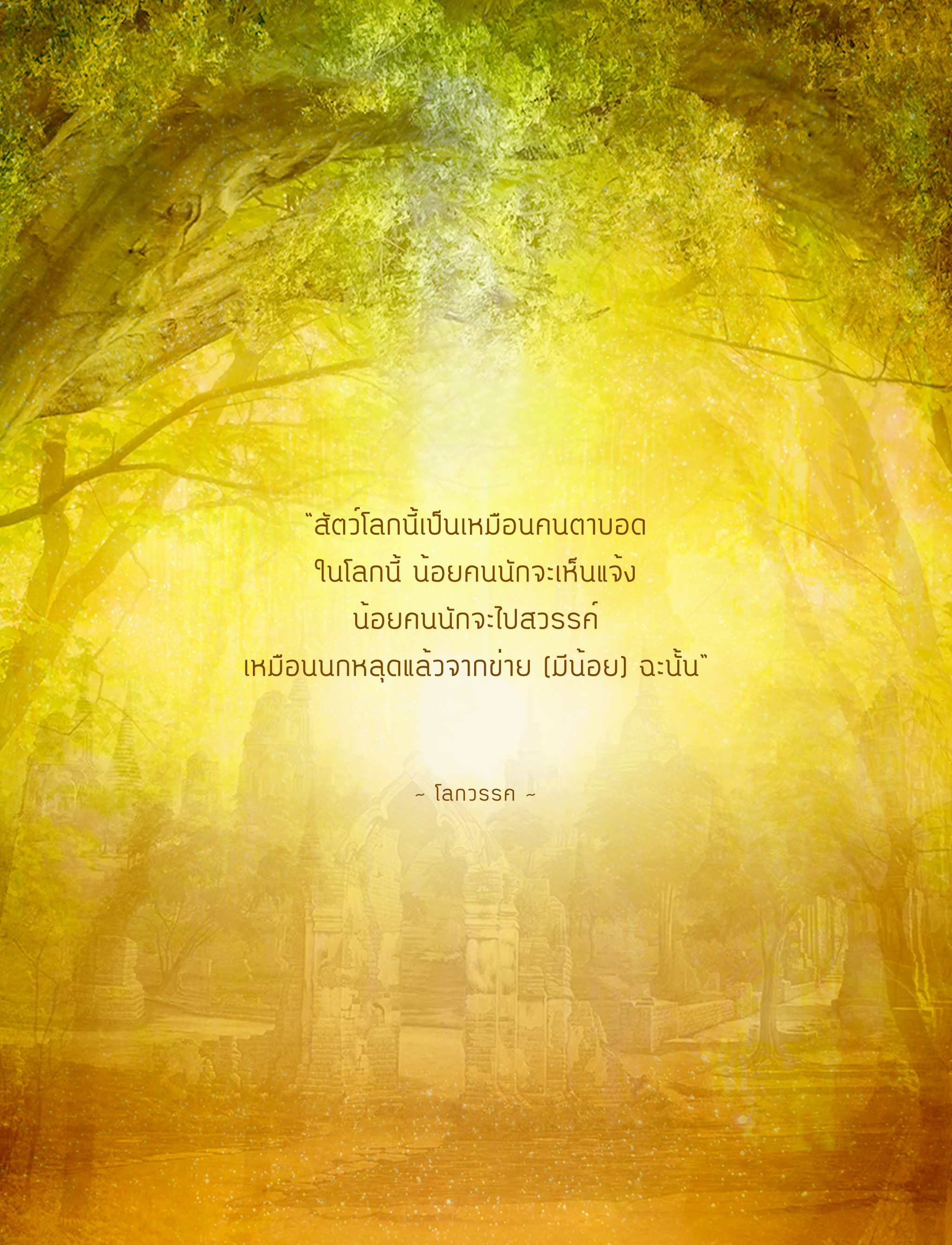
ในเวลาจบเทศนา ชนเป็นอันมากบรรลุอริยผลทั้งหลาย มีโสดาปัตติผล
เป็นต้น ดังนี้แล

ສັຕວໂລກມືດບອດ

Scan me

“สัตว์โลกนี้เป็นเหมือนคนตาบอด
ในโลกนี้ น้อยคนนักจะเห็นแจ้ง
น้อยคนนักจะไปสวรรค์
เหมือนนกหลุดแล้วจากข่าย (มีน้อย) ฉะนั้น”

~ โลกวรรณคดี ~

รัตนายช่างหูก

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในเจดีย์ชื่อว่าอัคคาฬวะ ทรงปรารภ
ธิดาของนายช่างหูกคนหนึ่ง ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า

เมื่อพระศาสดาเสด็จถึงเมืองอาฬวีแล้ว วันหนึ่ง พวกชาวเมือง
อาฬวีได้ทูลนิมนต์ถวายทาน

พระศาสดาเมื่อจะทรงทำอนุโมทนา ในเวลาเสร็จภัตกิจ จึงตรัสว่า

“ท่านทั้งหลายจงเจริญมรณสติอย่างนี้ว่า ชีวิตของเราไม่ยั่งยืน ความ
ตายของเราแน่นอน เราพึงตายแน่แท้ ชีวิตของเรามีความตายเป็นที่สุด
ชีวิตของเราไม่เที่ยง ความตายเที่ยง

ก็มรณะอันชนทั้งหลายใดไม่เจริญแล้ว ในกาลที่สุด ชนทั้งหลายนั้น
ย่อมถึงความสะดุ้ง ร้องอย่างขลาดกลัว แล้วเสียชีวิต เหมือนบุรุษเห็น
อสรพิษแล้วกลัว ฉะนั้น

ส่วนมรณะอันชนทั้งหลายใดเจริญแล้ว ชนทั้งหลายนั้นย่อมไม่สะดุ้ง ใน
กาลที่สุด ดุจบุรุษเห็นอสรพิษแต่ไกลเที่ยว แล้วก็เอาท่อนไม้เขี่ยทิ้งไป ยืนอยู่
ฉะนั้น เพราะฉะนั้น มรณสติอันท่านทั้งหลายพึงเจริญ”

พวกชนที่เลื่อมฟังพระธรรมเทศนานั้นแล้ว ได้เป็นผู้ชวนชวายเป็นกิจของ
ตนอย่างเดียว ส่วนธิดาของนายช่างหูกอายุ ๑๖ ปีคนหนึ่ง คิดว่า

“โอ ธรรมด่าถ้อยคำของพระพุทธเจ้าทั้งหลายอัศจรรย์ เราเจริญ
มรณสติจึงควร”

ดังนี้แล้ว ก็เจริญมรณสติอย่างเดียวตลอดทั้งกลางวันกลางคืน ฝ่ายพระ
ศาสดาเสด็จออกจากเมืองอาฬวีแล้ว ก็ได้เสด็จไปพระเชตวัน

นางกุมาริกานั้นก็เจริญมรณสติสิ้น ๓ ปีทีเดียว

Audio 26

ต่อมาวันหนึ่ง พระศาสดาทรงตรวจดูโลก ในเวลาใกล้รุ่ง ทรงเห็นนาง กุมาริกานั้นเข้าไปภายในชาย คือ พระญาณของพระองค์ ทรงใคร่ครวญว่า

“เหตุอะไรหนอจักมี นางกุมาริกานี้เจริญมรณสติแล้วสิ้น ๓ ปี ตั้งแต่วันที่ ฟังธรรมเทศนาของเรา บัดนี้ เราไปในที่นั่นแล้ว ถ้ามปัญหา ๔ ข้อกะนาง กุมาริกานี้ เมื่อนางแก้ปัญหายุ่ง จักให้สาธุการในฐานะ ๔ แล้วภาสิตคาถา ในเวลาจบคาถา นางกุมาริกานั้นจักตั้งอยู่ใน โสตาปัตติผล เพราะอาศัยนาง กุมาริกานั้น เทศนาจักมีประโยชน์แม่แก่มหาชน”

ดังนี้แล้ว พระองค์พร้อมด้วยภิกษุประมาณ ๕๐๐ รูป เป็นบริวาร ได้เสด็จ ออกจากพระเชตวัน ไปสู่อัคคาฬวิหารโดยลำดับ

ชาวเมืองอาฬวีทราบข่าวพระศาสดาเสด็จมาแล้ว จึงไปวิหาร ทูลนิมนต์ แล้ว นางกุมาริกาทราบการเสด็จมาของพระศาสดา มีใจยินดีว่า

“ข้าว่า พระมหา โคดมพุทธเจ้า ผู้พระบิดา ผู้เป็นใหญ่ เป็นพระอาจารย์ ผู้มีพระพักตร์ดังพระจันทร์เพ็ญของเรา เสด็จมาแล้ว

พระศาสดาผู้มีวรรณะดังทองคำที่เราเคยเห็นเมื่อ ๓ ปีก่อน บัดนี้ เราจัก ได้เห็นพระสรีระซึ่งมีวรรณะดังทองคำ และจักได้ฟังธรรมอันเป็น โอวาทซึ่ง ไพเราะจับใจของพระศาสดา”

ฝ่ายบิดาของนาง ก่อนจะไปสู่โรงหูก ได้สั่งไว้ว่า

“ผ้าสาฎกที่พ่อกำลังทอ ยังเหลืออีกคืบหนึ่งจึงจะเสร็จ พ่อจะทำให้เสร็จ ในวันนี้ เจ้าจงกรอด้วยหลอด แล้วนำมาให้แก่พ่อ โดยเร็ว”

นางกุมาริกานั้นคิดว่า

“เราใคร่จะฟังธรรมของพระศาสดา แต่บิดาสั่งเราให้กรอด้วยหลอด เราจะฟังธรรมของพระศาสดาหรือจะกรอด้วยหลอดแล้วนำไปให้แก่บิดา”

ครั้งนั้น นางกุมาริกาได้มีความปริวิตกว่า

“หากเราไม่นำด้ายหลอดไปให้ บิดาจัก โบายเรา จักตีเรา
เช่นนั้น เรากรอด้ายหลอดให้แก่บิดา แล้วจักไปฟังธรรม”

ดังนี้แล้ว จึงนั่งกรอด้ายหลอดอยู่บนตั่ง พวกชาวเมืองอาฬวีถวาย
ภัตตาหารแด่พระศาสดาแล้ว ได้รับบาตร ยืนอยู่เพื่อต้องการอนุโมทนา
พระศาสดาประทับนั่งแล้ว ด้วยทรงดำริว่า

“เราอาศัยกุลธิดา ไตเดินทางมาแล้วเส้นทาง ๓๐ โยชน์ กุลธิดานั้นยังไม่
มา เมื่อกุลธิดานั้นมาแล้วเราก็จักทำอนุโมทนา”

ก็ใคร ๆ ในโลก พร้อมทั้งเทวโลก ย่อมไม่สามารถจะทูลอะไร ๆ กับ
พระศาสดา ผู้ทรงนั่งอย่างนั้นได้ ฝ่ายนางกุมาริกานั้นเมื่อกรอด้ายหลอด
แล้ว ใส่ในกระเช้า เดินไปสู่โรงหูก ได้เดินผ่านท้ายบริษัทที่กำลังเฝ้า
พระศาสดา นางได้เลื้อบไปดูพระศาสดา แม้พระศาสดา ก็ทรงชะเง้อทอด
พระเนตรนางกุมาริกานั้น นางกุมาริกานั้นได้เห็นพระศาสดาทรงทอด
พระเนตรตน คิดว่า

“พระศาสดาประทับนั่งอยู่ในท่ามกลางบริษัทเห็นปานนั้น ทอด
พระเนตรเราอยู่ ย่อมทรงหวังการมาของเราสู่สำนักของพระองค์ที่เดียว”

นางวางกระเช้าด้ายหลอด แล้วเข้าไปเฝ้าพระศาสดา ถวายบังคม
แล้วได้ยืนอยู่ ณ ที่ควรข้างหนึ่ง

พระศาสดาตรัสกับนางว่า

“กุมาริกา เธอมาจากไหน”

นางกราบทูลว่า

“ไม่ทราบ พระพุทธเจ้าข้า”

“เธอจักไปที่ไหน”

“ไม่ทราบ พระพุทธเจ้าข้า”

“เธอไม่ทราบหรือ”

“ทราบ พระพุทธเจ้าข้า”

“เธอทราบหรือ”

“ไม่ทราบ พระพุทธเจ้าข้า”

พระศาสดาตรัสถามปัญหา ๔ ข้อกับนางกุมาริกานั้น ด้วยประการฉะนี้
มหาชน โพนทะนาวา

“ผู้เจริญทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจงดูธิดาของช่างหูกนี้ พุดคำอันตน
ปรารถนาแล้วกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า
'เธอมาจากไหน' ธิดาของช่างหูกนี้ ควรพุดว่า 'จากเรือนของช่างหูก' เมื่อ
ตรัสว่า 'เธอจะไปไหน' ก็ควรกล่าวว่า 'ไปโรงของช่างหูก' มิใช่หรือ”

พระศาสดาทรงกระทำมหาชนให้เจียบเสียง แล้วตรัสถามว่า

“กุมาริกา เธอเมื่อเรากล่าวว่า 'มาจากไหน' เพราะเหตุไรเธอจึงตอบว่า
'ไม่ทราบ'”

“พระพุทธเจ้าข้า พระองค์ย่อมทรงทราบความที่หม่อมฉันมาจากเรือน
ช่างหูก แต่เมื่อพระองค์ตรัสถามว่า 'เธอมาจากไหน' ย่อมตรัสถามว่า 'เธอ
มาจากที่ไหน จึงเกิดแล้ว ในที่นี้' แต่หม่อมฉันย่อมไม่ทราบว่าเรามาแล้วจาก
ไหน จึงเกิด ในที่นี้”

ลำดับนั้น พระศาสดาประทานสาธุการเป็นครั้งแรกแก่นางกุมาริกานั้น
ว่า

“ดีละ ดีละ กุมาริกา ปัญหาอันเรากล่าวแล้วนั้นแล อันเธอแก้ได้แล้ว
เธออันเรากล่าวแล้วว่า 'เธอจะไป ณ ที่ไหน' เพราะเหตุไรจึงกล่าวว่า
'ไม่ทราบ'”

“พระพุทธเจ้าข้า พระองค์ทรงทราบหม่อมฉันผู้ถือกระเช้าด้ายหลอด เดินไปยังโรงของช่างหูก พระองค์ยอมตรัสถามว่า 'ก็เธอไปจาก โลกนี้แล้ว จักเกิด ในที่ใด' ก็หม่อมฉันตายจาก โลกนี้แล้วยอมไม่ทราบว่าจะไปเกิด ในที่ใด”

ลำดับนั้น พระศาสดาประทานสาธการแก่นางเป็นครั้งที่ ๒ ว่า

“ปัญหาอันเราถามแล้วนั้นแล เธอแก้ได้แล้ว เมื่อเป็นเช่นนั้น เราถาม เธอว่า 'ไม่ทราบหรือ' เพราะเหตุไรจึงกล่าวว่า 'ทราบ'”

“พระพุทธเจ้าข้า หม่อมฉันยอมทราบภาวะคือความตายของหม่อมฉัน เท่านั้น เหตุนั้น จึงกราบทูลอย่างนั้น”

ลำดับนั้น พระศาสดาประทานสาธการแก่นางเป็นครั้งที่ ๓ ว่า

“ปัญหาอันเราถามแล้วนั้นแล เธอแก้ได้แล้ว เมื่อเป็นเช่นนั้น เราถาม เธอว่า 'เธอยอมทราบหรือ' เพราะเหตุไรจึงพูดว่า 'ไม่ทราบ'”

“พระพุทธเจ้าข้า หม่อมฉันยอมทราบแต่ภาวะคือความตายของหม่อมฉันเท่านั้น แต่ยอมไม่ทราบว่าจักตาย ในเวลากลางคืน กลางวัน หรือเวลา เช้า เป็นต้น เพราะเหตุนั้น จึงพูดอย่างนั้น”

ลำดับนั้น พระศาสดาประทานสาธการครั้งที่ ๔ แก่นางว่า

“ปัญหาอันเราถามแล้วนั้นแล เธอแก้ได้แล้ว”

แล้วตรัสเตือนบริษัทว่า

“พวกท่านยอมไม่ทราบถ้อยคำชื่อมีประมาณเท่านี้ที่นางกุมาริกานี้ กล่าวแล้ว ย่อม โพนทนาอย่างเดียวเท่านั้น เพราะจักขุคือปัญญาของชน เหล่าใดไม่มี ชนเหล่านั้นเป็นจุดคนบอดที่เดียว จักขุคือปัญญาของชนเหล่าใดมีอยู่ ชนเหล่านั้นนั้นแล เป็นผู้มิจักขุ”

ดังนี้แล้ว ตรัสพระคาถานี้ว่า

**“สัตว์โลกนี้เป็นเหมือนคนตาบอด
ในโลกนี้ น้อยคนนักจะเห็นแจ้ง
น้อยคนนักจะไปในสวรรค์
เหมือนนกหลุดแล้วจากข่าย (มีน้อย) ฉะนั้น”**

ความว่า บรรดาฝูงนกกระจาบบที่นายพรานนกผู้ฉลาดตลบด้วยข่ายจับเอาอยู่ นกกระจาบบบางตัวเท่านั้นยอมหลุดจากข่ายได้ ที่เหลือยอมเข้าไปสู่ภายในข่ายทั้งนั้น ฉันทิ บรรดาสัตว์ที่ข่ายคือ มาร รวบไว้แล้ว สัตว์เป็นอันมากยอมไปสู่อบาย น้อยคนคือ บางคนเท่านั้น ไปสวรรค์ คือ ย่อมถึงสุคติหรือนิพพาน ฉันทิ

ในเวลาจบเทศนา นางกุมาริกานั้นดำรงอยู่ใน โสดาปัตติผล เทศนาได้มีประโยชน์แม้แก่มหาชน

นางกุมาริกานั้นถือกระเช้าด้ายหลุดไปสู่โรงของช่างหูก บิดาเห็นนางแล้วจึง โกรธที่นางมาช้านัก เขาได้ขว้างกระสวยอย่างแรง กระสวยพุ่งไปทิ่มท้องของนาง นางได้สิ้นชีวิต ณ ที่นั้นนั่นเอง ไปบังเกิดในดุสิตภพ

บิดาของนางเมื่อแลดูนาง ได้เห็นนางมีสิริระทมสิ้นเปื้อนด้วย โลहितลัมลงตายแล้ว ความ โศกใหญ่บังเกิดขึ้นแก่บิดานั้น เขาร้องให้อยู่ด้วยคิดว่า

“ผู้อื่นจักไม่สามารถทำให้ความ โศกของเราดับได้”

เขาจึงไปสู่สำนักของพระศาสดา กราบทูลเนื้อความนั้น แล้วกราบทูลว่า

“พระพุทธเจ้าข้า ขอพระองค์จงทำความ โศกของข้าพระองค์ให้ดับเถิด”

พระศาสดาทรงปลอบเขา แล้วตรัสว่า

“ท่านอย่า โศกเลย เพราะว่าน้ำตาของท่านที่ไหลออกแล้ว ในกาลที่ธิดาของท่านตาย ด้วยอาการอย่างนั้นนั่นแล ในสงสารมีที่สุด ที่ใคร ๆ ไม่รู้แล้ว เป็นของยิ่งกว่าน้ำแห่งมหาสมุทรทั้ง ๔”

ดังนั้นแล้ว จึงตรัสอัสสุสุตร

อัสสุสุตร ว่าด้วย น้ำตา

“ดูกรช่างหูก สงสารนี้กำหนดที่สุด เบื้องต้น เบื้องปลายไม่ได้ เมื่อเหล่าสัตว์ผู้มีวิชาเป็นที่กังกัน มีต้นหาเป็นเครื่องประกอบไว้ ท่องเที่ยวไปมา อยู่ ที่สุดเบื้องต้นย่อมไม่ปรากฏ

เธอจะสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน

น้ำตาที่หลังไหลของเธอผู้ท่องเที่ยวไปมา คร่ำครวญร้องไห้อยู่ เพราะ ประสบสิ่งที่ไม่พอใจ เพราะพลัดพรากจากสิ่งที่พอใจ โดยกาลนานนี้ กับน้ำ ในมหาสมุทรทั้ง ๔ สิ่งไหนจะมากกว่ากัน”

เขาทูลว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ยอมทราบธรรมตามที่พระผู้มีพระภาคทรงแสดงแล้วว่า น้ำตาที่หลังไหลออกของข้าพระองค์ ผู้ท่องเที่ยวไปมา คร่ำครวญร้องไห้อยู่ เพราะการประสบสิ่งที่ไม่พอใจ เพราะการพลัดพรากจากสิ่งที่พอใจ โดยกาลนานนี้แหละมากกว่า ส่วนน้ำ ในมหาสมุทรทั้ง ๔ ไม่มากกว่าเลย”

“ดูกรช่างหูก ฤกละ ๆ เธอทราบธรรมที่เราแสดงแล้วอย่างนี้ ฤกแล้ว น้ำตาที่หลังไหลออกของเธอ ผู้ท่องเที่ยวไปมา คร่ำครวญร้องไห้อยู่ เพราะ ประสบสิ่งที่ไม่พอใจ เพราะพลัดพรากจากสิ่งที่พอใจ โดยกาลนานนี้แหละ มากกว่า ส่วนน้ำ ในมหาสมุทรทั้ง ๔ ไม่มากกว่าเลย

เธอได้ประสมมรณกรรมของมารดา บิดาตลอดกาลนาน น้ำตาที่หลังไหลออกของเธอ ผู้ประสมมรณกรรมของมารดา บิดา คร่ำครวญร้องไห้อยู่ เพราะประสบสิ่งที่ไม่พอใจ เพราะพลัดพรากจากสิ่งที่พอใจ นั้นแหละ มากกว่า ส่วนน้ำ ในมหาสมุทรทั้ง ๔ ไม่มากกว่าเลย

เธอได้ประสมภพกรรมของพี่ชาย น้องชาย พี่สาว น้องสาวตลอดกาล นาน น้ำตาที่หลังไหลออกของเธอ ผู้ประสมภพกรรมของพี่ชาย น้องชาย พี่สาว น้องสาว คร่ำครวญร้องไห้อยู่ เพราะประสมสิ่งที่ไม่พอใจ เพราะ ปลัดพรากจากสิ่งที่ไม่พอใจ นั้นแหละมากกว่า ส่วนน้ำในมหาสมุทรทั้ง ๔ ไม่มากกว่าเลย

เธอได้ประสมภพกรรมของบุตร ธิดาตลอดกาลนาน น้ำตาที่หลังไหล ออกของเธอ ผู้ประสมภพกรรมของบุตร ธิดา คร่ำครวญร้องไห้อยู่ เพราะ ประสมสิ่งที่ไม่พอใจ เพราะปลัดพรากจากสิ่งที่ไม่พอใจ นั้นแหละ มากกว่า ส่วนน้ำในมหาสมุทรทั้ง ๔ ไม่มากกว่าเลย

เธอได้ประสมความเสื่อมแห่งญาติ ความเสื่อมแห่ง โภคะ ความเสื่อม เพราะโรค ตลอดกาลนาน น้ำตาที่หลังไหลออกของเธอ ผู้ประสมความเสื่อม แห่งญาติ ความเสื่อมแห่ง โภคะ ความเสื่อมเพราะโรค คร่ำครวญร้องไห้อยู่ เพราะประสมสิ่งที่ไม่พอใจ เพราะปลัดพรากจากสิ่งที่ไม่พอใจ นั้นแหละ มากกว่า ส่วนน้ำในมหาสมุทรทั้ง ๔ ไม่มากกว่าเลย

ข้อนั้นเพราะเหตุไร เพราะว่าสงสารนี้กำหนดที่สุดเบื้องต้นเบื้องปลาย ไม่ได้ เมื่อเหล่าสัตว์ผู้มีวิชาเป็นที่กังกั้น มีตัณหาเป็นเครื่องประกอบไว้ ท่องเที่ยวไปมาอยู่ ที่สุดเบื้องต้นย่อมไม่ปรากฏ

ดูกรช่างหุก ก็เหตุเพียงเท่านี้ พอทีเดียว เพื่อจะเบือนหน้าในสังขารทั้ง ปวง พอเพื่อจะคลายกำหนด พอเพื่อจะหลุดพ้น”

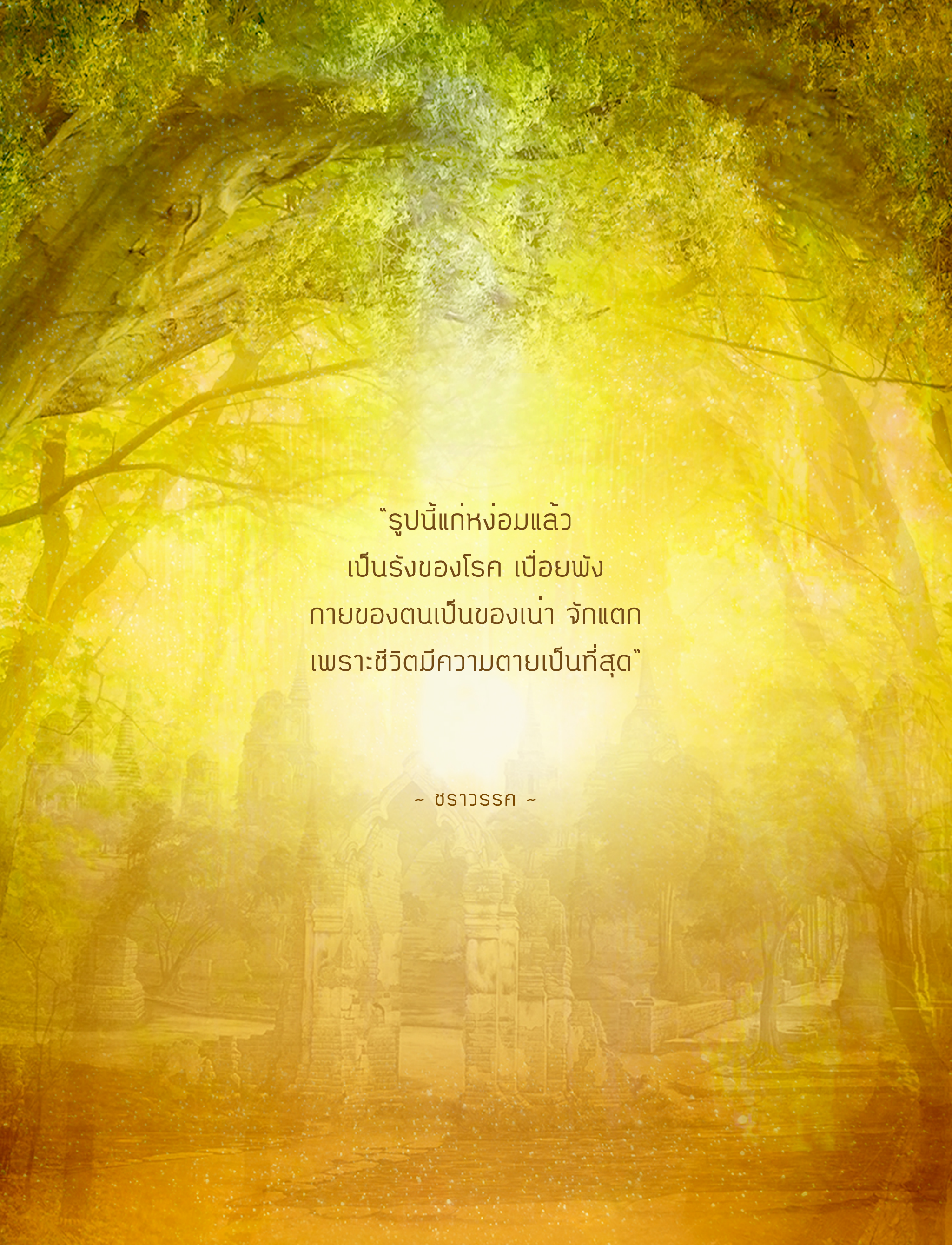
เมื่อจบพระธรรมเทศนา เขามีความ โศกเบาบาง ทูลขอบรรพชาจะ พระศาสดา เมื่ออุปสมบทแล้ว ต่อกาลไม่นาน ก็บรรลุอรหัตตผล

နုပဏ်

Scan me

“รูปนี้แก่หง่อมแล้ว
เป็นรังของโรค เปื้อยพัง
กายของตนเป็นของเนา จักแตก
เพราะชีวิตมีความตายเป็นที่สุด”

~ ชราวรรค ~

พระอุตตราเถรี

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภพระอุตตราเถรี ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า

พระอุตตราเถรีมีอายุได้ ๑๒๐ ปี โดยกำเนิด เทียวบิณฑบาต ได้บิณฑบาตแล้ว เห็นภิกษุรูปหนึ่ง ในระหว่างถนน พระเถรีได้ถามโดยเอื้อเฟื้อด้วยบิณฑบาต เมื่อภิกษุนั้นไม่ห้าม พระเถรีจึงได้ถวายอาหารทั้งหมดแก่ภิกษุนั้น ตนเองจึงต้องอดอาหาร

แม้ในวันที่ ๒ ที่ ๓ ก็ได้ถวายอาหารแก่ภิกษุนั้น ในที่นั้นเหมือนกัน แล้วได้ออดอาหารอย่างนั้น

แต่ในวันที่ ๔ พระเถรีเทียวบิณฑบาต พบพระศาสดาในที่แคบแห่งหนึ่ง เมื่อถอยหลังได้เหยียบบมฺพจิวรของตนซึ่งห้อยอยู่ ไม่สามารถทรงตัวได้ จึงชวนเซล้มลง

พระศาสดาเสด็จเข้าไปใกล้เธอ ตรัสว่า

“น้องหญิง อັตภาพของเธอแก่หง่อมแล้ว ต่อกาลไม่ช้านัก ก็จะต้องสลายไป”

ดังนี้แล้ว ตรัสพระคาถานี้ว่า

**“รูปนี้แก่หง่อมแล้ว
เป็นรังของโรค เปื่อยพัง
กายของตนเป็นของเน่า จักแตก
เพราะชีวิตมีความตายเป็นที่สุด”**

ในกาลจบเทศนา พระเถรีบรรลุ โสตาปัตติผล เทศนา
ได้เป็นกถามีประโยชน์แม้แก่มหาชนแล้ว ดังนี้แล

Audio 27

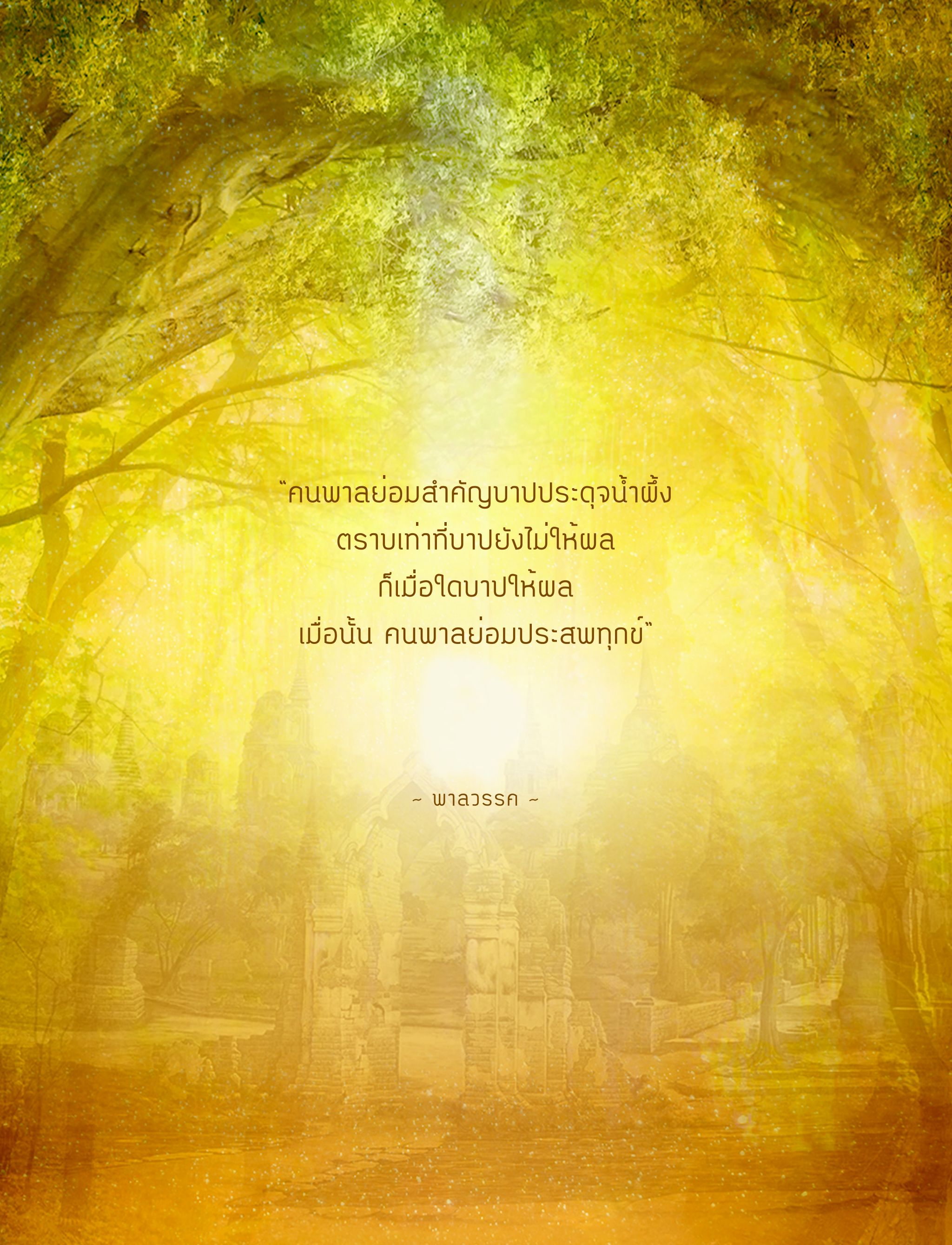

คนพาลเห็นบาปเหมือนของหวาน

Scan me

“คนพาลย่อมสำคัญบาปประดุจน้ำผึ้ง
ตราบเท่าที่บาปยังไม่ให้ผล
ก็เมื่อใดบาปให้ผล
เมื่อนั้น คนพาลย่อมประสพทุกข์”

~ พาลวรรค ~

พระอุบลวรรณาเถรี

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภพระเถรี
นามว่าอุบลวรรณา ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า

พระเถรีนั้นตั้งความปรารถนาไว้แทบบาทมูลของพระพุทธเจ้า
พระนามว่าปทุมุตตระ กระทำบุญทั้งหลายสิ้นแสนกัลป์ ท่องเที่ยวอยู่ใน
ในเทวดาและมนุษย์ จุตติจากเทวโลก ถีอปฏิสนธิในสกุลเศรษฐีในกรุง
สาวัตถี ในพุทธปรมาตกาลนี้

ก็มารดาบิดาได้ตั้งชื่อนางว่า อุบลวรรณา เพราะนางมีผิวพรรณเหมือน
กลีบอุบลเขียว ต่อมาเมื่อนางเจริญวัยแล้ว พระราชาและเศรษฐีทั้งหลายใน
สกลชมพูทวีป ส่งบรรณาการไปสู่สำนักของเศรษฐีว่า ขอเศรษฐีจง ให้ธิดา
แก่เรา ชื่อว่าคนผู้ไม่ส่งบรรณาการไป มิได้มี

ลำดับนั้น เศรษฐีคิดว่า

“เราไม่สามารถเอา ใจของคนทั้งหมดได้ แต่เราก็กทำอุบายสักอย่าง
หนึ่ง”

เศรษฐีนั้นเรียกธิดามา แล้วกล่าวว่า

“แม่ เจ้าจักสามารถบวชได้ไหม”

คำของบิดาเป็นเหมือนน้ำมันที่ต้มแล้วตั้ง ๑๐๐ ครั้ง อันเขารดลงบน
ศิระ เพราะความที่นางมีภพสุดท้าย เพราะฉะนั้น นางจึงกล่าวกะบิดาว่า

“พ่อ ฉันจักบวช”

เศรษฐีทำสักการะเป็นอันมากแก่นาง นำนางไปสู่สำนักนางภิกษุณี
แล้วให้บวช

Audio 28

เมื่อนางบวชแล้วไม่นาน วาระรักษาลูกตาลในโรงอุโบสถถึงแล้ว นางตามประทีป กวาด โรงอุโบสถ ยืนถือนิมิตแห่งเปลวประทีป แลดูแล้ว ๆ เล่า ๆ ยังฉานมีเตโชกสิณเป็นอารมณ์ให้เกิด กระทบฉานนั้นแลให้เป็นบาท บรรลุพระอรหัต พร้อมด้วยปฏิสัมภิตาและอภิญญาทั้งหลายแล้ว

สมัยต่อมา พระเถรีนั้นเที่ยวจาริกไปในชนบท แล้วกลับมาสู่ป่าอันธวัน ในกาลนั้น พระศาสดายังไม่ทรงห้ามการอยู่ป่าของพวกนางภิกษุณี

ครั้งนั้น พวกชนสร้างกระท่อม ตั้งเตี้ยกันมานไว้ในป่าแก่พระเถรีนั้น พระเถรีนั้นเข้าไปบิณฑบาตในกรุงสาวัตถี แล้วออกมา

ฝ่ายนั้นทมาณพ ผู้เป็นบุตรของลุงของพระเถรี มีจิตปฏิพัทธ์ต่อพระเถรี ตั้งแต่กาลที่ท่านยังเป็นคฤหัสถ์ เขาได้ยินว่าพระเถรีมา จึงไปสู่ป่าอันธวัน ก่อนพระเถรีจะมา ได้เข้าไปสู่กระท่อม ซ่อนอยู่ภายใต้เตี้ย เมื่อพระเถรีกลับมาถึงกระท่อม ปิดประตู นั่งลงบนเตี้ย เขาจึงออกมาจากใต้เตี้ย ขึ้นมาบนเตี้ย พระเถรีกล่าวห้ามว่า

“คนพาล เธออย่าฉิบหายเลย คนพาล เธออย่าฉิบหายเลย”

เขาปลุกปล้ำข่มขืนพระเถรีแล้วก็หนีไป แผ่นดินใหญ่ได้แยกออกสูบเขา ลงไป เขาไปเกิดในอเวจีมหานรก

ฝ่ายพระเถรีบอกเนื้อความแก่ภิกษุณีทั้งหลายแล้ว พวกภิกษุณีแจ้งเนื้อความนั้นแก่ภิกษุทั้งหลาย พวกภิกษุกราบทูลแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า

พระศาสดาทรงสดับเรื่องนั้นแล้ว ตรัสเรียกภิกษุทั้งหลายมา ตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย บรรดาภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ผู้ใดผู้หนึ่งเป็น พาล เมื่อทำกรรมลามก ย่อมยินดีร้ายแรง ประสงค์ได้เคี้ยวกินของหวาน มีน้ำผึ้ง และน้ำตาลกรวดเป็นต้น”

ดังนี้แล้ว เมื่อจะทรงสืบอนุสนธิแสดงธรรม ตรัสพระคาถานี้ว่า

**“คนพาลย่อมสำคัญบาปประดุจน้ำผึ้ง
ตราบเท่าที่บาปยังไม่ให้ผล
ก็เมื่อใดบาปให้ผล
เมื่อนั้น คนพาลย่อมประสพทุกข์”**

ในกาลจบเทศนา ชนเป็นอันมากบรรลุอริยผลทั้งหลาย มีโสดาปัตติผล
เป็นต้น

สมัยต่อมา มหาชนสนทนากันในธรรมสภาว่า

“แม้พระชีณาสพทั้งหลาย ชะรอยจะยังยินดีกามสุข ยังเสพกาม ทำไม
จักไม่ช้องเสพ เพราะพระชีณาสพเหล่านั้นไม่ใช่ไม้ผุ ไม่ใช่จอมปลวก มีเนื้อ
และสรีระยังสดใสอยู่ เพราะฉะนั้น แม้พระชีณาสพเหล่านั้น ยังยินดีกามสุข
ยังเสพกาม”

พระศาสดาเสด็จมา ตรัสถามว่า

“ภิกษุทั้งหลาย บัดนี้ พวกเธอนั่งสนทนาด้วยเรื่องอะไรกัน”

เมื่อพวกภิกษุกราบทูลแล้ว จึงตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย พระชีณาสพทั้งหลายไม่ยินดีกามสุข ไม่เสพกาม
เหมือนอย่างว่า หยาดน้ำตกลงบนใบบัว ย่อมไม่ติด ไม่ตั้งอยู่ ย่อมกลิ้งตก
ไปที่เดียว และเหมือนเมล็ดพันธุ์ผักกาด ไม่ติด ไม่ตั้งอยู่ที่ปลายเหล็กแหลม
ย่อมกลิ้งตกไปแน่แท้ ฉันทใด กามแม้ ๒ อย่าง ย่อมไม่ซึมซาบ ไม่ตั้งอยู่ในจิต
ของพระชีณาสพ ฉันทนั้น”

ดังนี้แล้วเมื่อจะทรงสืบอนุสนธิแสดงธรรม จึงตรัสพระคาถานี้ว่า

**“เรากล่าวบุคคลผู้ไม่ติดอยู่ในกามทั้งหลาย
เหมือนน้ำไม่ติดอยู่ในใบบัว
เหมือนเมล็ดพันธุ์ผักกาดไม่ติดอยู่ที่ปลายเหล็กแหลม
ว่าเป็นพราหมณ์”**

ก็ต่อมา พระศาสดารับสั่ง ให้เชิญพระเจ้าปเสนทิโกศลมา แล้วตรัสว่า

“มหาบพิตร แมื่กุลธิดาทั้งหลายในพระศาสนานี้ ละหมู่ญาติอันใหญ่ และกองแห่ง โภคะมาก บวชแล้ว ย่อมอยู่ในป่า เหมือนอย่างกุกบุตรทั้ง หลายเหมือนกัน คนลามกถูกราคะย้อมแล้ว ย่อมเบียดเบียนภิกษุณีเหล่านั้น ผู้อยู่ในป่า ด้วยการดูถูกดูหมิ่นบ้าง ด้วยการทำอันตรายแก่พรหมจรรย์บ้าง เพราะฉะนั้น พระองค์ควรทำที่อยู่ภายในพระนครแก่ภิกษุณีสงฆ์”

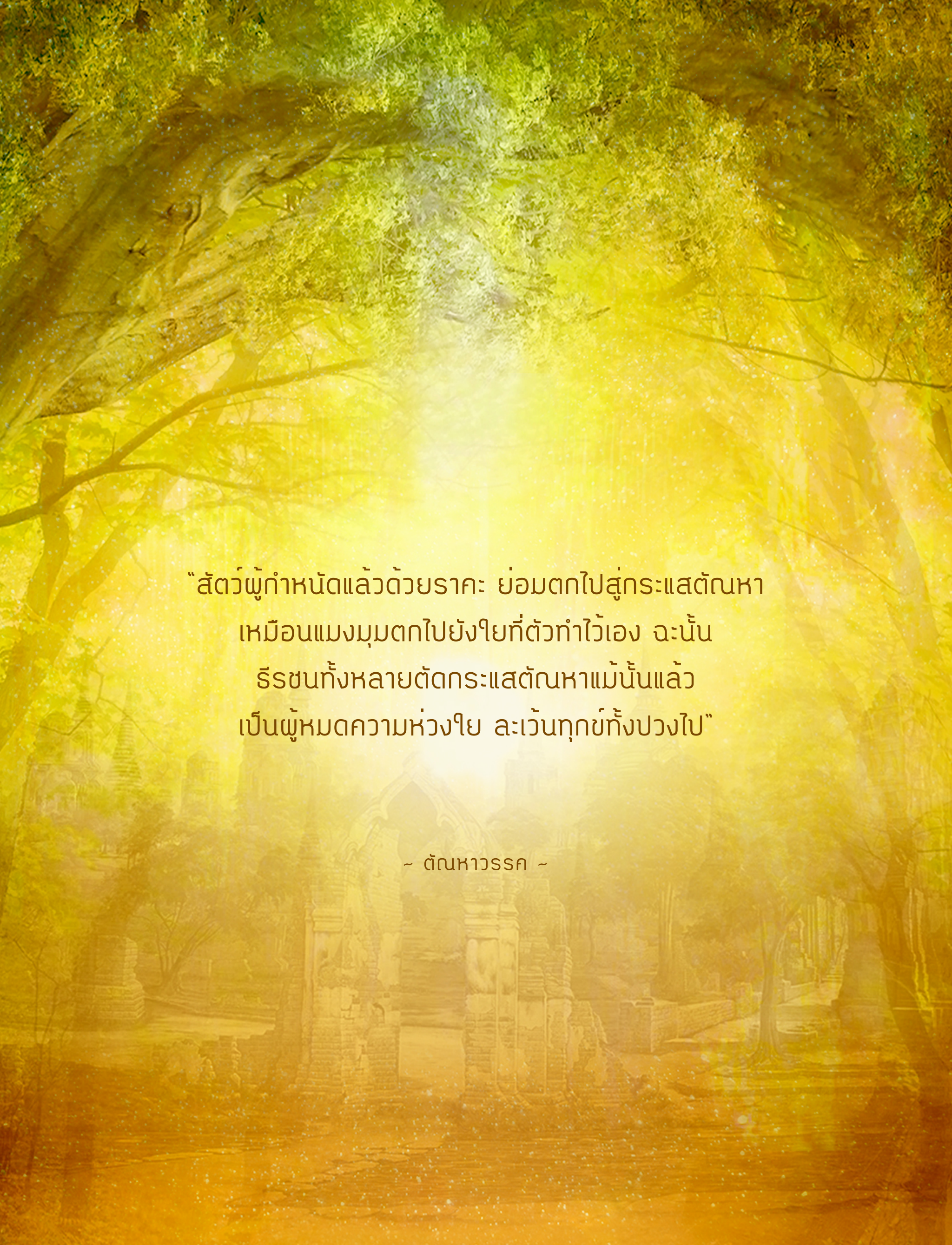
พระราชาทรงรับสั่ง ให้สร้างที่อยู่เพื่อภิกษุณีสงฆ์ที่ข้างหนึ่งแห่งพระนคร จำเดิมแต่นั้นมา พวกภิกษุณีย่อมอยู่ในละแวกบ้านเท่านั้น

เหมือนแมงมุมตกไปในใยของตัวเอง

Scan me

“สัตว์ผู้กำหนดแล้วด้วยราคะ ย่อมตกไปสู่กระแสตณหา
เหมือนแมงมุมตกไปยังใยที่ตัวทำไว้เอง ฉะนั้น
ริรชนทั้งหลายตัดกระแสตณหาเมื่อนั้นแล้ว
เป็นผู้หมดความห่วงใย ละเว้นทุกข์ทั้งปวงไป”

~ ตัณหาวรรค ~

พระนางเขมา

พระศาสดา เมื่อประทับอยู่ในพระเวฬุวัน ทรงปรารภพระ
อัครมเหสีของพระเจ้าพิมพิสาร พระนามว่าเขมา ตรัสพระธรรม
เทศานี้ว่า

พระนางเขมาตั้งความปรารถนาไว้แทบบาทมูลของพระปทุมุตตร-
พุทธเจ้า ได้เป็นผู้มีพระรูปงดงามน่าเลื่อมใสอย่างเหลือเกิน ก็พระนางได้
ทรงสดับว่า พระศาสดาตรัสดีโทษของรูป จึงไม่ปรารถนาจะเสด็จไปยัง
สำนักของพระศาสดา

พระราชาทรงทราบความที่พระอัครมเหสีนั้นมัวเมาอยู่ในรูป จึงตรัสให้
พวกนักกวีแต่งเพลงขับเกี่ยวไปในทางพรรณนาพระเวฬุวัน แล้วก็รับสั่งให้
พระราชทานแก่พวกนักฟ้อน เมื่อนักฟ้อนเหล่านั้นขับเพลงเหล่านั้นอยู่
พระนางได้ทรงสดับ ไม่ทราบว่าสถานที่นั้นคือพระเวฬุวัน จึงตรัสถามว่า

“พวกท่านขับหมายถึงอุทยานแห่งไหน”

พวกนักขับทูลว่า

“หมายถึงอุทยานเวฬุวันของพระองค์ พระเทวี”

พระนางได้ทรงปรารถนาจะเสด็จไปพระอุทยาน

พระศาสดาทรงทราบการเสด็จมาของพระนาง ในขณะที่ประทับนั่งแสดง
ธรรมอยู่ในท่ามกลางบริษัท จึงทรงนิรมิตหญิงรูปงามยืนถือพัดก้านตาล
พัดอยู่ที่ข้างพระองค์

พระนางเขมาเทวีได้ทอดพระเนตรเห็นหญิงนั้น จึงทรงดำริว่า

“ชนทั้งหลายย่อมพูดกันว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสดี
โทษของรูป ก็หญิงนี้ยืนพัดอยู่ในสำนักของพระองค์ เราไม่อาจเทียบ

Audio 29

แม้ส่วนแห่งเสี้ยวของหญิงนี้ รูปหญิงเช่นนี้ เราไม่เคยเห็น ชนทั้งหลายเห็นจะกล่าวต่อพระศาสดา ด้วยคำไม่จริง”

ดังนี้แล้ว ก็มีใส่ใจถึงเสียงพระดำรัสของพระตถาคต ได้ประทับยืนทอดพระเนตรดูหญิงนั้นนั่นแล

พระศาสดาทรงทราบความที่พระนางมีมานะเกิดขึ้นในรูปนั้น จึงทรงแสดงรูปนั้นให้ล่องภาวะของผู้มีอายุ ๑๖ ปี มีอายุราว ๒๐ ปี พระนางเข้ามาได้ทอดพระเนตร มีจิตเบื่อหน่ายน้อยหน้อยหนึ่งว่า

“รูปนี้ไม่เหมือนรูปก่อนหนอ”

พระศาสดาทรงแสดงความแปรเปลี่ยนเพศของหญิงนั้น โดยลำดับคือ เพศหญิงคลอดบุตรครั้งเดียว เพศหญิงกลางคน เพศหญิงแก่ เพศหญิงแก่คร่ำคร่าแล้วเพราะชรา แม้พระนางก็ทรงเบื่อหน่ายรูปนั้น ในเวลาที่ทรุดโทรมเพราะชรา โดยลำดับเหมือนกัน ว่า

“โอ รูปนี้หายไปแล้ว ๆ”

ครั้นทรงเห็นรูปนั้นมีพันทัก ผมหงอก หลัง โกง มีซี่โครงขึ้นดูจกลอน มีไม้เท้ายันข้างหน้า งก้งน้อย ก็ทรงเบื่อหน่ายเหลือเกิน

ลำดับนั้น พระศาสดาทรงแสดงรูปหญิงนั้น ให้เป็นรูปอันพยาธิตรอบงำ ในขณะนั้นเอง หญิงนั้นทิ้งไม้เท้าและพัด ใบตาล ร้องเสียงขรม ล้มลงที่ภาคพื้น จมลงในบุตรและกรีสของตน กลิ้งเกลือกไปมา พระนางเข้ามาทรงเห็นหญิงนั้นแล้ว ทรงเบื่อหน่ายเต็มที

พระศาสดาทรงแสดงมรณะของหญิงนั้นแล้ว หญิงนั้นถึงความเป็นศพ พองขึ้น ในขณะนั้นเอง หนองและหมู่หนอนไหลออกจากปากแผลทั้ง ๙ ผุ้งสัตว์มีกาเป็นต้นรุมแย่งกันกินแล้ว

พระนางเข้ามาพทอดพระเนตรเห็นรูปนั้น จึงทรงดำริว่า

“รูปนั้นแม่เห็นปานนี้ ก็ถึงความสิ้นความเสื่อมไป โดยครู่เดียวเท่านั้น
สาระในรูปนี้ ไม่มีหนอ”

พระศาสดาทรงตรวจดูวาระจิตของพระนางเขมานั้นแล้ว จึงตรัสว่า

“เขมา เธอคิดว่าสาระมีอยู่ในรูปนี้หรือ เธอจงดูความที่รูปนั้นหาสาระ
มิได้ ในบัดนี้”

แล้วตรัสพระคาถานี้ว่า

“เขมา เธอจงดูร่างกายอันอาดูร ไม่สะอาด เน่าเปื่อย ไหลออกทั้งข้าง
บน ไหลออกทั้งข้างล่าง อันคนพาลทั้งหลายปรารถนายิ่งนัก”

ในกาลจบพระคาถา พระนางดำรงอยู่ใน โสดาปัตตติผล

ลำดับนั้น พระศาสดาตรัสกะพระนางว่า

“เขมา สัตว์เหล่านี้เฝ้มอยู่ด้วยราคะ ร้อนอยู่ด้วย โทสะ งงงวยอยู่ด้วย
โมหะ จึงไม่อาจเพื่อก้าวล่วงกระแสตัณหาของตนไปได้ ต้องข้องอยู่ใน
กระแสตัณหานั้นนั่นเอง”

ดังนี้แล้ว เมื่อจะทรงแสดงธรรม จึงตรัสพระคาถานี้ว่า

“สัตว์ผู้กำหนดแล้วด้วยราคะ ย่อมตกไปสู่กระแสตัณหา
เหมือนแมงมุมตกไปยังใยที่ตัวทำไว้เอง ฉะนั้น
ธีรชนทั้งหลายตัดกระแสตัณหาเมื่อนั้นแล้ว
เป็นผู้หมดความห่วงใย ละเว้นทุกข์ทั้งปวงไป”

ในกาลจบเทศนา พระนางเขมาทรงดำรงอยู่ในพระอรหัต เทศนาได้มี
ประโยชน์แม่แก่มหาชนแล้ว

พระศาสดาตรัสกะพระราชาว่า

“มหาบพิตร พระนางเขมาจะบวชหรือปรีนิพพาน จึงควร”

พระราชทานว่า

“โปรดให้พระนางบวชเถิด พระพุทธเจ้าข้า อย่าให้พระนางปรินิพพาน
เลย”

พระนางบรรพชาแล้ว ก็ได้เป็นสาวิกาผู้เลิศ ดังนี้แล

ປະເມວາສສຸນ

Scan me

บริสุทธิดังดวงจันทร์

เราเรียกผู้บริสุทธิดังดวงจันทร์
มีภาพเครื่องเพลิดเพลินสิ้นแล้ว
เหมือนพระจันทร์ที่ปราศจากมลทินนั้นว่า เป็นพราหมณ์

~ พราหมณ์วรสก ~

เหมือนปาฐกถวนาม

ผู้ใดประทุษร้ายต่อรชนผู้ไม่ประทุษร้าย
ผู้บริสุทธิ์ ไม่มีกิเลสตกเนน
บาปย่อมกลับถึงผู้นั้น ซึ่งเป็นคนพาลนั่นเอง
เหมือนรุสอันละเอียดที่เขาชดถวนลามไป ฉะนั้น

~ ปาปจรรค ~

เหมือนกังสดาลปากขาด

เธอย้ำได้กล่าวคำหยาบกะใคร ๆ
ชนเหล่าอื่นถูกเธอรว่าแล้ว จะฟังตอบเธอ
เพราะการกล่าวแข่งขันกันทำให้เกิดทุกข์
อาชญาตอบฟังถูกต้องเธอ
พี่เธออาจยังทนไม่ไห้หวั่นไหวได้
ดังกังสดาลที่ถูกกำจัดแล้วไซริ์
เธอนั้นยอมบรรลुพระนิพพาน
การกล่าวแข่งขันกัน ย่อมไม่มีแก่เธอ

~ กัณทวรรค ~

ประโยชน์ของคุณ

บุคคลไม่พึงยังประโยชน์ของคุณให้เสื่อมเสีย
เพราะประโยชน์ของคนอื่นมากเกินไป
รู้จักประโยชน์ของคุณแล้ว
พึงเป็นผู้ชวนขว้ายในประโยชน์ของคุณ

~ อัจฉรรส ~

ผู้มีกัลยาณมิตรเป็นเพื่อน

บุคคลไม่ควรคบพาลมิตร
ไม่ควรคบบุรุษต่ำช้า
ควรคบกัลยาณมิตร
ควรคบบุรุษสูงสุด

~ ปณทิตวรรค ~

มลทินของมนต์

มนต์ทั้งหลายมีอันไม่ท่องบ่น เป็นมลทิน
เรื่อนมีความไม่หมั่น เป็นมลทิน
ความเกียจคร้าน เป็นมลทินของพิวพรรณ
ความประมาท เป็นมลทินของผู้รักษา

~ มจรรสศ ~

ผู้ทรงธรรม

บุคคลไม่ชื่อว่าทรงธรรม เพราะเหตุที่พูดมาก
ส่วนบุคคลใดฟังแก่นิดหน่อย แล้วเห็นธรรมด้วยนามกาย
บุคคลใดไม่ประมาทธรรม บุคคลนั้นแล เป็นผู้ทรงธรรม

~ รัมมัตตวรรค ~

ความสำเร็จแห่งผู้มีศีล

ก็ผู้ใดทศศีล มีใจไม่ตั้งมั่น พังเป็นอยู่ ๑๐๐ ปี
ความเป็นอยู่วันเดียวของผู้มีศีล มีฌาน ความสำเร็จกว่า
(ความเป็นอยู่ของผู้นั้น)

~ สหสวรรณก ~

ผู้ยิ่งใหญ่ให้สว่าง

ภิกษุใดแลยังหนุ่ม พากเพียรอยู่ในพระพุทธรศาสนา
ภิกษุนั้นย่อมยังโลกนี้ให้สว่าง
ตจพระจันทร์ที่พ้นแล้วจากเมฆสว่างอยู่ ฉะนั้น

~ ภิกษุวรรค ~

สถานที่อันน่ารื่นรมย์

พระอรหันต์ทั้งหลายอยู่ในที่ใด เป็นบ้านก็ตาม
เป็นป่าก็ตาม ที่ลุ่มก็ตาม ที่ดอนก็ตาม
ที่นั่นเป็นภูมิสถานน่ารื่นรมย์

~ อรหันตวรรค ~

ป่าเป็นที่รื่นรมย์ ของผู้ไม้แสงหากาม

ป่าทั้งหลายเป็นที่น่ารื่นรมย์
ท่านผู้ปราศจากราคะแล้วทั้งหลาย
จักยินดีในป่าอันไม้เป็นที่ยินดีของชน
เพราะท่านผู้ปราศจากราคะแล้วนั้น
เป็นผู้มีปกติไม้แสงหากาม

~ อรหันตวรรค ~

จิตนี้เที่ยวไปไกล

ชนเหล่าใดจักสำรวมจิตอันไปในที่ไกล
เที่ยวไปดวงเดียว ไม่มีสรีระ
มีดำเป็นที่อาศัย
ชนเหล่านั้นจะพ้นจากเครื่องผูกแห่งมาร

~ จิตตวรรค ~

จิตที่ตั้งไว้ชอบ

มารดาบิดาก็หรือว่าญาติเหล่าอื่นไม่พึงทำเหตุนั้นๆให้ได้
แต่จิตอันตั้งไว้ชอบแล้ว พึงทำเขาให้ประเสริฐกว่าเหตุนั้น

~ จิตตวรรค ~

ถ้อยคำไม่ระคายหู

ผู้ใดพึงกล่าวถ้อยคำอันไม่ระคายหู
อันให้รู้กันได้ เป็นคำจริง
อันเป็นเหตุไม่ยังใคร ๆ ให้ขัดใจ
เราเรียกผู้นั้นว่า เป็นพราหมณ์

~ พราหมณ์วรรค ~

ผู้กายโลกามิส

ภิกษุผู้มีกายสงบ มีวาจาสงบ มีใจสงบ
ผู้ตั้งมั่นดีแล้ว กายจากอามิสในโลกเสียแล้ว
เราเรียกว่า ผู้สงบระงับ

~ ภิกขุวรรค ~

ผู้ออกจากโลก

หงส์ทั้งหลายยอมไปในทางแห่งดวงอาทิตย์
ท่านผู้มีฤทธิ์ทั้งหลายยอมไปในอากาศด้วยฤทธิ์
ธีรชนชนะมารพร้อมทั้งพาหนะแล้ว
ยอมออกไปจากโลกได้

~ โลกวรรณคดี ~

ผู้วางอาชญาได้แล้ว

ผู้ใดวางอาชญาในสัตว์ทั้งหลาย
ผู้สะดุ้งและผู้มั่นคง ไม่น่าเอง ไม่ใช้ให้ผู้อื่นน่า
เราเรียกผู้นั้นว่า เป็นพราหมณ์

~ พราหมณ์วรรค ~

ผู้เป็นที่รักของมหาชน

ผู้ตั้งอยู่ในธรรม ผู้มีปกติกล่าวแต่วาจาสัตย์
ผู้กระทำการงานของตนนั้นให้เป็นที่รัก

~ ปิยวรรค ~

ผู้มีวัตรดี

ภิกษุใดเสมอด้วยแผ่นดิน เปรียบด้วยเสาเขื่อน
คงที่ มีวัตรดี มีกิเลสดังเปือกตมไปปราศแล้ว
เหมือนห้วงน้ำปราศจากเปือกตม
ย่อมไม่ยินดี ยินร้าย
สงสารทั้งหลายย่อมไม่มีแก่ภิกษุนั้น ผู้คงที่

~ อรหันตวรรค ~

ผู้ไม่มีความกังวล

ความกังวลในก่อน ในภายหลัง
และในท่ามกลางของผู้ใดไม่มี
เราเรียกผู้นั้น ซึ่งไม่มีความกังวล
ไม่มีความยึดมั่น ว่าเป็นพราหมณ์

~ พราหมณ์วรรค ~

เหมือนมะลิเครือปล่อยดอก

ภิกษุทั้งหลาย

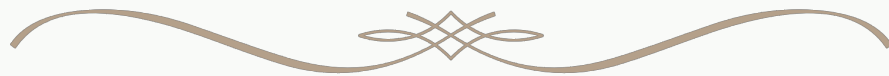
พวกเธอจงปลดเปลื้องราคะและโทสะเสีย

เหมือนมะลิเครือปล่อยดอกทั้งหลายที่เหี่ยวเสีย ฉะนั้น

~ ภิกษุวรรค ~

ผู้เลือกเก็บดอกไม้

ใครจักรู้ชัดซึ่งแผ่นดินนี้และยมโลก
กับมนุษยโลกนี้ พร้อมทั้งเทวโลก
ใครจักเลือกบทรธรรมอันเราแสดงดีแล้ว
เหมือนนายมาลาการผู้ฉลาดเลือกดอกไม้ ฉะนั้น
พระเสขะจักรู้ชัดแผ่นดินและยมโลก
กับมนุษยโลกนี้ พร้อมทั้งเทวโลก
พระเสขะจักเลือกบทรธรรมอันเราแสดงดีแล้ว
เหมือนนายมาลาการผู้ฉลาดเลือกดอกไม้ ฉะนั้น

~ ปุพพวรรค ~

เห็นโลกเหมือนพยับแดด

พระยามัจจุยอมไม่เห็นบุคคล
ผู้พิจารณาเห็นอยู่ซึ่งโลก
เหมือนบุคคลพึงเห็นฟองน้ำ
และเหมือนบุคคลพึงเห็นพยับแดด

~ โลกวรรค ~

รศคกกับจกต

พนย๋อมร๋วรดเรออนท่มุงมอด้ดอด้ จันใด
รศคกย๋อมเสอียดทงจกตท่มอด้ดอบรมลลวด้ดอด้ จันนอ้น
พนย๋อมร๋วรดเรออนท่มุงมอด้ดอด้ จันใด
รศคกย๋อมเสอียดทงจกตท่มอบรมมอด้ดอด้ดอด้ จันนอ้น

~ ยมกวรศคค ~

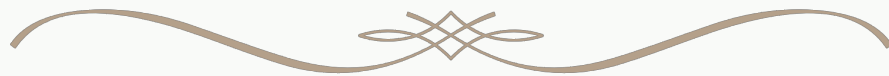

คาถापັນ

หากว่าคาถาแม่ปັນหนึ่ง
ไม่ประกอบด้วยบทเป็นประโยชน์ ไม่ประเสริฐ
บทแห่งคาถาบทเดียว
ซึ่งบุคคลฟังแล้วสงบระงับได้ ประเสริฐกว่า

~ สหสวรรณก ~

สัตว์โลกมัตบอด

สัตว์โลกนี้เป็นเหมือนคนตาบอด
ในโลกนี้ น้อยคนนักจะเห็นแจ้ง
น้อยคนนักจะไปในสวรรค์
เหมือนนกหลุดแล้วจากข่าย มีน้อย ฉะนั้น

~ โลกวรรณคดี ~

รูปนี้

รูปนี้แก้หง่อมแล้ว
เป็นรังของโรค เปื่อยพัง
กายของตนเป็นของเน่า จักแตก
เพราะชีวิตมีความตายเป็นที่สุด

~ ธรรมจักษุ ~

คนพาลเห็นบาปเหมือนของหวาน

คนพาลย่อมสำคัญบาปประดุจน้ำผึ้ง
ตราบเท่าที่บาปยังไม่ให้ผล
ก็เมื่อใดบาปให้ผล
เมื่อนั้น คนพาลย่อมประสพทุกข์

~ พาลจรรณ ~

เหมือนแมงมุมตกไปในใยของตัวเอง

สัตว์ผู้กำหนดแล้วด้วยราคะ ย่อมตกไปสู่กระแสตัณหา
เหมือนแมงมุม ตกไปยังใยที่ตัวทำไว้เอง ฉะนั้น
ริรชนทั้งหลายตัดกระแสตัณหาแม้นั้นแล้ว
เป็นผู้หมดความห่วงใย ละเว้นทุกข์ทั้งปวงไป

~ ตัณหาวรรค ~

ท้ายเล่ม

Scan me

คำขอบคุณและอนุโมทนา

ขอนอบน้อมเหนือเศียรเกล้า แต่พระผู้มีพระภาคสัมมาสัมพุทธ-
อังกีรสตาคยมุนีเจ้า ผู้ทรงพระกรุณาธิคุณอนันต์ ที่ทรงเผย
พระสัทธรรมอันยอดเยี่ยมที่ทรงตรัสรู้ด้วยพระองค์เอง มาโปรดปวงสัตว์
ให้พ้นจากทุกข์ทั้งปวง

ขอนอบน้อมด้วยเศียรเกล้า แต่พระอัครสาวก ผู้ทรงรวบรวมและ
เผยแผ่แสงพระธรรมคำสั่งสอนขององค์พระศาสดามาอย่างครบถ้วน
และสืบทอดมาถึงปัจจุบัน

คณะผู้จัดทำขอขอบคุณ และขออนุโมทนาบุญกับทุกท่าน ที่ให้การ
สนับสนุนทุกรูปแบบ ในกิจกรรมสากล ร่วมเผยแผ่พระธรรมของพระผู้มี
พระภาคสัมมาสัมพุทธ โธ ในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นี้

ขออนุโมทนาบุญกับผู้อ่านและผู้ฟังทุกท่าน ที่ได้มนสิการพระธรรม
อันยอดเยี่ยมนี้ เข้าสู่ดวงใจ

อ้างอิง

Audio	อ้างอิง
Audio 1	พระจันทาทเถระ พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๓ หน้า ๕๐๒-๕๐๘
Audio 2	นายพรานสุนัขชื่อ โทกะ พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๒ หน้า ๔๕-๔๙
Audio 3	พระโกณฑธานเถระ พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๒ หน้า ๗๖-๘๕
Audio 4	พระอัสสัฏฐเถระ พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๒ ข้อที่ ๒๒๔-๒๒๖
Audio 5	พระฉันทเถระ พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๑ หน้า ๒๙๖-๒๙๘
Audio 6	พระโลพูททายีเถระ พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๓ หน้า ๒๑-๒๕
Audio 7	พระเอกุทานเถระ พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๓ หน้า ๗๓-๗๕
Audio 8	สังกัจจสามเณร พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๑ หน้า ๔๖๕-๔๗๙
Audio 9	สุมนสามเณร พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๓ หน้า ๓๙๕-๔๑๕
Audio 10	พระขทิวณียเวตเถระ พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๑ หน้า ๓๙๘-๔๑๑
Audio 11	หญิงคนใดคนหนึ่ง พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๑ หน้า ๔๑๒-๔๑๔
Audio 12	พระภาคินายสังฆรักขิตเถระ พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๐ หน้า ๔๑๒-๔๑๗
Audio 13	พระโสโรยเถระ พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๐ หน้า ๔๔๕-๔๕๔
Audio 14	พระปิลินทวัจจนเถระ พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๓ หน้า ๔๙๑-๔๙๒

อ้างอิง (ต่อ)

Audio	อ้างอิง
Audio 15	พระสันตกายเถระ พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๓ หน้า ๓๘๖-๓๘๗
Audio 16	ภิกษุ ๓๐ รูป พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๒ หน้า ๒๕๓-๒๕๔
Audio 17	ภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๓ หน้า ๔๘๐-๔๘๒
Audio 18	เด็ก ๕๐๐ คน พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๒ หน้า ๔๑๓-๔๑๕
Audio 19	พระสารีบุตรเถระ พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๑ หน้า ๓๘๔-๓๘๘
Audio 20	พระธรรมทินนาเถรี พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๓ หน้า ๕๖๒-๕๖๔
Audio 21	ภิกษุประมาณ ๕๐๐ รูป พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๓ หน้า ๓๘๔-๓๘๕
Audio 22	ภิกษุ ๕๐๐ รูป ผู้ฆวนชวายเป็นปฐวิกิตา พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๑ หน้า ๔-๗
Audio 23	ภิกษุผู้เจริญวิปัสสนา พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๒ หน้า ๒๓๖-๒๓๗
Audio 24	พระนันทเถระ พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๐ หน้า ๑๕๕-๑๖๙
Audio 25	พระทวารจิริยเถระ พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๑ หน้า ๔๒๕-๔๓๓
Audio 26	ธิดานายช่างหูก พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๒ หน้า ๒๔๕-๒๕๒
Audio 27	พระอุตตราเถรี พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๒ หน้า ๑๕๔-๑๕๕
Audio 28	พระอุบลวรรณาเถรี พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๑ หน้า ๒๑๓-๒๑๗
Audio 29	พระนางเขมา พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔๓ หน้า ๒๙๘-๓๐๑

ซีดีพระไตรปิฎกเสียง อรหันตธรรมบท ชุดที่ ๓

จัดทำโดย โครงการแสงธรรมแห่งพระไตรปิฎก มูลนิธิอุทยานธรรม
เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๑ (วันวิสาขบูชา ๒๕๖๑)

รับฟังและดาวน์โหลดได้ที่

WWW.UTTAYARNNDHAM.ORG

WWW.SOUNDCLOUD.COM/UTTAYARNNDHAM

WWW.YOUTUBE.COM/C/UTTAYARNNDHAMORGPAGE

คณะผู้จัดทำ ชีตพระไตรปิฎกเสียง อรหันตธรรมบท ชุดที่ ๓

ที่ปรึกษา	ไชย ณ พล อัครศุภเศรษฐ์	ประชาสัมพันธ์บุญ & ผลิต & การเงิน	กรรณิกา ตะล่อมสิน สุดาทิพย์ เจียรวงศ์ สุอารี สุธิโสภณ ศรีสันต์ ตะล่อมสิน
อำนวยการ	ณัฐกร ทับทอง		
บทพากย์	ณัฐรา เจียรวงศ์ ณัฏยาภรณ์ เจียรวงศ์ ณัฐกร ทับทอง มสาร์ศม์ ธนรัตน์ปัญญา โชติ	เผยแพร่	ปัทมา เอื้ออรรถการ วารุณี วรารักษ์พงศ์ และคณะ
บันทึกเสียง	ณัฐกร ทับทอง	เผยแพร่สื่อ- ออนไลน์	กฤติน กาญจนภา นิตินาถชาติศิริวัฒนา วิสุทธิ ปริมาภรณ์พิลาส โสภา ลีวุฒินันท์ ศุภานัน ธนานิษฐ์
ตัดแต่งเสียง- มิกซ์เสียง	ณัฐกร ทับทอง นิธิยา วิทวัสกุล อภิสิทธิ์ เจียมจันทร์	ประสานงาน	ขวัญชนก บัวทอง ชัตติยะ รัตนมณี วารุณี วรารักษ์พงศ์
ควบคุมคุณภาพ	กฤติน กาญจนภา ธัญญ์นรี ศรีบุญยาสฐิติกุล พินีกาญจน์ ลาภานันท์ วาริพร ลีฤทธิกุลชัย		
ออกแบบปก	มลฤดี ตั้งสกุลพิทักษ์		

กัมพากย์ ชีตพระไตรปิฎกเสียว อรหันตธรรมบท ชุดที่ ๓

ผู้พากย์	ชื่อบท	ตัวละคร
กถิติน กาญจนภา	บริสุทธิดังดวงจันทร์ ความประเสริฐแห่งผู้มีศีล สถานที่อันนารีนรมย์ คนพาลเห็นบาปเหมือนของหวาน	อริยสาวก หมอทายนิมิต ภิกษุแก่ ๒ เศรษฐี
กิตติมา พูลวงษ์	ความประเสริฐแห่งผู้มีศีล สถานที่อันนารีนรมย์ จิตที่ตั้งไว้ชอบ ผู้ไม่มีความกังวล ราคะกับจิต คนพาลเห็นบาปเหมือนของหวาน	สังกัจจสามเณร เวรตกุมาร โสโรยะ (หญิง) พระธรรมทินนาเถรี พระนางพิมพา พระอุบลวรรณาเถรี
ณัฐรุพิชา อารีย์วิวัฒนา	บริสุทธิดังดวงจันทร์ เหมือนปาฐลีทวนลม ประโยชน์ของตน ผู้มีกัลยาณมิตรเป็นเพื่อน ความประเสริฐแห่งผู้มีศีล ผู้ยัง โลก ให้สว่าง สถานที่อันนารีนรมย์ ป่าเป็นที่รื่นรมย์ของผู้ไม่แสวงหากาม จิตที่ตั้งไว้ชอบ ผู้คลายโลกามิส ผู้มีวัตรดี ผู้ไม่มีความกังวล คนพาลเห็นบาปเหมือนของหวาน	พระจันทาภเถระ - พ่อค้า นาย โกกะ พระอิตตทัตถเถระ พระฉันทเถระ หัวหน้าโจร มหามุณฑอุบาสก ภิกษุแก่ ๑ พระเถระ คน ๒ ราชสีห์ ภิกษุ วิสาขอุบาสก มหาชน
ณัฐรุวิเศษ พิงล่อ	ผู้ยัง โลก ให้สว่าง ผู้วางอาชญาได้แล้ว	นาคราช สามี
ตรงใจ ทรรพวสุ	ผู้ทรงธรรม	พระเอกุทานเถระ
ตรีมิตร เกษมวิรัตติพงศ์	ผู้ยัง โลก ให้สว่าง	พระอนุรุทธเถระ
ทศพร ศรีจันทร์ดี	เหมือนกังสดาลปากขาด ความประเสริฐแห่งผู้มีศีล จิตที่ตั้งไว้ชอบ	อนาถปิณฑิกเศรษฐี ญาติ คน ๑

กัมพาคย์ ชีตฺพระไตรปิฎกเสียว อรหันตธรรมบท ชุดที่ ๓ (ต่อ)

ผู้พาคย์	ชื่อกตอน	ตัวละคร
ทารินี ทรงเกียรติธนา	ผู้ยัง โลกให้สว่าง ราคะกับจิต	สามเณรอวุโส นางสนม
ธนกฤต เพชรโลหะกุล	ผู้มีกัลยาณมิตรเป็นเพื่อน ผู้ยัง โลกให้สว่าง สถานที่อันนารีนรมย์ ผู้ออกจากโลก ผู้มีวัตรดี	พระอานนทเถระ พระอานนทเถระ พระอานนทเถระ พระอานนทเถระ พระอานนทเถระ
ธนากร มาลาวัลย์	ความประเสริฐแห่งผู้มีศีล จิตที่ตั้งไว้ชอบ	ทศตบุรุษ เศรษฐีบุตรกรุงตักกสิลา
ธานินทร์ แสนทวิสุข	บริสุทธิดังดวงจันทร์ มลทินของมนต์ มลทินของมนต์ ความประเสริฐแห่งผู้มีศีล ผู้ยัง โลกให้สว่าง สถานที่อันนารีนรมย์ สถานที่อันนารีนรมย์ จิตนี้เที่ยวไปไกล จิตที่ตั้งไว้ชอบ ผู้วางอาชญาได้แล้ว ราคะกับจิต คาถาพัน เหมือนแมงมุมตกไปในใยของตัว	สามี ราชสีห์ มหาชน ชนทั้งหลาย พระพรหม ญาติ เทวดา พระเถระ พระมหากัจจายนเถระ พระเถระ กัปปกพาณิข พระสังฆเถระ พระเจ้าพิมพิสาร
ธีรพงศ์ ศรีวะโลสกุล	บริสุทธิดังดวงจันทร์	เด็กเลี้ยง โค
บรรจง นุตพิมาย	สัตว์โลกมีตบอด	นายช่างหูก
ปพนพัชร ชัยศิริวิกรม	เหมือนกัสดาลปากขาด เหมือนกัสดาลปากขาด มลทินของมนต์ จิตนี้เที่ยวไปไกล จิตที่ตั้งไว้ชอบ ราคะกับจิต	เทวดา พระโกณฑธานเถระ ญาติสุกร พระภาคินยสังฆรักขิตเถระ พระโสโรยเถระ ลาผู้

กัมพาคย์ ชัดพระไตรปิฎกเสียว อรหันตธรรมบท ชุดที่ ๓ (ต่อ)

ผู้พากย์	ชื่อตอน	ตัวละคร
ปพนพัชร์ ชัยศิริวิกรม (ต่อ)	ราคะกับจิต คาถาพัน	พระนันทเถระ ภิกษุ ๑ - ทารุจิริยะ
พงษ์เทพ วงษ์ศิริ	จิตที่ตั้งไว้ชอบ	คน ๓
พจนาวรรณ ศรีวะโลสกุล	บริสุทธิดังดวงจันทร์ ความประเสริฐแห่งผู้มีศีล ผู้ยัง โลก ให้สว่าง สถานที่อันนารีนรมย์ ผู้วางอาชญาได้แล้ว ผู้เป็นที่รักของมหาชน ราคะกับจิต ราคะกับจิต ราคะกับจิต เหมือนแมงมุมตกไปในใยของตัวเอง	ภรรยา เด็ก สุมณสามเณร มารดา หญิง เด็ก นางลา พระราหุลกุมาร พระนางชนบทกัลยาณี พระนางเขมา
ปราดร ณ นคร	เหมือนกังสดาลปากขาด มลทินของมนต์	มหาชน สาวก
พัฒนา บุญเป็ง	ความประเสริฐแห่งผู้มีศีล สถานที่อันนารีนรมย์ ผู้มีวัตรดี	พระสารีบุตรเถระ พระสารีบุตรเถระ พระสารีบุตรเถระ
พินิจกาญจน์ ลาภานันท์	สัตว์โลกมีตบอด	ธิดาของนายช่างหูก
ภคพล พิงพิทยากุล	บริสุทธิดังดวงจันทร์ เหมือนกังสดาลปากขาด ประโยชน์ของตน มลทินของมนต์ ผู้ทรงธรรม ความประเสริฐแห่งผู้มีศีล ผู้ยัง โลก ให้สว่าง สถานที่อันนารีนรมย์ จิตนี้เที่ยวไปไกล จิตที่ตั้งไว้ชอบ ถ้อยคำไม่ระคายหู	ภิกษุ ภิกษุ ๑ ภิกษุ ภิกษุ ภิกษุ พระอนุเถระ ภิกษุ ภิกษุ ภิกษุ ภิกษุ ภิกษุ

กัมพาคย์ ชัดพระไตรปิฎกเสียว อรหันตธรรมบท ชุดที่ ๓ (ต่อ)

ผู้พาคย์	ชื่อตอน	ตัวละคร
ภคพล พิงพิทยากุล (ต่อ)	ผู้คลายโลกามิส ผู้วางอาชญาได้แล้ว ผู้เป็นที่รักของมหาชน ผู้มีวัตรดี เหมือนมะลิเครือปล่อยดอก ราคะกับจิต ผู้เลือกเก็บดอกไม้ คาถาพัน สัตว์โลกมีตบอด เห็นโลกเหมือนพยับแดด	ภิกษุ ภิกษุ ภิกษุ ภิกษุ ภิกษุ ภิกษุ ภิกษุ ภิกษุ ๒ มหาชน ภิกษุ
วิเชียร มามีเกตุ	เหมือนกังสดาลปากขาด ราคะกับจิต	พระเจ้าปเสนทิโกศล พระเจ้าสุทโธทนะ
สายใจ ตันตระบันทิตย์	เหมือนแมงมุมตกไปในใยของตัว	นักขบ
สิทธา วรรณสวาท	บริสุทธิดังดวงจันทร์ มลทินของมนต์ มลทินของมนต์ ผู้ทรงธรรม ความประเสริฐแห่งผู้มีศีล จิตที่ตั้งไว้ชอบ	พราหมณ์ สุกร พระโลพูทหายีเถระ พระเถระ พวกโจร คน ๔
สิทธิพงษ์ แก้วกนิษฐารักษ์	เหมือนปาฐลีทวนลม เหมือนกังสดาลปากขาด ความประเสริฐแห่งผู้มีศีล ผู้ยังโลกให้สว่าง สถานที่อันนารีนรมย์ จิตที่ตั้งไว้ชอบ ถ้อยคำไม่ระคายหู	พระเถระ ภิกษุ ๒ ภิกษุ - พระมหาเถระ อากาสัญญฐกเทพดา ภิกษุหนุ่ม สหายนุกเศรฐฐี พระปิลินทวัจฉเถระ
สุนิสา ปัญจมะวัต	ทุกตอน	เล่าเรื่อง
สุภัทรา จิตสงบ	ป่าเป็นที่รื่นรมย์ของผู้ไม่แสวงหากาม	หญิงโสเภณี
อนันต์ เจียรวงศ์	ผู้เป็นที่รักของมหาชน	พระมหากัสสปเถระ

ทีมพากย์ ซีดีพระไตรปิฎกเสียง อรหันตธรรมบท ชุดที่ ๓ (ต่อ)

ผู้พากย์	ชื่อตอน	ตัวละคร
อัครันพงศ์ พุทธิวุฒิกุล	เหมือนกังสดาลปากขาด สถานที่อันนารีนรมย์ ราคะกับจิต คาถาพัน คาถาพัน	ภิกษุ ๓ ภิกษุ เทวดา พระเถระ ๒ พระพรหม
อัญชลี ชัยชนะวิจิตร	สถานที่อันนารีนรมย์	นางวิสาขา
อิทธิพล มามีเกตุ	ทุกตอน	พระพุทธเจ้า

สถานที่บันทึกเสียง

1. ห้องปฏิบัติการวิจัยทางสวณศาสตร์และเสียงพูด
ภาควิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้สนับสนุนด้านครุภัณฑ์ วัสดุ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการโครงการฯ

อาจารย์ไชย ณ พล อัครศุภเศรษฐ์

คุณเกษร – คุณเจียม ทับทอง

คุณจรรยาศักดิ์ ลีวุฒินันท์

คุณจุฑารัตน์ ตั้งพานิช

คุณจำลอง จงผดุงเกียรติ - คุณวีระ และคุณวลัย ลีลामะลิ

คุณชุ่น วิทวัสกุล และครอบครัว

คุณณัฐกร ทับทอง

คุณณัฐพงศ์ ลังชะโห

คุณตติยา - คุณนิรันดร์ - คุณนิตินาถ ชาตศิริวัฒนา

คุณถิร คงช่วยชาติ

คุณทิพวรรณ ทิวาวรรณวงศ์

คุณชนกฤต เพชรโลหะกุล และครอบครัว

คุณธนินทร์ ธนาภิสัทติกุล และครอบครัว

คุณธัญญ์นรี ศรีบุญยาสฐิติกุล – คุณดุสิต เลิศสิน

คุณนฤมล เลิศสิน – คุณวิสุทธิ์ ปริมาภรณ์พิลาส

คุณนันทวัน เพชรภักดิ์

คุณปัทมา เอื้ออรรถการ

คุณพรพรรณ วงศ์มาศา

คุณพยนต์ – คุณศิริวรรณ รักการงาน

คุณพัฒนา บุญเป็ง

คุณพินิกาญจน์ ลาภานันท์ – คุณวรวิช เลิศสิน

คุณมสารค์ม ธนรัตน์ปัญญา โชติ

รายนามผู้สนับสนุนด้านครุภัณฑ์ วัสดุ และค่าใช้จ่าย ในการดำเนินการโครงการฯ (ต่อ)

คุณมิ่งเต๋ามิ่ง แซ่ลิ้ม – คุณพลทรัพย์ หาญอุทัยรัมย์

คุณรัชดา ขอประเสริฐ

คุณวรวรรณ บำรุงสุข

คุณวิวรรณ สุวรรณประเสริฐ

คุณวีรวัดน์ ตะล่อมสิน และครอบครัว

คุณวีระ เต็มสิทธิโชค – คุณกนกกานต์ โอสสถานุเคราะห์ – คุณณัฐนลิน เต็มสิทธิโชค

คุณศรีสันต์ ตะล่อมสิน – คุณชำนาญ วิฑูรปกรณ์ และครอบครัว

คุณศิริพรรณ สุทธาโรจน์

คุณศิริภรณ์ เลิศอุไรวงศ์

คุณสุดาทิพย์ เจียรวงศ์

คุณอภัยลักษณ์ ตันตระบัณฑิตย์ และครอบครัว

คุณอภิรักษ์น์ เจียมจันทร์ และครอบครัว

คุณอรพรรณ – คุณอนุชิต บุญทอง

คุณอิสริย์ จิตต์สมนึก และครอบครัว

ประธานการจัดทำซีดี อรรถนิพนธ์มบท ชุดที่ ๓

คุณนฤมล เลิศสิน - คุณวิสุกรี ปรมาภรณ์พิลาศ

รายนามผู้ร่วมสร้างซีดีอรรถนิพนธ์มบท ชุดที่ ๓

อาจารย์ไชย ณ พล อัครศุภเศรษฐ์

โครงการแสงธรรมแห่งพระไตรปิฎก และผู้ร่วมบริจาค

ครอบครัวเจียรวงศ์

คุณเจียม - คุณเกษร ทับทอง

คุณเพ็ญแข ใจกว้าง

คุณกรรณิกา ตะล่อมสิน - คุณวิศรุตย์ วิชาวีสันทัต

คุณกรรช - คุณพาทิต วรสถิต

คุณกวิณ วิชาวีสันทัต

คุณกวี - คุณกฤติยา ตะล่อมสิน และครอบครัว

คุณจรรยาศักดิ์ ลีวุฒินันท์

คุณชวัน นิมกิตติกุล

คุณชำนาญ - คุณศรีสันต์ วิฑูรปกรณ์ และครอบครัว

คุณณดา วิชาวีสันทัต

คุณณัฐกร ทับทอง

คุณดุสิต เลิศสิน - คุณฉัญญ์นรี ศรีบุญยาจิตติกุล

คุณธนภุต เพชรโลหะกุล และภรรยา

คุณนิตยา ฉันทวานิช

คุณนิรมล จิรปิติ

คุณนรินทร์ - คุณตติยา - คุณนิตินาถชาติศิริวัฒนา

คุณบัญญัติ - คุณกาญจนา ประธานชัยมงคล

และครอบครัว

คุณบุญฤทธิ์ มหามนตรี

คุณปิ่นณวัฒน์ วิฑูรปกรณ์

คุณปัทมา เอื้ออรรถการ

คุณบุณยภา วิฑูรปกรณ์

คุณพจนารถ ภูวเศรษฐ์

รายนามผู้ร่วมสร้างชีวิต อรหันตธรรมบท ชุดที่ ๓ (ต่อ)

คุณพิมพ์ดา องค์กรว่าสิฏฐ์

คุณภีร์วัชร องค์กรว่าสิฏฐ์

คุณภูติท ตะล่อมสิน

คุณรัชนี ลินทร์ตนศิริกุล

คุณลัดดา กองชัยมงคล

คุณวลัยรัตน์ นพรัตน์

คุณวิภา เลิศฤทธิภูวาล

คุณวิวัฒน์ - คุณสุดารัตน์ ตะล่อมสิน และครอบครัว

คุณวีรวัฒน์ ตะล่อมสิน และครอบครัว

คุณวีรวัฒน์ - คุณชนิษฐา องค์กรว่าสิฏฐ์ และครอบครัว

คุณศิริเพ็ญ สุทธาโรจน์

คุณศิริภรณ์ เลิศอุไรวงศ์

คุณศิริวรรณ - คุณพยนต์ รักษาการงาน และครอบครัว

คุณศุภางค์พรรณ พิสิษฐเกษม

คุณศุภานัน ธนานิษฐ์

คุณสายใจ ตันตระบัณฑิตย์

คุณสุกานดา ลีลามะลิ

คุณสุชีรา สิมมา

คุณสุภาภัก คล้ายเนตร

คุณอภัยลักษณ์ ตันตระบัณฑิตย์

คุณอภิสิทธิ์ เจียมจันทร์

คุณอรณี วิภาตะวัต

คุณอรุณรุ่ง ยัญญลักษณ์

คุณอรรณา ตะล่อมสิน

บริษัท ไมโครเทค โปรดักส์ จำกัด

บริษัท ไมโครเทคทูลแอนด์ตาย จำกัด

ร้านโอชายะ สาขาซีคอนบางแค

และผู้ร่วมบริจาค

ขอเชิญทุกท่านที่เกี่ยวข้อง ในการสร้างสรรค์บุญใหญ่นี้
ทำจิตให้่องใสในมหาบุญที่ได้ทำแล้วนี้ จนเป็นจาคานุสติ
ปรากฏภูมิจิตดี ภูมิปัญญาดี ภูมิธรรมดี ภูมิสังคมดี
ภูมิสมบัติดียิ่ง ๆ ขึ้นไป